

Årsrapport 2012

Best på kundeopplevelser innen 2015. Det er SpareBank 1 SMNs strategiske mål. Derfor overfører vi mest mulig makt og myndighet til våre 51 kontor og over 500 rådgivere. Det er nemlig her verdiskapingen skjer.

Innholdsfortegnelse

Om banken

Dette er SpareBank 1 SMN	4
Hovedtall siste ti år	5
Sentrale mål og strategier	6
Vår historie	8
Kontaktinformasjon	9

Virksomheten 2012

Redegjørelse fra konsernsjefen	12
Viktige hendelser 2012	16
Virksomhetsbeskrivelse	17
Eierinteresser	24
Samfunnsansvar (CSR)	29

Styring og ledelse

Konsernledelsen	35
Styret	37
Tillitsvalgte	40
Eierstyring og selskapsledelse	42
Risiko- og kapitalstyring	58

Finansielle resultater

Styrets årsberetning	71
Resultatregnskap	89
Balanse	90
Endring i egenkapital	92
Kontantstrømoppstilling	95
Noter til regnskapet	96
Analyse av regnskapet (konsern)	180
Egenkapitalbevis	185
Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5	191
Revisjonsberetning	192
Kontrollkomiteens melding	194

Om banken

SpareBank 1 SMN skal være den anbefalte banken basert på nærhet og dyktighet. Det er vår visjon og våre verdier.

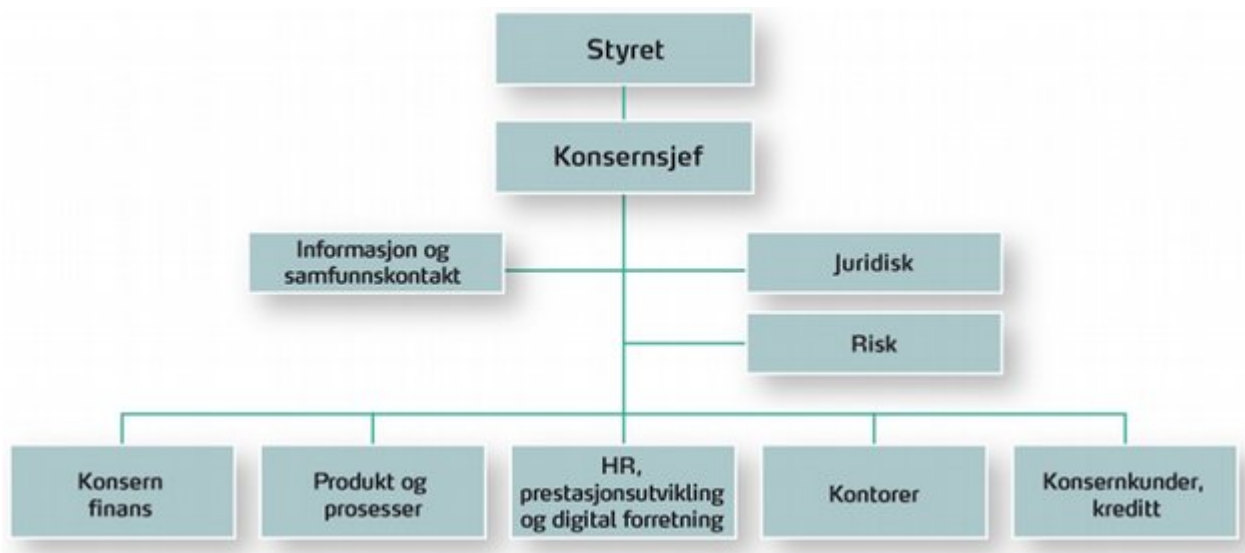

Dette er SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN er regionens ledende finanskonsern og en av seks eiere i SpareBank 1-alliansen. Hovedkontoret ligger i Trondheim og konsernet har med sine datterselskaper 1200 ansatte. SpareBank 1 SMN er en regional selvstendig sparebank med lokal forankring. Nærhet og dyktighet kjennetegner vårt forhold til markedet.

Regionens ledende finanskonsern

- En av Norges eldste banker, stiftet i 1823
- Lokalisert på 51 steder i 43 kommuner i begge trøndelagsfylkene, Møre og Romsdal samt Sogn og Fjordane
- Totalleverandør innen finansiering, sparing og plassering, forsikring og betalingstjenester til husholdninger og bedrifter
- 188.000 privatkunder
- 13.000 bedriftskunder
- Regionens ledende eiendomsmegler ved EiendomsMegler 1 Midt-Norge
- Regionens ledende leasingselskap ved SpareBank 1 SMN Finans
- Regionens eneste fullverdige verdipapirforetak ved SpareBank 1 SMN Markets
- Regionens største private bidragsyter til næringsutvikling og allmennnyttige formål gjennom SpareBank 1 SMNs gavearbeid

Hovedtall siste ti år

Resultat (mill. kr)	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Rentenetto	1.477	1.392	1.317	1.325	1.350	1.139	1.024	974	877	871
Provisjonsinntekter	1.139	919	855	756	610	671	580	537	443	332
Driftskostnader	-1.654	-1.482	-1.140	-1.253	-1.194	-1.103	-990	-906	-729	-733
Ordinært driftsresultat	962	829	1.032	828	766	707	613	605	590	470
Resultat eierinteresser	244	248	276	349	393	233	190	119	23	-5
Resultat finansielle investeringer	207	186	133	247	-186	99	229	157	42	74
Tap og nedskrivninger	58	27	132	277	202	-6	-84	-38	81	229
Resultat før skatt	1.355	1.236	1.309	1.147	771	1.045	1.116	919	574	311
Fra balansen (i mill. kr)										
Forvaltningskapital	107.919	101.455	97.992	84.541	84.679	71.503	63.178	54.327	38.505	36.876
Brutto utlån	74.943	73.105	69.847	61.782	64.016	59.178	52.819	45.280	34.226	32.553
Brutto utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	104.909	95.232	87.665	77.429	71.317	61.910	-	-	-	-
Brutto utlån til privatmarkedet	62.587	55.034	49.619	45.157	42.679	38.872	33.898	29.032	21.491	20.008
Brutto utlån til næringsliv og offentlig sektor	42.322	40.198	38.046	32.272	28.638	23.038	18.921	16.248	12.735	12.545
Innskudd fra kunder	52.252	47.871	42.786	37.227	35.280	32.434	30.136	27.048	20.725	19.876
Innskudd fra privatmarkedet	22.279	20.860	19.052	17.898	17.566	16.070	14.707	14.080	11.256	11.252
Innskudd fra næringsliv og offentlig sektor	29.973	27.011	23.734	19.330	17.715	16.364	15.429	12.968	9.469	8.624
Utlånsvekst i % (inkl. SpareBank 1 Boligkreditt)	10,2 %	8,6 %	13,2 %	8,6 %	15,2 %	17,2 %	16,6 %	32,3 %	5,1 %	4,7 %
Innskuddsvekst i %	9,2 %	11,9 %	14,9 %	5,5 %	8,8 %	7,6 %	11,4 %	30,5 %	4,3 %	4,3 %
Nøkkeltall										
Egenkapitalavkastning	11,7 %	12,8 %	14,6 %	16,2 %	11,9 %	18,9 %	23,7 %	23,3 %	20,0 %	10,2 %
Kostnader/inntekter	54,0 %	53,2 %	44,2 %	46,8 %	55,1 %	51,5 %	49,0 %	50,7 %	52,7 %	57,6 %
Kjernekapitalandel	11,4 %	10,4 %	10,9 %	10,5 %	8,1 %	8,4 %	8,6 %	8,8 %	10,8 %	10,1 %
Kapitaldekning	13,3 %	12,0 %	13,0 %	13,6 %	11,9 %	12,1 %	11,9 %	10,9 %	12,7 %	13,9 %
Antall ansatte	1.216	1.153	1.117	1.108	1.062	1.017	950	898	772	772
Antall årsverk	1.135	1.109	1.035	1.017	973	940	841	806	637	713
Antall bankkontor	51	54	54	55	56	56	58	62	56	56
Nøkkeltall egenkapitalbevis										
Egenkapitalbevisbrøk	64,6 %	60,6 %	61,3 %	54,8 %	56,3 %	54,2 %	53,7 %	56,1 %	49,8 %	51,4 %
Antall utstedte bevis (mill.)	129,83	102,76	102,74	82,78	82,41	76,65	71,70	71,70	54,57	54,57
Børskurs	34,80	36,31	49,89	45,06	21,00	50,28	56,72	54,46	38,27	26,72
Børsverdi (mill. kr)	4.518	3.731	5.124	3.749	1.750	3.900	4.140	3.951	2.113	1.476
Resultat per EKB (eiernes andel)	50,09	48,91	46,17	42,11	38,07	36,43	33,31	30,26	24,99	22,85
Utbytte per EKB	5,21	6,06	5,94	6,37	4,16	5,86	6,24	5,35	2,77	2,22
Bokført egenkapital per EKB (inkl utbytte)	1,50	1,85	2,77	2,10	2,77	3,90	3,04	3,34	1,85	2,00
Pris/resultat EKB	6,68	5,99	8,40	7,07	5,05	8,59	9,08	10,19	13,83	12,03
Pris/bokført egenkapital	0,69	0,74	1,08	1,07	0,55	1,38	1,70	1,80	1,53	1,17

Sentrale mål og strategier

Visjon og verdier

Visjon

Vi skal være den anbefalte banken. Denne visjonen gir oss et stort ansvar overfor våre kunder, samarbeidspartnere, ansatte og eiere. For å etterleve visjonen må vi stadig forbedre oss og være i forkant av markedets og kundenes behov.

Verdier

Våre kunder skal oppfatte oss som nær og dyktig. Det betyr at vi skal være nær våre kunder gjennom personlig kontakt, at vi tar initiativ til å møte kunden med de beste rådene og produktene samt at vi skal være en aktiv støttespiller i regionen. Dyktig innebærer at vi skal tilby et bredt og tidsriktig produktspekter, ha medarbeidere med solid fagkompetanse og gode ferdigheter. Vi skal ha høy etisk standard i alt vi gjør, og våre kunder skal oppleve at de får dekket sine behov for finansiell rådgivning og tjenester på en profesjonell måte. Våre verdier nær og dyktig skal være vår ledestjerne, noe vi strekker oss etter hver eneste dag. De skal hjelpe oss å realisere våre mål og til å gjøre de rette prioriteringene.

Strategisk ambisjon

SpareBank 1 SMN vil ved utgangen av strategiperioden fortsatt være et selvstendig, regionalt finanshus som er et kraftsentrum for å virke i og utvikle regionen. Vi skal være lønnsom og best på kundeopplevelser. SpareBank 1 SMN er ubestridt solid og har en egenkapitalavkastning som plasserer banken blant de tre beste bankene i Norge. SpareBank 1 SMN skal i 2015 ha styrket sin markedsposisjon og vesentlig forbedret markedsandelene i byene Trondheim, Molde og Ålesund, og sin posisjon i markedet for små og mellomstore bedrifter samt i innskuddsmarkedet.

Vår ambisjon er å forbli en selvstendig, regional, lønnsom bank som betyr mer for bedrifter og personer i vårt markedsområde enn hvilken som helst annen bank.

SpareBank 1-alliansen er bankens strategiske fundament og gir grunnlag for SpareBank 1 SMN sine regionale forretningsstrategier og selvstendighet. SpareBank 1 SMN skal ha en aktiv rolle i utviklingen av SpareBank 1-alliansen som en ledende norsk finansgruppering.

Hovedtema i strategien 2012 - 2015

- Solid og lønnsom med en egenkapitalavkastning blant de tre best presterende blant sammenlignbare banker
- Ren kjernekapital på minimum 12,5 prosent ved utgangen av perioden
- Fortsatt vekst i markedsandeler
- Utvikle en posisjon som best på kundeopplevelser
- Videreutvikle og fornye merkevare og posisjon i markedsområdet
- Videreutvikle en organisasjon som skaper engasjement og gode prestasjoner
- Kontinuerlig forbedring av effektivitet og arbeidsprosesser for å skape maksimal kundeverdi

SpareBank 1 SMN skal være ubestridt solid og være finansiert slik at konsernet overlever i minst 12 måneder uten tilførsel av ekstern finansiering. SpareBank 1 SMN har god tilgang til innskuddsfinansiering med et mål om fortsatt å øke markedsandelene innen sparing og innskudd.

Fortsatt vekst i markedsandeler

SpareBank 1 SMN er markedsleder i Trøndelag og på Nordvestlandet, men ser ytterligere potensial for vekst i markedsandeler både i privatmarkedet og bedriftsmarkedet. Vekst vil skje både gjennom videreutvikling av kundeporteføljen i konsernet og ved å øke kundetilgangen av kunder hos konkurrentene. SpareBank 1 SMN ser et potensial i å videreutvikle og forsterke posisjonen konsernet har i de større byene og tettstedene samt vedlikeholde en meget sterk markedsposisjon i distriktene. Dyktige rådgivere som dekker kundebehov gjennom å finne riktig produktbredde og produktdekning for den enkelte kunde vil kunne bidra til fortsatt god vekst for SpareBank 1 SMN.

Best på kundeopplevelser

Ut fra en vurdering av muligheter i markedet, konkurransesituasjon og kundenes forventninger vil banken i strategiperioden iverksette tiltak for å utvikle og ta en posisjon som beste bank på kundeopplevelser. En strategisk posisjon der banken vurderes som best på kundeopplevelser er en posisjon som gir konkurransekraft og et betydelig potensial for fortsatt vekst.

Videreutvikle og fornye merkevare og posisjon i markedsområdet

SpareBank 1 SMN har en tydelig posisjon og er det bankkonsernet med høyest kjennskap og oppmerksomhet blant eksisterende og potensielle kunder i bankens markedsområde. Vi ser et ytterligere potensial for vekst ved å styrke innholdet og kunnskapen om hva merkevaren SpareBank 1 SMN står for.

Videreutvikle en organisasjon som skaper engasjement og gode prestasjoner

Videreutvikling av organisatorisk og ledelsesmessig kapasitet vil være et sentralt utviklingsområde i strategiperioden. Det er mulig å forsterke og videreutvikle kunderelasjonene gjennom å synliggjøre kompetansen og ferdighetene de ansatte i SpareBank 1 SMN besitter.

Fremstå med serviceholdning og begeistring

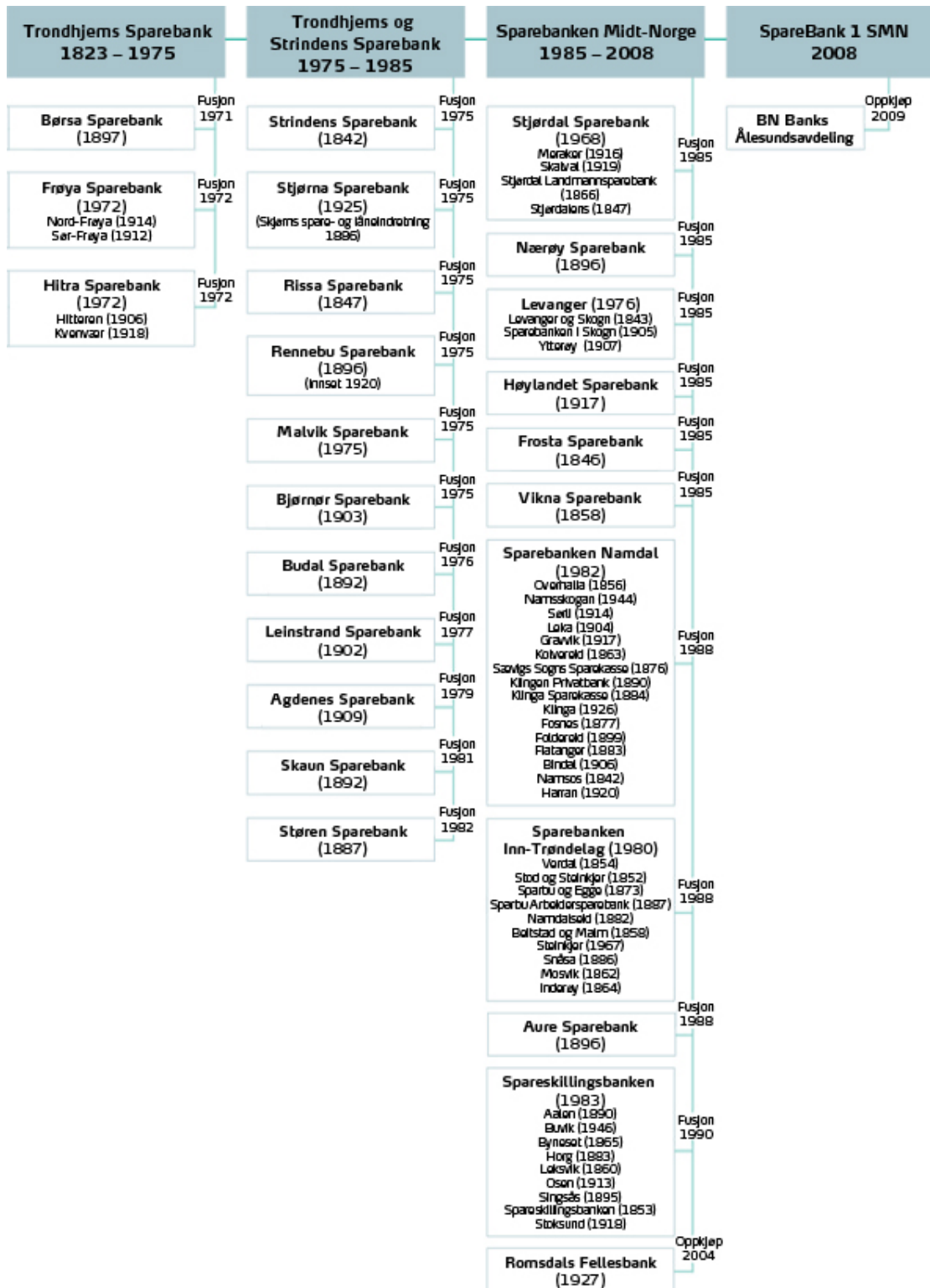
SpareBank 1 SMN ser muligheter og et potensial i å forsterke kundenes opplevelse av banken og møte med bankens medarbeidere. Gjennom programmet Best på kundeopplevelser ønsker vi å skape engasjement og en pasjon i organisasjonen som medfører at vi møter kundene med siktemål å benytte hvert kontaktpunkt til en mulighet for å bekrefte og forsterke valget av SpareBank 1 SMN som hovedbank for kundene.

Kontinuerlig forbedring

Det er mulig å arbeide strukturert med kontinuerlig forbedring der prosesser og arbeidsoppgaver som skaper kunde verdi optimaliseres. Konsernet vil gjennomføre forbedringsprosjekter med formål å skape økt verdi for kundene, redusere leveringstid og etablere en konsistent og forutsigbar kundeopplevelse. Gjennom å intensivere arbeidet med kontinuerlig forbedring skal SpareBank 1 SMN utvikle prosesser som skaper maksimal verdi for våre kunder.

Vår historie

De første kundene gikk inn døren i Trondhjems Sparebank i 1823. Opprinnelig hadde banken som mål å bekjempe fattigdom og gi vanlige folk mulighet for å spare. I dag er SpareBank 1 SMN en av landets største banker og et komplett finansvarehus.

Kontaktinformasjon

SpareBank 1 SMN

Organisasjonsnummer: 937 901 003

Konsernsjef: Finn Haugan

Postadresse: Postboks 4796 Sluppen, 7467 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 4, 7011 Trondheim

Telefon: 07300 (fra utlandet: +47 915 07300)

www.smn.no

Mediekontakt

Informasjonsdirektør Hans Tronstad

Telefon: 941 78 322

Investorkontakt

Konserndirektør finans Kjell Fordal

Telefon: 905 41 672

Datterselskaper:

EiendomsMegler 1 Midt-Norge

Organisasjonsnummer: 936 159 419

Administrerende direktør: Kjetil Reinsberg

Postadresse: Postboks 6054 Sluppen, 7434 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 4, 7011 Trondheim

Telefon: 05250

www.em1.no

SpareBank 1 SMN Regnskap

Organisasjonsnummer: 936 285 066

Administrerende direktør: Jon Havdal

Postadresse: Postboks 4799 Sluppen, 7467 Trondheim

Besøksadresse: Klæbuveien 196 B, 7037 Trondheim

Telefon: 73 95 77 70

www.smnregnskap.no

SpareBank 1 SMN Finans

Organisasjonsnummer: 938 521 549

Administrerende direktør: Terje Skagseth

Postadresse: Postboks 4797 Sluppen, 7467 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 4, 7011 Trondheim

Telefon: 07301

www.smnfinans.no

SpareBank 1 Bilplan

Organisasjonsnummer: 979 945 108

Administrerende direktør: Tom Jensen

Postadresse: Postboks 4798 Sluppen, 7467 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 4, 7011 Trondheim

Telefon: 07301

www.bilplan.no

Allegro Finans

Organisasjonsnummer: 980 300 609

Administrerende direktør: Alf Kåre Karoliussen

Postadresse: Postboks 5605 Sluppen, 7483 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 10 B, 7011 Trondheim

Telefon: 73 87 99 00

www.allegrofinans.no

SpareBank 1 SMN Card Solutions

Organisasjonsnummer: 990 222 991

Administrerende direktør: Per Erik Nygaard

Postadresse: Postboks 4796 Sluppen, 7483 Trondheim

Besøksadresse: Søndre gate 4, 7011 Trondheim

Virksomheten 2012

Redegjørelse fra konsernsjefen

Også 2012 ble et meget godt år for SpareBank 1 SMN. Et konsernresultat før skatt på 1355 millioner kroner og en egenkapitalavkastning etter skatt på 11,7 prosent er i overkant av de planer som vi la for året. Ved inngangen til 2013 er det grunn til optimisme også for resultatutviklingen inneværende år.

Lønnsom vekst

I 2012 opplevde vi fortsatt god vekst i alle kundesegmenter. Dette bekrefter bankens solide posisjon som markedsleder og styrken i SpareBank 1-konseptet. For 2013 og kommende år vil bankens nye kjernekapitalmål og kapitalplan legge begrensninger på utlånsveksten, spesielt til bedrifter. Vi er dog innstilt på å tilfredsstille finansieringsbehovet til våre kunder i Trøndelag og på Nordvestlandet ettersom vi ved inngangen til 2013 ser en viss reduksjon i etterspørselen. SpareBank 1 SMN vil ikke svekke den solide markedsposisjonen vi har etablert. Vi er også innstilt på å møte behovet for bygge- og boliglån ettersom det i byene i vårt markedsområde er ubalanse i boligmarkedet og stort behov for nybygging.

Nye regulatoriske krav og Avansert IRB-søknad

I fjerde kvartal 2011 kom det meget tydelige signaler fra norske myndigheter om skjerpede kapitalkrav til norske banker. Per 1. juli 2012 skulle ren kjernekapital utgjøre minimum 9 prosent. Vi kom på plass i forhold til dette kravet, men senere varslet myndighetene et betydelig høyere nivå på bankenes soliditet på litt sikt. Dette er foreløpig ikke konkretisert. Videre signaliserte myndighetene førtidig innføring av Basel III i Norge, basert på en antagelse om at norske banker har mye bedre forutsetninger for å tilpasse seg dette nye og strengere reguleringsregimet enn det europeiske bank- og finansvesenet som fortsatt har store utfordringer knyttet til den europeiske statsgjeldskrisen. Vi deler norske myndigheters vurdering av disse forutsetningene. Likevel mener vi en førtidig innføring i Norge vil svekke norske bankers konkurransevne i forhold til utenlandske konkurrenter.

På slutten av 2012 kom det og signaler om at norske myndigheter ønsker å redusere risikoen for en mulig boliglånsboble gjennom å pålegge norske banker en stor økning i risikovekter på boliglån. For vår del innebærer det en økning fra 11 til 35 prosent boligvekter motsvarende en kjernekapitaleffekt på 1,5 prosentpoeng. Tanken bak er delvis at økte kapitalkrav vil begrense veksten av lån til boligformål og derigjennom bidra til å redusere risikoen for utvikling av boligboble i Norge. Vi er enig i at bobletendenser i norsk økonomi bør forhindres, likedan at en kraftig reduksjon av boligprisene i Norge vil kunne medføre negative konsekvenser for økonomien for øvrig. Vi er dog usikre på om innføring av en særnorsk boligvekt vil virke etter hensikten. Både vi og øvrige norske banker tilpasser oss ved å begrense lån til bedrifter som har høyeste risikovekter. I tillegg vil vi sørge for at en høyere andel av årsoverskuddet blir tilbakeholdt, noe som blant annet reduserer midler til allmenntilgode gaver. Og med 35 prosent boliglånsvekter undergraves bankenes risikomodeller, da risiko for bankene knyttet til utlån til bolig er lav og langt lavere enn dette risikoveknivå impliserer.

SpareBank 1 SMN er opptatt av å opptre ansvarlig og fremstå uomtvistelig solid. Vi vil i år søke om å kunne anvende Avansert IRB hvorved vi må kunne legge til grunn at vi får risikovekter for næringslivslån som bedre reflekterer den underliggende risiko enn dagens IRB-modellverk gjør. Bankens misligholds- og tapsutvikling de senere år bekrefter bankens profesjonalitet når det gjelder risikostyring. Dette ønsker vi skal reflekteres i risikovektene og bringe oss i paritet med våre konkurrenter som i dag er Avansert IRB-banker.

Kapitalplan og nytt mål for ren kjernekapital

Våren 2012 gjennomførte vi en fortrinnsrettsemisjon som ble mer enn 50 prosent overtegnet. Senere rettet vi en emisjon mot Sparebankstiftelsen SMN samt en mindre rettet emisjon mot den USA-baserte forvalteren Wellington. Dette brakte oss på plass innenfor kravet om minimum 9 prosent kjernekapital innen 1. juli 2012.

I tråd med signaler fra norske myndigheter har styret vedtatt et nytt mål for ren kjernekapital på minimum 12,5 prosent innen utgangen av 2015. Styret har i flere styremøter drøftet seg frem til en plan for hvordan det nye kapitalmålet skal nås. Kapitalplanen ble offentliggjort i forbindelse med foreløpig regnskap for 2012. Planen ble godt mottatt, og kursen på bankens egenkapitalbevis viste en sterk stigning. Styret skisserer i kapitalplanen en rekke tiltak for å nå målet. En fortrinnsrettsemisjon er ikke en del av kapitalplanen. Med andre ord legger vi til grunn at vi skal kunne oppnå 12,5 prosent ren kjernekapital gjennom:

- økte inntekter
- fortsatt lave tap på utlån
- økt tilbakeholdelsesgrad, dvs. lavere gaveutdelinger og et nivå på kontantutbytte som begrenses til mellom 25–35 prosent av egenkapitalbeviserandens andel av overskuddet
- salg av aktiva som binder kjernekapital, men som ikke er driftskritisk for konsernet
- økt utbytte fra SpareBank 1 Gruppen
- Avansert IRB og dermed en viss justering av risikovektene knyttet til blant annet bedriftslån

Vi legger i kapitalplanen til grunn at vi må forholde oss til 35 prosent risikovekter på boliglån og at vi beholder vår eierandel i BN Bank på 33 prosent. Etter nyttår har vi solgt oss ned i Polaris Media og inngått avtale om salg av vår eierandel i Bank 1 Oslo Akershus. Dette er tiltak som er forankret i kapitalplanen.

Pengemarkedsfinansiering ikke en særskilt utfordring for SpareBank 1 SMN

På slutten av fjoråret opplevde vi suksessivt et mye bedre marked for pengemarkedsfinansiering. Både tilgangen til finansiering og markedsprisen er betydelig bedret for vår del. Dette ført til at vi i februar 2013 valgte å gå i markedet med et senior obligasjonslån på 500 millioner euro. Vi vil arbeide videre med å sørge for at SpareBank 1 SMN er vel kjent og gjør emisjoner i dette markedet, derigjennom venter vi at vår relative prising forbedres. Vi har gjennom året også opplevd gode vilkår for SpareBank 1 Boligkreditt samt økte ordinære innskudd fra publikum. Med en noe begrenset utlånsvekst fremover legger vi til grunn at finansiering også i årene fremover vil være tilgjengelig til stadig lavere kostnad.

Best på kundeopplevelser

Bankens strategiske forbedringsprosjekter har hatt sterk fokus i 2012 og vil videreføres inn i 2013.

Fra 1. januar 2013 er bankens organisasjonsplan endret. Vi har gått bort fra divisjonsmodellen og etablert en modell med tre kundeenheter (Konsernkunder, Kontorer, Digital forretning) to leveranseenheter (Produkt og prosesser, HR) samt Konsernfinans. Samtidig har vi redefinert lederrollen og redusert antall ledere fra 116 til 48 i morbanken. I 2013 vil vi fokusere på rådgiverrollen. Målet er at disse prosjektene skal tilføre organisasjonen ny energi og gi økte ressurser til verdiskapende arbeid og mindre ressurser til støttefunksjoner. Vi ser allerede indikasjoner på at vi øker produktiviteten i organisasjonen og dermed sikre bedre kundeopplevelser samt redusere ressursbruken og bankens kostnadsvekst.

Det er helt sentralt at vi evner å oppgradere rådgiverrollen. Rådgiveren er den som skaper verdier og eier kunderelasjonen. Vi ønsker at flest mulig av våre dyktige medarbeidere skal arbeide med kunder og salg, og at ansatte skal oppleve en utvikling i rådgiverrollen som vel så interessant og givende som det å bli sjef.

Gjennom redefinering av lederrollen og reduksjon av antallet ledere har vi frigjort mange av våre beste medarbeidere til kundearbeid. Vi tilfører mer rådgiverkapasitet til små og mellomstore bedriftskunder, særlig i Trondheim og Ålesund. Med dette er det min overbevisning at våre kunder vil oppleve bedre kundeopplevelser og vi vil oppnå økt salg og økt inntjening.

Vi skal redusere konsernets driftskostnader

Vi har de senere årene hatt sterk kostnadsvekst. Dette er en utvikling som ikke er bærekraftig. Vi har bygd kapasitet og kompetanse for å sikre vår lønnsomhet og markedslederposisjon. Dette har kostet. Nå er banken kompetansemessig på et meget høyt nivå. Vi har satset mye på autorisasjon av våre rådgivere og vi har høy grad av profesjonalitet i alle kjerneprosesser. God risikostyring og lave tap preger også virksomheten. Derfor våger vi nå å redusere kostnadsveksten gjennom færre årsverk, forbedring og effektivisering av arbeidsprosesser samt ved å gjeninnføre en sterkere kostnadsstyring i alle ledd. Målet er å redusere kostnadsveksten i morbanken til under 3 prosent årlig samt redusere antall årsverk i morbanken med minimum 75 innen 2015.

Velfungerende datterselskaper

Konsernets datterselskaper har vist solid fremgang også i 2012. De største selskapene EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 SMN Finans og SpareBank 1 SMN Regnskap styrker sin markedsposisjon og lønnsomhet.

Bankens gaveaktivitet

Vi legger fremover til grunn lavere gavebeløp enn det vi de senere år har disponert, og vi vil søke å få maksimalt ut av gavearbeidet tross reduserte bevilgninger. Vi er fortsatt uten sidestykke den største private bidragsyteren til nærings- og samfunnsutvikling i Trøndelag, og har en viktig rolle å spille på Nordvestlandet der andre sparebanker også har betydelig gaveaktivitet. Utfordringen er å finne en god kombinasjon av samfunngavnlige arbeid og styrking av giverens markedsposisjon gjennom gavearbeidet.

SpareBank 1-alliansen vårt viktigste strategiske fundament

Dersom vi ser bort fra en skattemessig engangseffekt for SpareBank 1 Livsforsikring, har SpareBank 1 Gruppens selskaper til sammen levert et tilfredsstillende resultatbidrag i 2012. Utsiktene for 2013 er enda bedre. Vi arbeider med en sammenslutning av våre forsikringselskaper, det er igangsatt et stort forbedringsprogram i ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Markets er etablert som et av landets ledende meglerhus. SpareBank 1 Gruppens styre har i januar 2013 også etablert et omfattende forbedringsprogram basert på klare signaler fra samtlige eiere om forenkling, reduserte kostnader og større effekt av banksamarbeidet.

Jeg opplever samholdet i alliansen som meget sterkt og det er i dag ikke vesentlige eiermessige utfordringer, snarere en sterk og omforent vilje til en videreutvikling av SpareBank 1 som landets nest største finansgruppering og ledende banker for regionene i Norge. Det er grunn til å tro at SpareBank 1 SMN i 2013 og fremover vil få vesentlig økte resultatbidrag og effekter av samarbeidet innenfor SpareBank 1-alliansen

Avsluttende kommentar

Vi har de siste årene levert solide resultater, bidratt aktivt i utviklingen av vårt markedsområde og levert god avkastning til våre eiere gjennom utbytte samt i den senere tid kursstigning. Banken har god risikostyring og opplever lavt mislighold og lave tap. Vi styrker kontinuerlig vår markedsposisjon både i personmarkedet og i bedriftsmarkedet. Hele finansbransjen har behov for økte inntekter som følge av nye kapitalkrav, og det er

grunn til å anta at også SpareBank 1 SMN vil ha grunnlag for økning i bankens rentemarginer og inntekter. Vi mener at det er grunn for optimisme også for 2013.

Den alltid tilstedeværende usikkerheten er konjunkturutviklingen. Hittil har ikke vårt markedsområde vært nevneverdig berørt av den internasjonale statsgjelds- og finanskrisen. Med tendens til lysere utsikter i Europa er det ikke grunn til å tro at vi vil rammes i 2013, heller. For oss er det viktig å ha gode beredskapsplaner i tilfelle vi får et konjunkturvendepunkt. Vi legger til grunn fortsatt vekst og resultatutvikling også inneværende år.

Viktige hendelser 2012

Første kvartal

- Overskudd på 1024 millioner kroner etter skatt i 2011
- Representantskapet vedtar 2,00 kroner per egenkapitalbevis i utbytte etter 2011
- Randi Dyrnes velges som ny leder av representantskapet for ett år
- Gjennomfører fortrinnsrettemisjon og ansatteemisjon som styrker bankens egenkapital med 761 millioner kroner
- Tæls hederspris deles ut til Ann-Elise Breivik, ildsjel i Frelsesarmeen og bestyrer av Varmestua i Ålesund

Andre kvartal

- Overskudd på 272 millioner kroner etter skatt i første kvartal 2012
- Styret vedtar omstillingsprogrammet Ny giv, hvor divisjonsmodellen byttes ut med ny organisasjonsstruktur med følgende forretningsenheter: Kontorer, Konsernkunder, Konsernfinans, Produkt og prosesser samt HR, prestasjonsutvikling og digitale kanaler
- Åpner nytt kontor i Steinkjer
- Tæls hederspris deles ut til Birgit Røkkum Skarstein, som deltok i NRK-serien Ingen grenser

Tredje kvartal

- Overskudd på 510 millioner kroner etter skatt i andre kvartal 2012
- Gjennomfører en rettet emisjon mot Sparebankstiftelsen SMN og et mindre antall større nye institusjonelle investorer i utlandet som styrker bankens egenkapital med 200 millioner kroner
- Banken overrekker 25 millioner kroner til ny kreftutredningsmaskin ved St Olavs Hospital i Trondheim. Trøndersk næringsliv bidro med pengene, og hvor banken regisserte innsamlingsaksjonen og selv ga fem millioner kroner
- Styret vedtar å bygge nytt kurs- og konferansesenter i Oppdal. Skal stå ferdig i fjerde kvartal 2013
- Banken feirer 125 års tilstedeværelse på Støren

Fjerde kvartal

- Overskudd på 816 millioner kroner etter skatt i tredje kvartal 2012
- Tæls hederspris deles ut til Vardesenteret avdeling St Olavs Hospital i Trondheim
- Gjennom en rettet emisjon overtar SpareBank 1 Nordvest og SpareBank 1 Søre Sunnmøre 4,95 prosent av aksjene hver i SpareBank 1 SMN Finans. SpareBank 1 SMN beholder en eierandel på 90,1 prosent
- Banken kjøper praktbygget St Olavs Plass 1 i Ålesund, hvor banken er største leietaker

Virksomhetsbeskrivelse

Generelt om banken

SpareBank 1 SMN er den ledende banken i Trøndelag og på Nordvestlandet med en forvaltningskapital på 108 milliarder kroner ved utgangen av 2012. Hovedkontoret ligger i Trondheim og konsernet har 1200 ansatte. Som ett av seks medlemmer i SpareBank 1-alliansen er banken en del av Norges nest største finansgruppering.

Gjennom SpareBank 1-alliansen og egne datterselskap har SpareBank 1 SMN sikret seg tilgang til konkurransedyktige produkter innen finansiering, sparing, forsikring og betaling.

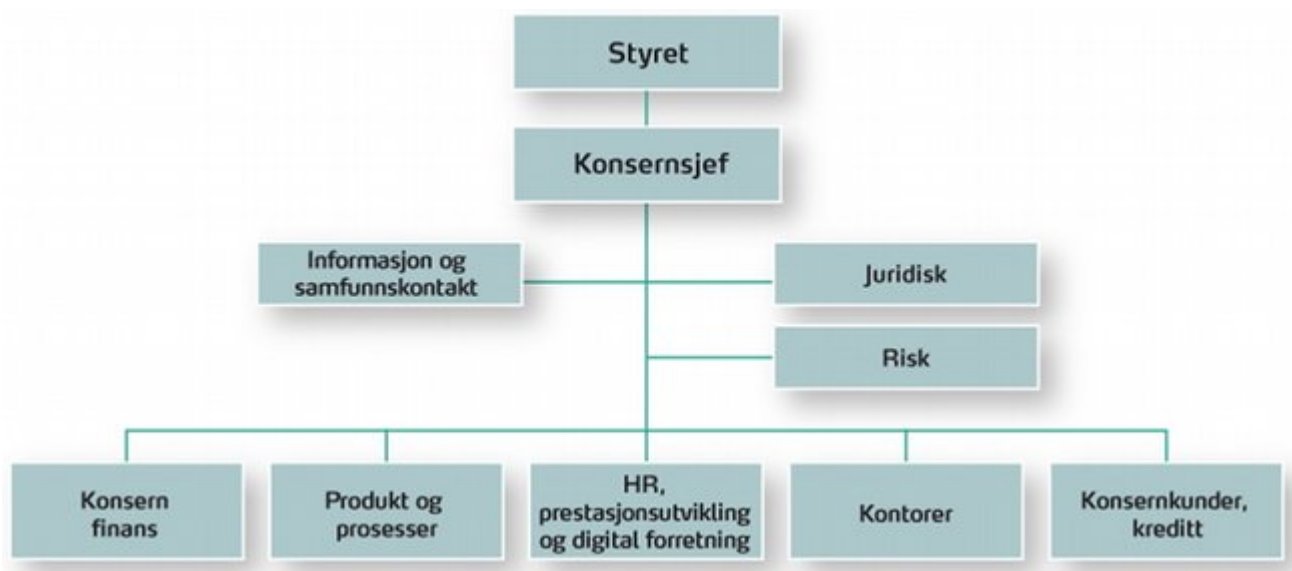
Med virkning fra 1. januar 2013 er banken organisert etter en ny modell. Organisasjonsendringen er i tråd med bankens mål om å være best på kundeopplevelser innen 2015. Vi har definert en samlebenevnelse ved navn Ny giv som skal dekke alt det banken gjennomfører av strategiske prosjekter for å sikre at vi opprettholder og utvikler bankens unike posisjon. En viktig del av Ny giv er endring av bankens organisasjonsmessige innretning.

Divisjonsmodellen som banken innførte i 2001, har vært særdeles vellykket. Vi har år etter år prestert helt i toppen blant banker i så vel Norge som resten av Norden. Vi har løftet oss mange hakk på kompetanse, risikohåndtering og salg gjennom disse elleve årene.

Likevel har vi valgt å erstatte divisjonsmodellen. I dette ligger et tydelig ønske om bedre samhandling, sterkere fokus på verdiskaping og dermed en klar oppgradering av kontoret og av rådgiverrollen.

Ny modell vil ta utgangspunkt i våre 188.000 privatkunder og 13.000 bedriftskunder, hvor makt og myndighet i størst mulig grad skal overføres til våre 51 kontor og rådgiverne, det vil si nærmere kunden enn i tidligere organisering. Kontornettet er selve grunnfjellet i vår distribusjon, nå skal vi gi kontorene enda mer kraft. Det er her verdiskapingen skjer, og det er her vi har størst potensial for prestasjonsforbedring.

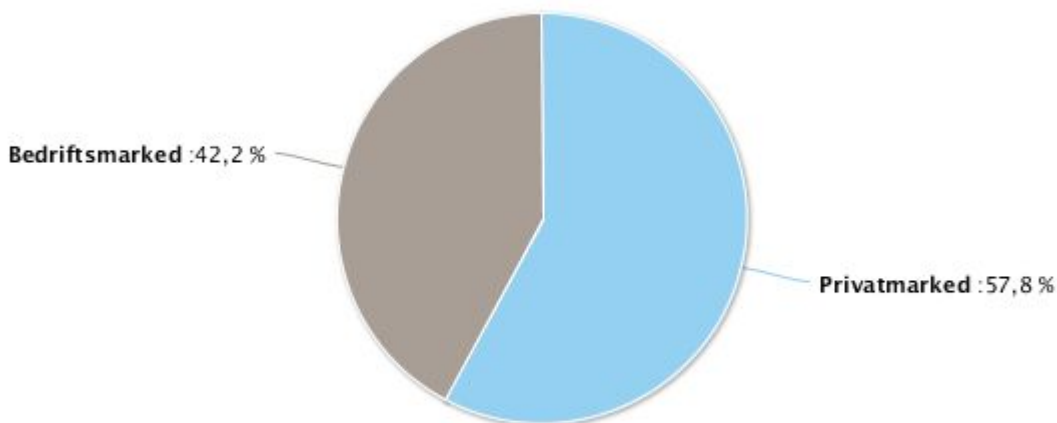
Ny modell bygger på følgende struktur:

Tilgjengelighet

SpareBank 1 SMN har som en sentral del av strategien å være til stede gjennom ulike kontorløsninger i kommune- og administrasjonssentra i bankens naturlige nedslagsfelt. Dette i kombinasjon med tilgjengelighet hele døgnet gjennom nettbank og mobile løsninger samt direktebank, gir banken et unikt konkurransefortrinn.

SpareBank 1 SMN er lokalisert til 51 steder i 43 kommuner. Kontorene er spredt fra Øvre Årdal i Sogn og Fjordane i sør til Bindal i Nordland i nord. Kontorene er innrettet for å betjene de ulike kundegruppene gjennom tilpassede kontorløsninger.

Fordeling av utlån

Privatmarked

Virksomheten

Privatmarked har ansvar for all aktivitet rettet mot privatkunder. Virksomheten er knyttet til privatøkonomisk rådgivning.

Banken tilbyr et bredt og tidsriktig produktspekter innen finansiering, sparing, forsikring og betaling. Dette gir kundene mulighet til å dekke hele sitt finansielle behov på ett sted. På den måten blir styring og oversikt over egen økonomi enklere og tryggere.

Det å bli den anbefalte banken stiller store krav til ansatte. Bankens arbeidende kontinuerlig med utvikling av kunnskaper, ferdigheter og gode holdninger for å imøtekomme kravene som stilles i dagens finansmarked, og for å kunne bistå våre kunder best mulig. Vi har et omfattende program for å øke kompetansen, og sikre at rådgivning skjer i henhold til lovkrav og god rådgivningsskikk.

Bankens kontaktpunkter med kunden er representert ved et stort nettverk av kontorer i hele markedsområdet og en egen direktebank. Dette gjør våre rådgivere lett tilgjengelig for kundene. Vi har i

tillegg selvbetjeningsløsninger med omfattende tilgang til våre banktjenester. Aktivitet og kontakt med våre kunder er en viktig forutsetning for å møte kundenes krav og forventninger. Vi har et betydelig aktivitetsnivå hvor kundearrangement og individuelle rådgivningssamtaler er sentralt.

Faktainformasjon	2012	2011
Utlånskapital (mill. kroner)	58.892	52.055
Innskuddskapital (mill. kroner)	22.440	21.185
Antall bankkort	150.760	144.174
Antall kredittkort	88.223	87.347
Antall nettbankkunder	140.999	131.056
Antall telefonbankkkunder	143.466	138.375
Antall total kunder	188.011	184.825
Årsverk	374	392

Kunder og markedsposisjon

Banken er den ledende privatmarkedsvirksomheten i Trøndelag og på Nordvestlandet, med en sterk markedsposisjon innen alle produktområder og markedssegmenter. Tre av ti voksne innbyggere har SpareBank 1 SMN som hovedforbindelse i totalmarkedet, mens opp mot fire av ti har et kundeforhold til banken. Konkurransen er økende gjennom nye aktører og økt satsing fra eksisterende konkurrenter. Til tross for meget sterk konkurranse har vi en positiv markedsutvikling og vekst i antall kunder.

Finansiell utvikling

Privatmarkedet oppnådde en egenkapitalavkastning på 22,6 prosent i 2012. Resultatet ble 383 millioner kroner før skatt. Resultatet er 126 millioner kroner bedre enn i fjor.

Inntektene er 165 millioner kroner høyere enn i fjor. Positiv marginutvikling som konsekvens av fallende markedsrente er hovedårsaken til den sterke inntektsutviklingen. Netto ble det tapsført 1 million kroner. Risikoen i privatmarkedsdivisjonens utlånsportefølje er svært lav.

Utsikter for 2013

Ved inngangen til 2013 er vi fortsatt vitne til gode rammevilkår for husholdningene. Husholdningenes kredittetterspørsel er sterkt knyttet til utviklingen i boligmarkedet. Dette tilsier fortsatt god etterspørsel etter lån. Et fortsatt moderat rentenivå vil bidra til at gjeldsbetjeningsevnen opprettholdes, og at tap og mislighold vil forbli på et lavt nivå. Vi forventer en positiv utvikling i inntektene fra spareområdet, forsikring og betaling med utgangspunkt i vår konkurransekraft.

Privatmarked resultatoversikt, mill kr	2012	% av sum inntekt	2011	% av sum inntekt
Utlånsbidrag	297	29 %	215	25 %
Innskuddsbidrag	243	23 %	296	34 %
Renter av anvendt kapital	11	1 %	16	2 %
Netto renteinntekter	552	53 %	527	60 %
SpareBank 1 Boligkreditt	201	19 %	77	9 %
Andre finansieringsinntekter	22	2 %	4	0 %
Investeringsprodukter	44	4 %	52	6 %
Forsikring	101	10 %	81	9 %
Betalingsformidling	118	11 %	123	14 %
Inntekter renter og valuta	1	0 %	8	1 %
Øvrige inntekter	0	0 %	1	0 %
Andre inntekter	485	47 %	345	40 %
Sum inntekter	1.037	100 %	872	100 %
Driftskostnader *)	654		608	
Resultat før tap og skatt	383		264	
Tap utlån/garantier	1		7	
Beregnet skatt	-107		-72	
Resultat	275		185	

*) Inneholder både direkte og fordelte kostnader

Avkastning på allokert kapital

22,6 %

16,8 %

Bedriftsmarked

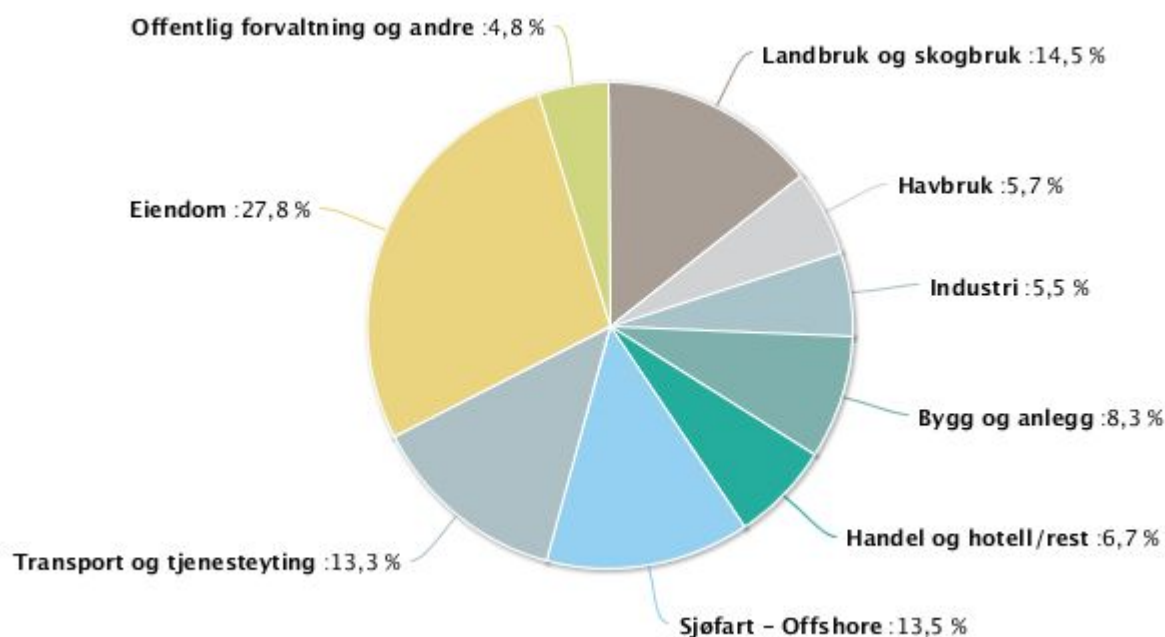
Virksomheten

Bedriftsmarkedsdivisjonen gir råd knyttet til finansiering av investeringer og drift, betalingsformidling innland/utland, sikring av rente- og valutaforretninger, plassering av overskuddslikviditet samt forsikring av personer og bygg/løsøre. Mye av virksomheten skjer i tett samhandling med privatmarkedsdivisjonen, SpareBank 1 SMN Markets samt datterselskaper som tilbyr leasing, factoring og regnskap.

Virksomheten er fysisk lokalisert i hele markedsområdet for å sikre nærhet til kundene kombinert med tilfredsstillende kompetansemiljøer. Virksomheten er kompetansekrevede og det legges mye vekt på opplæring i praktisk forretningsforståelse i de bransjer hvor banken er sterkt eksponert, f.eks eiendom, havbruk, fiskeri, offshore, energi og offentlig sektor.

Banken er IRB-godkjent og benytter IRBs grunnleggende metoder for beregning av kapitalkrav og kredittrisiko. Kombinert med høy bransjekunnskap og lokal kompetanse skal dette medvirke til at videre vekst skjer i tråd med bankens ansvar som regional aktør samtidig som eksponert risiko er i overensstemmelse med bankens kredittpolitikk. Sammen med de andre alliansebankene legges det ned betydelige ressurser i stadig forbedring av scoringsmodellene.

Fordeling av utlån på næringssektor

Kunder og markedsposisjon

Banken betjener rundt 13.000 bedriftskunder, landbrukskunder, enkeltmannsforetak, lag/foreninger og kunder innen offentlig sektor. SpareBank 1 SMN har en markedsandel på nær 40 prosent i dette segmentet i regionen. I tillegg betjener banken en rekke kunder innen forsikring, kapitalmarked, leasing og factoring. Næringslivet i Trøndelag preges av et stort antall små og mellomstore bedrifter. Denne strukturen gir klare føringer for bankens organisering av bedriftsmarkedsvirksomheten.

SpareBank 1 SMN har bygd opp spesialistkompetanse innen skadeforsikring, kapitalplassering i tillegg til videreutvikling av tjenestepensjonsløsningene. I tett samspill med bankens bedriftsrådgivere får regionens næringsliv tilgang til profesjonell rådgivning og løsninger tilpasset den enkeltes behov.

Faktainformasjon	2012	2011
Utlånskapital (mill. kroner)	40.671	38.655
Innskuddskapital (mill. kroner)	27.064	25.345
Antall total kunder	12.977	12.868
Årsverk	199	187

Finansiell utvikling

Bedriftsmarkeddivisjonen oppnådde en egenkapitalavkastning på 13,8 prosent i 2012. Resultatet ble 731 millioner kroner før skatt. Resultatet er 7 millioner kroner bedre enn i fjor.

Inntektene er 95 millioner kroner høyere enn i fjor. Positiv marginutvikling som konsekvens av fallende markedsrente og reprising av porteføljen er hovedårsaken til positiv inntektsutvikling. Netto ble det tapsført 45 millioner kroner, noe som tilsvarer 0,11 prosent av brutto utlån.

Utsikter for 2013

Utsiktene for 2013 er usikre og i høy grad påvirket av utviklingen i EU. Dette gjelder spesielt eksportbedrifter som er eksponert mot Europa. Dog er det fortsatt positive forventninger innen maritim industri, offshore,

oppdrett og fiskeindustrien, næringer hvor SpareBank 1 SMN har økende markedsandel. Banken er fortsatt beredt til å ta nødvendige grep for å møte de problemer eventuelt måtte dukke opp. I tett samarbeid med kundene tilstreber banken å finne løsninger som ivaretar felles interesser under de til enhver tid rådende konjunkturer.

Bedriftsmarked resultatoversikt, mill kr	2012	% av sum inntekt	2011	% av sum inntekt
Utlånsbidrag	670	57 %	561	52 %
Innskuddsbidrag	235	20 %	221	20 %
Renter av anvendt kapital	98	8 %	128	12 %
Netto renteinntekter	1.003	85 %	910	84 %
SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt	8	1 %	2	0 %
Andre finansieringsinntekter	32	3 %	34	3 %
Sparing	2	0 %	2	0 %
Forsikring	21	2 %	25	2 %
Betalingsformidling	67	6 %	69	6 %
Inntekter kapitalmarked og valuta	34	3 %	36	3 %
Øvrige inntekter	7	1 %	1	0 %
Andre inntekter	171	15 %	169	16 %
Sum inntekter	1.174	100 %	1.079	100 %
Driftskostnader *)	399		351	
Resultat før tap og skatt	775		729	
Tap utlån/garantier	45		5	
Beregnet skatt	-204		-203	
Resultat	526		521	

*) Inneholder både direkte og fordelte kostnader

Avkastning på allokert kapital

13,8 %

13,9 %

SpareBank 1 SMN Markets

Virksomheten

SpareBank 1 SMN Markets er et verdipapirforetak som består av avdelingene rente/valuta, verdipapirer, corporate finance og operations. SpareBank 1 SMN Markets har tre medarbeidere ansatt ved hovedkontoret i Trondheim som utfører risikooperasjoner i rentederivater, terminer, valuta og verdipapirer. Dette gjør det mulig å tilby kundene konkurransedyktige handlepriser uten fordyrende mellomledd. Aktiviteten ved kontorene i Molde og Ålesund består av kundemeglere som betjener kundebehov primært innen rente- og valutaområdet.

SpareBank 1 SMN Markets har ambisjon å være det ledende kapitalmarkedsmiljøet i Trøndelag og på Nordvestlandet. Ambisjonen skal nås gjennom kontinuerlig fokus på faglig dyktighet og kunnskap om kundebehov i nær samhandling med rådgivere tilsluttet Bedriftsmarked i banken.

Kunder og markedsposisjon

Kundene er først og fremst et stort antall bedrifter lokalisert i Trøndelag og på Nordvestlandet. De fleste kundene har SpareBank 1 SMN som sin hovedbank. SpareBank 1 SMN Markets leverer også kapitalmarkedstjenester til kundene hos elleve SpareBank 1-banker tilsluttet Samarbeidende Sparebanker (Samspar). Enheten opplever forøvrig økning i antall kunder og ser derfor potensial for å styrke markedsposisjonen.

Finansiell utvikling

SpareBank 1 SMN Markets hadde totale inntekter i 2012 på 132 millioner kroner, en nedgang på 16 millioner fra året før. Inntektene domineres av kundehandel og risikoforedling i rente- og valutainstrumenter. Verdipapiravdelingen har gjennomgått en omstilling der hovedfokus flyttes fra aksjer til obligasjoner. Det registreres økning i inntektene fra handel med obligasjoner.

Utsikter for 2013

Avdeling rente/valuta er inndelt i tre funksjonsområder: Prisstilling, transaksjonsintensive kunder og kundehandel med sikringsformål. Det forventes positiv effekt av å styrke rådgivningsarbeidet innen risikoanalyse (risk advisory) for kundehandel med sikringsformål. Endrede rammevilkår og økt fokus på omsetning av obligasjoner vil sannsynligvis styrke inntektene fra verdipapirer i 2013.

Markets (mill. kr)	2012	2011	Endring
Renter og valuta, trading	48,8	53,5	-4,7
Renter og valuta, risk	45,3	55,8	-10,5
Corporate	12,3	14,6	-2,3
Verdipapirhandel, VPS	20,4	13,0	7,4
SpareBank 1 Markets	7,6	0,0	7,6
Investeringer, diverse	-2,9	11,0	-13,9
Sum inntekter	131,5	147,9	-16,4

Eierinteresser

Tilknyttede selskap og datterselskap

SpareBank 1-alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen.

SpareBank 1-alliansens overordnede mål er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. SpareBank 1-alliansen er en av de største tilbyderne av finansielle tjenester i Norge, og er et fullverdig alternativ til tradisjonelle finanskonsern.

SpareBank 1-alliansens visjon

SpareBank 1 skal være den anbefalte banken for privatpersoner og små og mellomstore bedrifter i Norge med full produktbredde. Kundene skal oppleve at vi er den beste banken på nærhet, lokal forankring og kompetanse. De viktigste kjerneverdiene er nær og dyktig.

Om SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen eier og utvikler selskaper som leverer finansielle tjenester og produkter. Gruppen eies av SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (12 prosent), Samarbeidende Sparebanker (19,5 prosent, består av 11 sparebanker på Østlandet og Nordvestlandet) samt LO og tilknyttede fagforbund (10 prosent).

SpareBank 1 Gruppen eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Livsforsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring (som inkluderer Unison Forsikring), ODIN Forvaltning og SpareBank 1 Gruppen Finans (som inkluderer Conecto). I tillegg eier SpareBank 1 Gruppen 97,5 prosent i SpareBank 1 Markets samt er deltaker i SpareBank 1 Utvikling DA.

SpareBank 1 Gruppen har også administrativt ansvar for samarbeidsprosessene i SpareBank 1-alliansen, der teknologi, merkevare, kommunikasjon, kompetanse, felles prosesser/utnyttelse av beste praksis og innkjøp står sentralt. Alliansen driver også utviklingsarbeid gjennom tre kompetansesentra innenfor læring (Tromsø), betaling (Trondheim) og kreditt (Stavanger).

I tillegg eier SpareBank 1-bankene SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, SpareBank 1 Oslo Akershus, BN Bank og EiendomsMegler 1.

SpareBank 1-alliansen består av følgende banker per desember 2012:

- SpareBank 1 Nord-Norge
- SpareBank 1 SMN
- SpareBank 1 SR-Bank
- Sparebanken Hedmark
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland
- SpareBank 1 Østfold Akershus
- SpareBank 1 Valdres
- SpareBank 1 Buskerud-Vestfold
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Telemark
- SpareBank 1 Modum
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
- SpareBank 1 Søre Sunnmøre
- SpareBank 1 Oslo Akershus
- BN Bank

BN Bank

SpareBank 1 SMN er største aksjonær i BN Bank med 33 prosent av aksjene. Øvrige eiere er SpareBank 1 SR-Bank (23,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (23,5 prosent) og Samspar Bankinvest (20 prosent). SpareBank 1-bankene har eid BN Bank siden desember 2008 da Finansdepartementet ga konsesjon til SpareBank 1-bankene om kjøp av samtlige aksjer i Glitnir Bank og banken skiftet navn til BN Bank.

BN Banks strategi er å være en effektiv spesialistbank innen utvalgte segmenter i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Det skal gi våre kunder konkurransedyktige produkter, konsepter og vilkår og gi eierne god avkastning. BN Banks virksomhet er landsdekkende, men banken har flest kunder i Trondheim, Oslo og det sentrale østlandsområdet.

I personmarkedet skal BN Bank være en spesialisert selvbetjent bank for kompetente kunder som ønsker effektive, enkle og forutsigbare banktjenester til konkurransedyktige vilkår. Derfor utvikler BN Bank effektive og smarte løsninger på mobil, brett og nett. Spesialisering og selvbetjening skal gjøre BN Bank til en av landets mest kostnadseffektive banker. I bedriftsmarkedet skal BN Bank være en spesialistbank innen finansiering av næringseiendom. Banken er en effektiv, kompetent, rask og forutsigbar samarbeidspartner til utvalgte eiendomsaktører med hovedvekt på Oslo og det sentrale østlandsområdet. Dette skal gi kundene konkurransedyktige betingelser og eierne god avkastning over tid.

Per 31. desember 2012 hadde BN Bank 116 ansatte, samlet innskudd på 16,9 milliarder kroner og utlån på 49,5 milliarder (inklusive lån overført SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt). Forvaltningskapitalen var på samme tidspunkt 58 milliarder kroner inklusive lån overført SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt.

Datterselskapene

EiendomsMegler 1 Midt-Norge

EiendomsMegler 1 Midt-Norge har en solid markedslederposisjon i Trøndelag og på Nordvestlandet. Posisjonen er ytterligere befestet i 2012.

Selskapet leverte i 2012 et resultat på 76 millioner kroner før skatt. Bankens resultatandel ble 66 millioner kroner før skatt.

Selskapet kom i 2012 inn på Great Place to Work sin liste over landets beste arbeidsplasser og har en meget høy målt kundetilfredshet og kan stå inne for visjonen om å være Norges mest lønnsomme meglerforetak for sine kunder, ansatte og eiere.

EiendomsMegler 1 Midt-Norges strategi om å ansette, utvikle og beholde de beste medarbeiderne i bransjen er forsterket gjennom 2012, og antall årsverk har i tråd med en vekststrategi økt betydelig i løpet av året.

Selskapet er en spesialisert virksomhet, blant annet med egne avdelinger for prosjekt- og næringsmegling. Dette i tillegg til at den tradisjonelle boligmeglingen i større grad skal ivareta en spesialistfunksjon gjennom lokal tilstedeværelse, samlokalisert med bank, i bydeler og i distriktet.

EiendomsMegler 1 Midt-Norge omsatte 6467 eiendommer i 2012. Dette gir for vår region en markedsandel på over 40 prosent. Selskapet er rustet for fortsatt vekst i både resultat og markedsandeler. Selskapet eies

av SpareBank 1 SMN (87 prosent), SpareBank 1 Nordvest (7,6 prosent) og SpareBank 1 Søre Sunnmøre (5,4 prosent).

SpareBank 1 SMN Finans

SpareBank 1 SMN Finans er regionens ledende finansieringsselskap og en aktiv samarbeidspartner for næringslivet og privatmarkedet. Virksomheten vektlegger lokal kompetanse og arbeider for økt verdiskapning i Trøndelag og på Nordvestlandet. Selskapet betjener markedet gjennom eget salgssarbeid og gjennom bankens kontorer og forhandlere/leverandører.

SpareBank 1 SMN Finans tilbyr leasing til næringslivskunder og offentlig sektor samt salgspantlån i hovedsak til privatmarkedet. Organisasjonen er utpreget salgs- og kundeorientert, og er innrettet med tanke på å være en nær og tilgjengelig finansieringspartner med korte beslutningsveier.

Selskapet forvaltet ved årsskiftet leasing og billånsavtaler for 3,2 milliarder kroner. Selskapet har 30 ansatte i Trondheim, Steinkjer, Verdal, Molde og Ålesund. Selskapets resultat for 2012 ble 55,8 millioner kroner før skatt som er det beste resultatet i selskapets historie.

Integrasjon og strukturert forretningsmessig tilnærming med privat- og bedriftsmarkedsvirksomheten i banken gir resultater. Selskapet har også i 2012 økt porteføljen av billån og andelen nettsøknader er økende. Leasingporteføljen er tilsvarende som ved inngangen til 2012.

SpareBank 1 SMN Finans har i 2012 arbeidet målrettet med effektivisering og forbedring av forretningsprosesser, som forventes å gi betydelige rasjonaliserings- og mergevinster i 2013. Selskapet har lansert en billånsapp og innført nye frontsystemer for forhandlere/ leverandører av biler og andre kapitalvarer. Virksomheten har god kompetanse og motiverte ansatte.

Generalforsamlingen besluttet i møte 13. desember 2012 å invitere SpareBank 1 Søre Sunnmøre og SpareBank 1 Nordvest inn på eiersiden. Representantskapet ble samtidig besluttet avvirket. Kapitalforhøyelsen medførte at selskapet eies med 4,95 prosent av SpareBank 1 Søre Sunnmøre, 4,95 prosent av SpareBank 1 Nordvest og 90,1 prosent av SpareBank 1 SMN. Nye eiere vil bety en enda sterkere forankring av selskapets produkter på Nordvestlandet.

SpareBank 1 Bilplan

SpareBank 1 Bilplan leverer biladministrasjonsløsninger til det offentlige og private næringsliv over hele landet. Selskapet betjener markedet gjennom eget salgssarbeid og gjennom samarbeid med SpareBank 1 SMN Finans, SpareBank 1 SR-Finans, SpareBank 1 Finans Nord-Norge og gjennom bankens kontorer. Selskapet var inntil fjerde kvartal 2012 et datterselskap av SpareBank 1 SMN Finans, men er nå overtatt av morbanken.

Organisasjonen er salgs- og kundeorientert, og har fokus på å være nær og tilgjengelig for kundene. Hovedmålsetningen for SpareBank 1 Bilplan er at kunden skal oppleve et problemfritt bilhold. SpareBank 1 Bilplan har i 2012 arbeidet målrettet med effektivisering og forbedring av forretningsprosesser, som forventes å gi betydelige rasjonaliserings- og mergevinster i 2013.

Selskapet har 12 ansatte som alle arbeider fra Trondheim. Virksomheten har god kompetanse og motiverte ansatte. Selskapet fikk et underskudd for 2012 på 1,8 millioner kroner før skatt.

SpareBank 1 SMN Regnskap

SpareBank 1 SMN Regnskap oppnådde i 2012 tidenes beste resultat på 13,8 millioner kroner før skatt av en omsetning på 104,7 millioner. Med en omsetningsvekst på 26 prosent har virksomheten nådd 11 prosent markedsandel i Trøndelag. SpareBank 1 SMN Regnskap er nå en av de fem største aktørene i regnskapsbransjen i Norge og teller nær 160 medarbeidere.

Virksomheten opplever økt tilgang på nye kunder. I 2012 er det inngått omtrent 200 nye kundeavtaler. Veksten kommer særlig innenfor bedriftsmarkedet, men det er også tilgang i de tre andre kundesegmentene; landbruk, borettslag/sameier og lag/foreninger.

I løpet av 2012 er det fullført to oppkjøp, KL Røros Regnskap og Calculus, som utgjør to datterselskaper i konsernet SpareBank 1 SMN Regnskap. Datterselskapene innfusjoneres og samordnes med SpareBank 1 SMN Regnskaps øvrige virksomhet i 2013. Det er inngått avtaler om oppkjøp av Snåsa Regnskapslag, Økonor Interdata Berkåk og Widar Nyheim. SpareBank 1 SMN Regnskap eier 50 prosent av aksjene i Leksvik Regnskapskontor.

Fra og med januar 2012 deler alliansepartner Sparebanken Hedmark og SpareBank 1 SMN Regnskap eierskapet i økonomihuset Consis, ved at SpareBank 1 SMN Regnskap overtok 40 prosent av aksjene. Foreløpig årsregnskap for Consis i 2012 viser om lag 100 millioner kroner i omsetning og 4 millioner i resultat etter skatt.

I samarbeid med andre regionbanker i SpareBank 1-alliansen satser virksomheten på å bygge opp en sterk nasjonal merkevare innenfor regnskapsbransjen. Denne satsningen skal bidra til å befeste og styrke SpareBank 1 SMN Regnskap sin posisjon i Trøndelag og på Nordvestlandet.

Som et datterselskap i SpareBank 1 SMN-konsernet har SpareBank 1 SMN Regnskap stadig uttak av synergier, både på kunde- og kostnadssiden.

SpareBank 1 SMN Regnskap har som visjon å lage en ny divisjon for økonomitjenester. Det innebærer at virksomheten investerer store ressurser for å kunne tilby kundene fremtidsrettet kompetanse og IT.

SpareBank 1 SMN Regnskap har i 2012 lagt et godt grunnlag for videre vekst i 2013.

Allegro Finans

Allegro Finans er det største forvaltningsselskapet i regionen og har sitt hovedkontor i Trondheim. Selskapet eies med 90,1 prosent av SpareBank 1 SMN og 9,9 prosent av Reitangruppen.

Selskapet har konsesjon for aktiv forvaltning. Selskapet forvalter midler for eksterne offentlige, private og institusjonelle klienter. Selskapets forvaltningstjenester selges utelukkende gjennom eksterne distributører som har konsesjon for slik virksomhet. Selskapet har i løpet av 2012 inngått distribusjonsavtaler med en rekke banker i SpareBank 1-alliansen.

Selskapet har 11 ansatte og en forvaltningskapital på i underkant av 2,5 milliarder kroner.

Selskapet tilbyr et bredt spekter av tjenester som har som formål å fange opp endrede markedsforhold. I porteføljespekteret finnes både rene spesialporteføljer og allokeringporteføljer. Det er spesielt innen dynamiske allokeringporteføljer at selskapet har størst forvaltningsvolum. Selskapets allokeringporteføljer har utviklet seg i tråd med referanseporteføljene i 2012.

Regnskapet viser et underskudd på 3,7 millioner kroner før skatt. Bankens resultatandel ble minus 3,3 millioner kroner før skatt.

SpareBank 1 SMN Card Solutions

SpareBank 1 SMN Card Solutions selger og administrerer forhåndsbetalte betalingskort basert på betalingsnettverkene Visa og MasterCard. Selskapet er et 100 prosent eid datterselskap av SpareBank 1 SMN og etablert med varemerket SpendOn i Norge, Sverige og Danmark. I tillegg tilbyr selskapet driftstjenester knyttet til utstedelse av forhåndsbetalte kort for aktører innenfor retail, telekom, bank/finans og offentlig sektor.

Selskapet selger sine betalingsprodukter og -tjenester hovedsakelig gjennom servicehandel og dagligvarebutikker i hele Skandinavia. Markedet for forhåndsbetalte betalingskort i Skandinavia er sterkt voksende. Størsteparten av innskuddsvolumene er fra det norske markedet, men selskapet forventer at økt markedsbearbeiding i både Sverige og Danmark vil gi SpareBank 1 SMN Card Solutions gode vekstvilkår i årene som kommer.

Selskapets resultat før skatt for 2012 ble 3,0 millioner kroner.

Eiendomsselskaper

SpareBank 1 SMN Kvartalet var utbygger av nytt hovedkontor for SpareBank 1 SMN i Søndre gate, Trondheim. Bygget sto ferdig 20. oktober 2010. SpareBank 1 SMN Kvartalet har ansvar for drift, vedlikehold og renhold av hele bygningsmassen i hovedkontoret. Selskapet har ingen fast ansatte.

Bygget lever opp til forventningene til et lavenergibygg. For den nye kontordelen er det målt et gjennomsnittlig energiforbruk på i underkant av 66 kWh/kvm. Krav til energibruk i kontorbygg iht. forskrift er 144 kWh/kvm per år. Kontordelen er sertifisert i energiklasse A.

SpareBank 1 Bygget Steinkjer ferdigstilte i mai 2012 et nytt kontorbygg for konsernet i Steinkjer på ca 1800 kvm. Bygget leies ut til SpareBank 1 SMN som igjen fremleier til EiendomsMegler 1 Midt-Norge og SpareBank 1 SMN Regnskap. Prinsippene for lavenergibygg fra hovedkontoret i Trondheim er videreført til dette bygget

Brannstasjonen SMN ble stiftet 3. januar 2012 med formål å eie, drifte og utvikle eiendom. Selskapet kjøpte Trondheim Brannstasjon i Kongens gate 2 fra Trondheim kommune.

Trondheim Brann- og Redningstjeneste er leietaker fram til medio 2015. Det skal gjennomføres en arkitektkonkurranse for å klargjøre nærmere mulighetene for utvikling av bygget til et moderne kontorbygg. I første etasje er det forutsatt gjennom vernebestemmelser at det skal være en utadrettet virksomhet. Brannstasjonen er klassifisert som bygning med høy antikvarisk verdi.

St Olavs Plass 1 SMN ble stiftet 26. november 2012 med formål å eie, drifte og utvikle eiendom. Selskapet kjøpte et kontorbygg på St Olavs Plass 1 i Ålesund. Foruten SpareBank 1 SMN er Innovasjon Norge, Salmar Sales og Golden Energy Offshore Management leietakere i bygget.

Samfunnsansvar (CSR)

Som stor regional bank lever SpareBank 1 SMN i skjebnefelleskap med regionen. Helt siden stiftelsen av banken i 1823 har videreutvikling av samfunnet vi lever i stått sentralt i våre valg og disponeringer. Med lokal kunnskap og nærhet til kundene gjør vi vurderinger som i tillegg til økonomi og risiko baserer seg på et samfunnsperspektiv, og hvor vi arbeider tett med kunder og lokalsamfunn for å utvikle gode virksomheter og gode levevilkår.

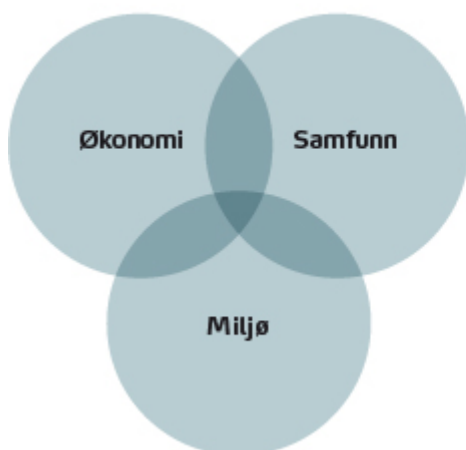
Arbeidet med samfunnsspørsmål er integrert i vårt løpende planarbeid. Slik sikrer vi at etikk, miljø og viktige samfunnsspørsmål til en hver tid står på dagsorden. Gjennom bankens gavefond har vi i en årrekke tilbakeført midler til regionen vi er en del av. Vi kan nevne stipendier til talenter innen kunst og idrett, støtte til lokale lag og organisasjoner, trivselstiltak i nærmiljøer og bidrag til næringsutvikling i Trøndelag og på Nordvestlandet.

For utviklingen av regionen er det viktig med et aktivt samarbeid mellom forskning, utvikling, utdanning og næringsliv. SpareBank 1 SMN bruker hvert år betydelige ressurser på å stimulere til nyskaping samt å koble industri, næringsliv og kunnskap. Samarbeidet med NTNU og Sintef i Trondheim, iKuben i Molde og Høgskolen i Ålesund er sentralt i dette arbeidet.

Den tredelte bunnlinje

Solid bankdrift skaper fundament for samfunnsansvarlig utvikling. Vi har som grunnlag for vårt arbeid søkt å finne en balanse mellom økonomi, samfunn og miljø. Under hvert tema har vi definert nøkkelområder vi har spesiell oppmerksomhet på og der det er utviklet spesifikke tiltak for hvert område.

Struktur for vår tenking omkring samfunnsansvar

Økonomi

- Strategier og planverk
- Økonomiske nøkkeltall
- Etikk og lønverk
- Forhold til elere
- Risikohåndtering

Samfunn

- Organisasjon/ansatte
- Kunder/marked
- Leverandører
- Samfunnsengasjement
- Teknologi/sikkerhet

Miljø

- Ressursbruk
- Innkjøpspolicy
- Energi
- Forurensing
- Avfallshåndtering

Status 2008 – 2012

		2008	2009	2010	2011	2012
Strategi/ økonomi	Konsernstrategi	Oppdatert	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
	Utvikle CSR-strategi	Etablert	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
	Resultat før skatt (mill)	778	1.147	1.282	1.279	1.355
	Forvaltningskapital (mill)	84.670	84.541	97.992	101.455	107.919
	Egenkapitalavkastning	11,9 %	16,2 %	14,6 %	12,8 %	11,7%
	Kjernekapitaldekning	8,10 %	10,40 %	10,90 %	10,43 %	11,34%
	Antall utstedte egenkapitalbevis (mill)	82,41	82,78	102,74	102,76	129,83
	Børskurs per 31.12	38,07	45,06	49,89	36,31	34,8
	Børsverdi (mill) per 31.12.	1.750	3.749	5.124	3.731	4.518
	Direkte avkastning	5,10 %	4,60 %	5,60 %	5,10 %	4,30%
	Antall eiere	9.123	9.500	9.654	9.532	9.749
	Kjennskap på minst 90 % til bankens etiske regelverk	96 %	96 %	96 %	96 %	96 %
	Samfunn/ sosiale forhold	Antall årsverk	775	805	793	794
Sykefravær		3,84 %	4,22 %	4,00 %	4,00 %	4,60 %
Andel kvinner		51,5 %	51,5 %	51,0 %	52,0 %	51,90 %
Andel kvinner i ledende stillinger		26 %	28 %	28 %	27 %	28,70 %
Gjennomsnittsalder		45 år	45 år	46 år	46 år	46 år
Ansattes tilfredshet (ATI)		75	75	I/T	715*	730*
Avtale om inkluderende arbeidsliv		Videreført	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
Strategi for livsfasepolitikk		Videreført	Videreutviklet	Videreutviklet	Videreført	Videreført
Program for lederutvikling		Videreført	Videreført	Videreført	Videreført	Ikke gjennomført
Antall kontorer		56	56	54	54	51
Antall kunder		192.000	194.000	194.500	196.500	200.900
Andel nettbankkunder		54 %	57 %	73 %	81 %	95 %
Andel elektroniske regningsbetalinger		91 %	92 %	99 %	99 %	99 %
Andel tildelt kultur		22 %	24 %	22 %	24 %	17 %
Andel tildelt idrett		16 %	20 %	23 %	23 %	21 %
Andel tildelt humanitært arbeid	6 %	4 %	6 %	6 %	12 %	
Andel tildelt næringsutvikling	56 %	52 %	43 %	38 %	35 %	
Miljø	Innkjøp av papir (tonn) **	46,5	35,9	39,1	35,7	26,9
	Energiforbruk (kwh)	6.193.000	6.580.000	7.004.400	6.900.500	6.135.000
	Antall flyreiser	3.984	3.585	3.816	3.910	3.524
	Returordning av teknologisk avfall (tonn)	5,30	2,90	3,43	3,40	3,25
	Kildesortering	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
	Returordning skrivere og tonere	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
	Antall videokonferanserom	3	6	6	8	10
	Strategi/handlingsplan for energi og miljø i nytt hovedkontor	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført	Videreført
Antall kontor sertifisert som Miljøfyrtårn	I/T	1	1	2	4	

* Nytt system for organisasjonsanalyse fra 2011

** Reduksjon fra 2011 til 2012 er på 8,8 tonn, først og fremst på grunn av overgang til secure print og økt bruk av elektronisk kommunikasjon

Miljø

Konsernet gjennomfører stadig tiltak som skal bidra til å redusere forbruk av strøm, papir og andre ressurser samt sikre at ressurskrevende reisevirksomhet begrenses. Håndtering av teknologisk avfall og innkjøp av miljøvennlige løsninger har også høy oppmerksomhet. Banken arbeider kontinuerlig for å sikre riktige innkjøp av teknologisk utstyr der vi legger energi og miljøkrav inn som spesifikke vurderingskriterier.

Alt teknologisk utstyr håndteres som spesialavfall noe som sikrer en miljøriktig håndtering av utstyret. Det ble i 2012 returnert 3,25 tonn med teknologisk avfall. Økt bruk av elektronisk kommunikasjon samt innføring av nye printløsninger har redusert papirforbruket fra 35,7 tonn i 2011 til 26,9 tonn i 2012.

Bruk av teknologiske løsninger øker, noe som stiller større krav til sikkerhet og personvern. Følgende tiltak gjennomføres for å sikre fokus og kompetanse på sikkerhet:

- jevnlig interne kurs i sikkerhet
- gjennomført nasjonale sikkerhetsøvelser (katastrofeøvelser)
- gratis programvare for sikkerhet til våre kunder
- opplæring av eldre brukere for sikker bruk av nettbank og hvordan de kan bli mer selvhjulpne bankkunder

SpareBank 1 SMN foretok 3524 reiser i løpet av 2012 mot 3910 reiser i 2011. Til tross for økt kundeaktivitet samt bankens engasjement i utvalg og prosjekter i regi av SpareBank 1-alliansen er reiseaktiviteten med fly redusert. Bruk av videokonferanser, telefonkonferanser og digitale verktøy for samhandling og kunnskapsdeling er hovedårsakene til redusert reiseaktivitet.

Meget lavt energiforbruk i nytt hovedkontor

SpareBank 1 SMN flyttet inn i nytt hovedkontor i Trondheim høsten 2010. Vår målsetning for energi og innemiljø var ambisiøs med et mål på energi på 85 kWh per kvm per år for den nye kontordelen. Målsetningen ble med god margin oppfylt allerede første driftsår. Målinger viser at energibruken ligger i gjennomsnitt i underkant av 66 kWh per kvm per år, noe som også er langt under myndighetskravene på 144 kWh per kvm. Ingen andre kontorbygg i Norge kan så langt vise til slike resultater. Sammenlignet med forbruket i det gamle bankbygget som lå over 500 kWh per kvm er innsparing på driftskostnadene betydelige. Årsakene til det lave energiforbruket er mange og sammensatte, men de viktigste enkeltfaktorene er:

- en godt isolert og tett bygningskropp
- et svært energieffektivt ventilasjonssystem
- et sofistikert styrings- og driftoppfølgingssystem
- organisering av arbeidsplassen og oppfølging fra byggets brukere

Prinsippene fra nytt hovedkontor ble også videreført under bygging av et nytt kontor for SMN i Steinkjer som ble tatt i bruk i mai 2012.

Miljøfyrtårn

SpareBank 1 SMN har valgt sertifisering via Miljøfyrtårn, en nasjonal sertifiseringsordning rettet mot privat og offentlig sektor. Ved utgangen av 2012 er hovedkontoret i Trondheim og kontorene i Ålesund, Stjørdal og Steinkjer sertifisert. Dette innebærer at kontor hvor ca. 500 ansatte har sitt daglige virke, er sertifisert innen områdene arbeidsmiljø, innkjøp/materialbruk, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk. I 2013 vil

kontorene i Levanger, Namsos, Molde og Verdal bli sertifisert, samtidig som vi starter arbeidet med sertifisering av ti andre kontorer.

Etikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. SpareBank 1 SMNs ansatte skal kjennetegnes ved at de har en høy etisk standard. Dette innebærer at hver enkelt, i enhver sammenheng der vi identifiseres med bedriften, skal vise en adferd som oppfattes som tillitvekkende, ærlig og redelig og som er i henhold til de normer, regler og lover som gjelder i samfunnet.

SpareBank 1 SMN skal gi saklig og riktig informasjon på en ærlig, redelig og åpen måte om bankens virksomhet og tjenester.

SpareBank 1 SMN har lagt opp til følgende formaliserte og gjentakende gjennomgang av bankens etiske retningslinjer overfor konsernets ansatte, og slik at dette til sammen skal utgjøre det formelle rammeverktøyet for den praktiske adferd hos samtlige av bankens ansatte:

- de etiske retningslinjene er en del av personalhåndboken, og derav en del av ansettelsesavtalen
- de etiske retningslinjene gjennomgås, med tilhørende eksempler for alle nyansatte
- etikk inngår som en obligatorisk modul i bankens elektroniske læringshus og alle ansatte må bestå denne testen
- etiske retningslinjer er en sentral del av bankens lederutviklingsprogram

Organisasjon og ansatte

SpareBank 1 SMN skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for medarbeidere i alle aldersgrupper og livsfaser. Banken legger til rette for at balansen mellom jobb, hjem og fritid oppleves som god for alle medarbeidere. Vi vil også bidra til at våre ansatte opprettholder en god helse, gjennom å stimulere til fysisk aktivitet. Hensikten med dette er en tro på at medarbeidere som har fått tilrettelagt for sine behov yter bedre til beste for seg selv og bedriften.

SpareBank 1 SMN har et forholdsvis lavt sykefravær og vi antar noe av dette kan tilskrives motiverte medarbeidere som har utfordrende og stimulerende oppgaver samtidig som mange holder seg i god fysisk form gjennom ulike former for aktivitet.

Vi har i dag en god balanse mellom kjønn og aldersgrupper. Banken arbeider med å øke andelen kvinner i ledende stillinger. I 2012 var det 28,7 prosent kvinner i ledende stillinger (27 i 2011).

Konsernet har etablert et robust rammeverk på organisasjonsområdet:

- personalhåndbok, HMS-håndbok, IA-avtale
- interne avtalefestede utvalg - kontaktutvalg, ansettelsesutvalg, forhandlingsutvalg
- etiske retningslinjer, rutine for bekymringsmeldinger, rutine for konflikthåndtering
- lederutviklingsprogram
- rådgiverskole og læringshus
- rammeverk for utviklingssamtaler
- årlig medarbeiderundersøkelse

- nyansattesamlinger
- livsfasepolitikk

For å fremme bedre helse, økt motivasjon og trivsel har konsernet etablert prosjektet BedreForm. Prosjektet er en målrettet satsing på å motivere ansatte til å øke sin fysiske aktivitet.

SpareBank 1 SMNs gavearbeid

SpareBank 1 SMNs gavearbeid legger til grunn for sitt arbeid at bankens gaver skal være allmennyttige, det vil si være samfunnsnyttig og komme flest mulig til gode. Gavearbeidet vektlegger at tildelinger skal bidra til å bygge, støtte og utvikle landsdelen. For å kunne skape nye verdier og gjøre landsdelen til et attraktivt sted å bo arbeider vi etter to hovedmodeller:

- prosessorientert hvor personer, ideer og ressurser bringes sammen for å skape den symbiose som frembringer verdiskaping
- vi tilfører kapital gjennom gaver til aktivitet som fremmer samfunnsmessige målsettinger

Vi stiller de samme etiske og miljømessige krav til våre samarbeidspartnere som oss selv. I prosesser og ved tildelinger av noe omfang, etableres skriftlige avtaler for å sikre at våre samfunnsmessige krav blir etterlevd. Våre hovedsatsingsområder er følgende:

Næringsutvikling:

- innovasjon og nyskaping
- kompetanseoverføring til regionens næringsliv
- bidra til å utvikle infrastruktur
- utvikle entreprenørskap
- starthjelp ved nyetableringer (såkorn- og venturekapital)

Kultur/idrett:

- kultur-, idrett-, helse-, miljø-, etikk og humanitære formål
- særskilt satsing mot barn og ungdom
- bidra til å styrke regionens identitet og historiske grunnlag basert på Olavstradisjonen (Olavsarven)
- bidra til å stimulere talenter, ungdom og ildsjeler både innenfor kultur- og idrettsområdet, blant annet gjennom TÆL-stipendet

SpareBank 1 SMNs gavearbeid utbetalte i 2012 nær 65 millioner kroner.

Styring og ledelse

SpareBank 1 SMN tufter sin virksomhet på kortrelste beslutninger, og styrker sin selvstendighet ved å være alliansepartner i SpareBank 1.

Konsernledelsen

Finn Haugan (1953)

Konsernsjef

Siviløkonom fra BI (1977).

Tiltrådte som administrerende direktør i SpareBank 1 SMN i 1991. Endret tittel til konsernsjef i 2010. Tidligere ansatt i Fokus Bank i 13 år, hvorav siste to år som viseadministrerende direktør.

Styreleder i SpareBank 1 Gruppen, Bankenes Sikringsfond og BN Bank. Nestleder i Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO). Styremedlem i NETS og Sparebankforeningen. Styreleder i Fotograf Schrøders Stiftelse og Foto Schrøder samt leder av Direktionen i Selskabet for Trondhjems Bys Vel.

Tore Haarberg (1966)

Viseadministrerende direktør og konserndirektør Produkt og prosesser fra 1. januar 2013. I 2012 konserndirektør Privatmarked.

Siviløkonom fra Heriot-Watt University, UK (1991). Autorisert Renteanalytiker NFF (1996).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2000. Utnevnt som viseadministrerende direktør i 2003. Erfaring fra ulike stillinger i Arthur Andersen Business Consulting, BN Bank og Fokus Bank. Styreleder i EiendomsMegler 1 Midt-Norge, styremedlem i ODIN Forvaltning, styremedlem i SpareBank 1-alliansen og leder av representantskapet i BN Bank.

Vegard Helland (1975)

Konserndirektør Konsernkunder fra 1. januar 2013. I 2012 konserndirektør Bedriftsmarked.

Siviløkonom fra Handelshøyskolen i Bodø (1999), Autorisert Finansanalytiker fra NHH (2007).

Ansatt i SpareBank 1 SMN siden 2003 og har primært jobbet med konsernkunder. Leder for næringslivsdivisjonen fra august 2010. Leder for konsernkredittutvalget i SpareBank 1 SMN siden 2007. Tidligere erfaring fra KPMG samt Senter for havbruk og fiskeri.

Styremedlem i SpareBank 1 SMN Finans og SpareBank 1 Gruppen Finans.

Kjell Fordal (1957)

Konserndirektør Finans

Siviløkonom fra BI (1981) samt Master of Management BI (2004).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 1982.

Styreleder i SpareBank 1 SMN Regnskap, SpareBank 1 SMN Pensjonskasse, SpareBank 1 Næringskreditt og SpareBank 1 Boligkreditt. Styremedlem i SpareBank 1 Markets, SpareBank 1 Kredittkort, SpareBank 1 SMN Invest, SpareBank 1 SMN Kvartalet, BN Boligkreditt, Bolig og næringskreditt og Prøven Eiendom.

Tina Steinsvik Sund (1970)

Konserndirektør HR, prestasjonsutvikling og digital forretning fra 1. januar 2013. I 2012 konserndirektør Forretningsstøtte og -utvikling.

Sivilingeniør, Industriell Økonomi fra NTH (1995), MBA fra INSEAD, Frankrike (2000).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2006. Tidligere ansatt i Accenture og Intel Capital. Styreleder i SpareBank 1 SMN Invest, SpareBank 1 SMN Card Solutions, SpareBank 1 SMN Kvartalet, SpareBank 1 Bygget Trondheim, Brannstasjonen SMN og SpareBank 1 Bygget Steinkjer. Styremedlem i ProVenture Seed og Argentum Fondsinvesteringer.

Wenche Margaretha Seljeseth (1964)

Konserndirektør Kontorer fra 1. januar 2013. I 2012 konserndirektør Marked, kommunikasjon og samfunn.

Jurist fra Universitetet i Oslo (1996). Bachelor of Business Administration fra BI (2002).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2008. Tiltrådte stillingen som konserndirektør i 2011. Erfaring fra ulike lederstillinger i Vital Forsikring og Gjensidige.

Styremedlem i SpareBank 1 Livsforsikring.

Styret

Per Axel Koch (1961) styreleder

Siviløkonom NHH (1985), Høyere avdeling NHH (1987).

Medlem av styret siden 1994 og styreleder siden 2001.

Konsernsjef i Polaris Media siden 2008.

Før dette ti år som administrerende direktør og tre år som konsernsjef i Adresseavisen. Tidligere erfaring som prosjektkonsulent i Wilh. Wilhelmsen Ltd og konsulent i McKinsey. Styreleder i Papirkjøp, styremedlem i FINN.no, styremedlem i Trønder-Avisa, leder av representantskapet i SpareBank 1 Gruppen.

Deltatt på 18 av 20 styremøter i 2012 (innkalt til 18 møter pga inhabilitet i 2 møter).

Eier 45.930 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Kjell Bjordal (1953) Nestleder

Siviløkonom fra NHH (1976), 1. avdeling jus og AMP Wharton Business School (1989).

Medlem av styret siden 2007.

Adm. direktør i EWOS-Gruppen og leder fôrdivisjonen i Cermaq. Erfaring som direktør ved Trøndelag Teater, økonomidirektør og konsernsjef i Glamox Gruppen samt administrerende direktør i NorAqua.

Styreleder i Brødrene Dyrøy, Norsk Landbrukskjemi, EWOS Norge og EWOS Innovation, styremedlem i Entra Eiendom og Axess.

Deltatt på 19 av 20 styremøter i 2012

Eier 50.000 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Bård Benum (1962)

Sivilingeniør fra NTNU (1987).

Styremedlem siden mars 2009.

Konsernsjef i Powel. Erfaring fra ledende stillinger i Norsk Hydro, Statoil, Reitangruppen. Administrerende direktør i Cresco 1998-2000 og Vital Forsikring 2001-2007.

Deltatt på 15 av 20 styremøter i 2012.

Eier 0 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Paul E. Hjelm-Hansen (1962)

MBA fra Universitetet i Denver, USA (1988), Autorisert Europeisk Finansanalytiker (AFA) fra NHH (1996) og Autorisert Porteføljeforvalter (Norske Finansanalytikeres Forening/NHH 2001).

Medlem av styret og leder av revisjonsutvalget siden 2008.

Privat investor og selvstendig næringsdrivende innen rådgivning. Har hatt stillinger som finansanalytiker, porteføljeforvalter i Christiania Bank og Kreditkasse og Fokus Bank samt finanssjef og finansdirektør i henholdsvis Bachke & Co og Det norske oljeselskap.

Styreleder i Arild og Emilie Bachkes Fond, Trondhjems Kunstforenings legatstyre og Generalkonsul Adolf Øiens Donationsfond. Styremedlem i Bachke & Co.

Deltatt på 19 av 20 styremøter i 2012.

Eier 49.219 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Arnhild Holstad (1963)

Cand.mag. og journalist.

Medlem av styret siden 2010.

Informasjonssjef i Statskog siden 2007. Politisk rådgiver i Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2005-2007. Prosjektleder i Olav Duun Innovasjon 2003-2005. Journalist i Namdalsavisa 1991-2003. Flyktningekonsulent i Aukra kommune 1988-1989. Lærer på Oppegård vg. skole 1987-1988.

Nestleder i Statens råd for likestilling av funksjonshemmede fra 2008-2012. Styremedlem i NTE Holding.

Deltatt på 17 av 20 styremøter i 2012.

Eier 0 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Aud Skrudland (1959)

Veterinær fra NVH (1984). Spesialist på fiskesykdommer. Videreutdanning innen markedsføring og offentlig rett.

Medlem av styret siden 2010.

Ansatt som spesialinspektør i Mattilsynet regionkontor i Steinkjer. Arbeids erfaring fra oppdrettsnæringen innen fiskehelse og produktutvikling, markedsføring og salg av legemidler til fisk.

Tidligere medlem av kommunestyre og formannskap i Averøy kommune. Tidligere medlem av programstyret for Havbruk i Norges Forskningsråd, styret i Romsdal Fellesbank, kontrollkomiteen og representantskapet i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 19 av 20 styremøter i 2012.

Eier 1.765 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Elbjørg Gui Standal (1948 - † 6. februar 2013)

Siviløkonom fra BI 1985, studier i pedagogikk og psykologi, Master of Management 1998.

Medlem av styret siden 2012.

Studierektor ved Handelshøyskolen BI i Oslo. Tidligere banksjef i Sparebanken Møre, og rektor ved BI Telemark og BI Vestfold. Konsulent i forretningsutvikling og styrearbeid. Initiativtaker til deler av styreforskningen ved BI. Tidligere styreleder bl.a. i Norway Royal Salmon, Helse Sunnmøre og Farveglede.

Styremedlem i ulike virksomheter. Medforfatter til bøker om bedriftsetablering og styrearbeid.

Deltatt på 12 av 14 styremøter i 2012.

Eide 0 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Venche Johnsen (1952)

Diverse utdanning gjennom Bankakademiet og på høyskolenivå.

Medlem av styret siden 2004.

Konserntillitsvalgt i Finansforbundet i SpareBank 1 SMN. 33 års praksis i ulike posisjoner i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 17 av 20 styremøter i 2012.

Eier 24.716 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Bente Karin Trana (1959)

Siviløkonom (1984), div. etterutd. NTNU (1996, 2009), Forsvarets høyskole (2002).

Varamedlem av styret siden 2010. Fast møtende.

Avdelingsdirektør Statens Vegvesen siden 2001, tidligere administrasjonssjef og konst. vegsjef i Statens Vegvesen Nord-Trøndelag. 13 års erfaring med ansvar innen prosjektstyring fra Aker Verdal og Aker Engineering. Erfaring fra Høgskolen i Nord-Trøndelag samt Norges Eksportråd i Milano.

Styreleder STAS i Steinkjer. Styremedlem Accretio i Namsos. Styremedlem Forsvarets høyskoleforening i Oslo.

Deltatt på 18 av 20 styremøter i 2012.

Eier 0 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Jan Gunnar Kvam (1947)

Diverse utdanning gjennom Bankakademiet.

Varamedlem av styret siden 2004. Fast møtende varamedlem for ansatte.

Nestleder i Finansforbundet i SpareBank 1 SMN. 42 års praksis i ulike posisjoner i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 19 av 20 styremøter i 2012.

Eier 16.245 egenkapitalbevis per 31. desember 2012.

Antall egenkapitalbevis per 31. desember 2012 inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående, selskaper man kontrollerer og selskaper man er valgt på vegne av.

Tillitsvalgte

Representantskapet

Medlemmer valgt av egenkapitalbeviserne	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Alf E. Erevik	Hønefoss	477.248
Arne Lorentsen	Trondheim	220.367
Asbjørn Tronsgård	Sunnalsøra	37.222
Berit Tiller	Trondheim	877
Christian Sørensen	Trondheim	22.660
Erik Sture Larre	Oslo	1.135.193
Gunnar Heglund	Trondheim	825.931
Jorunn Skjermo	Trondheim	27.130
Lars Bjarne Tvete (nestleder)	Trondheim	1.600
Marit Collin	Trondheim	5.134
Odd Reitan	Trondheim	9.019.108
Olav Revhaug	Oslo	3.719.255
Stig Jakobsen	Angvik	21.991
Thor Arne Falkanger	Trondheim	209.255
Thor Christian Haugland	Stavanger	539.588
Torgeir Svae	Oslo	2.736.435
Widar Slemdal Andersen	Rælingen	13.886

Medlemmer valgt av innskyterne	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Anne Lise Aunaas	Trondheim	0
Jan-Yngvar Kiel	Bosberg	0
Leif Helge Kongshaug	Averøy	0
Marit Dille	Abelvær	0
Per Brovold	Rissa	35.000
Randi Borghild Dyrnes (leder)	Molde	0
Aage Rostad	Verdal	1.919
Åshild Vang	Inderøy	0

Medlemmer valgt av fylkestingene	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Anne Sophie Hundstad	Trondheim	0
Elin Agdestein	Steinkjer	0
Gunn Iversen Stokke	Buvik	0
Hans Martin Storø	Lund	6.228
Jonny Meland	Sunnalsøra	0
Torgeir Dahl	Molde	0
Torhild Aarbergsbotten	Brekstad	0
Trine Hallem	Verdal	0

Medlemmer valgt av ansatte	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Alvhild Skogmo Jensen	Namsos	2.000
Ann Kristin Leirvik Sletnes	Torvikbukt	3
Ellinor Finserås	Trondheim	601
Greta Rønning	Trondheim	2.098
Gunn Lerstad Brenne	Ekne	5.836
Inge Lindseth	Trondheim	37.119
Rolf Bratlie	Trondheim	22.963
Oddbjørn Kulseth	Stjørdal	7.293
Hege Karina Bøe	Molde	3.560
Randi Selnes Herskedal	Fræna	8.343

Styret

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Per Axel Koch, leder	Trondheim	45.930
Elbjørg Gui Standal	Ålesund	0
Arnhild Holstad	Namsos	0
Aud Skrudland	Averøy	1.765
Bård Benum	Trondheim	0
Kjell Bjordal, nestleder	Molde	50.000
Paul E. Hjeltn-Hansen	Trondheim	49.219
Venche Johnsen	Trondheim	24.716
Bente Karin Trana (varamedlem)	Steinkjer	0
Jan Gunnar Kvam (varamedlem)	Trondheim	16.245
Morten Midjo (varamedlem)	Trondheim	0
Helle Moen (varamedlem)	Trondheim	0

Kontrollkomiteen

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Rolf Røkke	Trondheim	0
Anders Lian	Trondheim	0
Terje Ruud	Trondheim	0

Valgkomiteen

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Widar Slemdal Andersen	Rælingen	13.886
Jonny Meland	Sunnalsøra	0
Marit Dille	Abelvær	0
Alvhild Skogmo Jensen	Namsos	2.000

* Antall egenkapitalbevis per 31. desember 2012 inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående, selskaper man kontrollerer og selskaper man er valgt på vegne av

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SMN omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til beste for egenkapitalbeviserne, ansatte og samfunnet forøvrig.

SpareBank 1 SMN avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012 en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse.

Regnskapslovens § 3-3b, 2. ledd

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens § 3-3b annet ledd er dekket i SpareBank 1 SMN. Nummereringen under gjengir nummereringen i paragrafen.

1. "en angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge": Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SMN er basert på norsk lov og konsernet følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES, så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Det henvises ellers til redegjørelsens punkt 1, Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse, for en nærmere beskrivelse.
2. "opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige": Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på nues.no.
3. "en begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1": Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves nedenfor.
4. "en beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen": Det henvises til punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor for en beskrivelse av internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.
5. "vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5": Det henvises til punkt 6 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor for en beskrivelse av SpareBank 1 SMN sin etterlevelse.
6. "sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid": Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.
7. "vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer": Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 8 nedenfor.
8. "vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller

utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis”: Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012 er fulgt opp i SpareBank 1 SMN.

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

(anbefalingens pkt. 1)

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleveres i SpareBank 1 SMN.

Anbefalingen gjelder så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Eventuelle avvik er det redegjort for i teksten nedenfor.

SpareBank 1 SMN har vedtatt en egen policy for eierstyring og selskapsledelse, og legger vekt på å videreutvikle sin policy innenfor rammen av aktuelle lover og i tråd med de anbefalinger som kommer fra ledende miljøer.

Banken skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at dens uttalte mål og strategier blir nådd og realisert. God virksomhetsstyring i SpareBank 1 SMN omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken. Banken følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Anbefalingen er tilgjengelig på nues.no.

Banken har særlig vektlagt:

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring
- fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon
- likebehandling av egenkapitalbevisere og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Medarbeiderne i SpareBank 1 SMN skal kjennetegnes ved at de har en høy etisk standard. Dette innebærer at de ansatte skal vise en adferd som oppfattes som tillitvekkende, ærlig og redelig og som er i henhold til de normer, regler og lover som gjelder i samfunnet i de tilfeller de ansatte identifiseres med bedriften.

SpareBank 1 SMN sine etikkregler omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter, verdipapirhandel, innsideregeler og relevante privatøkonomiske forhold. Dette regelverket gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i styrende organer.

Alle ansatte og tillitsvalgte i SpareBank 1 SMN er i henhold til eksterne krav og interne retningslinjer pålagt taushetsplikt om den informasjonen de i sitt arbeid får kjennskap til om konsernets eller kundens forhold. Denne taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også overfor medarbeidere som ikke har tjenstlig behov for de aktuelle opplysningene i sitt arbeid. Videre skal ingen medarbeidere i SpareBank 1 SMN, via datasystemene eller på annen måte, aktivt søke opplysninger om andre medarbeidere eller kunder

når det ikke er nødvendig for vedkommendes arbeid. SpareBank 1 SMN sine etikkregler slår fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller andre kontaktpersoner som er definert i egen varslingsrutine dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende lover og regler eller vesentlige brudd på interne bestemmelser. Ansatte som varsler om kritikkverdige forhold i samsvar med interne rutiner skal ikke utsettes for belastning som følge av varslingen.

SpareBank 1 SMN ønsker å medvirke til en bærekraftig samfunnsutvikling gjennom ansvarlig forretningsdrift og dette innebærer mellom annet å ivareta hensynet til etikk, miljø og sosiale forhold. SpareBank 1 SMN har derfor utarbeidet en egen strategi for forvaltning av bankens samfunnsansvar (CSR).

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom de strategier, tiltak og aktiviteter banken planlegger og gjennomfører. Samfunnsansvaret kommer til uttrykk gjennom hvordan vi forvalter de ressurser vi disponerer og vår dialog med ansatte, eiere, kunder, lokalsamfunn og øvrige interessenter. I tillegg er det etablert en innkjøpsstrategi som beskriver det etiske rammeverket, krav til leverandører og hvilke kriterier banken legger til grunn ved innkjøp.

Det vises ellers til eget kapittel om samfunnsansvar i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 1: Ingen

Virksomhet

(anbefalingens pkt. 2)

SpareBank 1 SMN er et selvstendig finanskonsern i SpareBank 1-alliansen. Bankens visjon er å være den anbefalte banken. I henhold til vedtektene i SpareBank 1 SMN er formålet med virksomheten å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra innskyttere og å forvalte på trygg måte de midler som den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning. Vedtektene i sin helhet finnes på bankens nettside.

Bankens forretningsidé er å yte finansiell rådgiving til privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor i primært Nord- og Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal samt Sogn og Fjordane slik at de kan realisere sine mål gjennom investering, sparing, betaling og sikring av liv og verdier. I tillegg skal konsernet drive eiendomsmegling, kapitalforvaltning, leasing og regnskapsføring i de samme geografiske områder og til de samme kundegrupper.

Våre kunder skal oppfatte oss som nær og dyktig. Det betyr at vi skal være nær våre kunder gjennom personlig kontakt, at vi tar initiativ til å møte kunden med de beste rådene og produktene samt at vi skal være en aktiv støttespiller i regionen. Dyktig innebærer at vi skal tilby et bredt og tidsriktig produktspekter, ha medarbeidere med solid fagkompetanse og gode ferdigheter. Vi skal ha høy etisk standard i alt vi gjør og våre kunder skal oppleve at de får dekket sine behov for finansiell rådgivning og tjenester på en profesjonell og faglig måte. SpareBank 1 SMN sine sentrale mål og strategier er ellers nærmere beskrevet i eget avsnitt i styrets årsberetning.

Avvik fra anbefalingens pkt. 2: Ingen

Selskapskapital og utbytte

(anbefalingens pkt. 3)

Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2012 en egenkapital på 10,0 milliarder kroner. Kjernekapitaldekningen per 31. desember 2012 var 11,3 prosent og ren kjernekapital var per 31. desember 2012 10,0 prosent. Etter grundig vurdering har styret i SpareBank 1 SMN vedtatt å revidere bankens kapitalplan. I denne sammenhengen har styret revidert mål for ren kjernekapitaldekning. Banken planlegger for en økning til 12,5 prosent ren kjernekapitaldekning, som skal være nådd innen utgangen av 2015.

Disse målene er i samsvar med bankens mål, strategi og risikoprofil. Banken har implementert verktøy for måling av økonomisk kapital og risikjustert avkastning på kredittområdet, men vil inntil videre ikke foreta tilpasninger på kapitaldekningsmålene. For nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 SMN legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises til kapitlet om risiko- og kapitalstyring i årsrapporten.

Utbytte

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitabeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at opp til halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at opp til halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital. Det er bankens representantskap som fastsetter det årlige utbytte basert på forslag fra styret. Utbyttepolitikken er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Underskudd

Eventuelt underskudd dekkes ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningfondet. Underskudd som ikke dekkes av dette, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet, og dernest ved nedsettelse av vedtektsfastsatt eierandelskapital.

Erverv av egne egenkapitalbevis

Styret i SpareBank 1 SMN har fullmakt til å kjøpe egne egenkapitalbevis for inntil ti prosent av bankens eierandelskapital. Slike kjøp skal skje ved handel i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Den samlede beholdningen av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepant i kan ikke overstige ti prosent av bankens eierandelskapital. Hvert egenkapitalbevis kan kjøpes til kurser mellom 1 og 200 kroner. Fullmakten er gyldig i 13 måneder fra vedtaket ble fattet i representantskapets møte 6. mars 2012.

Kapitalforhøyelse

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31. desember

2012 foreligger det ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i SpareBank 1 SMN.

Avvik fra anbefalingens pkt. 3: Ingen

Likebehandling av aksjonærer og transaksjoner med nærstående

(anbefalingens pkt. 4)

SpareBank 1 SMN har én egenkapitalbevisklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid legges det vekt på at alle egenkapitalbevisiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebank med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett med mindre særlige forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. SpareBank 1 SMN har ved ujevne mellomrom gjennomført ansatteemisjon og slike kapitalforhøyelser er gjennomført i den hensikt å styrke ansattes eierskap til egen bank og interesse for bankens kapitalinstrument. En eventuell utøvelse av styrets fullmakt til erverv av egne egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

Nest største eier

Representantskapet vedtok i mai 2011 å etablere en sparebankstiftelse og stiftelsen skal etter vedtak i representantskapet tildeles deler av avsetning til gaver til allmenntilgunnende formål. Sparebankstiftelsen SMN har som formål å sikre langsiktig eierskap i SpareBank 1 SMN gjennom deltakelse i rettede emisjoner. Stiftelsen kan for øvrig plassere midler på en hensiktsmessig og betryggende måte ut i fra hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Stiftelsen kan bare yte gaver til allmenntilgunnende formål innenfor disponering av årets overskudd i stiftelsen og ved gaveutdelingen skal det i rimelig utstrekning tas hensyn til de distrikter som har bygget opp kapitalen i SpareBank 1 SMN. Stiftelsen kan ellers utøve annen virksomhet som er forenelig med angitte formål og den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Sparebankstiftelsen er nest største egenkapitalbevisiere med en eierandel på 3,05 prosent per 31. desember 2012.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 SMN slår fast at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for direkte eller indirekte å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av de etiske retningslinjene i SpareBank 1 SMN. Den enkelte plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil i behandlingen av en sak. Styret skal godkjenne avtaler mellom banken og et styremedlem eller til konsernsjefen. Styret skal også godkjenne avtaler mellom banken og tredjemand, der et styremedlem eller konsernsjefen måtte ha en særlig interesse. Styremedlemmer skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratrukke seg ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratrukke seg. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål skal protokolleres.

Avvik fra anbefalingens pkt. 4: Ingen

Fri omsettelighet

(anbefalingens pkt. 5)

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker MING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 5: Ingen

Generalforsamling

(anbefalingens pkt. 6)

Generalforsamling (representantskap)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon. Styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene atskiller seg fra aksjeselskaper, jf. sparebanklovens § 7 om hvilke organer en sparebank skal ha – forstanderskap (representantskap), kontrollkomité og styre. Bankens øverste organ er representantskapet som er sammensatt av egenkapitalbevisiere, innskytere, ansatte og representanter fra det offentlige.

Representantskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak.

Representantskapet har 43 medlemmer og 32 varamedlemmer med følgende representasjon:

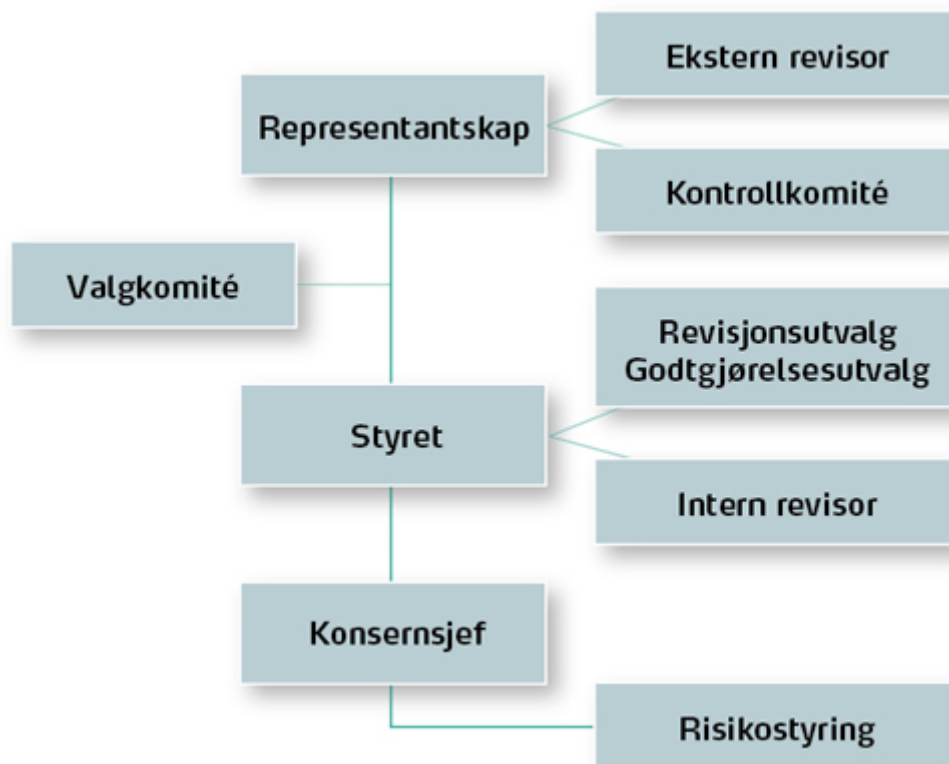
- egenkapitalbevisiere: 17 medlemmer med 10 varamedlemmer
- fylkestingene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal: 8 medlemmer med 8 varamedlemmer
- innskytere: 8 medlemmer og 8 varamedlemmer
- ansatte: 10 medlemmer med 6 varamedlemmer

Etter lovgivningen legges det vekt på at de valgte medlemmer til sammen avspeiler sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. I en sparebank som har utstedt omsettelige egenkapitalbevis, må minst en femdel og ikke mer enn to femdel av representantskapets medlemmer, velges av eierne av egenkapitalbevisene. Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser samt velger medlemmene til bankens styre, kontrollkomité og valgkomité. Videre vedtar representantskapet godtgjørelse for nevnte organer. Til representantskapets møter innkalles også styrets medlemmer, konsernsjefen, kontrollkomiteen og revisor. Disse kan delta i forhandlingene, men har ikke stemmerett. Representantskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen.

Innkalling til representantskapets møter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens hjemmeside senest 21 dager før møtet avholdes. Målet er at de forslag til vedtak og saksvedlegg som sendes ut er tilstrekkelig detaljert og dekkende til at representantskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles. Protokoll fra møtene i representantskapet tilgjengeliggjøres også på bankens hjemmeside.

Det avholdes årlig et valgmøte for egenkapitalbeveiseierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om konsernets finansielle situasjon. Hvert egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Alle egenkapitalbeveiseiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på smn.no.

Styrings- og kontrollorganer i SpareBank 1 SMN

Kontrollkomité

Kontrollkomiteen fører tilsyn med banken med utgangspunkt i sparebanklovens § 13 samt Finanstilsynets normalinstruks.

Komiteens formål er å føre tilsyn med at banken virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter samt pålegg og henstillinger fra Finanstilsynet. Arbeidet omfatter hele virksomheten inkl. datterselskap. Kontrollkomiteen er en egen valgt komité i datterselskapet SpareBank 1 SMN Finans.

For å ivareta oppgavene skal komiteen blant annet:

- gjennomgå utvalgte styrebeslutninger og arbeidsdokumenter og påse at styret følger opp sine beslutninger
- følge med i utviklingen av sentrale nøkkeltall
- få seg forelagt dokumentasjon for bankens kontrollopplegg og påse at kontrollen virker som forutsatt
- gjennomgå interne revisjonsrapporter og valgt revisors skriftlige henvendelser til banken og påse at evt. anmerkninger blir forsvarlig behandlet

- samarbeide med styrets leder og selskapets revisor om arbeidsplaner og viktige observasjoner jf. Instruksens § 5

Kontrollkomiteen gir hvert år melding til representantskapet og Finanstilsynet om sitt arbeid. Komiteen gir videre uttalelse til representantskapet om årsregnskapet og årsberetningen.

Referat fra kontrollkomiteens møter sendes bankens styre, representantskapets leder, internrevisor samt risk manager. Videre fremlegges kontrollkomiteens protokoller i representantskapsmøtene.

Kontrollkomiteen har normalt åtte møter i året. Konsernsjefen deltar i møtene og i tillegg har komiteen årlig møter med styrets leder og representantskapets leder. Kontrollkomiteen er valgt av representantskapet og består av tre medlemmer og to varamedlemmer. Medlemmene velges for to år av gangen.

Avvik fra anbefalingens pkt. 6: Når det gjelder bankens sammensetning av organer, forholder SpareBank 1 SMN seg til sparebanklovens bestemmelser.

Valgkomité

(anbefalingens pkt. 7)

I samsvar med SpareBank 1 SMN sine vedtekter er det etablert tre valgkomiteer og i tillegg en valgkomité for ansattes valg.

Valgkomité for representantskapet

Representantskapet velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fire medlemmer og fire varamedlemmer. Valgkomiteen består av en representant fra henholdsvis egenkapitalbeveiseierne, innskyterne, offentlig valgte og ansatte i tillegg til ett varamedlem fra hver gruppe. Egenkapitalbeveiseierens representant i valgkomiteen må være medlem av valgkomiteen for egenkapitalbeveiseierens valg.

Komiteen legger i forbindelse med valgene vekt på en sammensetning basert på kompetanse og kjønn. Komiteens oppgave er å forberede valg på leder og nestleder i representantskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til bankens styre og kontrollkomité samt medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen for representantskapet. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for bankens tillitsvalgte.

Valgkomité for innskyternes valg

De innskytervalgte medlemmer av representantskapet velger en egen valgkomité på tre medlemmer og tre varamedlemmer, med ett medlem og ett varamedlem fra hvert av de tre valgdistriktene. Valgkomiteen skal forberede innskyternes valg på medlemmer og varamedlemmer til bankens representantskap samt medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for innskyterne.

Valgkomité for valg av eiere av egenkapitalbevis

Egenkapitalbeveiseierne velger på egenkapitalbeveiseiermøte en valgkomité. Valgkomiteen skal ha tre medlemmer og to varamedlemmer. Minst ett av medlemmene og varamedlemmene må være medlem av

representantskapet. Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer med varamedlemmer til representantskapet samt valget av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for egenkapitalbeveiseierne.

Valgkomité for ansattes valg

I henhold til sparebankloven skal valget tilrettelegges av et valgstyre med representanter oppnevnt av styret. Valgstyret skal bestå av minst tre medlemmer og med representanter for både de ansatte og for ledelsen.

Avvik fra anbefalingens pkt. 7: Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de grupper som er representert i representantskapet, iht. forskrift om valgkomiteer i sparebanker. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem som ikke er medlem av representantskapet. Representantskapet har ikke per 31. desember 2012 fastsatt nærmere retningslinjer for valgkomiteen utover det som er fastlagt i lov, forskrift og vedtekter.

Representantskap og styret, sammensetning og uavhengighet

(anbefalingens pkt. 8)

Det vises til punkt 6 for informasjon om generalforsamling/representantskapet. Styret består av åtte fast møtende medlemmer hvorav sju velges av representantskapet og en velges av de ansatte. Fire av styrets åtte medlemmer er kvinner, hvorav tre er valgt av representantskapet og én er ansatterepresentant. Til styremøtene møter også en fast varamedlem i tillegg til en fast møtende vara for ansatte. Medlemmene velges for to år av gangen, og kan maksimalt sitte i 20 år, hvorav 12 år sammenhengende i samme verv. Konsernsjefen er ikke medlem av styret. Ingen av styremedlemmene valgt av representantskapet har noen ansettelses- eller oppdragstakerforhold til konsernet utover sine verv som tillitsvalgte. Styremedlemmenes uavhengighet er vurdert av valgkomiteen og styrets medlemmer er vurdert som uavhengige, med unntak av de ansattevalgte styremedlemmene. Leder og nestleder velges av representantskapet ved særskilte valg for ett år av gangen.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet og mangfold og er basert på bankens vedtekter. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten og på smn.no. Valgkomiteen har laget en kravspesifikasjon som utgangspunkt for styrets sammensetning. Styret har minimum 11 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten. Styrets medlemmer oppfordres til å eie egenkapitalbevis i banken og deres beholdning av egenkapitalbevis i SpareBank 1 SMN fremkommer under presentasjonen av styret i årsrapporten og på bankens nettside.

Avvik fra anbefalingens pkt. 8: Ingen

Styrets arbeid

(anbefalingens pkt. 9)

Representantskapet har vedtatt en styreinstruks som gir regler om styrets arbeid og saksbehandling. Styret leder bankens virksomhet i samsvar med lover, vedtekter og vedtak i representantskapet. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret har også en plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret

bankens strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter konsernsjef.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for konsernet. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid med hensyn til arbeidsform, saksbehandling, møtестruktur og prioritering av oppgaver og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Revisjonsutvalg

Styret har etablert et revisjonsutvalg som består av tre medlemmer fra bankens styre. Medlemmene utnevnes til utvalget for en periode på to år. Minst ett av utvalgets medlemmer må ha relevant regnskaps- eller revisjonsmessig kompetanse. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Revisjonsutvalgets formål, oppgaver og funksjoner er fastsatt i samsvar med internasjonale regler og EUs revisjonsdirektiv.

For å ivareta oppgavene skal revisjonsutvalget blant annet:

- gjennomgå utkastene til kvartals- og årsregnskaper før de behandles i styret
- gjennomgå vesentlige regnskaps- og rapporteringsspørsmål, inklusive nye faglige og lovmessige uttalelser, og forstå effekten av disse på regnskapene
- avholde møter med ledelsen og ekstern revisor for å gjennomgå regnskapene og resultatene av revisjonen
- utvalget skal også evaluere virksomhetens interne kontrollsystem, risikostyringssystem og internrevisjon for å se til at dette fungerer tilfredsstillende
- påse at SpareBank 1 SMN har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisor
- påse at vesentlige funn og anbefalinger fra intern og ekstern revisor blir mottatt og behandlet innen rimelig tid
- vurdere hvor effektiv rutinen for kontroll med overholdelse av lover og regler er, og resultatene av ledelsens granskning og oppfølging (inklusive disiplinære tiltak) av eventuelle misligheter eller mangel på overholdelse

Revisjonsutvalget møtes minst fem ganger i året i forkant av styrebehandling av kvartals- og årsrapporter.

Utvalget er et underutvalg av styret, og det er et samlet styre som har det overordnede ansvar og tar den endelige beslutning.

Godtgjørelsesutvalg

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som skal bestå av minst tre styremedlemmer. Styrets leder er fast medlem av utvalget og er også utvalgets leder. Medlemmene av utvalget utnevnes for to år av gangen av styret.

Utvalget skal være forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for konsernets godtgjørelsespolitikk. Konsernets godtgjørelsespolitikk skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, oppfordre til langsiktighet, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift.

Utvalgets oppgaver og ansvar:

- utforme en godtgjørelsespolitikk som skal være i tråd med den til en hver tid gjeldende lovgivning. Deretter skal utvalget sørge for oppfølging, oppdatering og vedlikehold av konsernets ulike godtgjørelsesordninger.
- ved utformingen og vedlikeholdet av godtgjørelsespolitikken skal utvalget identifisere hvilke ansatte og tillitsvalgte som har arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering.
- ved fastsettelsen av godtgjørelsen skal forholdet mellom fast godtgjørelse og en eventuell variabel godtgjørelse fastsettes slik at dette er balansert.

Godtgjørelsesutvalget skal innstille overfor styret på godtgjørelsespolitikk for konsernet samt vilkår for konsernsjef. Videre skal utvalget fastsette rammer for variabel godtgjørelse samt godkjenne godtgjørelsesordninger for alle forretningsområder og datterselskaper som har godtgjørelsesordninger. Utvalget skal også kunne benyttes som rådgivende instans for konsernsjef ved fastsettelse av vilkår for konsernledelsen.

Utvalget møtes etter innkalling fra lederen, men minst en gang i året og ellers etter behov. Det kreves at minst to medlemmer av utvalget deltar.

Styret har fastsatt godtgjørelsesutvalgets mandat.

Avvik fra anbefalingens pkt. 9: Ingen

Risikostyring og internkontroll

(anbefalingens pkt. 10)

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i SpareBank 1 SMN sin langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål.

Konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risikostyring, kapitalstyring og kapitalberegning. Denne rapporten er tilgjengelig på smn.no.

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, risikojustert avkastning, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Styret gjennomgår kvartalsvis konsernets utvikling innenfor de viktigste risikoområder og foretar årlig en gjennomgang av internkontrollen. Styret i SpareBank 1 SMN har hovedansvaret for å sette grenser for, og overvåke konsernets risikoeksponering. Bankens risiki måles og rapporteres i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt. Risikostyring i SpareBank 1 SMN støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Ledelsen i de ulike selskapene i konsernet har ansvar for risikostyring og internkontroll i de respektive selskapene og dette skal bidra til å sikre:

- målrettet, sikker, kvalitets- og kostnadseffektiv drift
- pålitelig og rettidig rapportering
- overholdelse av gjeldende lover og regler samt interne rutiner og retningslinjer

Risikostyringen er en integrert del av ledelsens beslutningsprosesser og et sentralt element hva angår organisering, rutiner og systemer. Det er etablert en egen funksjon for risikostyring i SpareBank 1 SMN.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen har ansvaret for konsernets risikomodeller og for videreutvikling av effektive risikostyringssystemer. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig risikovurdering, risikorapportering og den overordnede risikoovervåking i konsernet. Avdelingen rapporterer periodisk til konsernsjefen og styret om utviklingen i risikobildet.

Bankens viktigste resultatmål er å oppnå en konkurransedyktig avkastning på egenkapitalen. Dette oppnås blant annet gjennom økt fokus på risikojustert avkastning. Risikoprising er derfor sentralt for å nå bankens mål om tilfredsstillende egenkapitalavkastning. Konsernets prinsipper og rammer for internkontroll og risikostyring er nedfelt i egen policy for risikostyring og dette er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll. Policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette.

Internkontroll og risikostyring er en prosess igangsatt og gjennomført av bankens styre, ledelse og ansatte og skal identifisere, håndtere og følge opp risikoene slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens vedtatte risikoprofil. Styret mottar årlig en uavhengig vurdering av intern revisor og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

Styret følger opp vedtatte rammeverk, prinsipper, kvalitets- og risikomål gjennom:

- kvartalsvis rapport fra konsernsjef og avdeling for risikostyring
- kvartalsrapport/årsrapport fra intern revisor

SpareBank 1 SMN benytter Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions (COSO) rammeverk og Control Objectives for Information and related Technology (CobiT) rammeverk som grunnlag for prinsipper for intern kontroll og risikostyring.

Internkontroll finansiell rapportering

Styret i SpareBank 1 SMN har gitt retningslinjer for konsernets finansielle rapportering. Disse er gitt innenfor gjeldende myndighetspålagte krav og skal bidra til å sikre relevant, pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til bankens egenkapitalbevisere og verdipapirmarkedet forøvrig. Retningslinjene omfatter også konsernets kontakt med investorer utenom representantskapet. Divisjon Finans ledes av finansdirektør og er organisert uavhengig av forretningsområdene. Divisjonen ivaretar den finansielle rapporteringen både på morbank- og konsernnivå, og fastsetter retningslinjer for månedlig, kvartalsvis og årlig rapportering fra de ulike forretningsområdene og datterselskaper på bakgrunn av interne og eksterne krav. Finansdirektør vurderer løpende forretningsområdenes finansielle resultater og måloppnåelse, og påser at alle enhetene presterer i tråd med konsernets overordnede økonomiske målsettinger. Finansdirektør rapporterer direkte til konsernsjef.

Bankens regnskaps- og økonomiavdeling er organisert under divisjon Finans og utarbeider finansiell rapportering for SpareBank 1 SMN-konsernet. Avdelingen påser at rapporteringen skjer i samsvar med

gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder, konsernets regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer.

Divisjonen har etablert prosesser som sørger for at regnskapsrapporteringen kvalitetssikres og at eventuelle feil og mangler følges opp og rettes løpende. Til all finansiell rapportering er det etablert en rekke kontrolltiltak for å sikre korrekt, gyldig og fullstendig rapportering. Tiltakene omfatter rimelighets- og sannsynlighetskontroller på hvert enkelt sted innenfor de ulike forretningsområdene samt på et mer aggregert nivå. I tillegg utføres det detaljerte avstemmingskontroller daglig og månedlig. Konsernet har etablert gode målesystemer til bruk i alle forretningsområdene i konsernet hvor de mest sentrale måltall innenfor hvert område følges opp. Hvert forretningsområde har ansvar for slik månedlig finansiell rapportering og oppfølging, og samarbeider tett med divisjon Finans når det gjelder utvikling og forbedring av målesystemene. Etablerte kontrollaktiviteter evalueres jevnlig med hensyn til deres design og effektivitet.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av konsernets delårsregnskap. I tillegg utføres full revisjon av konsernets årsregnskap.

Intern revisjon

Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Det er KPMG som står for leveransen av internrevisjonstjenester for konsernet, og leveransen av internrevisjonstjenestene omfatter morbanken, datterselskap underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll samt andre vesentlige datterselskaper. Internrevisjonens hovedoppgave er å bekrefte at den etablerte internkontrollen fungerer som forutsatt samt å påse at etablerte risikostyringstiltak er tilstrekkelige i forhold til bankens risikoprofil. Internrevisjonen rapporterer kvartalsvis til styret som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger over forbedringer i bankens risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått og implementert.

Internrevisjonen utfører operasjonell revisjon av enheter og forretningsområder i SpareBank 1 SMN. Intern revisor gjennomfører ingen finansiell revisjon for konsernet, da dette gjennomføres av ekstern revisor. Det utarbeides en revisjonsplan som diskuteres med konsernledelsen, behandles i revisjonsutvalget og godkjennes av styret. Revisjonens risikovurderinger ligger til grunn for hvilke områder som skal gjennomgås. Det utarbeides særskilte revisjonsrapporter med resultater og forslag til forbedringstiltak som presenteres for ansvarlig leder og konsernets ledelse. Et sammendrag av rapportene sendes kvartalsvis til revisjonsutvalget og styret. Intern revisor legger årlig frem for styret en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Eventuelle konsulentoppdrag utføres innenfor de standarder og anbefalinger som gjelder for internrevisorer (IIA/NIRF).

Etikk og varsling

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer for konsernet og dets ansatte, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. Dette skal bidra til at verdigrunnlaget og de etiske retningslinjene blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert klare retningslinjer for intern kommunikasjon dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. Det er gitt regler for ansatte til å informere videre dersom vedkommende får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser, eller som kan skade konsernets omdømme.

For videre informasjon om risikostyring og internkontroll, se note 6 i årsrapporten vedrørende finansiell risikostyring samt eget kapittel om risiko- og kapitalstyring.

Avvik fra anbefalingens pkt. 10: Ingen

Godtgjørelse til styret

(anbefalingens pkt. 11)

Styrehonorarene som innstilles av valgkomiteen for representantskapet og som fastsettes av representantskapet, er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Styrets leder og nestleder godtgjøres særskilt og styremedlemmer som deltar i styreutvalg tilleggsgodtgjøres for dette. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon for styret, revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg fremgår av note 22 i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 11: Ingen

Godtgjørelse til ledende ansatte

(anbefalingens pkt. 12)

Konsernets har etablert en godtgjørelsespolitikk som skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser, og skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Konsernets godtgjørelsespolitikk har særskilte regler for ledende ansatte, for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og for ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver, jf. krav i forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010.

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som fungerer som et forberedende organ for styret i saker som gjelder vurdering av og kompensasjon til konsernsjefen. Videre skal utvalget innstille overfor styret på retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte (konsernledelsen). Det er styret som fastsetter godtgjørelsesutvalgets mandat. Se også omtale av styrets godtgjørelsesutvalg under pkt. 9.

En beskrivelse av godtgjørelse til konsernsjefen og ledende ansatte fremgår av note 22 i årsrapporten. I tillegg er det offentliggjort informasjon om SpareBank 1 SMN sin godtgjørelsesordning, herunder informasjon om hovedprinsippene for fastsettelse av godtgjørelse, kriterier for fastsettelse av variabel godtgjørelse samt kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte, til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, til andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse samt til ansatte med kontrolloppgaver på smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 12: Ingen

Informasjon og kommunikasjon

(anbefalingens pkt. 13)

Bankens informasjonspolitikk er basert på en fullstendig og effektiv kommunikasjon for å underbygge tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen samt sørge for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken. Bankens informasjonspolitikk er basert på en aktiv dialog med bankens ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Den åpne informasjonspraksis skal være i samsvar med bankens etiske retningslinjer og sparebankloven § 21, med de begrensninger som følger av taushetsplikten og de til en hver tid gjeldende børsregler.

Korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside og børsmeldinger. SpareBank 1 SMN sin finanskalender offentliggjøres på bankens hjemmeside.

Det avholdes også regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer. Styret har vedtatt en egen kommunikasjonsstrategi som gir føringer for hvem som kan uttale seg på vegne av SpareBank 1 SMN og i hvilke saker. SpareBank 1 SMN har fått tildelt informasjonsmerke fra Oslo Børs med utgangspunkt i at banken tilfredsstillende visse krav til omfang og distribusjon av informasjon.

Avvik fra anbefalingens pkt. 13: Ingen

Selskapsovertakelse

(anbefalingens pkt. 14)

SpareBank 1 SMN er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og ingen kan eie mer enn ti prosent av sparebankens eierandelskapital. Ved erverv utover dette må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. Oversikt over de 20 største egenkapitalbeveiseierne i SpareBank 1 SMN finnes på bankens hjemmeside smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 14: Lovpålagt eierbegrensning

Revisor

(anbefalingens pkt. 15)

Ekstern revisor velges av representantskapet etter innstilling fra revisjonsutvalget. Banken har samme revisor i morselskapet og i alle datterselskap. Ekstern revisor foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon som foretakene gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet og i tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret avholder årlig minst ett møte med revisor uten at konsernsjefen eller andre fra den daglige ledelsen er

til stede. Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon, men ekstern revisor har ikke utført rådgivningsoppdrag av betydning for konsernet i 2012. Eventuell rådgivning fra ekstern revisor skal til en hver tid ligge innenfor rammene av revisorlovens § 4-5. Styret orienterer representantskapet om ekstern revisors godtgjørelse for revisjon og evt. andre tjenester.

Ekstern revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i bankens interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen inklusive eventuelle forslag til forbedringer. I tillegg bekrefter revisor sin uavhengighet og opplyser om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert til foretaket i løpet av regnskapsåret.

Avvik fra anbefalingens pkt. 15: Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon, men revisor oppsummerer årlig hvilke tjenester som er levert til konsernet i tillegg til ordinær revisjon og disse skal til enhver tid ligge innenfor rammene i revisorloven § 4-5.

Risiko- og kapitalstyring

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, risikojustert avkastning, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 SMN er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risiki for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier.

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risiki som driver inntjeningen og risikokostnadene, og gjennom dette å skape et bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av alle mulige uventede tap.

Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital, men beregningen forutsetter likevel i noen tilfeller bruk av ekspertvurderinger. For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov, legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som sikrer at sannsynligheten for at en hendelse inntreffer er svært lav.

Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SMN. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten, og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen. Beregningene av risikojustert kapital gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikogrupper og forretningsområder. I tillegg måles og følges risikoen opp gjennom måling av blant annet rammebruk og viktige porteføljrisikomål.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet.

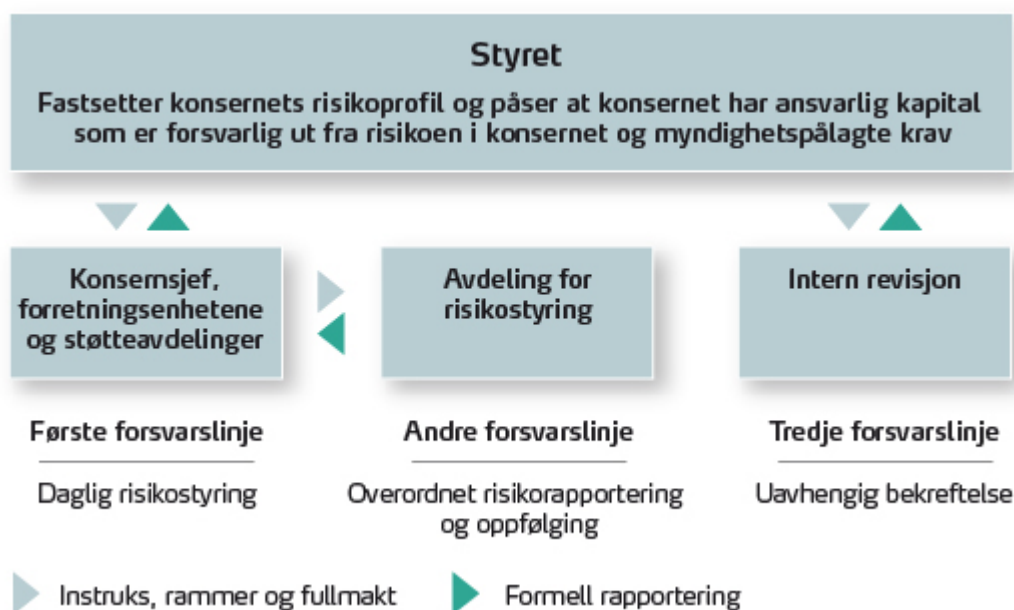
Ansvar for risikostyring og kontroll

Risikostyring og kontroll er en del av SpareBank 1 SMN sin virksomhetsstyring som er beskrevet i kapitlet Eierstyring og selskapsledelse. Konsernets kontroll- og styringsmodell tar sikte på uavhengighet i risikorapporteringen, hvor ansvar og roller i den daglige risikostyringen er vektlagt. SpareBank 1 SMN har

gjennom flere år lagt ned store ressurser i å utvikle effektive risikostyringsprosesser for å identifisere, måle og styre risiko.

I prosessen for risiko- og kapitalstyring er organisasjonskulturen selve grunnmuren som de andre elementene bygger på. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak.

Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll og dette er organisert med en tredeling av risikostyringsprosessen:

Styret i SpareBank 1 SMN har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav.

Konsernets styre fastsetter de overordnede målsettingene som risikoprofil, avkastningsmål og hvordan kapitalen skal fordeles på de ulike forretningsområdene. Styret fastlegger også de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet samt alle vesentlige aspekter ved risikostyringsmodellene og beslutningsprosessene.

Konsernsjefen har ansvaret for risikostyringen. Dette betyr at konsernsjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Konsernsjefen er også ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sitt område, og de skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller konsernsjef.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen har ansvaret for konsernets risikomodeller og for videreutvikling av effektive risikostyringssystemer. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig risikovurdering, risikorapportering og den overordnede risikoovervåking i konsernet.

Kredittutvalg. Konsernet har for bedriftsmarkedet to lokale kredittutvalg samt et sentralt konsernkredittutvalg. De to lokale kredittutvalgene har følgende geografiske inndeling:

- Trondheim og Møre og Romsdal
- Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag

Kredittutvalgene har ansvaret for å avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver med:

- vurdering av låne- og kredittsøknadene i henhold til gjeldende kredittstrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner
- legge spesiell vekt på avdekking av risiko i tilknytning til den enkelte søknad og foreta en egen selvstendig kredittrisikovurdering
- forsikre seg om at konsekvensene for konsernet av de ulike risikoer er klarlagt

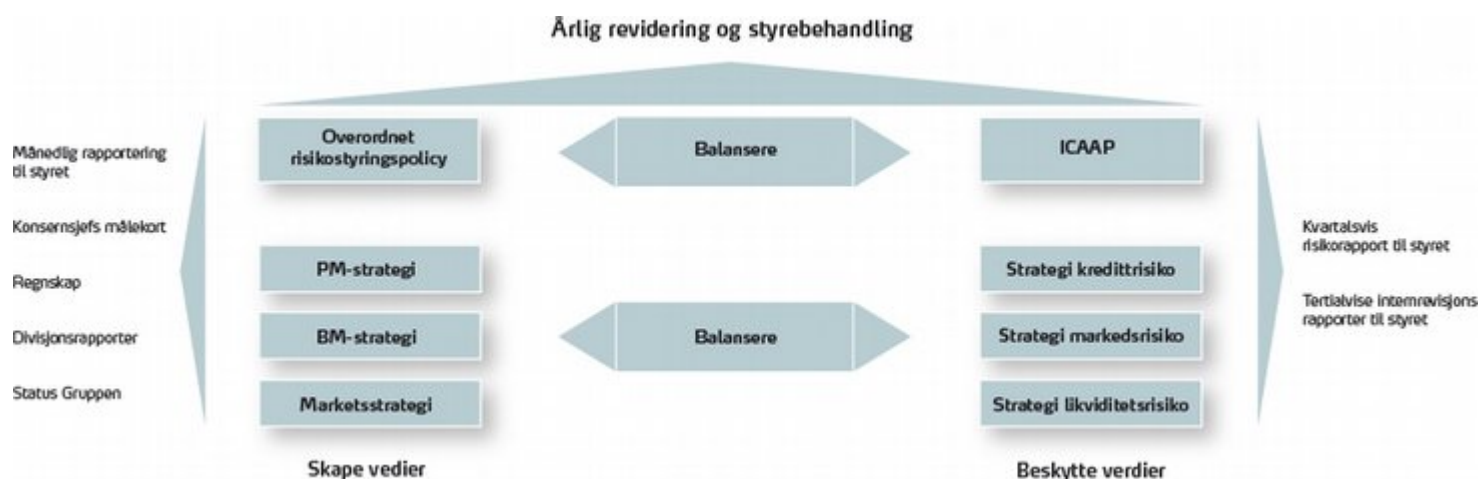
Balansekomiteen har ansvaret for behandling av saker i tilknytning til kapitalstruktur og likviditetsrisiko, markedsrisiko, internprising av kapital og etterlevelse av rammer fastsatt av styret.

Kredittstøtte. Banken har en egen avdeling for kredittstøtte som bistår kundenheten i behandlingen av kunder hvor det er åpenbart, eller anses overveiende sannsynlig, at kunden ikke vil kunne betjene sine forpliktelser uten at det iverksettes tiltak ut over ordinær oppfølging.

Kredittutvalg for kredittsikring (KUR). Det er etablert et eget kredittutvalg for kredittsikring (KUR) som skal ha hovedfokus på risikoutsatte engasjement. Utvalget behandler saker definert på sentral watch-list og omfatter i hovedsak engasjementer over 50 millioner kroner.

Internrevisjonen er et redskap for styret og administrasjonen som overvåker at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Konsernets internrevisjon utføres av ekstern leverandør og dette sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer organisasjonsmessig til styret.

Internrevisjonens rapporter og anbefalinger om forbedringer i konsernets risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått i konsernet. Internrevisjonen skal regelmessig og minimum årlig revidere IRB-systemet, herunder modellene som ligger til grunn for beregning av risikoparameterne, anvendelse og etterlevelsen av Forskrift om kapitalkrav.

Kapitalstyring

SpareBank 1 SMN har en målrettet prosess for kapitalstyring som i størst mulig grad skal sikre:

- en effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målbilde og vedtatte forretningsstrategi
- en tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgte risikoprofil
- konkurransedyktig avkastning
- konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- at konsernet minimum klarer å opprettholde nåværende internasjonale ratinger
- utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde
- at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Det er en langsiktig målsetting at innenfor den vedtatte forretningsstrategien skal den risikjusterte kapitalen i størst mulig grad allokteres til de områdene som gir høyest risikjustert avkastning.

Kapitalstyringsprosessen skal:

- være risikodrevet og omfatte alle vesentlige typer risiko i konsernet
- være en integrert del av forretningsstrategien, styringsprosessen og beslutningsstrukturen
- være fremoverskuende, og det skal gjennomføres stresstester
- være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko
- gjennomgås regelmessig og minst årlig av styret

Finansiell framskrivning

Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste fem årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning.

Basel II og IRB-systemet

Finanstilsynet har gitt SpareBank 1 SMN tillatelse til å benytte IRB-metode for kredittrisiko. Dette medfører at bankens egne risikoklassifiseringsmodeller for kredittrisiko legges til grunn ved beregning av regulatorisk kapitalkrav. Minstekrav til kapitaldekning er 80 prosent av kapitalkrav etter gammel beregningsmetode.

IRB-systemet omfatter både modeller, prosesser, kontrollmekanismer, IT-systemer og rutiner og retningslinjer som er knyttet til klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko samt i den utvidede styringen av kredittrisikoen. IRB-systemet og modellene er validert både kvantitativt og kvalitativt for å sikre at modellene har tilstrekkelig prediksjonsevne samt at anvendelsen av modellene er i tråd med vedtatte retningslinjer.

Banken har i 2012 benyttet basismetoden for kvantifisering av operasjonell risiko, og benytter standardmetoden for kvantifisering av markedsrisiko. Som en integrert del av sin risikostyringspolicy har SpareBank 1 SMN etablert en kapitalallokeringsprosess (ICAAP) for å sikre at banken til enhver tid har en tilstrekkelig ansvarlig kapital i forhold til valgt risikoprofil. Videre skal prosessen sikre en effektiv anskaffelse og anvendelse av kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Bankens organisering og rammeverk for styring av kredittrisiko er tilpasset Basel-komiteens "Sound practices for the management of credit risk" samt Finanstilsynets modul for styring og kontroll av kredittrisiko.

Kredittrisiko knyttet til konsernets utlånsvirksomhet utgjør konsernets største risikoområde. Konsernet eksponerer seg for kredittrisiko gjennom utlån og leasingprodukt til privat- og bedriftsskunder samt gjennom aktiviteter i bankens kapitalmarkeds- og finansdivisjon.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittstrategi konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje.

Bankens kredittstrategi og kredittpolicy er utledet av bankens hovedstrategi, og inneholder retningslinjer for risikoprofilen herunder maksimalt forventet tap (EL) for henholdsvis Privatmarked og Bedriftsmarked, maksimal misligholdssannsynlighet i porteføljen (PD) og maksimal økonomisk og regulatorisk kapital (UL) allokert til kredittvirksomheten. Konsentrasjonsrisiko styres ved fordeling av utlån mellom Privatmarked og Bedriftsmarked samt innenfor bransjer, begrensning i størrelse på utlån og tap gitt mislighold på enkeltengasjement, rammer for maksimal anvendelse av økonomisk kapital innenfor bransjer samt egne krav til maksimal eksponering, kredittkvalitet og antall engasjement over ti prosent av ansvarlig kapital.

Etterlevelse av kredittstrategi og styrevedtatte rammer overvåkes løpende av avdeling for risikostyring og rapporteres kvartalsvis til styret.

Kredittrisikoen styres gjennom:

a) Organisering av styring og kontroll av kredittrisiko, fastsettes årlig av styret

Dokumentet fastsetter de overordnede prinsipper for kredittgivning. Dette innebærer oppbyggingen av bankens styringsdokumenter, organisering (ansvars- og rollefordeling) av kredittfunksjonen samt overordnede prinsipper for kredittgivning.

b) Kredittstrategien, fastsettes årlig av styret

Kredittstrategien fastsetter satsningsområder, kredittstrategiske rammer og målsettinger samt hvordan kredittrisikoen skal prises i SpareBank 1 SMN.

Styringen av kredittrisikoen i SpareBank 1 SMN baserer seg på de prinsipper som er anbefalt av Basel-komiteen i dokumentet "Principles for the Management of Credit Risk", kapitaldekningsregler (Basel II) og relevante lover og forskrifter.

c) Retningslinjer for porteføljestyling

Retningslinjene beskriver de rammer og retningslinjer som gjelder for styring av kredittporteføljen i SpareBank 1 SMN. Dette gjelder fordeling av ansvar og roller i forbindelse med måling og rapportering av risiko og lønnsomhet i porteføljen samt tiltak egnet til å styre porteføljen innenfor de rammer som er definert i kredittstrategien og kredittpolicyen.

Styring av porteføljens sammensetning skjer ved fastsettelse av prinsipper og rammer for innvilgelse av nye

kreditter, eller ved endringer i eksisterende engasjementer.

d) Kredittpolicy for Privatmarked og Bedriftsmarked

Dokumentene beskriver hvordan bankens kredittstrategi skal implementeres gjennom fastsettelse av detaljerte kriterier for kredittgiving for henholdsvis Privatmarked og Bedriftsmarked. Utarbeidelse og vedlikehold av kredittpolicy er konsernsjefens ansvar.

e) Bevilgningsreglement: utøvelse av kredittfullmakter

Alle fullmakter innenfor Privatmarked og Bedriftsmarked er personlige. I tillegg er det innenfor Bedriftsmarked etablert lokale og sentrale kredittutvalg som skal være rådgivende organ for beslutningstaker i større kredittsaker. Kredittinnvilgelse skal skje i samsvar med bankens kredittstrategi, kredittpolicy, rutiner for kredittbehandling samt retningslinjer og skal være preget av fullstendighet, god kvalitet og profesjonalitet. Dette dokumenteres ved bruk av bankens ordinære saksbehandlersystem.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittstrategi og for å sikre den risikjusterte avkastningen. Styret delegerer kredittfullmakt til konsernsjef og divisjonsdirektørene. Konsernsjefen kan videre delegerer fullmakter under divisjonsledernivå.

Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementstørrelse og risikoprofil.

f) Kredittmodeller

Bankens kredittmodeller bygger på tre sentrale komponenter: Misligholdssannsynlighet (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD).

Misligholdssannsynlighet (PD)

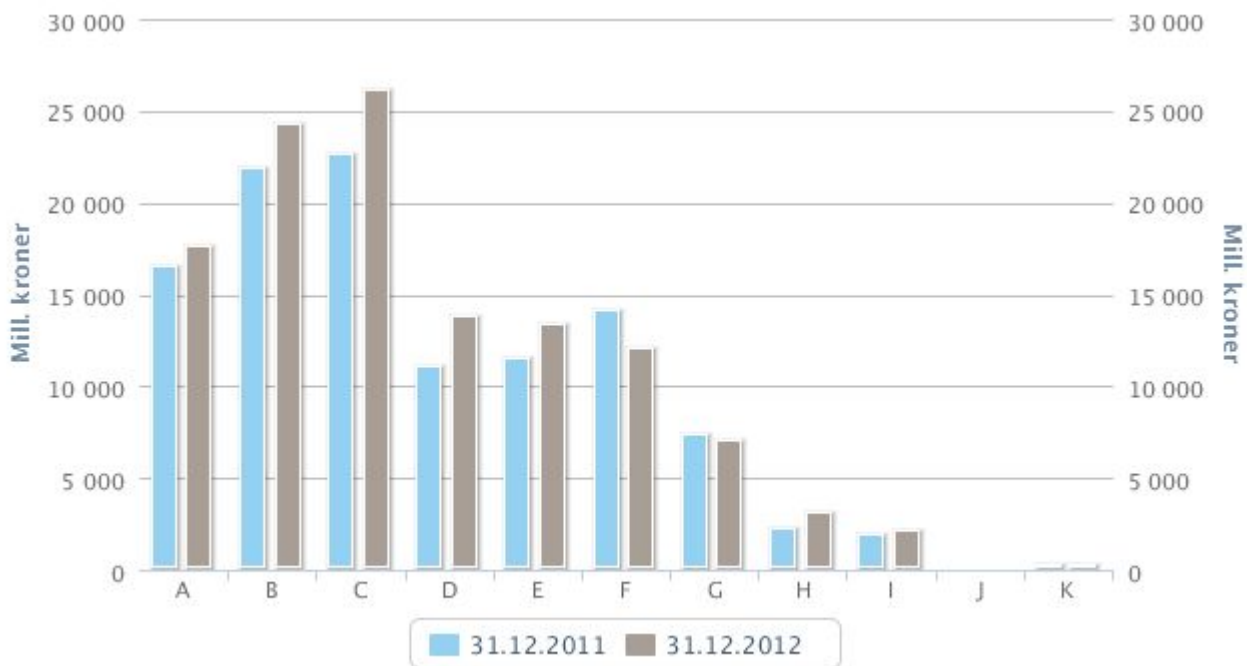
Bankens kredittmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Beregningene er basert på scoringsmodeller som tar hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene er delvis Point In Time-baserte, og reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste 12 månedene under gjeldende konjunkturforhold.

For å kunne gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes ni risikoklasser (A-I). I tillegg har banken to risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement. Tabellen nedenfor viser intervallene for misligholdssannsynlighet for hver av risikoklassene.

SpareBank 1 SMNs misligholdsklasser

Risikoklasse	PD-Nedre	PD-Øvre
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %
J (mislighold)	100,00 %	100,00 %
K (mislighold)	100,00 %	100,00 %

I figuren nedenfor vises volumfordelingen av engasjementene innenfor de ulike risikoklassene.

Bankens PD-modeller for Privatmarked og Bedriftsmarked valideres årlig innenfor tre dimensjoner:

- Egnethet. Det vurderes hvorvidt modellene kan benyttes på bankens eksisterende portefølje.
- Rangeringsevne. Gjennom statistiske metoder (AUC) beregner vi modellenes evne til å skille mellom kunder med ulik risiko.
- Nivå. Det gjennomføres løpende, og minimum årlig, en vurdering av modellenes treffsikkerhet på nivå. I den grad estimert PD-nivå avviker fra observert mislighold (DR) vil nivået bli justert. I denne vurderingen inngår også aktuell konjunktursituasjon og modellens konjunktoregenskaper.

Valideringsresultatene bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale

anbefalinger.

Eksponering ved mislighold (EAD)

EAD er en beregnet størrelse på eksponeringen ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For trekkrettigheter benyttes en konverteringsfaktor (KF) for å anslå hvor mye av nåværende ubenyttet ramme som vil være trukket opp ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For garantier benyttes KF til å estimere hvor mye av avgitte garantier som vil bli gjort gjeldende. KF valideres månedlig for trekkrettigheter innenfor Privatmarked og Bedriftsmarked. Bankens EAD-modell tar hensyn til ulikheter både mellom produkter og kundetyper.

Tap gitt mislighold (LGD)

Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier, tilfriskningsgrad, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt direkte kostnader ved inndrivelse. LGD-modellen og dens komponenter valideres minimum årlig mot observerte verdier fra gjennomførte realisasjoner.

I samsvar med kravene i kapitalkravsforskriften er estimatene "down-turn"-estimer. Verdiene fastsettes etter definerte modeller. Basert på sikkerhetsdekningen (RE-verdi / EAD) klassifiseres engasjementet i en av sju klasser, hvor beste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på over 120 prosent, og laveste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på under 20 prosent.

Sikkerhetsklasse	Nedre	Øvre
1	120	
2	100	120
3	80	100
4	60	80
5	40	60
6	20	40
7	0	20

De tre overnevnte parametrene (PD, EAD og LGD) danner grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk beregning av forventet tap (EL) og behov for nødvendig økonomisk kapital/risikojustert kapital (UL).

Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Totale eksponeringer mot kunder og andre motparter fremgår av noter til regnskapet.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom bruk av ISDA og CSA-avtaler mot de finansinstitusjonene som er de mest brukte motpartene. CSA-avtalene begrenser maksimal eksponering gjennom markedsevaluering av porteføljen og margininnbetaling når verdiendringen i porteføljen overstiger maksimal avtalt ramme eller threshold amount. Banken vil fortsette å inngå CSA-avtaler for å styre motpartsrisikoen.

For kunder sikres motpartsrisikoen gjennom bruk av kontantdepot eller andre sikkerheter som til en hver tid skal overstige markedsverdien av kundens portefølje. Det er etablert egne rutiner for innkalling av ytterligere

sikkerheter eller lukking av posisjoner dersom markedsverdiene overstiger 80 prosent av sikkerhetene.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap og reduksjon av fremtidige inntekter som oppstår som følge av endringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter – spesielt endringer i aksjepriser, obligasjonskurser, renter og valutakurser. Markedsrisiko omfatter også risikoen for tap som skyldes endringer i markedsprisen på finansielle derivater som futures, opsjoner, og finansielle derivater basert på noe annet enn verdipapirer - som for eksempel råvarer.

Markedsrisiko oppstår i SpareBank 1 SMN hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som funding, rente- og valutahandel.

Markedsrisiko kontrolleres hovedsakelig gjennom daglig oppfølging av både risikoeksponeringer mot rammer fastsatt av styret og løpende analyser av utestående posisjoner. Avdeling for risikostyring rapporterer månedlig til styret status på etterlevelsen av styrevedtatte rammer. Det er etablert detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Konsernet definerer rammer for eksponering i egenkapitalinstrumenter med utgangspunkt i stresstester basert på Finanstilsynets scenarier. Rammene gjennomgås minst en gang i året og vedtas årlig av bankens styre. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrenser myndighetene har fastlagt.

Til beregning av bankens markedsrisiko benyttes Finanstilsynets modeller for markeds- og kredittrisiko. Disse modellene stresstester bankens markedsrisiko ut i fra tradisjonelle risikomål for eksponering med tillegg for risikofaktorene risikospredning og markedslikviditet.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og funding i fastrentepapirer. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en renteendring på ett basispunkt. Konsernet benytter analyser som viser effekten av nevnte renteendring for ulike løpetidsbånd, og det er egne rammer for renteeksponering innenfor hvert løpetidsbånd og samlet. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort, og konsernets renterisiko er lav til moderat.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasortene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Valutarisikoen vurderes som lav.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sine forpliktelser eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler.

Styring

Bankens finansavdeling er ansvarlig for konsernets finansiering og likviditetsstyring. Etterlevelse av rammer overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at finansavdelingen både har ansvaret for å finansiere banken og datterselskapene.

Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av

styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Som en del av strategien, er det også utarbeidet beredskapsplaner for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige markeder med både bankspesifikke og næringsmessige krisescenarier samt en kombinasjon av disse. Likviditetsstyringen inkluderer også stresstester der man simulerer likviditetseffekten av forskjellige hendelser i markedet. Resultatet av slike stresstester inngår i grunnlaget for konsernets beredskapsplan for likviditetsstyring.

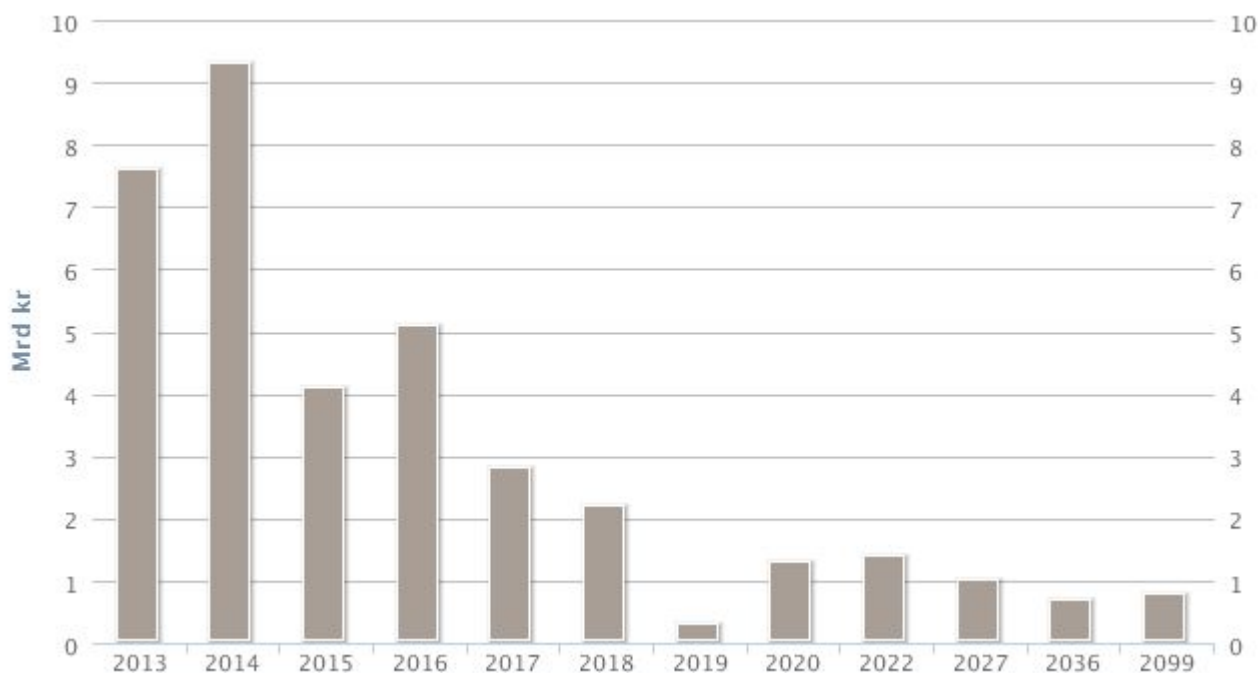
Risikomåling

Bankens styre behandler likviditetsstrategi årlig, og fastsetter rammer som hensyntar behovet for langsiktighet og balanse i likviditetsanskaffelsen. Styret har etablert rammer som legger begrensninger på bankens kortsiktige likviditetsforfall innenfor ulike tidsperioder. Dessuten har banken som mål å kunne overleve i 12 måneder med moderat vekst uten ny ekstern finansiering.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Per 31. desember 2012 var innskuddsdekningen 70 prosent mot 65 prosent 31. desember 2011. Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. En for stor grad av konsentrasjon i forfall øker sårbarheten for refinansiering. Denne risikoen er søkt begrenset gjennom definerte rammer. Banken blir kredittvurdert av Moody's og Fitch Ratings som et element i å sikre finansiering til akseptable priser fra markedet.

Likviditeten i SpareBank 1 SMN er tilfredsstillende. Bankens likviditet måles jevnlig mot likviditetsindikatoren for en referanseportefølje som er definert av Finanstilsynet. Bankens likviditetsstrategi angir et maksimalt avvik mot denne porteføljen. Banken har holdt seg innenfor disse rammene i hele 2012.

Figuren nedenfor illustrerer innlånsporteføljens forfallstruktur fra og med årsslutt 2012.

Utvikling siste år

Banken har vært aktiv i finansieringsmarkedet i 2012 og utstedt lån både innenlands og i utlandet.

Konsernets likviditetssituasjon per 31. desember 2012 er tilfredsstillende. Konsernet økte sine likvide eiendeler blant annet gjennom obligasjoner deponert i Norges Bank i løpet av året. Banken hadde ved årsskiftet tilfredsstillende likviditet. Det var 1,1 milliarder kroner i kontanter og innskudd i Norges Bank, 2,9 milliarder i utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og 17 milliarder i sertifikater og obligasjoner. Det meste av verdipapirporteføljen kan brukes som sikkerhet for lån i Norges Bank. Av konsernets totale innlånsvolum ved årsslutt er det omlag 7,6 milliarder kroner som skal refinansieres i 2013. Banken hadde ved utgangen av 2012 flyttet 30 milliarder kroner av de best sikrede boliglån inn i SpareBank 1 Boligkreditt. Banken forventer at selskapet også vil utgjøre en viktig del av bankens finansiering i 2013.

For å redusere bankens motpartsrisiko, har banken inngått avtaler om sikkerhetsstillelse ved derivathandler (såkalte CSA-avtaler) mot sentrale motparter. Dette innebærer at eksponeringen mot bankens mest sentrale motparter blir vesentlig redusert gjennom at banken eller dens motparter må stille sikkerhet når verdien på inngåtte forretninger overstiger en på forhånd avtalt terskel.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser. Eksempler på slike hendelser kan være feil som begås av ansatte, det kan forekomme svakheter i produkter, prosesser eller systemer, eller banken kan påføres tap utenfra gjennom bl.a. bedragerier, brann og naturskader.

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet.

SpareBank 1 SMN er opptatt av å øke sin kompetanse på styring av operasjonell risiko og har derfor etablert et tett samarbeid med SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Nord-Norge, Bank 1 Oslo, Sparebanken Hedmark og Universitetet i Stavanger for videreutvikling av rammeverket for analyse av operasjonell risiko og etablere verktøy for en bedre kvantifisering av operasjonell risikoeksponering.

Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå i SpareBank 1 SMN. Ledernes viktigste hjelpemidler i arbeidet er faglig innsikt og lederkompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger bidrar også til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Eventuelle svakheter og forbedringstiltak rapporteres oppover i organisasjonen.

SpareBank 1 SMN legger vekt på fullmaktstrukturer, gode rutinebeskrivelser og godt definerte ansvarsforhold gjennom leveranseavtaler mellom de ulike divisjonene som elementer i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen.

Styret holdes oppdatert på status for operasjonell risiko gjennom blant annet kvartalsvise risikoreporteringer og den årlige internkontrollrapporteringen.

I tillegg mottar styret en årlig uavhengig vurdering fra internrevisjonen og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

I arbeidet med å sikre en kontinuerlig forbedring i alt SpareBank 1 SMN gjør, benyttes et eget registrerings- og oppfølgingsystem (Risiko Informasjonssystem). Dette systemet bidrar til en bedre struktur og oppfølging av risiko, hendelser og forbedringsområder. Dette systemet, sammen med rapporteringen som gjennomføres, utgjør en viktig erfaringsbase for operasjonell risiko. Alle operasjonelle hendelser som

potensielt kan medføre tap eller der tap har oppstått, registreres i basen. Forbedringstiltak skal vurderes og iverksettes der dette finnes hensiktsmessig.

Konsernet har et bredt anlagt forsikringsprogram som vil fange opp vesentlige deler av tapene ved større hendelser og katastrofer. For disse hendelsene er det tegnet ansvar- og kriminalitetsforsikringer samt eiendom-, innbo- og løsøreforsikringer. I tillegg har konsernet tegnet flere typer personalforsikringer. Forsikringene er meget kostnadseffektive og tar primært sikte på å dekke større tapshendelser.

I 2012 er det registrert operasjonelle tapshendelser i morbanken med et samlet tap på nær 3,3 millioner kroner.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SMN blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SMN har en vesentlig eierandel og innflytelse.

SpareBank 1 Gruppen, Bank 1 Oslo, BN Bank, SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt kommer inn under denne definisjonen. Risikoen i de ulike selskapene er moderat, men banken er gjennom eierposten i SpareBank 1 Gruppen indirekte utsatt for økt markedsrisiko. SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er primært finansieringsinstrumenter for kjernevirksomheten som utøves i eierbankene. De har et relativt enkelt risikobilde, og risikoappetitten er svært lav for markeds- og likviditetsrisiko. Den operasjonelle risikoen i disse selskapene vurderes også å være lav.

SpareBank 1 SMN utøver sin eierstyring over SpareBank 1 Gruppen, BN Bank og Bank 1 Oslo effektivt gjennom de formelle styringsorganene som er etablert.

Forretningsrisiko

Risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd.

Forretningsrisikoen gir seg uttrykk i en uventet svekkelse i resultatet. SpareBank 1 SMN opplever kontinuerlig større og mindre endringer i rammebetingelser, både gjennom konkurransesituasjonen og endring i lovgivning som påvirker inntektsmodeller. Felles for disse endringene er at banken løpende foretar tilpasninger i sin egen forretningsmodell for å kompensere for eventuelt inntektsbortfall, enten dette er gjennom å finne andre inntektsområder, eller gjennom å tilpasse kostnader til den nye virkeligheten.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen. Ettersom forretningsrisiko kan oppstå som følge av ulike risikofaktorer, benyttes et bredt sett av verktøy (kvalitative og kvantitative) for å identifisere og rapportere denne type risiko.

Finansielle resultater

Et overskudd på 1077 millioner kroner, stabil utvikling i bankens kjernevirksomhet og god vekst i markedsandeler bekrefter SpareBank 1 SMNs solide posisjon.

Styrets årsberetning

Makroøkonomiske forhold

Verdensøkonomien

Utviklingen i verdensøkonomien er fortsatt preget av gjeldskrisen i euroområdet. Det er svak etterspørsel etter varer og tjenester og arbeidsledigheten holder seg oppe, særlig gjelder dette de gjeldstyngede landene sør i Europa. Nedbelåning i Euro-området, både i privat og offentlig sektor, vil trolig bidra til svak vekst også fremover. I USA har BNP-veksten i 2012 vært moderat, med stillstand i årets siste kvartal. Usikkerheten rundt finanspolitikken ("fiscal cliff") bidrar trolig til å dempe etterspørselen. De fremvoksende økonomiene holder aktiviteten i verdensøkonomien oppe. Aktiviteten har imidlertid avtatt også i disse landene, blant annet som følge av svakere global etterspørsel og en ønsket nedkjøling av økonomien, særlig i Kina. Styringsrentene er nær null i mange land, og det er utsikter til at rentene vil holde seg lave i en lengre periode.

Norge

Veksten i norsk økonomi holder seg oppe til tross for den svake utviklingen ute. Dette henger sammen med fortsatt høy aktivitet i petroleumssektoren, et godt bytteforhold overfor utlandet, lav rente og sterk befolkningsvekst. BNP-veksten i Fastlands-Norge ble 3,5 prosent i 2012, om lag ett prosentpoeng høyere enn i 2011. Inflasjonen er lav og stabil, tolv månedersveksten i konsumprisindeksen var 1,4 prosent ved årsskiftet. Arbeidsledighetsnivået er fortsatt lavt, på litt over 3 prosent. Oljeprisen var 111 dollar fatet ved utgangen av 2012.

Utsiktene for 2013 synes fortsatt å være gode. En ytterligere svekkelse av verdensøkonomien kan imidlertid gi fall i oljeprisen og redusere etterspørselen etter varer og tjenester fra utlandet. Dersom inntektene i norsk økonomi skulle falle, kan dette gjøre norske foretak og husholdninger mer tilbakeholdne. Høyt belånte husholdninger kan da utgjøre en kilde til risiko for norsk økonomi.

Trøndelag og Nordvestlandet

Det var fortsatt vekst og god lønnsomhet i bankens markedsområde gjennom 2012, og utsiktene fremover synes gode. Befolkningsveksten i regionen har vært høy de siste årene, arbeidsledigheten er lav og antall konkurser har gått noe ned. Boligprisene i trøndelagsfylkene har hatt en betydelig økning de siste tre årene, med vekst høyere enn landsgjennomsnittet.

Målt i omsetning i bedriftene utgjør Trondheim og Sunnmøre de vesentligste områder i regionen med om lag 60 prosent av omsetningen i fylkene Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane (basert på tall 2007-2011). Havbrukssektoren har stor betydning for regionen, og produksjonen utgjør om lag 30 prosent av total norsk produksjon i havbruksnæringen. Møre og Romsdal har større eksponering mot offshoresektoren enn trøndelagsfylkene, både gjennom industrivirksomhet og en betydelig flåte av fartøyer knyttet til sektoren. Trøndelagsregionen er relativt lavt eksponert mot eksportindustrien, og er beskyttet av en stor offentlig sektor. Jordbruk er en betydelig sektor i de to trøndelagsfylkene.

Årsregnskap 2012

Konserntall. Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor hvis ikke annet er nevnt. Konsernets regnskap er avlagt under forutsetning om videre drift, og styret bekrefter med dette at grunnlaget for videre drift fortsatt er til stede.

Overskudd etter skatt på 1 077 millioner kroner

- Resultat før skatt 1.355 millioner kroner (1.236 millioner)
- Resultat 1.077 millioner kroner (1.024 millioner)
- Avkastning på egenkapitalen 11,7 prosent (12,8 prosent)
- Kjernekapitaldekning 11,3 prosent (10,4 prosent), ren kjernekapital 10,0 prosent (8,9 prosent)
- Vekst i utlån 10,2 prosent (8,6 prosent) og innskudd 9,2 prosent (11,9 prosent) siste 12 måneder
- Tap på utlån 58 millioner kroner (27 millioner)
- Resultat per egenkapitalbevis 5,21 kroner (6,06)
- Bokført verdi per egenkapitalbevis, inklusive foreslått utbytte for 2012, 50,09 kroner (48,91)
- Foreslått utbytte 1,50 kroner per egenkapitalbevis og avsetning til allmenntilrette formål på 30 millioner

Godt resultat i 2012

- Resultatforbedring sammenlignet med 2011
- Sterk inntektsutvikling i kjernevirksomheten og god avkastning på finansielle investeringer
- Økte marginer på utlån
- Lave tap på utlån
- God vekst i samlede innskudd og sterk vekst i utlån til privatmarkedet
- Forbedret soliditet og redusert vekst
- Kostnadsvekst på grunn av økt aktivitetsnivå, både i morbanken og datterselskaper

SpareBank 1 SMN oppnådde i 2012 et overskudd på 1.077 millioner kroner (1.024 millioner) og en avkastning på egenkapitalen på 11,7 prosent (12,8 prosent). Redusert avkastning på egenkapitalen tilskrives en høyere egenkapitalbase etter gjennomførte emisjoner. Resultat før skatt ble 1.355 millioner kroner (1.236 millioner). Det gode resultatet tilskrives positiv inntektsutvikling, lave tap og god avkastning på finansielle eiendeler.

I 2012 økte driftsinntektene med 13 prosent, og ble samlet 2.616 millioner kroner (2.311 millioner).

Avkastning på finansielle eiendeler ble 451 millioner kroner (434 millioner), herav resultatandel av eierinteresser i tilknyttede selskaper 244 millioner (248 millioner).

Driftskostnadene ble 1.654 millioner kroner (1.482 millioner) i 2012, 171 millioner tilsvarende 11,6 prosent høyere enn i 2011.

Netto tap på utlån og garantier ble 58 millioner kroner (27 millioner). Det ble i tredje kvartal i 2012 foretatt en økning i gruppevis nedskrivninger på 5 millioner kroner.

Utlånsveksten ble 10,2 prosent (8,6 prosent) og innskuddsveksten ble 9,2 prosent (11,9 prosent). Det har i 2012 vært god kundetilgang, særlig i privatmarkedet.

Kjernekapitaldekningen per 31. desember 2012 var 11,3 prosent (10,4 prosent), og ren kjernekapital var 10,0 prosent (8,9 prosent). Etter grundig vurdering har styret i SpareBank 1 SMN vedtatt å revidere bankens kapitalplan. I denne sammenhengen har styret revidert mål for ren kjernekapitaldekning. Banken planlegger for en økning til 12,5 prosent ren kjernekapitaldekning, som skal være nådd innen utgangen av 2015. SpareBank 1 SMN sin reviderte kapitalplan er nærmere beskrevet i avsnittet om soliditet.

Kursen på bankens egenkapitalbevis var ved årsskiftet 34,80 kroner (36,31 per 31. desember 2011). Det er i 2012 utbetalt et kontantutbytte på 1,85 kroner per egenkapitalbevis for 2011 (2,77 for 2010).

Resultatet per egenkapitalbevis var 5,21 kroner (6,06). Bokført verdi var 50,09 kroner (48,91) per egenkapitalbevis.

Styret foreslår overfor representantskapet et kontantutbytte på 1,50 kroner per egenkapitalbevis for 2012 og at det avsettes 30 millioner til gaver til allmenntilgittige formål. Utbytte- og gavenivået er forankret i bankens kapitalplan og reflekterer behovet for å øke bankens kjernekapital gjennom redusert utdelingsgrad.

Forslag til overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Forskjell konsern - morbank, mill. kr	2012	2011
Årsoverskudd konsern	1.077	1.024
Resultat i datterselskaper	-76	-144
Utbytte og konsernbidrag datterselskap	126	68
Resultatandel tilknyttede selskaper	-264	-290
Utbytte fra tilknyttede selskaper	163	162
Årsoverskudd morbank	1.025	820

Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på minus 36 millioner kroner. Samlet beløp til disponering er med dette 990 millioner kroner.

Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og eierkapitalen i henhold til deres relative andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utbytteutjevningfond utgjør 63,3 prosent av det disponerte resultatet. Brøken benyttet til disponering er et gjennomsnitt av eierbrøken gjennom året.

Med bakgrunn i bankens kapitalplan har styret valgt å foreslå lavere nivå på utbytte og gavetildeling enn tidligere år.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 1,50 kroner per egenkapitalbevis, totalt 195 millioner. Dette gir en utdelingsgrad på 31 prosent av det disponible resultatet. Videre foreslår styret at bankens representantskap avsetter 30 millioner kroner i gaver til allmenntilgittige formål, som representerer en utdelingsgrad på 8 prosent. Utjevningfondet og grunnfondet tilføres henholdsvis 432 millioner kroner og 333 millioner. Styret fraviker prinsippet om lik utdelingsandel mellom eierkapitalen og grunnfondet av soliditetsmessige årsaker og som følge av at kursen på egenkapitalbevis er under pris bok 1.

Etter disponering av resultatet for 2012 er egenkapitalbevisbrøken 64,6 prosent.

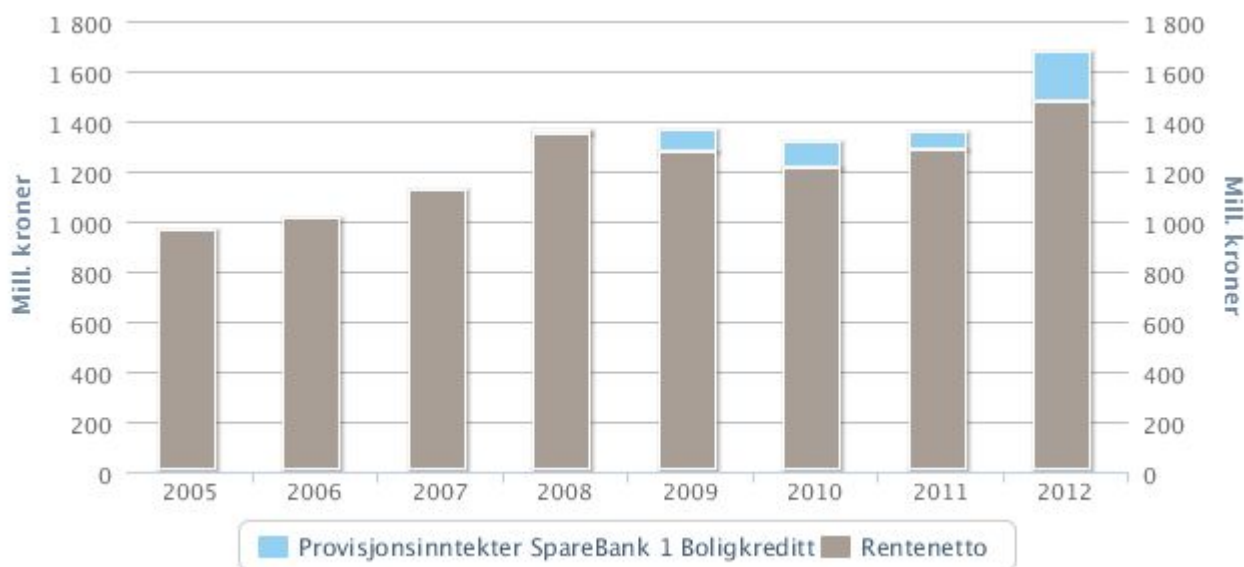
Overskuddsdisponering, mill. kr	2012	2011
Årsoverskudd morbank	1.025	820
Overført fond for urealiserte gevinster	-36	-25
Årsoverskudd til disponering	990	795
Utbytte	195	190
Utjevningfond	432	297
Grunnfondskapital	333	268
Gaver	30	40
Sum disponert	990	795

Økte netto renteinntekter

Netto renteinntekter ble i 2012 1.477 millioner kroner (1.392 millioner). Bedret rentenetto tilskrives til dels reprising av deler av bedriftskundeporteføljen. I tillegg har redusert markedsrente (NIBOR) medført økte utlånsmarginer i 2012, og rentenettoen inklusive provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt har holdt et høyt nivå gjennom året. Netto renteinntekter fra boliglån overført til SpareBank 1 Boligkreditt inntektsføres som provisjonsinntekter. Dette utgjorde 201 millioner kroner (71 millioner).

Det planlegges for ytterligere reprising av utlånsporteføljen i 2013.

Privatmarkedsporteføljen vil antagelig reprises som følge av forslag om økte risikovekter på boliglån og bedriftsmarkedsporteføljen som følge av økte kapitalkrav.

Økte provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter økte til 1.139 millioner kroner (919 millioner) i 2012, en økning på 220 millioner tilsvarende 24 prosent. Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt, eiendomsmegling, regnskapstjenester og forsikring har hatt størst økning. Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt har økt som følge av det svært lave rentenivået og har gitt økte marginer på utlånsporteføljen i selskapet.

Provisjonsinntekter, mill. kr	2012	2011	Endring
Betalings tjenester	197	195	3
Sparing	48	54	-6
Forsikring	122	107	16
SpareBank 1 Boligkreditt og Næringskreditt	205	71	133
Garantiprovisjoner	30	28	2
Eiendomsmegling	336	308	28
Regnskapstjenester	100	79	20
Forvaltning	11	12	-1
Husleieinntekter	37	34	4
Øvrige provisjoner	53	32	21
Sum	1.139	919	220

Positiv avkastning på finansielle investeringer, inklusive resultat av virksomhet holdt for salg

Samlet avkastning på finansielle investeringer (eksklusive resultatandel i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet) ble 204 millioner kroner (188 millioner) i 2012. Den samlede avkastning fordeler seg som følger:

- avkastning på konsernets aksjeporteføljer ble 21 millioner kroner (102 millioner)
- netto kursgevinster på obligasjoner og derivater ble 57 millioner kroner (minus 10 millioner)
- kursgevinster på valuta- og rentehandel i SpareBank 1 SMN Markets ble 126 millioner kroner (96 millioner). 8 millioner kroner av økningen er resultat av samarbeidsavtalen med SpareBank 1 Markets i Oslo
- Polaris Media er omklassifisert til eiendeler holdt for salg, og beløpet i tabellen under inneholder netto resultat av denne posten for 2012

Avkastning finansielle investeringer, mill. kr.	2012	2011
Kursgevinst/utbytte aksjer	21	102
Obligasjoner og derivater	57	-10
Valuta- og renteforretninger Markets	126	96
Verdiendring finansielle eiendeler	204	188
SpareBank 1 Gruppen	94	95
SpareBank 1 Boligkreditt	44	16
SpareBank 1 Næringskreditt	8	9
Bank 1 Oslo Akershus	26	15
BN Bank	72	89
Polaris Media	-14	23
Andre selskaper	34	43
Tilknyttede selskaper	264	290
Sum	467	478

SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppens foreløpige regnskap viser et resultat etter skatt for 2012 ble 452 millioner kroner (526 millioner). SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring er de vesentlige bidragsytere til resultatet. Forventet endring av lovgivning knyttet til beskatningen av aksjerelaterte investeringer i forvaltningen av kundemidlene i livsforsikrings selskap er beregnet til 193 millioner kroner for SpareBank 1 Gruppen for 2012, og er belastet regnskapet i 2012 som en engangseffekt.

SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet er inntektsført med 94 millioner kroner (94 millioner). Av inntektsført resultat i 2012 gjelder 9 millioner kroner korrigerings av resultat for 2011.

SpareBank 1 Boligkreditt

SpareBank 1 Boligkreditt er opprettet av bankene i SpareBank 1-alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene overfører de best sikrede boliglånene til selskapet noe som gir

redusert finansieringskostnad. Per 31. desember 2012 har banken overført 28 milliarder kroner til SpareBank 1 Boligkreditt, tilsvarende 47 prosent av samlede utlån til privatmarkedet.

Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt per 31. desember 2012 var 18,4 prosent, og bankens andel av resultatet i selskapet i 2012 ble 44 millioner kroner (16 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av overførte boliglån.

SpareBank 1 Næringskreditt

SpareBank 1 bankene etablerte i 2010 SpareBank 1 Næringskreditt etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt.

SpareBank 1 SMN eier 33,8 prosent av selskapet, og bankens andel av resultatet i 2012 ble 8 millioner kroner (9 millioner). Bankens eierandel reflekterer bankens relative andel av overførte lån til næringseiendom og bankens eierandel i BN Bank.

Bank 1 Oslo Akershus

SpareBank 1 SMN har som følge av en rettet emisjon mot LO, redusert sin eierandel fra 19,5 prosent til 15,18 prosent i Bank 1 Oslo Akershus ved utgangen av 2012. SpareBank 1 SMN sin resultatandel fra Bank 1 Oslo Akershus ble 26,4 millioner kroner (15 millioner) i 2012. Av inntektsført resultat i 2012 gjelder 4,4 millioner kroner korrigerings av resultat for 2011. SpareBank 1 SMN har i 2013 inngått avtale om å selge 475.594 stk aksjer til Sparebanken Hedmark, og dette vil bringe SpareBank 1 SMN sin eierandel ned til 4,78 prosent. Det er videre inngått opsjonsavtale om ytterligere nedsalg av bankens eierandel i Bank 1 Oslo Akershus. Opsjonen må utøves innen 31. desember 2015.

Salg av bankens aksjer i Bank 1 Oslo Akershus er forankret i bankens kapitalplan.

BN Bank

SpareBank 1 SMN sin eierandel i BN Bank er 33 prosent per 31. desember 2012.

SpareBank 1 SMN sin andel av resultatet i BN Bank for 2012 ble 72 millioner kroner (89 millioner), inklusive amortiseringseffekter. Amortiseringseffekten i 2012 er inntektsført med 11 millioner kroner (31 millioner).

Polaris Media

SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2012 en eierandel på 23,4 prosent i Polaris Media.

SpareBank 1 SMN solgte per 25. januar 2013 5,88 millioner aksjer i Polaris Media til 27,00 kroner per aksje til NWT Media (Nya Wermlands-Tidningens AB), for til sammen 158,8 millioner kroner. Gjennom denne transaksjonen er SpareBank 1 SMN sin eierandel i Polaris Media redusert fra 23,4 til 11,4 prosent. Dette salget er forankret i bankens kapitalplan.

Aksjen i Polaris Media er per årsskiftet reklassifisert som aksjer holdt for salg. Investeringen blir derfor ikke konsolidert i bankens regnskaper, men blir vurdert til virkelig verdi. Goodwill i Polaris Media sin balanse har gitt SpareBank 1 SMN et fradrag i sin kapitaldekning. Transaksjonen vil ved utgangen av første kvartal 2013 ha styrket bankens kjernekapital med omlag 175 millioner kroner.

Netto resultat av investeringen for 2012 ble minus 14 millioner kroner, som er nettoeffekt av SpareBank 1 SMNs resultatandel og nedskrivning av aksjene.

Andre selskaper

Dette er i all vesentlighet selskaper etablert for å håndtere overtatte næringslivsengasjementer. Det positive resultatet på 34 millioner kroner representerer i all hovedsak skattefordel knyttet til fremførbart underskudd i et av selskapene.

Økte kostnader som følge av økt markedsinnsats

Samlede kostnader ble 1.654 millioner kroner (1.482 millioner) i 2012. Konsernets kostnader har dermed økt med 171 millioner kroner tilsvarende 11,6 prosent.

I morbanken har kostnadsveksten vært 117 millioner kroner tilsvarende 10,8 prosent. SpareBank 1 SMN har styrket kapasiteten og kompetansen på kundesiden, og dette er hovedårsaken til kostnadsveksten i morbanken.

Den øvrige del av veksten i konsernets kostnader skyldes økt ressursinnsats i EiendomsMegler 1 og i SpareBank 1 SMN Regnskap. Kostnadsveksten her er 54 millioner kroner tilsvarende 13,7 prosent. Omsetning i selskapene har økt mer enn dette, og resultatet i begge selskapene er forbedret.

Driftskostnader i forhold til GFK utgjorde 1,57 prosent (1,51 prosent). Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 54 prosent (54 prosent).

Banken har i 2012 iverksatt et omfattende forbedringsprogram ved navn Ny giv som skal bedre kundeopplevelsene og øke produktiviteten.

Et vesentlig tiltak er omlegging av bankens organisasjonsstruktur med virkning fra 1. januar 2013 hvor overordnet ambisjon er å få et tydelig forsterket fokus på den kunderettede delen av virksomheten.

Som en del av dette har styret vedtatt en reduksjon av minimum 75 årsverk i morbanken fra 800 til 725 frem mot 2015. Dette skal skje ved naturlig avgang og skal ikke forstyrre satsingen på kundesiden. Årlig kostnadsvekst i morbanken skal maksimalt utgjøre 3 prosent.

Lave tap og lavt mislighold

For 2012 utgjorde netto tap på utlån 58 millioner kroner (27 millioner). Dette inkluderer en økning på gruppevisse tapsnedskrivninger på 5 millioner kroner.

For utlån til konsernets bedriftskunder er det i 2012 netto tapsført 57 millioner kroner (20 millioner) inklusive tap i SpareBank 1 SMN Finans på 7 millioner kroner (15 millioner). I privatkundeporteføljen er det i 2012 netto tapsført 1 million kroner (7 millioner).

Samlede individuell nedskrivninger på utlån per 31. desember 2012 utgjorde 144 millioner kroner (172 millioner), en nedgang på 28 millioner siste år.

Samlede problemlån (misligholdte og tapsutsatte) utgjør 517 millioner kroner (542 millioner), tilsvarende 0,49 prosent (0,57 prosent) av brutto utlån.

Mislighold over 90 dager var 374 millioner kroner (338 millioner). I prosent av brutto utlån er misligholdet 0,36 prosent (0,36 prosent). Av samlet mislighold er det tapsavsatt 83 millioner kroner (89 millioner) tilsvarende 22 prosent (26 prosent).

Andre tapsutsatte utlånsengasjement utgjorde 143 millioner kroner (204 millioner). Av brutto utlån utgjør

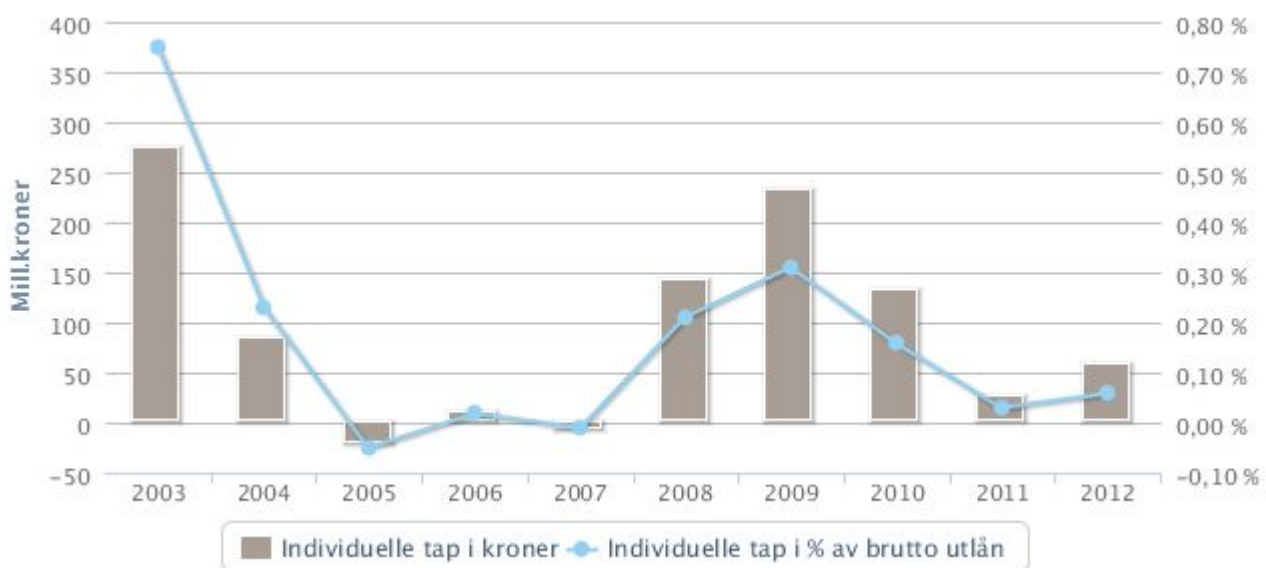
andre tapsutsatte engasjement 0,14 prosent (0,21 prosent). 62 millioner kroner (83 millioner) eller 43 prosent (41 prosent) er tapsavsatt.

Gruppevise nedskrivninger

Beregning av gruppevise tapsnedskrivninger gjøres med utgangspunkt i:

- hendelser som har påvirket bankens portefølje (som gir migrering mellom risikoklassene)
- hendelser som ennå ikke har påvirket porteføljen på grunn av at bankens kredittrisikomodeller ikke fanger effektene raskt nok opp (for eksempel makroøkonomiske forhold)

Det er i 2012 foretatt en økning i avsetning til gruppevise tapsnedskrivninger med 5 millioner kroner som følge av noe økt usikkerhet knyttet til eksponering i enkelte bransjer. Samlede gruppevise tapsnedskrivninger er 295 millioner kroner (290 millioner).

Forvaltningskapital 108 milliarder kroner

Bankens forvaltningskapital per 31. desember 2012 var 108 milliarder kroner (101 milliarder), og har økt med 7 milliarder tilsvarende 6,4 prosent. Økt forvaltningskapital er en konsekvens av økte utlån og økte likviditetsreserver.

Per 31. desember 2012 er utlån på til sammen 30 milliarder kroner (22 milliarder) overført fra SpareBank 1 SMN til SpareBank 1 Boligkreditt og til SpareBank 1 Næringskreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse. Kommentarene som omhandler vekst i utlån inkluderer dog utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt.

Sterk vekst i utlån til privatmarkedet, redusert vekst til bedriftsmarkedet

Totale utlån har økt med 9,7 milliarder kroner (7,6 milliarder) tilsvarende 10,2 prosent (8,6 prosent) siste 12 måneder og var 104,9 milliarder per 31. desember 2012.

Utlån til privatkunder økte med 7,6 milliarder kroner (5,4 milliarder) til 62,6 milliarder i 2012, som tilsvarer en vekst på 13,7 prosent (10,9 prosent).

Vekst i utlån til bedriftskunder i 2012 var 2,1 milliarder kroner (2,2 milliarder) tilsvarende 5,3 prosent (5,7

prosent) siste 12 måneder. Samlede utlån til bedriftskunder utgjorde 42,3 milliarder kroner per 31. desember 2012.

Utlån til privatkunder utgjorde 60 prosent (58 prosent) av ordinære utlån til kunder ved utgangen av 2012.

Høy innskuddsvekst i både privat- og bedriftsmarkedet

Innskudd fra kunder økte i 2012 med 4,4 milliarder kroner (5,1 milliarder) til 52,3 milliarder per 31. desember 2012. Dette tilsvarer en vekst på 9,2 prosent (11,9 prosent).

Innskudd fra privatkunder økte med 1,4 milliarder kroner (1,8 milliarder) til 22,3 milliarder tilsvarende 6,8 prosent (9,5 prosent), og innskudd fra bedriftskunder økte med 3,0 milliarder (3,3 milliarder) til 30,0 milliarder tilsvarende 11,0 prosent (14,1 prosent).

Bestand investeringsprodukter

Samlet kundeportefølje av investeringsprodukter ført utenfor bankens balanse var 31. desember 2012 på 4,8 milliarder kroner (4,2 milliarder). Sammenlignet med i fjor er det økte verdier på aksjefond og spareforsikringsprodukter. Det gjøres ikke nysalg i energifondsporteføljen, og porteføljen avtar.

Investeringsprodukter, kundeporteføljer, mill. kr	2012	2011	Endring
Aksjefond	2.570	2.284	286
Spareforsikring	1.068	711	357
Aktiv forvaltning	1.012	941	71
Energiforvaltning	139	218	-79
Totalt	4.789	4.154	635

God vekst i bankens forsikringsportefølje

Bankens forsikringsportefølje har hatt en vekst på 10 prosent siste 12 måneder. Veksten på skadeforsikring har vært 32 prosent, og på personforsikring 5 prosent. På tjenestepensjon har porteføljen økt med 29 prosent.

Forsikring premievolum, mill. kr	2012	2011	Endring
Skadeforsikring	680	621	59
Personforsikring	184	175	9
Tjenestepensjon	166	129	37
Totalt	1.030	925	105

God lønnsomhet og sterk vekst i privatmarkedet

Privatmarkedsvirksomheten oppnådde i 2012 en egenkapitalavkastning på 22,6 prosent (16,8 prosent).

Driftsinntektene i var 2012 samlet på 1.037 millioner kroner (872 millioner). Rentenettoen ble 552 millioner kroner (527 millioner) og provisjonsinntektene 486 millioner (345 millioner). Sammenlignet med 2011 ble utlånsmarginene betydelig høyere, dette i stor grad som følge av fallende markedsrente i 2012. Økte provisjonsinntekter er hovedsakelig økte provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt og økte forsikringsinntekter.

Utlånsmarginen i 2012 ble 1,86 prosent (1,22 prosent), mens innskuddsmarginen ble 0,10 prosent (0,73 prosent). Marginen er definert som snitt kunderente minus 3 mnd glidende gjennomsnitt av 3 mnd NIBOR.

Siste 12 måneder ble utlåns- og innskuddsvekst i privatmarkedsdivisjonen henholdsvis 13,1 prosent (10,9 prosent) og 5,9 prosent (10,9 prosent).

Det er gjennomgående lav risiko i utlån til privatkunder, og dette reflekteres i fortsatt lave tap. Tap og mislighold forventes å forbli på et lavt nivå. Låneporteføljen er sikret med pant i boligeiendom, og verdiutviklingen på boliger har vært tilfredsstillende i hele markedsområdet.

Privatmarked, mill, kr	2012	2011	Endring
Netto renteinntekter	552	527	25
Provisjonsinntekter	486	345	141
Sum inntekter	1.037	872	165
Driftskostnader	653	608	45
Resultat før tap	384	264	120
Tap	1	7	-6
Resultat før skatt	383	256	126
EK avkastning etter skatt	22,6 %	16,8 %	
Utlån (mrd kr)	58,9	52,1	6,8
Innskudd (mrd kr)	22,4	21,2	1,3

Privatmarkedsdivisjonen er en del av morbanken, og inneholder derfor ikke tall fra bankens datterselskaper.

Inntektsvekst i bedriftsmarkedet og stabil lønnsomhet

Egenkapitalavkastningen i bedriftsmarkedsdivisjonen ble 13,8 prosent (13,9 prosent).

Samlede driftsinntekter i bedriftsmarkedsdivisjonen ble 1.174 millioner kroner (1.079 millioner) per 31. desember 2012, og har økt med 95 millioner kroner sammenlignet med 2011. Netto renteinntekter ble 1.003 millioner kroner (910 millioner), og samlede provisjonsinntekter ble 171 millioner (169 millioner).

Utlåns og innskuddsmargin i bedriftsmarkedsdivisjonen ble henholdsvis 2,45 prosent (2,13 prosent) og minus 0,10 prosent (0,20 prosent). Marginene er målt med utgangspunkt i 3 mnd NIBOR.

Utlånsveksten i bedriftsmarkedsdivisjonen ble 5,2 prosent (5,3 prosent) og innskuddsveksten ble 6,8 prosent (26,5 prosent).

Bedriftsmarked, mill. kr	2012	2011	Endring
Netto renteinntekter	1.003	910	93
Provisjonsinntekter	171	169	2
Sum inntekter	1.174	1.079	95
Driftskostnader	399	351	48
Resultat før tap	775	728	47
Tap	45	5	40
Resultat før skatt	731	724	7
EK avkastning etter skatt	13,8 %	13,9 %	
Utlån (mrd kr)	40,7	38,7	2,0
Innskudd (mrd kr)	27,1	25,3	1,7

Bedriftsmarkedsdivisjonen er en del av morbanken, og inneholder derfor ikke tall fra bankens datterselskaper.

SpareBank 1 SMN Markets

SpareBank 1 SMN Markets leverer et komplett spekter av kapitalmarkedsprodukter og – tjenester og er en integrert del av morbankaktiviteten i SMN.

SpareBank 1 Markets hadde i 2012 totale inntekter på 131 millioner kroner (148 millioner). Det er økte inntekter innenfor verdipapirer sammenlignet med 2011, mens det er noe tilbakegang på øvrige forretningsområder.

SpareBank 1 SMN har i inngått en aktiv forvaltningsavtale med SpareBank 1 Markets (eid av SpareBank 1 Gruppen). Avtalen innebærer at SpareBank 1 Markets styrker sin posisjon til å levere valuta- og renteprodukter i første- og annenhåndsmarkedet. Forretningsvolumet er regulert gjennom klare rammer for eksponering i forhold til produkter og motparter og innebærer uvesentlig endring av bankens risikoeksponering. Inntekter og kostnader fordeles mellom partene etter en gitt fordelingsnøkkel. Avtalen ble operasjonalisert i april 2012, og SpareBank 1 SMN sin netto andel av inntektene i 2012 ble 8 millioner kroner.

Markets, mill. kr	2012	2011	Endring
Renter og valuta, trading	48,8	53,5	-4,7
Renter og valuta, risk	45,3	55,8	-10,5
Corporate	12,3	14,6	-2,3
Verdipapirhandel, VPS	20,4	13,0	7,4
SpareBank 1 Markets	7,6	0,0	7,6
Investeringer, div.	-2,9	11,0	-13,9
Sum inntekter	131,5	147,9	-16,4

Av brutto inntekter på 132 millioner kroner er 34 millioner overført Bedriftsmarked og 1 million overført Personmarked. Dette er Bedriftsmarked og Personmarked sin andel av inntekter på valuta- og renteforretninger på egne kunder.

Datterselskaper

Samlet resultat i bankens datterselskaper i 2012 ble 116,0 millioner kroner (167,8 millioner) før skatt.

Resultat før skatt, mill. kr	2012	2011	Endring
EiendomsMegler 1 Midt-Norge	76,2	75,6	0,6
SpareBank 1 SMN Finans	55,8	26,3	29,5
SpareBank 1 SMN Regnskap	13,8	5,0	8,8
Allegro Finans	-3,7	-5,3	1,6
SpareBank 1 SMN Invest	-15,0	87,5	-102,5
Eiendomsselskaper	-11,0	-21,3	10,3
Sum	116,0	167,8	-51,7

EiendomsMegler 1 Midt-Norge er markedsleder i sitt markedsområde og markedsandelen er ca 40 prosent. Resultatet for 2012 ble i likhet med 2011 svært godt med et resultat før skatt på 76,2 millioner kroner (75,6 millioner) i 2012.

SpareBank 1 SMN Finans hadde et resultat på 55,8 millioner kroner (26,3 millioner) per 31. desember 2012. Selskapet har hatt en sterk inntektsutvikling samtidig som tapene er redusert. Datterselskapet Bilplan er overtatt av morbanken i fjerde kvartal 2012.

Selskapet forvaltet ved årsskiftet leasing- og billånsavtaler for til sammen 3,1 milliarder kroner (2,9 milliarder), der leasingavtalene utgjør 1,9 milliarder (1,9 milliarder) og billån 1,2 milliarder (1,0 milliard).

SpareBank 1 Nordvest og SpareBank 1 Søre Sunnmøre har etter avtale overtatt 9,9 prosent av aksjene i SpareBank 1 SMN Finans. Transaksjonen ble gjennomført som en rettet emisjon som reflekterte virkelig verdi i SpareBank 1 SMN Finans.

SpareBank 1 SMN Regnskap oppnådde i 2012 tidenes beste resultat før skatt på 13,8 millioner kroner og

en omsetningsvekst på knappe 30 prosent. Med en vekstrate tre ganger høyere enn bransjesnittet er selskapet markedsleder i Midt-Norge og et av de ledende regnskapsmiljøene i Norge.

SpareBank 1 SMN Regnskap har det siste året overtatt fem regnskapskontorer og har ambisjoner om fortsatt sterk vekst. Selskapet har i tillegg ervervet en strategisk eierposisjon på 40 prosent i regnskapsbyråkjeden Consis. Dette sammen med alliansepartner Sparebanken Hedmark som eier 60 prosent.

Allegro Finans - som driver aktiv forvaltning - hadde i 2012 et underskudd på 3,7 millioner kroner (underskudd 5,3 millioner) før skatt. Selskapet har en portefølje på ca 2 milliarder kroner til aktiv forvaltning.

SpareBank 1 SMN Invest har som formål å investere i aksjer, hovedsakelig i regionale virksomheter. Selskapet hadde et underskudd i 2012 på 15,0 millioner kroner før skatt (overskudd 87,5 millioner).

Tilfredsstillende finansiering og god likviditet

Banken har en konservativ likviditetsstrategi. Strategien legger vekt på å ha likviditetsreserver som sikrer banken overlevelse i 12 måneder med ordinær drift og uten behov for ny ekstern finansiering.

Banken har per årsskiftet likviditetsreserver på 21 milliarder kroner og er dermed finansiert i 18 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Banken har god diversifisering mellom ulike finansieringskilder og -produkter. Andelen pengemarkedsfinansiering over ett år var ved årsskiftet på 80 prosent (81 prosent).

SpareBank 1 Boligkreditt er bankens viktigste finansieringskilde, og i 2012 er utlån på totalt 7,2 milliarder kroner overført boligkreditselskapet. Per 31. desember 2012 var utlån på samlet 29 milliarder kroner overført SpareBank 1 Boligkreditt.

Rating

SpareBank 1 SMN har rating hos Moody's og Fitch Ratings med henholdsvis A2 (under review) og A- (stable outlook). Banken ble i desember nedgradert av Moody's fra A1 til A2 (under review).

Gjennomførte emisjoner i 2012

- Det er i 2012 gjennomført en emisjon med fortrinnsrett for eksisterende eiere med tegningsperiode 12.-26. mars 2012. Det ble tildelt egenkapitalbevis for 740 millioner kroner.
- Det ble i samme periode gjennomført emisjon rettet mot bankens ansatte. Det ble tildelt egenkapitalbevis for 21 millioner kroner.
- I tredje kvartal 2012 ble det gjennomført en rettet emisjon på 200 millioner kroner mot Sparebankstiftelsen SMN og en større internasjonal investor.

Soliditet

Tall i mill. kroner	2012	2011
Kjernekapital	9.357	7.856
Ansvarlig lån	1.586	1.199
Netto ansvarlig kapital	10.943	9.055
Kapitalkrav	6.596	6.027
Kjernekapitalandel	11,3 %	10,4 %
Kapitaldekning	13,3 %	12,0 %

Forannevnte emisjoner økte isolert sett kjernekapitaldekningen med 1,2 prosentpoeng.

Etter disponering av årsresultatet for 2012 er kjernekapitaldekningen 11,3 prosent (10,4 prosent) og totalkapitaldekningen 13,3 prosent (12,0 prosent). Ren kjernekapitaldekning per 31. desember 2012 ble 10,0 prosent (8,9 prosent). Ren kjernekapital er kjernekapital eksklusive fondsobligasjoner.

Styret i SpareBank 1 SMN har stor oppmerksomhet rettet mot kapitaliseringen av konsernet. I likhet med andre norske banker står SpareBank 1 SMN overfor forventninger om økte kapitalkrav, ikke minst knyttet til signaler om økte kapitalkrav på boliglån gjennom økte risikovekter. SpareBank 1 SMN har forsterket fokus på effektiv kapitalanvendelse i konsernet, og planlegger for å oppnå 12,5 prosent ren kjernekapitaldekning ved utgangen av 2015. Følgende tiltak er initiert:

- forbedret bankdrift gjennom effektivisering og økte marginer. Økte kapitalkrav for alle banker danner et markedsmessig grunnlag for å øke marginene på utlån
- utbyttepolitikken praktiseres som for 2012 med effektiv utdeling på 25–35 prosent
- moderat vekst i bankens balansekrevene virksomheter, herunder utlån til privatmarked og bedriftsmarked i morbanken og i BN Bank
- salg av aktivaposter som ikke inngår i kjernevirksomheten
- innføring av avansert IRB i SpareBank 1 SMN og BN Bank

SpareBank 1 SMN har per i dag ingen planer om emisjon av egenkapital.

Banken er IRB-godkjent, og benytter IRB grunnleggende metode for å beregne kapitalkrav for kredittrisiko.

I samarbeid med de øvrige IRB-bankene i SpareBank 1-alliansen har banken iverksatt en prosess for å søke om å benytte avansert IRB i sine beregninger. Søknaden forventes levert i løpet av første halvår 2013.

Bankens egenkapitalbevis (MING)

Bokført verdi per egenkapitalbevis per 31. desember 2012 var 50,09 kroner (48,91), og resultatet per egenkapitalbevis ble 5,21 kroner (6,06).

Pris/Inntjening ble 6,68 (5,99) og Pris/Bok 0,69 (0,74).

Kursen ved årsskiftet var 34,80 kroner, og det er i 2012 utbetalt 1,85 kroner i utbytte per egenkapitalbevis for 2011 (justert for emisjoner gjennomført i 2012).

SpareBank 1 SMNs vedtekter inneholder ikke begrensninger for eierne hva gjelder omsetning av egenkapitalbevis.

Ved emisjoner rettet mot ansatte tilbys ansatte deltakelse etter gitte retningslinjer. I de tilfeller det gis rabatter i emisjoner rettet mot ansatte vil bindingstid før eventuelt salg foreligge. Rettighetene til egenkapitalbevis utstedt ved emisjoner rettet mot ansatte kan ikke overdras.

SpareBank 1 SMN er ikke kjent med at det foreligger avtaler mellom egenkapitalbevisene som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for egenkapitalbevis.

Se for øvrig kapitlet eierstyring og selskapsledelse.

Risikoforhold

Kredittkvaliteten i bankens utlånsportefølje er tilfredsstillende, og taps- og misligholdsnivåer er lave.

Banken legger til grunn at konjunkturoppgangen vil fortsette, men at aktivitetsveksten vil være moderat som følge meget svake internasjonale vekstimpulser. Vi forventer en fortsatt lav norsk arbeidsledighet, og kombinert med en fortsatt god lønnsvekst, og et lavt rentenivå anser banken at tapsrisiko i bankens Privatmarkedsportefølje fortsatt vil være lav. Banken legger til grunn at det og vil være en moderat vekst i midtnorsk næringsliv fremover.

Forventing om økte kapitalkrav medfører at norske banker har signalisert at de vil implementere en mer konservativ kredittpolitikk mot næringslivet. Forslag til justerte regler for LCR representerer en lettelse for den europeiske banknæringen.

Bankens resultater påvirkes direkte og indirekte av svingningene i verdipapirmarkedene. Den indirekte effekten skyldes i all hovedsak bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen hvor både forsikringsvirksomheten og fondsforvaltningsaktivitetene påvirkes av svingningene.

Banken er også eksponert for risiko knyttet til tilgang på ekstern finansiering. Dette reflekteres i bankens konservative likviditetsstrategi (se forøvrig avsnittet foran om finansiering og likviditet).

Samfunnsansvar

Banken ønsker å bidra til samfunnets verdiskapning gjennom å sikre lønnsom og sunn bankdrift, forsvarlig kapitalallokering samt bærekraftig forvaltning av innsatsfaktorene. Sunn vekst skaper løfteevne som gjør banken i stand til å tiltrekke seg gode kunder, dyktige ansatte og bidra til videre utvikling av den regionen banken er en del av.

SpareBank 1 SMN ønsker å balansere økonomisk vekst opp mot hensynet til en fornuftig utnyttelse av de innsatsfaktorer og ressurser som banken forbruker.

SpareBank 1 SMN har etablert en strategi for samfunnsansvaret som har tre hovedtema: Økonomi, samfunnsansvar og miljø. Under hvert hovedtema er det definert viktige arbeidsområder og satt tydelige mål for hvordan banken skal bidra til en ansvarlig utvikling.

Engasjement overfor kunder, regionen og egne ansatte er verdier som preger virksomheten. Banken er engasjert og opptatt av at bankens kunder skal lykkes, hvordan regionen utvikler seg samt at bankens ansatte skal ha interessante og utviklende arbeidsoppgaver. Arbeidet med samfunnsspørsmål er integrert i bankens løpende planarbeid for å sikre at etikk, miljø og viktige samfunnsspørsmål blir tema som løpende vurderes.

Som selvstendig og lokalt forankret bank har SpareBank 1 SMN et interessefelleskap med regionen. SpareBank 1 SMN har de senere årene gjennomført en rekke tiltak for å gi noe tilbake til det samfunnet banken er en del av. Her kan nevnes stipendier til talenter innen kunst og idrett, støtte til lokale lag og organisasjoner og oppbygging av næringsstiftelser i Trøndelag og på Nordvestlandet som skal legge grunnlaget for verdiskaping og nye arbeidsplasser.

SpareBank 1 SMN arbeider for å skape merverdier på områder som berører miljø og energi. Konsernet gjennomfører stadig tiltak som skal bidra til å redusere forbruk av strøm, papir og andre ressurser samt sikre at ressurskrevende reisevirksomhet begrenses. Håndtering av teknologisk avfall og innkjøp av miljøvennlige løsninger har også høy oppmerksomhet.

SpareBank 1 SMNs hovedkontor i Trondheim er et energibygg med ambisiøse målsettinger for energibruk.

Målinger viser at energibruken ligger i gjennomsnitt i underkant av 66 kWh per kvm per år, noe som er langt under myndighetskravene på 144 kWh per kvm. Ingen andre kontorbygg i Norge kan så langt vise til slike resultater. Prinsippene fra nytt hovedkontor er også videreført under bygging av et nytt kontor i Steinkjer som ble tatt i bruk i mai 2012.

Ved utgangen av 2012 er hovedkontoret i Trondheim og kontorene i Ålesund, Stjørdal og Steinkjer sertifisert som Miljøfyrtårn. Dette innebærer at kontor hvor ca. 500 ansatte har sitt daglige virke, er sertifisert innen områdene arbeidsmiljø, innkjøp/materialbruk, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk. I 2013 vil kontorene i Levanger, Namsos, Molde og Verdal bli sertifisert, samtidig som vi starter arbeidet med sertifisering av ti andre kontorer.

SpareBank 1 SMN forurenses i liten grad det ytre miljøet.

Ny organisering

Et vesentlig tiltak i forbedringsprogrammet Ny giv er ny organisering av banken med virkning fra 1. januar 2013. Organisasjonsendringen er i tråd med bankens mål om å være best på kundeopplevelser innen 2015. Divisjonsmodellen som banken innførte i 2001, har vært vellykket og gitt gode resultater. Det er likevel har valgt å erstatte divisjonsmodellen. I dette ligger et tydelig ønske om bedre samhandling, sterkere fokus på verdiskaping og dermed en oppgradering av kontoret og rådgiverrollen.

Ny modell tar utgangspunkt i bankens 188.000 privatkunder og 13.000 bedriftskunder, hvor myndighet i større grad skal overføres til kontorene og rådgiverne.

Lederskap og kompetanse

SpareBank 1 SMN er en kompetanseintensiv virksomhet. Det betyr at den enkelte medarbeiders, avdelings og organisasjonens samlede kompetanse er sentrale innsatsfaktorer for å sikre god verdiskaping på alle nivåer. Bankens rådgivere er kjernen i virksomheten og det viktigste konkurransefortrinn i kombinasjon med verdiene nær og dyktig.

Ansatte

Ved utgangen av 2012 hadde morbanken 850 ansatte, fordelt på 793 årsverk. Andelen kvinnelige ansatte utgjør 52 prosent og andelen kvinnelige ledere 29 prosent. Det er ansatt 63 nye medarbeidere i 2012. Det ligger en klar ambisjon om god kjønnsbalanse på alle nivåer i organisasjonen.

Hovedtall morbanken	2012	2011
Antall årsverk	793	786
Antall ansatte	838	828
Turnover	8,7 %	5,9 %
Andel kvinnelige ledere	29 %	27 %
Nyansatte	63	64
Snittalder	46 år	46 år
Sykefravær	4,6 %	4,0 %

Demografiske data for morbanken.

Attraktiv arbeidsgiver

Det har vært stor søking på utlyste stillinger samt stor interesse for bankens bedriftspresentasjoner og ulike bemanningsbyråer gir entydige signaler om at banken har et positivt renommé i arbeidsmarkedet. Banken arbeider kontinuerlig med utvikling og forbedring av ansettelsespolitikken for å sikre at medarbeidere med

riktig kunnskap, ferdigheter og holdninger blir rekruttert, og for å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver i arbeidsmarkedet.

SpareBank 1 SMNs hjemmesider skal gi både eksisterende og nye kolleger en kortfattet beskrivelse av ulike aspekter ved å jobbe i banken. Disse sidene brukes aktivt i forbindelse med bedriftspresentasjoner og bidrar til at fremtidige jobbsøkere har gode forutsetninger for å vurdere om SpareBank 1 SMN er riktig arbeidsgiver. Vi har i 2012 hatt spesielt fokus på dette gjennom flere interne analyser og utvikling av en Employer Branding-strategi, i samarbeid med øvrige banker i SpareBank 1-alliansen.

Bankens turnover var i 2012 på 8,7 prosent. Bankens holdning er at en balansert utskifting av medarbeidere gagnar organisasjonen gjennom tilførsel av ny kompetanse og erfaring. Dette er også et uttrykk for at bankens medarbeidere er attraktive og konkurransedyktige i arbeidsmarkedet.

Konsernets interne arbeidsmarked

Det skal legges til rette for jobbskifter internt i konsernet for å utnytte kompetanse og erfaring i organisasjonen, utvikle den enkelte medarbeider og fremme samhandling. 55 ansatte har skiftet jobb internt i konsernet i 2012.

Konsernets godtgjørelsespolitikk

Alle godtgjørelsesordninger i SpareBank 1 SMN utformes i samsvar med lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner og lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Konsernets retningslinjer for variabel godtgjørelse skal sikre at ansatte, grupper eller virksomheten som helhet etterlever de risikostyringsstrategier, prosesser og verktøy konsernet har implementert for å beskytte verdier. Godtgjørelsesordningene utformes på en slik måte at ikke enkeltpersoner eller organisasjonen tar uakseptabel risiko for å maksimere den variable godtgjørelsen.

For utfyllende informasjon, se note 22 - personalkostnader og ytelser til ledende ansatte.

Diskriminering

SpareBank 1 SMN arbeider for å forhindre diskriminering. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. SpareBank 1 SMN har som målsetting å reflektere befolkningsstrukturen i nærområdet.

Kunnskap, ferdigheter og holdninger

SpareBank 1 SMN stiller store krav til sine rådgivere for at kundene skal oppleve markedets høyeste kompetanse innen privatøkonomisk og bedriftsøkonomisk rådgivning. SpareBank 1-alliansen har i felleskap utviklet et omfattende sertifiseringsprogram for rådgivere. Programmet tilfredsstillende kompetansekrav som bransjen har fastlagt. Godkjenningsordningen for skadeforsikring og autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere har vært hovedaktiviteter i 2012. Ved utgangen av 2012 er alle bankens rådgivere godkjente skadeforsikringsrådgivere og banken er godt i gang med autoriseringen av rådgivere innenfor finansiell rådgivning. Nye 70 rådgivere ble autorisert i løpet av 2012 og årlig oppdatering av tidligere autoriserte rådgivere er gjennomført.

SpareBank 1 SMN har et godt utgangspunkt for tilpasninger til nye bransjekrav. Banken har utviklet gode opplæringsarenaer for sine rådgivere og har kontinuerlig oppmerksomhet på faglig utvikling og forbedring av

kundeprosesser.

Lederkompetanse

Lederutviklingsprogrammet Praktisk ledelse er bankens arena for kontinuerlig fokus på HR-relaterte tema. Tre samlinger er gjennomført for samtlige ledere i 2012. Det er også gjennomført flere program for nyansatte ledere.

Banken har i 2012 forberedt en større omorganisering, som blant annet innebærer en betydelig reduksjon av antall ledere. Det er derfor ikke gjennomført nye lederutviklingsprogrammer i 2012.

Helse, miljø og sikkerhet

SpareBank 1 SMN har som visjon å være den anbefalte banken. Denne visjonen gir banken et stort ansvar overfor våre kunder, samarbeidspartnere, ansatte og eiere, og krever kompetente og friske medarbeidere.

Den årlige organisasjonsundersøkelsen (TNS Gallup) brukes aktivt ved oppfølging og utvikling av arbeidsmiljøet.

Sykefravær

Bankens totale sykefravær var 4,6 prosent i 2012, mot 4,0 prosent i 2011. Bankens ambisjon er å ha et stabilt lavt sykefravær. Det egenmeldte fraværet er fortsatt stabilt på et lavt nivå, mens det legemeldte fraværet øker noe.

Initiativ på ulike nivå har vært viktig og anses for å være sentrale forklaringer på vårt relativt moderate sykefravær:

Selskapsinitiativ

- rutiner og rammeverk
- treningsprogrammet Bedre Form
- AktiMed bedriftshelsetjeneste
- målrettet helseoppfølging (ergonomi, arbeidsmiljø, helse)
- organisasjonsanalyse TNS Gallup

Individinitiativ

- flere og flere har oppmerksomhet mot helsefremmende aktiviteter på fritiden
- stor oppslutning i bedriftsidrett
- bistand fra AktiMed i oppfølging av sykemeldte etter to uker
- tilbud om individuell oppfølging etter helseundersøkelse

Sykefraværet er relativt jevnt fordelt mellom kvinner og menn i konsernet.

Utsikter

SpareBank 1 SMN har i 2012 styrket sin markedsposisjon og har oppnådd en god resultatutvikling. Konsernet har en robust finansiering.

Styret vil fremover ha stor oppmerksomhet på tiltak som skal styrke soliditeten slik at banken har minimum 12,5 prosent ren kjernekapital innen 31. desember 2015. Styret vil fortløpende følge opp vedtatt kapitalplan og de ulike tiltak som der er definert. Styrket inntjening gjennom økte marginer, reduserte kostnader samt

oppfølging av prosjektet Ny giv vil ha styrets fulle oppmerksomhet i 2013 og årene fremover.

Fortsatt uro i internasjonale finansmarkeder øker usikkerheten i nasjonal og regional økonomi. Heller ikke i 2012 har vi sett klare indikasjoner på at det regionale næringslivet vil rammes av krisen i euroområdet. Næringslivet i bankens markedsområde viser fortsatt vekst og god lønnsomhet, og utsiktene for 2013 synes fortsatt å være gode. Arbeidsledigheten er lav, og det er få signaler i den regionale makroøkonomi som tilsier større endringer i risikobildet for 2013.

SpareBank 1 SMN har en konservativ likviditetsstrategi og skal opprettholde ordinær drift i minimum 12 måneder uten ytterligere tilgang på ekstern finansiering. Styret vurderer markedet for finansiering til å være lettere ved inngangen til 2013 i forhold til tilsvarende tidspunkt i fjor. SpareBank 1 SMN har meget liten internasjonal eksponering i sin ordinære forretning og begrenset direkte eksponering mot verdipapirmarkedene.

Styret er tilfreds med konsernets resultat for 2012, og vektlegger særlig den gode underliggende drift og høye kvalitet i risikostyringen. SpareBank 1 SMN har gode forutsetninger for å kunne oppnå et godt resultat også i 2013.

Trondheim, 27. februar 2013
Styret i SpareBank 1 SMN

Per Axel Koch
Styrets leder

Kjell Bordal
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Bård Benum

Bente Karin Trana
Varamedlem

Arnhild Holstad

Venche Johnsen
Ansattrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef

Resultatregnskap

Morbank		(mill. kr)	Noter	Konsern	
2011	2012			2012	2011
3.824	3.904	Renteinntekter	4,19	3.928	3.891
2.502	2.532	Rentekostnader	4,19	2.451	2.499
1.322	1.373	Netto renteinntekter		1.477	1.392
544	707	Provisjonsinntekter	4,20	968	778
75	86	Provisjonskostnader	4,20	96	83
39	51	Andre driftsinntekter	4,20	267	224
508	672	Netto provisjons- og andre inntekter		1.139	919
260	290	Utbytte	21,42	12	36
-	-	Netto resultat fra eierinteresser	21,38	244	248
64	205	Netto resultat fra andre finansielle investeringer	21	195	150
324	495	Netto resultat fra finansielle eiendeler		451	434
2.154	2.540	Sum inntekter		3.067	2.745
528	618	Personalkostnader	22,23,24	924	810
560	587	Andre driftskostnader	23, 32	730	672
1.089	1.206	Sum driftskostnader		1.654	1.482
1.066	1.334	Resultat før tap		1.414	1.263
12	51	Tap på utlån og garantier	11	58	27
1.053	1.283	Resultat før skatt		1.355	1.236
235	262	Skattekostnad	25	295	255
2	4	Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt		16	43
820	1.025	Resultat for regnskapsåret		1.077	1.024
		Majoritetsandel av regnskapsårets resultat		1.068	1.016
		Minoritetsandel av regnskapsårets resultat		9	8
		Resultat per egenkapitalbevis		5,25	6,11
		Utvannet resultat pr egenkapitalbevis		5,21	6,06

Utvidet resultatregnskap etter IAS 1

2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
820	1.025	Resultat for regnskapsåret	1.077	1.024
-	-	Endring i virkelig verdi for invest. holdt for salg	12	-6
-	-	Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	10	-19
-	-	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	22	-25
820	1.025	Totalresultat for regnskapsåret	1.099	999
		Majoritetsandel av totalresultat for regnskapsåret	1.090	991
		Minoritetsandel av totalresultat for regnskapsåret	9	8

Balanse

Morbank		(mill. kr)	Noter	Konsern	
2011	2012			2012	2011
EIENDELER					
1.519	1.079	Kontanter og fordringer på sentralbanker		1.079	1.519
5.033	5.619	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7,27	3.012	2.557
70.793	72.464	Brutto utlån til og fordringer på kunder	8,9,10,12,14,27	74.943	73.105
-151	-129	- Individuelle nedskrivninger	8,11	-144	-172
-273	-278	- Nedskrivninger på grupper av utlån	8,11	-295	-290
70.369	72.057	Netto utlån til og fordringer på kunder		74.504	72.643
12.918	17.164	Sertifikater, obligasjoner og rentefond	26,27,28	17.164	12.918
3.698	3.101	Finansielle derivater	26,27,29	3.100	3.697
331	354	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	26,27,30	777	611
2.816	3.115	Investering i eierinteresser	38,39,40,42	4.573	4.259
1.203	2.181	Investering i konsernselskaper	38,40	-	-
151	201	Eiendom, anlegg og utstyr	32	1.277	1.109
222	340	Virksomhet holdt for salg	30,38,43	486	481
447	447	Goodwill	31	482	471
991	1.284	Andre eiendeler	24,33	1.465	1.189
99.697	106.942	Sum eiendeler	13,15,16,18	107.919	101.455
GJELD					
6.232	5.137	Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	7,27	5.137	6.232
2.886	2.273	Innlån bytteordningen med staten	27	2.273	2.886
48.114	53.187	Innskudd fra og gjeld til kunder	27,34	52.252	47.871
28.148	30.259	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	26,27,35	30.259	28.148
3.158	2.790	Finansielle derivater	26,27,29	2.790	3.158
1.544	1.600	Annen gjeld og balanseført forpliktelse	24,36	2.054	1.971
-	-	Virksomhet holdt for salg	38	72	151
2.690	3.040	Ansvarlig lånekapital	26,27,37	3.040	2.690
92.773	98.287	Sum gjeld	17,18	97.876	93.107
EGENKAPITAL					
2.373	2.597	Eierandelskapital	41	2.597	2.373
-0	-0	Beholdning av egne egenkapitalbevis	41	-0	-0
183	895	Overkursfond		895	183
1.457	1.889	Utjevningfond		1.889	1.457
190	195	Avsatt utbytte		195	190
40	30	Avsatt til gaver		30	40
2.611	2.944	Grunnfondskapital		2.944	2.611
70	106	Fond for urealiserte gevinster		123	85
-	-	Annen egenkapital		1.303	1.274
		Minoritetsinteresser		67	135
6.924	8.656	Sum egenkapital	5,42	10.042	8.348
99.697	106.942	Sum gjeld og egenkapital	15,16	107.919	101.455

Trondheim, 27. februar 2013
Styret i SpareBank 1 SMN

Per Axel Koch
Styrets leder

Kjell Bordal
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Bård Benum

Bente Karin Trana
Varamedlem

Arnhild Holstad

Venche Johnsen
Ansatterrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef

Endring i egenkapital

Morbank (mill. kr)	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Sum egenkapital
	Eierandelskapital	Overkursfond	Grunnfonds-kapital	Utjevningss-fond	Utbytte	Gaver			
Egenkapital per 01.01.2011	2.373	182	2.345	1.159	285	192	45	-	6.581
Periodens resultat	-	-	268	297	190	40	25	-	820
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalresultat for perioden	-	-	268	297	190	40	25	-	820
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2010	-	-	-	0	-285	-	-	-	-285
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-192	-	-	-192
Emisjon	1	0	-1	-	-	-	-	-	0
Sum transaksjoner med eierne	1	0	-1	0	-285	-192	-	-	-476
Egenkapital per 31.12.2011	2.373	183	2.611	1.457	190	40	70	-	6.924
Egenkapital per 01.01.2012									
Egenkapital per 01.01.2012	2.373	183	2.611	1.457	190	40	70	-	6.924
Periodens resultat	-	-	333	432	195	30	36	-	1.025
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalresultat for perioden	-	-	333	432	195	30	36	-	1.025
Transaksjoner med eierne									
Utbetalt utbytte for 2011	-	-	-	-	-190	-	-	-	-190
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-40	-	-	-40
Fortrinnsrettsemisjon	570	150	-	-	-	-	-	-	720
Ansatteemisjon	16	-	-	-	-	-	-	-	16
Rettet emisjon	112	88	-	-	-	-	-	-	200
Nedsettelse pålydende verdi av egenkapitalbevis	-475	475	-	-	-	-	-	-	-
Sum transaksjoner med eierne	224	713	-	-	-190	-40	-	-	706
Egenkapital per 31.12.2012	2.597	896	2.944	1.889	195	30	106	-	8.656

Konsern (mill. kr)	Majoritetsandel											
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital							Minoritets- andel	Sum egenkapital
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Grunnfonds- kapital	Utjevning- fond	Utbytte	Gaver	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital				
Egenkapital per 01.01.2011	2.373	182	2.345	1.160	285	192	66	1.147	97	7.845		
Periodens resultat	-	-	268	297	190	40	25	196	8	1.024		
Utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Endring i virkelig verdi for invest. holdt for salg	-	-	-	-	-	-	-6	-	-	-6		
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	-19	-	-19		
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	-6	-19	-	-25		
Totalresultat for perioden	-	-	268	297	190	40	19	177	8	999		
Transaksjoner med eierne												
Utbetalt utbytte for 2010	-	-	-	-	-285	-	-	-	-	-285		
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-192	-	-	-	-192		
Direkte egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	-	-50	-	-50		
Endring minoritetsinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30		
Emisjon	1	0	-1	-	-	-	-	-	-	-		
Sum transaksjoner med eierne	1	-	-1	-	-285	-192	-	-50	30	-496		
Egenkapital per 31.12.2011	2.373	183	2.611	1.457	190	40	85	1.274	135	8.348		

Konsern	Majoritetsandel										
	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital				Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Minioritetsandel	Sum egenkapital
	Eierandelskapital	Overkursfond	Grunnfonds-kapital	Utjevningsfond	Utbytte	Gaver					
(mill.kr)											
Egenkapital per 01.01.2012	2.373	183	2.611	1.457	190	40	85	1.274	135	8.348	
Periodens resultat	-	-	333	432	195	30	36	43	9	1.077	
Utvidede resultatposter											
Endring i virkelig verdi for invest. holdt for salg	-	-	-	-	-	-	1	12	-	13	
Andre inntekter og kostnader tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-	10	-	10	
Sum utvidede resultatposter	-	-	-	-	-	-	1	22	-	23	
Totalresultat for perioden	-	-	333	432	195	30	37	65	9	1.100	
Transaksjoner med eierne											
Utbetalt utbytte for 2011	-	-	-	-	-190	-	-	-	-	-190	
Besluttet utbetalt til gaveformål	-	-	-	-	-	-40	-	-	-	-40	
Fortrinnsrettsemisjon	570	150	-	-	-	-	-	-	-	720	
Ansatteemisjon	16	-	-	-	-	-	-	-	-	16	
Rettet emisjon	112	88	-	-	-	-	-	-	-	200	
Nedsettelse pålydende verdi av egenkapitalbevis	-475	475	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Direkte egenkapitalføringer	-	-	-	-	-	-	-	-36	-	-36	
Endring minoritetsinteresser	-	-	-	-	-	-	-	-	-77	-77	
Sum transaksjoner med eierne	224	713	-	-	-190	-40	-	-36	-77	594	
Egenkapital per 31.12.2012	2.597	895	2.944	1.889	195	30	123	1.303	67	10.042	

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
820	1.025	Resultat etter skatt	1.077	1.024
38	43	+ Av- og nedskrivninger	102	88
12	51	+ Tap på utlån/garantier	58	27
870	1.119	Tilført fra årets virksomhet	1.237	1.140
-1.656	284	Reduksjon/(økning) øvrige fordringer	316	-1.851
1.687	-293	Økning/(reduksjon) annen gjeld	-365	1.679
-3.398	-1.738	Reduksjon/(økning) utlån	-1.919	-3.335
-2.139	-586	Reduksjon/(økning) utlån kredittinstitusjoner	-456	-2.137
5.086	5.073	Økning/(reduksjon) innskudd kunder	4.381	5.086
-3.944	-1.708	Økning/(reduksjon) innskudd kredittinstitusjoner	-1.708	-3.944
4.118	-4.246	Reduksjon/(økning) sertifikater og obligasjoner	-4.246	4.062
624	-2.096	A) Netto likviditetsendring fra virksomhet	-2.760	699
-59	-92	Brutto investeringer bygninger/driftsmidler	-279	-184
1	-	Avgang bygninger/driftsmidler	-	2
-900	-1.611	Netto innbetalt kapital tilknyttede selskaper/datterselskaper	-314	-734
79	192	Reduksjon/(økning) aksjer og eierinteresser	-166	7
-879	-1.512	B) Netto likviditetsendring investeringer	-759	-909
-68	350	Økning/(reduksjon) i ansvarlig lånekapital	350	-68
-	936	Innbetalinger/(utbetalinger) knyttet til eierandelskapital	936	-
-285	-190	Utbetalt utbytte	-190	-285
-192	-40	Besluttet gaveutdeling	-40	-192
-	-	Korrigert egenkapital	-89	-45
207	2.112	Økning/(reduksjon) annen langsiktig gjeld	2.112	207
-338	3.168	C) Netto likviditetsendringer finansiering	3.079	-383
-593	-440	A) + B) + C) Netto endringer i likvider i året	-440	-593
2.112	1.519	Likviditetsbeholdning per 01.01	1.519	2.112
1.519	1.079	Likviditetsbeholdning per 31.12	1.079	1.519
593	440	Endring	440	593

Noter til regnskapet

Note	Side	
1	98	Generell informasjon
2	99	Regnskapsprinsipper IFRS
3	106	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper
4	108	Segmentinformasjon
5	111	Kapitaldekning og kapitalstyring
6	113	Risikoforhold
		Kredittrisiko
7	117	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld
8	118	Utlån til og fordringer på kunder
9	123	Fraregning av finansielle eiendeler
10	125	Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne engasjement
11	126	Tap på utlån og garantier
12	129	Kreditteksponering for hver interne risikoring
13	131	Maksimal kreditteksponering
14	133	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler
		Markedsrisiko
15	135	Markedsrisiko knyttet til renterisiko
16	136	Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering
		Likviditetsrisiko
17	137	Likviditetsrisiko
18	138	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser
		Resultatregnskap
19	140	Netto renteinntekter
20	141	Netto provisjons- og andre inntekter
21	142	Netto resultat fra finansielle eiendeler
22	143	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte
23	146	Andre driftskostnader
24	147	Pensjon
25	152	Skatt
		Balanse
26	154	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter
27	156	Virkelig verdi av finansielle instrumenter
28	158	Sertifikater og obligasjoner
29	159	Finansielle derivater
30	160	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser
31	161	Goodwill
32	162	Eiendom, anlegg og utstyr
33	163	Andre eiendeler
34	164	Innskudd fra og gjeld til kunder
35	165	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer
36	166	Annen gjeld og forpliktelse

37 167 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

38 169 Investering i eierinteresser

Øvrige opplysninger

39 174 Oppkjøp av virksomheter/virksomhetssammenslutning

40 175 Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

41 176 Eierandelskapital- og eierstruktur

42 178 Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

43 179 Hendelser etter balansedagen

Note 1 - Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

Se virksomhetsbeskrivelse presentert i årsrapporten.

Konsernet SpareBank1 SMN

SpareBank 1 SMN har sitt hovedkontor i Trondheim, Søndre gate 4. Bankens markedsområder er i hovedsak Trøndelag og Nordvestlandet.

Konsernregnskapet for 2012 ble godkjent av styret 27. februar 2013.

Note 2 - Regnskapsprinsipper IFRS

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet 2012 for SpareBank 1 SMN er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC). Målegrunnlaget for konsernregnskapet er historisk kost med de unntak som er beskrevet nedenfor. Regnskapet er avlagt basert på IFRS-standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges per 31. desember 2012.

Implementerte regnskapsstandarder og andre relevante endringer i regelverk i 2012

Fra 1. januar 2012 har konsernet implementert nye krav i IFRS 7 om overføringer av finansielle eiendeler som er overdratt, men ikke i sin helhet ført ut av balansen.

Nye eller reviderte regnskapsstandarder som er godkjent, men ikke implementert i 2012

IAS 1 – Utvidet resultat trer i kraft for regnskapsperioder som starter 1. juli 2012 eller senere. I presentasjon av utvidede resultatposter skal det skilles mellom de som senere vil reverseres i resultatet og de som ikke vil bli reversert.

IAS 19 – Ytelser til ansatte er godkjent i 2012. Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat når disse oppstår, dvs korridorløsningen avvikles, og en umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening. I tillegg erstatter man rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med et netto rentebeløp som beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse (eiendel). Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 eller senere. SpareBank 1 SMN implementerer standarden fra samme tidspunkt. Beregninger foretatt per 31. desember 2012 viser et positivt estimatavvik for konsernet på om lag 52 millioner kroner.

IFRS 7 – Noteopplysninger om finansielle instrumenter. Utvidet notekrav knyttet til innregnede finansielle eiendeler som er motregnet i henhold til IAS 32. Formålet er at regnskapsbrukerne skal kunne vurdere virkningen eller den potensielle virkningen på selskapets finansielle stilling av motregningsordninger for finansielle instrumenter, og å sørge for at brukerne har gode muligheter for analyse og sammenligning av regnskaper avlagt etter IFRS og US GAAP. Endringen trer i kraft fra 1. januar 2013.

IFRS 9 – Finansielle instrumenter regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser og erstatter nåværende IAS 39. Etter ny standard skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode; virkelig verdi eller amortisert kost. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik nåværende standard. Konsernet planlegger å anvende IFRS 9 når standarden trer i kraft og er godkjent av EU, trolig for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2015 eller senere

IFRS 10 – Konsolidering er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden ventes å bli gjort gjeldende for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014 og senere.

IFRS 11 – Felleskontrollert virksomhet erstatter IAS 31 og SIC-13. IFRS 11 fjerner muligheten til å kunne benytte proporsjonal konsolidering for felleskontrollerte foretak. Standarden ventes ikke å ha vesentlig betydning for konsernets rapportering. Forventet implementering er 1. januar 2014.

IFRS 12 – Opplysninger om investeringer i andre selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkningen av IFRS 12, standarden implementeres sannsynligvis for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 13 – Måling av virkelig verdi definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes etter IFRS og definerer behovet for tilleggsopplysninger ved bruk av virkelig verdi. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Standarden ventes ikke å ha vesentlig betydning for konsernets rapportering. IFRS 13 ventes å trå i kraft for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013 eller senere.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterforetak som ikke er planlagt avhendet i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterforetak regnes alle foretak hvor banken har kontroll, dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og

driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultatelementer er eliminert.

Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler.

Banken har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 1.januar 2004.

Alle transaksjoner innad i konsernet blir eliminert ved utarbeidelse av konsernregnskap. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

Tilknyttet foretak

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse. Normalt er det betydelig innflytelse når banken har en eierandel på 20 prosent eller mer. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede foretaket. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede foretaket. I selskapsregnskapet regnskapsføres tilknyttede foretak til kostmetoden.

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at banken gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert drift og felleskontrollerte eiendeler regnskapsføres ved at bankens forholdsmessige andel av eiendeler, forpliktelser og balanseposter innregnes i bankens regnskap. Felleskontrollert foretak regnskapsføres ved egenkapitalmetoden.

Banken eier 17,74 prosent av Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA, hvor de andre eierne er banker i SpareBank 1-alliansen og SpareBank 1 Gruppen.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker. Øvrige eiere er Sparebanken Hedmark (12 prosent) og LO (10 prosent). Bank 1 Oslo Akershus ble fisjonert fra SpareBank 1 Gruppen i 2010. SpareBank 1 SMN eier 15,18 prosent av Bank 1 Oslo Akershus ved utgangen av 2012. Banken eier også 18,38 prosent i SpareBank 1 Boligkreditt og 33,75 prosent i SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 SMN eier 33 prosent av BN Bank. De øvrige eierne er SpareBank 1 Nord-Norge (23,5 prosent), SpareBank 1 SR-Bank (23,5 prosent) og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest (20 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Konsernet klassifiserer sin deltakelse i ovenfornevnte selskaper som investeringer i felleskontrollerte foretak og vurderer disse etter egenkapitalmetoden.

Utlån og tap på utlån

Utlån måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrentelån til kunder bokføres til virkelig verdi. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over-/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoene i fastrenteutlånene styres med renteswapper som bokføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

Nedskrivning

Balanseført beløp av bankens eiendeler blir gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig beregnes gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubegrenset utnyttbar levetid, og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimater som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Individuelle nedskrivninger på utlån

Verditap på individuelle finansielle eiendeler er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan

medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs innregning (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- ikke uvesentlig mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- på grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusiv fremtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en nedskrivningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i beregning av gruppevise nedskrivninger.

Gruppevise nedskrivninger på utlån

For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisikokarakteristikk.

I vurderingen av gruppevise nedskrivninger hensyntas blant annet:

- observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen ennå ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
  - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
  - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Verdifallet på grupper av finansielle eiendeler måles ved utvikling i rating på grupper av finansielle eiendeler ved å følge utviklingen i negativ migrering og endring i forventet tap over porteføljens løpetid.

Migreringen av kunder utarbeides ved løpende å kredittvurdere hver enkelt kunde i bankens kredittvurderingssystemer.

For hendelser som har inntruffet, men som ennå ikke har gitt utslag i bankens porteføljeeovervåkingssystemer, estimeres gruppevise nedskrivningsbehov ved bruk av stresstestmodeller.

Misligholdte/tapsutsatte engasjementer

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, og det derved er foretatt individuell nedskrivning, klassifiseres som tapsutsatte.

Verdireduksjon på lån bokført til virkelig verdi

På hver balansedag vurderer konsernet om det eksisterer bevis på at en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler bokført til virkelig verdi er utsatt for verdireduksjon. Tap som følge av verdireduksjon er bokført over resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt

eller nedskrevet engasjement ved overtakelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i henhold til eiendelens art i regnskapet.

Anleggsmidler holdt for salg og avvirket virksomhet

Eiendeler som bankens styre har besluttet skal selges, blir behandlet etter IFRS 5. Denne typen eiendeler er i hovedsak overtatte eiendeler i forbindelse med tapsengasjement samt investering i datterselskap holdt for salg. Eiendeler som opprinnelig blir avskrevet blir stoppet ved beslutning om salg. Resultat fra slik virksomhet samt tilhørende eiendeler og gjeld presenteres på egen linje som holdt for salg.

Leieavtaler

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten utlån i balansen og regnskapsføres til amortisert kost. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Verdipapirer og derivater

Verdipapirer og derivater består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner og derivative valuta- og renteinstrumenter. Aksjer og andeler klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet, lån og fordring eller i kategorien holde til forfall. Derivater regnes alltid som til virkelig verdi over resultatet, med mindre de er øremerket som sikringsinstrument.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert som til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle investeringer. Finansielle eiendeler holdt for tradingformål karakteriseres av at instrumenter i porteføljen omsettes hyppig og at posisjoner etableres med mål om kortsiktig gevinst. Øvrige slike finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er investeringer som ved førstegangs innregning blir definert som vurdert til virkelig verdi over resultatet (virkelig verdi opsjon).

Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres under utvidet resultatregnskap og inngår derved i konsernets totalresultat. Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris etter IAS 39.46 c). Det er etablert rutiner for løpende verddivurdering av alle aksjeinvesteringer. Disse vurderingene gjøres med ulike intervaller i forhold til størrelsen på investeringen.

Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som lån og fordring eller holde til forfall, måles til amortisert kost ved en effektiv rentemetode, jf. omtale av denne metoden under avsnittet om utlån. Banken benyttet muligheten til å omklassifisere deler av obligasjonsporteføljen fra virkelig verdi over resultatet til kategorien holde til forfall per 1. juli 2008. Dette i samsvar med endringene i IAS 39 og IFRS 7 vedtatt av IASB i oktober 2008. De foretatte nedskrivningene blir reversert over porteføljens gjenværende løpetid og inntektsført som renteinntekter i tillegg til løpende kupongrenter. Se også noten om obligasjoner.

Bytteordningen

Myndighetenes tiltakspakke hvor boliglånobligasjoner byttes mot statspapirer presenteres brutto i samsvar med IAS 32.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består hovedsakelig av goodwill i konsernet SpareBank 1 SMN. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jf. omtale under konsolidering. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr samt eierbenyttet eiendom regnskapsføres i samsvar med IAS 16. Investeringen førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Eierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av banken eller dens datterforetak til sin egen virksomhet.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Konsernet har ingen investeringseiendommer.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer. For rentebærende instrumenter som klassifiseres som lån og fordring eller holde til forfall (HTM) og ikke inngår i sikringsrelasjoner, amortiseres over-/underkurs som renteinntekt over løpetiden på kontrakten.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres, med mindre de føres rett mot egenkapital etter prinsippene om sikringsbokføring. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Sikringsbokføring

Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet i samsvar med IAS 39. Banken benytter virkelig verdi sikring for å styre sin renterisiko. I sin sikringsaktivitet sikrer banken seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten. Bankens fastrentelån er markedsvurdert etter virkelig verdi opsjon i IAS 39. Sikringen av disse lånene blir behandlet på porteføljenivå og kredittspread er ikke hensyntatt i markedsevalueringen av det sikrede objektet og sikringsinstrumentet.

Ved virkelig verdi sikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Kildeskatt presenteres som periodeskatt. Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån som ikke inngår i sikringsbokføring førstegangsinnregnes til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån.

En fondsobligasjon er en obligasjon med en pålydende rente, men banken har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Finanstilsynet kan kreve at

fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet kapitaldekning faller under seks prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner føres som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige. Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når banken har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

Pensjoner

SpareBank 1 SMN-konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbasert ordning

I en ytelsesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte fremtidig pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Kostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter, fratrukket avkastning på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av estimerte fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnvekst og uttakstilbøyelighet. Fra og med 2012 benyttes rente for obligasjoner med fortrinnsrett som diskonteringsrente i samsvar med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse.

Konsernet benytter såkalt korridorløsning. Dette medfører at estimatavvik blir regnskapsført over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid i den utstrekning avviket overstiger det høyeste av 10 prosent av pensjonsmidlene eller 10 prosent av pensjonsforpliktelsene. Korridoren løses opp fra og med 1. januar 2013 ved implementering av IFRS 19 Revised.

Endring i pensjonsplaner resultatføres ved planendringstidspunktet. Pensjonskostnaden er basert på forutsetninger fastsatt ved periodens begynnelse og klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Det avsettes arbeidsgiveravgift på pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser.

Pensjonsordningen administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen er lukket for nye medlemmer.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. januar 2008.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Opptak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidstakere tjener årlig opp rett til AFP med 0,314 prosent av pensjongivende inntekt opp til 7,1G frem til 62 år. Opptjening i ny ordning beregnes på bakgrunn av arbeidstakerens livsinntekt, slik at alle tidligere arbeidsår innregnes i opptjeningsgrunnlaget.

Den nye AFP-ordningen anses regnskapsmessig å være en ytelsesbasert flerforetaksordning. Dette innebærer at det enkelte foretaket skal regnskapsføre sin proporsjonale andel av ordningens pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonskostnad. Dersom det ikke foreligger beregninger av de enkelte komponentene i ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering, regnskapsføres den nye AFP-ordningen som en innskuddsordning. På det nåværende tidspunkt foreligger det ikke slikt grunnlag, og den nye AFP-ordningen

regnskapsføres derfor som en innskuddsordning. Regnskapsføring av ny AFP-ordning som ytelsesordning vil først skje når pålitelig måling og allokering kan foretas. Ny ordning skal finansieres ved at Staten dekker 1/3 av pensjonsutgiftene og 2/3 skal dekkes av arbeidsgiverne. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G.

I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

Segmentrapportering

SpareBank 1 SMN har Bedriftmarked, Privatmarked og Markets samt de vesentligste datterselskapene som sitt primære rapporteringsformat. Konsernet presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat. Konsernets segmentrapportering er samsvar med IFRS 8.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver bokføres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt av bankens representantskap.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet årsregnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette. Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balanse dagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimer og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital.

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Fortsatt uro i kapitalmarkedene har medført økt usikkerhet omkring noen av forutsetningene og forventningene som ligger til grunn for utarbeidelsen av de ulike regnskapsestimatene. Det forventes at 2013 også vil preges av en viss usikkerhet knyttet til utviklingen i norsk og internasjonal økonomi.

Tap på utlån og garantier

Bankens utlånsportefølje rescores månedlig. Kunder med svak risikoklasse, betalingsmislighold, negativ migrering eller andre objektive kriterier vurderes med tanke på behov for individuell nedskrivning. Individuell nedskrivning beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av spesifiserte tap.

Individuell nedskrivning av personmarkedsengasjement beregnes etter samme prinsipper. Vurdering av behov for nedskrivning gjøres for eksponeringer større enn 250.000 kroner som er misligholdt, eller hvor banken har annen objektiv informasjon. Nedskrivningsbehov estimeres med utgangspunkt i estimerte fremtidige kontantstrømmer. Det er usikkerhet i disse estimatene.

Gruppevis nedskrivninger beregnes for grupper av engasjement som har økende kredittisiko, men hvor det ikke er mulig å identifisere hvilket engasjement som vil medføre tap. Beregning foretas med utgangspunkt i økning i forventet tap for porteføljer som har migrert negativt siden innvilgelsestidspunktet.

Vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Banken benytter historisk informasjon som grunnlag for å estimere nedskrivningsbehov.

Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

For hendelser som har inntruffet, men som ennå ikke har gitt utslag i bankens porteføljeovervåkingssystemer, estimeres gruppevis nedskrivningsbehov ved bruk av stresstestmodeller.

Se også note 2 Regnskapsprinsipper IFRS og note 6 Risikoforhold.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil i hovedsak være verdipapir som omsettes i et aktivt marked. Et aktivt marked er definert som et marked for omsetning av ensartede produkter hvor det normalt finnes villige kjøpere og selgere til en hver tid, og hvor prisene er tilgjengelige for allmennheten. Aksjer notert på en regulert markedsplass faller inn under definisjonen på et aktivt marked. Det kan være utfordringer knyttet til aksjer hvor det er stor forskjell mellom kjøps- og salgskurs, omtalt som spread, og hvor aksjen omsettes sjelden. Noen vesentlige aksjer vil være basert på interne verdilurderinger, transaksjonspriser eller eksterne analyser av selskapet. Slike aksjer vedsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker. Dette kan være bruk av diskonterte kontantstrømmer eller ved hjelp av sammenligningsprising hvor en benytter lignende selskaper som er børsnoterte og benytter multiplering for å fastslå verdien på det unoterte selskapet. Slike verdsettelse vil kunne være beheftet med usikkerhet. Eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg blir også vurdert til virkelig verdi med føring mot totalresultatet (Other Comprehensive Income). Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdilurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. De aksjene som ikke lar seg verdilurde med rimelig stor sikkerhet blir videreført til kostpris.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdilurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet.

For opsjoner vil volatiliteter være enten observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. Dersom dette ikke er tilfelle brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen. I den utstrekning markedsprisene som innhentes tar utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittisiko amortiseres over løpetiden.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimer herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G. Også den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimaterendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil i stor utstrekning periodiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid og ikke belaste resultatregnskapet umiddelbart slik som andre estimaterendringer. Fra 1. januar 2008 er den ytelsesbaserte pensjonsordningen lukket for nye medlemmer. Konsernet tilbyr fra samme dato innskuddsordning for sine ansatte, noe som bidrar til å redusere omfanget av usikkerhet knyttet til konsernets pensjonsordning. Konsernet følger oppdatert veiledning om pensjonsforutsetninger fra Norsk Regnskapsstiftelse, justert for foretaksspesifikke forhold. Benyttede parametre fremgår av note om pensjoner.

Goodwill

Konsernet gjennomfører tester for å vurdere mulig verdifall på goodwill årlig eller ved indikasjon på verdifall. Vurderingen er basert på konsernets bruksverdi. Gjenvinnbart beløp fra kontantstrømgenererende enheter er fastsatt ved beregning av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer. Kontantstrømmene er basert på historisk inntjening og forventninger om fremtidige forhold og inkluderer antagelser og estimer om usikre forhold. Utfallet av nedskrivningstestene avhenger av anslag på avkastningskrav. Avkastningskravene er skjønnsmessig fastsatt på bakgrunn av tilgjengelig informasjon på balansedagen.

Ved nedskrivningstest av goodwill knyttet til Romsdals Fellesbank anses porteføljen å være integrert med bankens øvrige utlåns- og innskuddsvirksomhet, og laveste nivå for kontantgenererende enhet er fra og med 2009 morbanknivå. Det estimeres en netto kontantstrøm med utgangspunkt i inntjeningen i bankens utlåns- og innskuddsportefølje. Inntjeningen estimeres ut i fra snitt portefølje og margin samt snitt provisjonsinntekter. Det beregnes allokerte kostnader i henhold til morbankens kostnadsprosent i forhold til total forvaltningskapital. Det benyttes fem års snitt i beregningen da man mener dette gir det beste estimatet på fremtidige kontantstrømmer. Videre beregnes det et forventet tap på utlånsporteføljen (0,3 prosent).

Kontantstrømmen beregnes over 20 år og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignede virksomheter (før skatt rente 11 prosent). Beregninger viser at verdien av neddiskonterte fremtidige kontantstrømmer overstiger balanseført goodwill med god margin.

Øvrige goodwill i konsernet beregnes ut i fra snitt inntjening i markedsområdet og neddiskonteres med risikofri rente + risikopremie for lignede virksomheter (14-15 prosent).

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap skal regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering (Purchase Price Allocation - PPA) hvor kjøpesum allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill). Oppkjøpsanalysen kan i henhold til IFRS 3 pkt 62 anses som foreløpig eller endelig.

Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv. Se også note 39.

Selskap holdt for salg (IFRS 5)

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Det jobbes kontinuerlig med salg av selskapene, og regnskapsmessig klassifiseres disse som holdt for salg ved enlinjes konsolidering. Se også note 38.

Overføring av låneporteføljer

Ved overføring av låneporteføljer til Eksportfinans og SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt vurderer konsernet om kriteriene for fraregning er oppfylt i henhold til IAS 39. Ved utgangen av regnskapsåret er alle overførte porteføljer fraregnet morbankens balanse. Se også note 9.

Note 4 - Segmentinformasjon

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i Privatmarked (inkludert selvstendige næringsdrivende), Bedriftsmarked, Markets og datterselskaper. Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og fremkommer under posten "Øvrig virksomhet" sammen med aktiviteter som ikke lar seg allokere til Privatmarked, Bedriftsmarked, Markets eller datterselskaper.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område og rapportering på geografiske sekundærsegmenter gir lite tilleggsinformasjon.

Viktige eiendelsklasser (utlån) er imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

2012 (mill. kr)	PM	BM	SpareBank 1 SMN Markets	Eiendoms- megler 1	SpareBank 1 SMN Finans	Allegro Finans	SpareBank 1 SMN Regnskap	Øvrig virksomhet 4)	Totalt
Resultatregnskap									
Netto renteinntekter	540	905	-21	5	118	1	0	-70	1.477
Renter av anvendt kapital	11	98	4	-	-	-	-	-113	
Sum renteinntekter	552	1.003	-18	5	118	1	0	-183	1.477
Netto provisjons- og andre inntekter 1)	484	137	24	336	-14	11	100	61	1.139
Netto avkastning på finansielle investeringer 3)	1	34	87	-	-	-	2	342	467
Sum inntekter	1.037	1.174	93	341	104	12	102	220	3.083
Sum driftskostnader	653	399	94	265	40	15	88	98	1.654
Resultat før tap	384	775	-1	76	64	-4	14	122	1.430
Tap på utlån og garantier 2)	1	45	-	-	7	-	-	5	58
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	383	731	-1	76	56	-4	14	117	1.371
EK avkastning	22,6 %	13,8 %	-0,4 %						11,7 %

Egenkapitalavkastningen i Privatmarked, Bedriftsmarked og SpareBank 1 SMN Markets er regnet av virksomhetens anvendte kapital gjennom året. Fra og med 2012 reflekterer kapitalanvendelsen bankens målsetning om en kjernekapital på 11 %. Dette er også omregnet for 2011 slik at tallene er sammenlignbare.

Balanse

Utlån til kunder	58.892	40.671	-	-	3.145	-	-	2.201	104.909
Herav overført Boligkreditt	-28.029	-976	-	-	-	-	-	-	-29.966
Individuell nedskrivning utlån	-28	-101	-	-	-15	-	-	-	-144
Gruppenedskrivning utlån	-	-	-	-	-16	-	-	-278	-295
Andre eiendeler	391	873	-	70	-2.905	6	20	34.961	33.415
Sum eiendeler	31.225	40.467	-	70	208	6	20	35.924	107.919
Innskudd fra og gjeld til kunder	22.440	27.064	-	-	-	29	14	2.705	52.252
Annen gjeld og egenkapital	8.784	13.403	-	70	208	-23	6	33.218	55.667
Sum egenkapital og gjeld	31.225	40.467	-	70	208	6	20	35.924	107.919

2011 (mill. kr)	PM	BM	SpareBank 1 SMN Markets	Eiendoms- megler 1	SpareBank 1 SMN Finans	Allegro Finans	SpareBank 1 SMN Regnskap	Øvrig virksomhet 4)	Totalt
Resultatregnskap									
Netto renteinntekter	511	782	10	5	94	1	-0	-11	1.391
Renter av anvendt kapital	16	128	5	-	-	-	-	-149	-
Sum renteinntekter	527	910	15	5	94	1	-0	-160	1.391
Netto provisjons- og andre inntekter 1)	337	133	24	308	-1	12	79	27	919
Netto avkastning på finansielle investeringer 3)	8	36	64	-0	-1	-	-	371	478
Sum inntekter	872	1.079	103	313	92	12	79	238	2.789
Sum driftskostnader	608	351	94	237	50	18	74	50	1.482
Resultat før tap	264	728	9	76	42	-5	5	189	1.306
Tap på utlån og garantier 2)	7	5	-	-	15	-	-	-0	27
Resultat før skatt inkl. res. virksomhet holdt for salg	256	724	9	76	27	-5	5	189	1.279
EK avkastning	16,8 %	13,9 %	3,4 %						12,8 %
Balanse									
Utlån til kunder	52.055	38.655	-	-	2.941	-	0	1.580	95.232
Herav overført Boligkreditt	-21.079	-257	-	-	-	-	-	-790	-22.126
Individuell nedskrivning utlån	-31	-120	-	-	-22	-	-	0	-172
Gruppenedskrivning utlån	-	-	-	-	-16	-	-	-273	-290
Andre eiendeler	265	609	-	146	-2.461	17	18	30.216	28.812
Sum eiendeler	31.210	38.888	-	146	443	17	19	30.732	101.455
Innskudd fra og gjeld til kunder	21.185	25.345	-	-	-	-	-	1.340	47.871
Annen gjeld og egenkapital	10.025	13.543	-	146	443	17	18	29.392	53.584
Sum egenkapital og gjeld	31.210	38.888	-	146	443	17	19	30.733	101.455

1) En del av kapitalmarkedsinntektene (Markets) er fordelt på Privatmarked og Bedriftsmarked.

2) Gruppevis nedskrivninger er for morbank ikke fordelt på Privatmarked og Bedriftsmarked i posten "Tap på utlån og garantier".

3) Spesifikasjon av netto avkastning på finansielle investeringer:

(mill. kr)	2012	2011
Inntekter av eierinteresser	264	290
Herav SpareBank 1 Gruppen	94	96
Herav BN Bank	72	89
Herav Bank 1 Oslo Akershus	26	15
Herav SpareBank 1 Boligkreditt	44	16
Herav SpareBank 1 Næringskreditt	8	9
Herav Polaris Media	-14	23
Kursgevinst og utbytte av aksjer	21	101
Herav SpareBank 1 SMN Invest	-9	92
Kursgevinst øvrige verdipapirer	56	-10
Kursgevinst SMN Markets eks. aksjer	126	96
Netto avkastning på finansielle eiendeler	467	478

4) "Øvrig virksomhet" består av bankens egne investeringsaktiviteter som ikke lar seg allokere til Privatmarked, Bedriftsmarked, Markets

eller datterselskaper. Her inngår resultatandeler fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, samt bankens datterselskaper som ikke rapporteres som egne segmenter. Se også note 38.

Note 5 - Kapitaldekning og kapitalstyring

Det ble innført nye kapitaldekningsregler i Norge fra 1. januar 2007 (Basel II - EUs nye direktiv for kapitaldekning). SpareBank 1 SMN søkte og fikk tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach - Foundation) for kredittrisiko fra 1. januar 2007. Dette gjør det lovbestemte minimumskravet til kapitaldekning mer risikosensitivt, slik at kapitalkravet i større grad vil samsvare med risikoen i underliggende porteføljer. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Overgangsregler er gitt i forskrift fra Finanstilsynet hvor IRB-banker ikke ennå vil få full effekt av reduserte regulatoriske kapitalkrav. Fra og med 2009 ble det tillatt en reduksjon av risikovektet beregningsgrunnlag med 20 prosent.

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan ikke tilsvare et høyere beløp enn 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån ikke kan tilsvare et høyere beløp enn 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån.

En fondsobligasjon (hybridkapital) er en obligasjon med en pålydende rente, men banken har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet kapitaldekning faller under seks prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner føres som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

For detaljert informasjon om ansvarlige lån og fondsobligasjoner, se note 37 Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån.

Morbank			Konsern		
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011	
2.373	2.597	Egenkapitalbevis	2.597	2.373	
-0	-0	- Egne egenkapitalbevis	-0	-0	
183	895	Overkursfond	895	183	
1.457	1.889	Utjevningfond	1.889	1.457	
2.611	2.944	Grunnfondskapital	2.944	2.611	
190	195	Avsatt utbytte	195	190	
40	30	Avsatt gaver	30	40	
70	106	Fond for urealiserte gevinster	123	85	
-	0	Annen egenkapital inklusive minoritetsinteresser	1.370	1.409	
6.924	8.656	Sum balanseført egenkapital	10.042	8.348	
-447	-447	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-674	-692	
-	-	Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	57	64	
-230	-225	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-238	-230	
-387	-448	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-2	-	
-137	-165	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-179	-147	
-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-703	-656	
-	-55	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-49	-	
5.724	7.316	Sum ren kjernekapital	8.254	6.687	
956	918	Fondsobligasjoner, hybridkapital	1.103	1.170	
6.680	8.234	Sum kjernekapital	9.357	7.856	
		Tilleggskapital utover kjernekapital			
-	-	Fondsobligasjon, hybridkapital utover 15%	31	-	
326	312	Evigvarende ansvarlig kapital	312	328	
1.409	1.810	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	2.127	1.674	
-387	-448	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-2	-	
-137	-165	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-179	-147	
-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-703	-656	
1.211	1.509	Sum tilleggskapital	1.586	1.199	
7.891	9.742	Netto ansvarlig kapital	10.943	9.055	

		Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II		
1.456	1.654	Engasjement med spesialiserte foretak	1.654	1.456
1.313	1.470	Engasjement med øvrige foretak	1.470	1.313
40	39	Engasjement med massemarked SMB	42	42
324	316	Engasjement med massemarked personer	560	513
31	28	Engasjement med øvrig massemarked	30	33
653	1.118	Egenkapitalposisjoner	-	-
3.818	4.625	Sum kredittrisiko IRB	3.756	3.358
182	205	Gjeldsrisiko	205	182
49	14	Egenkapitalrisiko	15	16
-	-	Valutarisiko	-	-
293	315	Operasjonell risiko	420	400
653	553	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	2.074	2.184
-65	-75	Fradrag	-120	-111
-	-	Overgangsordning	246	-
4.930	5.637	Minimumskrav ansvarlig kapital	6.596	6.027
61.625	70.468	Beregningsgrunnlag	82.446	75.338
		Kapitaldekning		
9,3 %	10,4 %	Ren kjernekapitaldekning	10,0 %	8,9 %
10,8 %	11,7 %	Kjernekapitaldekning	11,3 %	10,4 %
12,8 %	13,8 %	Kapitaldekning	13,3 %	12,0 %

Note 6 - Risikoforhold

Risikostyring

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, konsentrasjon, risikojustert avkastning, tapsgrader, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 SMN er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risikoer for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier.

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen og risikokostnadene, og gjennom dette å skape et bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap.

Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en tolv måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av alle mulige uventede tap. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital, men beregningen forutsetter likevel i noen tilfeller bruk av ekspertvurderinger. For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov, legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som sikrer at sannsynligheten for at en hendelse inntreffer er svært lav. For ytterligere detaljer vises det til bankens Pilar III-rapportering som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikoreporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av Risk Management, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Konsernet er eksponert for kredittrisiko gjennom alle sine fordringer på kunder og motparter. Hovedsakelig er konsernet eksponert gjennom ordinær utlånsvirksomhet og leasingaktiviteter, men i tillegg er konsernets kredittrisiko knyttet til likviditetsreserveporteføljen samt gjennom motpartsrisiko som oppstår gjennom rente- og valutaderivater.

Kredittrisiko knyttet til konsernets utlånsvirksomhet utgjør konsernets største risikoområde. Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittstrategi konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje. Bankens kredittstrategi og kredittpolicy er utledet av bankens hovedstrategi, og inneholder retningslinjer for risikoprofilen herunder maksimalt forventet tap (EL) for henholdsvis Privatmarked og Bedriftsmarked, maksimal misligholdssannsynlighet i porteføljen (PD) og maksimal økonomisk kapital (UL) allokert til kredittvirksomheten.

Konsentrasjonsrisiko styres ved fordeling mellom Privatmarked og Bedriftsmarked, begrensning i størrelse på utlån og tap gitt mislighold på enkeltengasjement, rammer for maksimal eksponering samt anvendelse av økonomisk kapital innenfor bransjer samt egne krav til maksimal eksponering, kredittkvalitet og antall engasjement over ti prosent av ansvarlig kapital.

Etterlevelse av kredittstrategi og styrevedtatte rammer overvåkes løpende av Risk Management og rapporteres kvartalsvis til styret.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittstrategi og for å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret delegerer kredittfullmakt til konsernsjef og divisjonsdirektørene. Konsernsjef kan videre delegerer fullmakter under divisjonsledernivå. Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementstørrelse og risikoprofil.

Banken har en egen avdeling for kredittstøtte som tar over behandlingen av kunder hvor det er åpenbart, eller anses overveiende sannsynlig, at kunden ikke vil kunne betjene sine forpliktelser uten at det iverksettes tiltak ut over ordinær oppfølging.

Banken bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyring. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på

følgende hovedkomponenter:

1. Misligholdssannsynlighet (PD)

Bankens kredittmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Beregningene er basert på scoringsmodeller som tar hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene er delvis Point In Time-orienterte, og reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste tolv månedene under de gjeldende konjunkturførhold. For å kunne gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser. I tillegg har banken to risikoklasser for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

Modellene valideres minimum årlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Valideringsresultatene bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

2. Eksponering ved mislighold (EAD)

EAD er en beregnet størrelse på eksponeringen ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For trekkrettigheter benyttes en konverteringsfaktor (KF) for å anslå hvor mye av nåværende ubenyttet ramme som vil være trukket opp ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For garantier benyttes KF til å estimere hvor mye av avgitte garantier som vil bli gjort gjeldende. KF valideres månedlig for trekkrettigheter innenfor Privatmarked og Bedriftsmarked. Bankens EAD-modell tar hensyn til ulikheter både mellom produkter og kundetyper.

3. Tap gitt mislighold (LGD)

Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet tilfriskningsgrad, realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt direkte kostnader ved inndrivelse. Verdiene fastsettes etter faste modeller og faktiske realisasjonsverdier valideres for å teste modellenes pålitelighet.

De tre overnevnte parametrene (PD, EAD og LGD) danner grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk beregning av forventet tap (EL) og behov for nødvendig økonomisk kapital/risikostøttet kapital (UL).

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom bruk av ISDA og CSA-avtaler mot de finansinstitusjonene som er de mest brukte motpartene. ISDA regulerer oppgjør mellom finansielle motparter. CSA-avtalene begrenser maksimal eksponering gjennom markedsevaluering av porteføljen og margininnbetaling når verdiendringen i porteføljen overstiger maksimal avtalt ramme eller minimum overføringsbeløp. Bankens vil fortsette å inngå CSA-avtaler mot finansielle motparter for å styre motpartsrisikoen.

SpareBank 1 SMN jobber aktivt for å gjennomføre ytterligere tiltak for å redusere motpartsrisiko ved å inngå avtale med en eller flere sentrale motparter. Dette vil i fremtiden reguleres gjennom lovkrav, det kommende EMIR-regulativet. Dette vil medføre at SpareBank 1 SMN vil clear sine derivater med finansielle motparter og større kundehandler gjennom en sentral motpart og ha motpartsrisiko mot denne i stedet for den enkelte motpart. Det vil bli foretatt daglig avregning mot sentral motpart.

For kunder sikres motpartsrisikoen gjennom bruk av kontantdepot eller andre sikkerheter som til en hver tid skal overstige markedsverdien av kundens portefølje. Det er etablert egne rutiner for innkalling av ytterligere sikkerheter eller lukking av posisjoner dersom markedsverdiene overstiger 80 prosent av sikkerhetene.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i observerbare markedspriser som renter, valutakurser og verdipapirkurser.

Markedsrisiko oppstår i SpareBank 1 SMN hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering, rente- og valutahandel. Kundeaktivitet generert gjennom bankens Markets-avdeling samt SpareBank 1 Markets anvendelse av bankens balanse, påvirker også bankens markedsrisiko.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente- og valutamarkedene.

Konsernet definerer rammer for eksponering i egenkapitalinstrumenter med utgangspunkt i stresstester basert på Finanstilsynets scenarier. Rammene gjennomgås minst årlig og vedtas årlig av bankens styre. Etterlevelse av rammene overvåkes av avdeling for Risk Management, og status rapporteres månedlig. Rammene ligger godt innenfor de maksimalgrenser myndighetene har fastlagt.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og finansiering i fastrentepapirer. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en renteendring på ett basispunkt (0,01 prosentpoeng). Konsernet benytter analyser som viser effekten av nevnte renteendring for ulike løpetidsbånd, og det er egne rammer for renteeksponering innenfor hvert løpetidsbånd og samlet. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort, og konsernets renterisiko er lav til moderat.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasortene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Valutarisikoen vurderes som lav.

Kursrisiko verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på obligasjoner, sertifikater og egenkapitalpapirer som konsernet har investert i. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde, per 31. desember 2012 var innskuddsdekningen 70 prosent mot 65 prosent per 31. desember 2011 (konserntall).

Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder, løpetider og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. En for stor grad av konsentrasjon i forfall øker sårbarheten for refinansiering. Denne risikoen er søkt begrenset gjennom definerte rammer.

Finansavdelingen i banken er ansvarlig for konsernets finansiering og likviditetsstyring. Etterlevelse av rammer overvåkes av avdeling for Risk Management, og status rapporteres månedlig til styret. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at finansavdelingen både har ansvaret for å finansiere banken og datterselskapene.

Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Som en del av strategien er det også utarbeidet en beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige kapitalmarkeder med både bankspesifikke, systemmessige krisescenarier og en kombinasjon av disse. Banken har som mål å kunne overleve i tolv måneder med moderat vekst uten ny ekstern finansiering. I tillegg skal banken klare en overlevelse på 30 dager i det mest ekstreme krisescenariet. I et slikt scenarie kan kun bankens beholdning av høy-likvide aktiva anvendes.

De kvantitative likviditetskravene som er forventet å gjøres gjeldende fra 2015 Liquidity Coverage Ratio (LCR) og gjeldende fra 2018, Net Stable Funding Ratio (NSFR), overvåkes og rapporteres av Risk Management. SpareBank 1 SMN har per dags dato ikke etablert noen konkrete rammer for måltallene.

Uroen i de internasjonale og nasjonale finansmarkedene har preget fundingsituasjonen for de fleste aktører også i 2012. I starten av 2012 var prisene på finansiering i verdipapirmarkedene høye. I løpet av året har finansieringskostnaden målt som risikopåslag over NIBOR falt. Effekten var særlig stor etter juli da man øynet et større håp for løsning av eurokrisen. Tilgangen til finansiering har fungert tilfredsstillende i 2012.

Konsernets likviditetssituasjon per 31. desember 2012 vurderes som tilfredsstillende.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Mennesker: brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- Systemer: svikt i IKT og andre systemer
- Eksterne årsaker: kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet.

Styring av operasjonell risiko har fått økt betydning i finansnæringen gjennom de senere årene. Faktorer som spiller inn er internasjonalisering, en sterk teknologisk utvikling og stadig økende krav fra både kunder, myndigheter og andre interessegrupper. Internasjonalt har mange betydelige tapshendelser i finansnæringen hatt sin bakgrunn i svikt innenfor dette risikoområdet.

Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå i SpareBank 1 SMN. Ledernes viktigste hjelpemidler i arbeidet er faglig innsikt og lederkompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingsystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger bidrar også til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Eventuelle svakheter og forbedringstiltak rapporteres oppover i organisasjonen.

SpareBank 1 SMN legger vekt på fullmaktstrukturer, gode rutinebeskrivelser og godt definerte ansvarsforhold gjennom leveranseavtaler mellom de ulike divisjonene som elementer i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen.

Banken har tatt i bruk et eget registrerings- og oppfølgingsverktøy (Risiko Informasjonssystem) for bedre struktur og oppfølging av risiko, hendelser og forbedringsområder i konsernet.

Operasjonelle tap rapporteres periodisk til styret.

Styret mottar årlig en uavhengig vurdering fra intern revisjon og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

For ytterligere informasjon vises til kapitlet Risiko- og kapitalstyring samt følgende noter:

Note 13: Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Note 15: Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Note 16: Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Note 7 - Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (mill. kr)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
3.962	4.982	Utlån og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2.375	1.486
1.070	637	Utlån og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	637	1.070
5.033	5.619	Sum	3.012	2.557
Spesifikasjon på de vesentligste valutasorter				
52	55	USD	55	52
17	1.455	EUR	1.455	17
22	22	ISK	22	22
4.921	3.847	NOK	1.240	2.445
20	240	Andre	240	20
5.033	5.619	Sum	3.012	2.557
3,4 %	3,1 %	Gjennomsnittlig rente	2,5 %	2,7 %
Gjeld til kredittinstitusjoner				
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
2.624	2.521	Lån og innskudd uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2.521	2.624
3.608	2.616	Lån og innskudd med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2.616	3.608
6.232	5.137	Sum	5.137	6.232
2.886	2.273	Innlån statsforvaltning vedørende bytteordning med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2.273	2.886
2.886	2.273	Sum	2.273	2.886
9.118	7.410	Sum	7.410	9.118
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
556	706	USD	706	556
358	225	EUR	225	358
7.837	6.064	NOK	6.064	7.837
366	415	Andre	415	366
9.118	7.410	Sum	7.410	9.118
2,9 %	2,2 %	Gjennomsnittlig rente	2,2 %	2,9 %

Innskudd og utlån fra/til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente.

Gjennomsnittrenten er beregnet med utgangspunkt i renteinntekt/rentekostnad i forhold til beholdningskontienes gjennomsnittssaldo for det aktuelle år. Dog begrenset til beholdning i konti i valuta NOK.

Note 8 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
Utlån fordelt på fordringstype				
-	-	Leiefinansieringsavtaler (finansiell lease)	1.901	1.920
10.697	10.250	Kasse-/drifts- og brukskreditter	10.250	10.697
3.065	3.759	Byggelån	3.153	2.486
57.030	58.455	Nedbetalingslån	59.639	58.001
70.793	72.464	Brutto utlån og fordringer på kunder	74.943	73.105
-424	-407	Nedskrivninger	-439	-462
70.369	72.057	Utlån og fordringer på kunder	74.504	72.643
Utlån fordelt på markeder				
32.165	32.618	Lønnstakere	33.828	33.141
38.565	39.760	Næringsfordelt	41.002	39.872
63	86	Offentlig	113	92
70.793	72.464	Brutto utlån og fordringer på kunder	74.943	73.105
-424	-407	Nedskrivninger	-439	-462
70.369	72.057	Utlån og fordringer på kunder	74.504	72.643
Herav ansvarlig lånekapital				
48	48	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	48	48
48	48	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	48	48
Herav				
572	565	Utlån til ansatte	713	715
I tillegg				
22.126	29.348	Utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS	29.348	22.126
693	848	- herav utlån til ansatte	1.069	869
-	618	Utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS	618	-

Rentesubsidiering ved utlån til ansatte inngår i rentenetto. Lånerenten til ansatte er 75 prosent av beste boliglånsrente til øvrige kunder.

Fordeling på risikogrupper

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunkt. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes risikoklassen for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe. Se note 12 for inndeling av risikoklasser.

Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyringsystem.

Engasjement består av brutto utlån, totale garantiforpliktelser, ubenyttede kreditter og totale rembursforpliktelser.

Engasjementsoppfølging gjøres ut ifra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement. Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste tolv måneder. Forventet tap ligger innenfor de styrevedtatte rammene for maksimalt forventet tap.

Gruppevis nedskrivninger beregnes med utgangspunkt i kunder som har migrert negativt siden innvilgelsestidspunktet, men hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning. Bankens benytter makrobaserte stresstester for å estimere nedskrivningsbehov knyttet til objektive hendelser som ikke har gitt utslag i porteføljekvalitet på måletidspunktet. Historikk er omarbeidet i samsvar med nye beregninger for estimert mislighold. Jf. note 6 Risikoforhold, i avsnitt om misligholdssannsynlighet.

Morbank			Konsern	
2011	2012	Engasjement fordelt på risikogruppe	2012	2011
39.296	38.451	Laveste risiko	38.760	39.478
20.185	23.748	Lav risiko	24.474	20.891
21.743	19.483	Middels risiko	20.241	22.177
2.063	2.994	Høy risiko	3.344	2.494
1.811	2.059	Høyeste risiko	2.406	2.168
463	417	Mislighold*	517	542
85.561	87.152	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	89.744	87.750

Morbank			Konsern	
2011	2012	Brutto utlån fordelt på risikogruppe	2012	2011
32.390	32.491	Laveste risiko	32.792	32.571
16.826	19.825	Lav risiko	20.517	17.524
17.496	15.328	Middels risiko	16.035	18.069
1.903	2.451	Høy risiko	2.791	2.329
1.723	1.976	Høyeste risiko	2.315	2.078
455	394	Mislighold *	494	534
70.793	72.464	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	74.943	73.105

*) Engasjement med individuell nedskrivning har risikogruppe mislighold

Morbank			Konsern	
2011	2012	Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogruppe	2012	2011
5	6	Laveste risiko	6	5
17	23	Lav risiko	23	18
77	50	Middels risiko	52	79
20	33	Høy risiko	35	23
47	26	Høyeste risiko	33	53
25	17	Mislighold	23	34
190	155	Sum forventet årlig gj.snittlig netto tap fordelt på risikogrupper	173	211

Banken overfører godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt, og godt sikrede næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette er et tiltak for å sikre langsiktig finansiering på konkurransemessige vilkår. Provisjonen (margin) av disse lånene blir inntektsført i resultatregnskapet under provisjonsinntekter. Tabellen nedenfor viser risikoklassifiseringen av disse engasjementene.

Morbank			Konsern	
2011	2012	Engasjement overført SpareBank 1 Boligkreditt	2012	2011
21.681	29.420	Laveste risiko	29.420	21.681
2.409	3.228	Lav risiko	3.228	2.409
596	868	Middels risiko	868	596
136	144	Høy risiko	144	136
76	115	Høyeste risiko	115	76
2	13	Mislighold	13	2
24.901	33.789	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	33.789	24.901

Morbank			Konsern	
2011	2012	Brutto utlån overført SpareBank 1 Boligkreditt	2012	2011
18.927	25.013	Laveste risiko	25.013	18.927
2.393	3.199	Lav risiko	3.199	2.393
593	863	Middels risiko	863	593
136	144	Høy risiko	144	136
76	115	Høyeste risiko	115	76
2	13	Mislighold	13	2
22.126	29.348	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	29.348	22.126

Morbank			Konsern	
2011	2012	Engasjement overført SpareBank 1 Næringskreditt	2012	2011
-	150	Laveste risiko	150	-
-	157	Lav risiko	157	-
-	311	Middels risiko	311	-
-	618	Sum totalt engasjement fordelt på risikogruppe	618	-

Morbank			Konsern	
2011	2012	Brutto utlån overført SpareBank 1 Næringskreditt	2012	2011
-	150	Laveste risiko	150	-
-	157	Lav risiko	157	-
-	311	Middels risiko	311	-
-	618	Sum brutto utlån fordelt på risikogruppe	618	-

Fordeling på sektor og næring

Morbank			Konsern	
2011	2012	Engasjement fordelt på sektor og næring	2012	2011
34.864	34.433	Lønnstakere o.l	35.674	35.851
830	568	Offentlig forvaltning	595	859
5.532	6.974	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	7.144	5.724
3.112	3.157	Havbruk	3.282	3.257
5.159	3.180	Industri og bergverk	3.412	5.399
3.390	4.778	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	5.329	3.853
3.350	4.437	Hotell og handel	4.620	3.543
7.282	7.874	Sjøfart	7.880	7.287
14.820	14.044	Eiendomsdrift	13.526	14.179
4.764	4.361	Forretningsmessig tjenesteyting	4.594	5.061
2.236	2.944	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	3.279	2.514
221	401	Øvrige sektorer	407	223
85.561	87.152	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	89.744	87.750

Morbank			Konsern	
2011	2012	Brutto utlån fordelt på sektor og næring	2012	2011
32.165	32.618	Lønnstakere o.l	33.828	33.141
63	86	Offentlig forvaltning	113	92
4.965	6.081	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	6.246	5.155
1.880	2.166	Havbruk	2.288	2.024
2.641	2.072	Industri og bergverk	2.298	2.878
2.070	3.074	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	3.611	2.528
2.126	2.577	Hotell og handel	2.756	2.316
5.974	5.964	Sjøfart	5.970	5.978
12.651	12.261	Eiendomsdrift	11.740	12.167
3.570	3.108	Forretningsmessig tjenesteyting	3.304	3.865
1.720	2.057	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	2.384	1.989
969	401	Øvrige sektorer	407	971
70.793	72.464	Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	74.943	73.105

Morbank			Konsern	
2011	2012	Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	2012	2011
41	38	Lønnstakere o.l	41	43
2	2	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	3	2
21	14	Havbruk	14	21
18	13	Industri og bergverk	16	30
10	16	Bygg og anlegg	20	14
12	5	Hotell og handel	6	13
-	-	Sjøfart	-	0
29	17	Eiendomsdrift	17	29
2	11	Forretningsmessig tjenesteyting	12	3
16	13	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	15	17
-	-	Øvrige sektorer	-	0
151	129	Sum individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	144	172

Morbank			Konsern	
2011	2012	Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på sektor og næring	2012	2011
21	21	Lønnstakere o.l	25	23
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
9	11	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	14	13
3	2	Havbruk	2	3
31	17	Industri og bergverk	18	32
16	20	Bygg og anlegg	24	22
10	11	Hotell og handel	13	11
23	21	Sjøfart	21	23
41	30	Eiendomsdrift	30	41
33	18	Forretningsmessig tjenesteyting	21	36
3	3	Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5	5
1	1	Øvrige sektorer	1	1
190	155	Sum forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på sektor og næring	173	211

Fordeling på geografiske områder

Morbank			Konsern	
2011	2012	Brutto utlån	2012	2011
26.627	28.295	Sør-Trøndelag	28.996	27.178
15.116	16.433	Nord-Trøndelag	17.332	16.050
15.040	15.992	Møre og Romsdal	16.527	15.542
335	335	Sogn og Fjordane	366	348
542	481	Nordland	528	581
8.111	5.261	Oslo	5.291	8.147
4.069	4.797	Landet for øvrig	5.033	4.306
953	870	Utlandet	870	953
70.793	72.464	Sum brutto utlån	74.943	73.105

Banken overfører godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt, og godt sikrede næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette er et tiltak for å sikre langsiktig finansiering på konkurransemessige vilkår. Provisjonen (margin) av disse lånene blir inntektsført i resultatregnskapet under provisjonsinntekter. Tabellen nedenfor viser fordeling på geografiske områder for disse engasjementene.

Morbank			Konsern		
2011	2012	Brutto utlån overført SpareBank1 Boligkreditt	2012	2011	
10.288	14.354	Sør-Trøndelag	14.354	10.288	
5.830	7.676	Nord-Trøndelag	7.676	5.830	
3.581	4.457	Møre og Romsdal	4.457	3.581	
57	100	Sogn og Fjordane	100	57	
79	104	Nordland	104	79	
823	1.007	Oslo	1.007	823	
1.379	1.596	Landet for øvrig	1.596	1.379	
91	54	Utlandet	54	91	
22.126	29.348	Sum brutto utlån overført SpareBank1 Boligkreditt	29.348	22.126	

Morbank			Konsern		
2011	2012	Brutto utlån overført SpareBank1 Næringskreditt	2012	2011	
-	36	Sør-Trøndelag	36	-	
-	285	Nord-Trøndelag	285	-	
-	297	Møre og Romsdal	297	-	
-	618	Sum brutto utlån overført SpareBank1 Næringskreditt	618	-	

			Konsern	
Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler			2012	2011
Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler				
- Inntil 1 år			285	252
- Mellom 1 og 5 år			1.531	1.536
- Over 5 år			151	203
Sum brutto fordringer			1.967	1.990
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler			66	70
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler			1.901	1.920
Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:				
- Inntil 1 år			266	231
- Mellom 1 og 5 år			1.485	1.489
- Over 5 år			150	201
Sum netto fordringer			1.901	1.920

Note 9 - Fraregning av finansielle eiendeler

I den ordinære virksomheten foretar banken transaksjoner som resulterer i salg av finansielle eiendeler hvor banken har et vedvarende engasjement. Banken fortsetter å innregne disse eiendelene i det omfang banken fortsatt har involvering i eiendelen.

Banken overfører slike finansielle eiendeler i hovedsak gjennom salg av kundens boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt eller næringseiendomslån til SpareBank 1 Næringskreditt.

SpareBank 1 Boligkreditt

Banken selger boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte boliglånene. Det er i 2012 netto solgt boliglån til en verdi av 7,2 milliarder kroner. Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 29,3 milliarder kroner ved utgangen av regnskapsåret. Lånene selges til balanseført verdi.

Avregning mot provisjonsinntekter

Banken mottar provisjon for de solgte boliglånene tilsvarende renteinntekten på lånene redusert med gjennomsnittlig finansieringskostnad i SpareBank 1 Boligkreditt, administrasjonskostnader samt eventuelle inntrufne tap begrenset oppad til ett års provisjon. Renten fastsettes av boligkredittforetaket.

De overførte lånene må ha en LTV på under 75 prosent på salgstidspunktet. Gjennomsnittlig LTV for de solgte lånene fra SpareBank 1 SMN er under 50 prosent. Banken overfører praktisk talt alle risikoer og fordeler knyttet til de solgte boliglånene og banken fraregner derfor disse i balansen. Banken innregner videre alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalen og utgjorde om lag 200 millioner kroner per 31. desember 2012 (sum provisjon for 2012). Det har ikke vært innregnet tap i porteføljen siden overføringen.

Vedvarende engasjement:

	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap(siste års provisjon) mill. kr
Avregningsadgang	0	0	200

Gjennomsnittlig løpetid på porteføljen er om lag tre år.

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 SMN har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av tolv måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste tolv måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste tolv måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt har SpareBank 1 SMN også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst ni prosent. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen tre måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale.

SpareBank 1 Næringskreditt

Banken selger næringseiendomslån til SpareBank 1 Næringskreditt som igjen utsteder obligasjoner til investorer med sikkerhet i de overførte lånene. Det er i 2012 netto solgt næringseiendomslån til en verdi av 618 millioner kroner. Totalt er det overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt for 618 millioner kroner ved utgangen av regnskapsåret. Lånene selges til balanseført verdi.

Avregning mot provisjonsinntekter

Det er inngått tilsvarende avtale om avregning mot provisjonsinntekter som for SpareBank 1 Boligkreditt, se ovenfor.

De overførte lånene må ha en LTV på under 60 prosent på overføringstidspunktet. Det forventede tapet i den overførte porteføljen er 0,023 prosent. Banken overfører praktisk talt alle risikoer og fordeler knyttet til de solgte lånene og banken fraregner derfor disse i

balansen. Banken innregner videre alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalen og utgjorde om lag 4 millioner kroner per 31. desember 2012 (sum provisjon for 2012). Det har ikke vært innregnet tap i porteføljen siden overføringen.

Vedvarende engasjement:

	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering for tap(siste års provisjon) mill. kr
Avregningsadgang	0	0	4

Likviditetsfasilitet

Som beskrevet ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt er det inngått tilsvarende avtale med SpareBank 1 Næringskreditt.

Soliditet

Det er på samme måte inngått avtale om å sikre kjernekapital i SpareBank 1 Næringskreditt på minimum ni prosent. Se omtale ovenfor om SpareBank 1 Boligkreditt.

Note 10 - Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne engasjement

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelse i betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

Morbank					
2012					
(mill. kr)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Privatmarked	634	222	23	99	978
- Bedriftsmarked	259	58	48	113	477
Sum	893	279	71	212	1.455

2011					
(mill. kr)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Privatmarked	542	181	24	74	821
- Bedriftsmarked	219	42	21	60	343
Sum	762	223	45	135	1.164

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet utlån var realisasjonsverdien på tilhørende pantstillelser 1.476 millioner kroner per 31. desember 2012.

Konsern					
2012					
(mill. kr)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Privatmarked	635	235	32	116	1.018
- Bedriftsmarked	263	86	57	109	514
Sum	897	321	89	225	1.532

2011					
(mill. kr)	Inntil 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Privatmarked	543	193	28	82	846
- Bedriftsmarked	225	75	28	65	392
Sum	768	268	55	147	1.238

Av det totale beløp av forfalte, men ikke nedskrevet utlån til kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser 1.589 millioner kroner per 31. desember 2012.

Note 11 - Tap på utlån og garantier

Morbank i mill. kr

Tap på utlån	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-3	-19	-22	-	-36	-36
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	0	5	5	-10	10	-
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	4	46	51	5	70	75
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	6	48	54	8	2	9
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	6	30	37	6	31	37
Sum tap på utlån og garantier	1	50	51	-3	15	12

Individuelle nedskrivninger	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	31	120	151	31	155	186
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-4	-46	-50	-5	-69	-75
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-4	-9	-13	-3	-23	-26
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	1	3	4	6	50	56
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	4	33	37	2	7	9
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	28	101	129	31	120	150

Gruppenedskrivninger	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	73	200	273	83	190	273
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	-	5	5	-10	10	-
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	73	205	278	73	200	273

Tap fordelt på sektor og næring	2012	2011
	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	1
Havbruk	13	5
Industri og bergverk	1	0
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	10	-0
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	-0	1
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	5	2
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	12	-1
Utland og andre	-	1
Personmarked	4	6
Gruppenedskrivning næring	5	10
Gruppenedskrivning person	0	-10
Tap på utlån til kunder	51	12

	2012	2011
Misligholdte over 90 dager og tapsutsatte engasjement		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	298	272
- Individuelle nedskrivninger	72	73
Netto misligholdte engasjement	226	199
Tapsutsatte engasjement	119	191
- Individuelle nedskrivninger	57	77
Netto andre tapsutsatte engasjement	63	113

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør for morbanken 26 millioner kroner.

Realisasjonverdi av panteverdi knyttet til utlån som er individuelt nedskrevet er for morbanken per 31. desember 2012 er 116 millioner kroner.

Konsern i mill. kr

Tap på utlån	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-5	-23	-28	-2	-49	-51
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-	5	5	-10	10	-
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	8	54	63	7	84	91
+ Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	7	50	57	11	14	25
- Inngang på tidligere nedskrevne utlån, garantier m.v.	6	32	38	6	33	39
Sum tap på utlån og garantier	4	55	58	0	27	27

Individuelle nedskrivninger	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	36	136	172	31	191	222
- Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-8	-54	-62	-5	-85	-90
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	-4	-9	-13	-3	-25	-28
+ Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	1	3	4	6	51	57
+ Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	6	37	43	2	10	12
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	31	113	144	31	142	172

Gruppenedskrivninger	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 1.1.	77	213	290	87	203	290
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier m.v.	-	5	5	-10	10	-
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	77	218	295	77	213	290

Tap fordelt på sektor og næring	2012	2011
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	1	1
Havbruk	13	5
Industri og bergverk	0	1
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	12	4
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	0	2
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	8	4
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	13	2
Privatmarked	6	8
Gruppenedskrivning næring	5	10
Gruppenedskrivning person	0	-10
Tap på utlån til kunder	58	27

Misligholdte over 90 dager og tapsutsatte engasjement	2012	2011
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	374	338
- Individuelle nedskrivninger	83	89
Netto misligholdte engasjement	291	249
Tapsutsatte engasjement	143	204
- Individuelle nedskrivninger	62	83
Netto andre tapsutsatte engasjement	81	121

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør for konsernet 51 millioner kroner. Realisasjonverdi av panteverdi knyttet til utlån som er individuelt nedskrevet er for konsernet per 31. desember 2012 er 144 millioner kroner.

Note 12 - Kreditteksponering for hver interne risikorating

Banken benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. I tabellen er denne inndelingen sammenholdt med tilsvarende ratingklasser hos Moody's.

Historisk mislighold er tall for morbank og viser observert misligholdsrate per risikoklasse. Tallene er et uvektet snitt for normalscorede kunder i perioden 2006-2012.

Risiko-klasse	Misligholdssannsynlighet		Moody's	Historisk mislighold	Sikkerhets-klasse	Sikkerhetsdekning	
	Fra	Til				Nedre grense	Øvre grense
A	0,00 %	0,10 %	Aaa-A3	0,04 %	1	120	
B	0,10 %	0,25 %	Baa1-Baa2	0,10 %	2	100	120
C	0,25 %	0,50 %	Baa3	0,23 %	3	80	100
D	0,50 %	0,75 %	Ba1	0,56 %	4	60	80
E	0,75 %	1,25 %	Ba2	0,68 %	5	40	60
F	1,25 %	2,50 %		1,57 %	6	20	40
G	2,50 %	5,00 %	Ba2-B1	3,67 %	7	0	20
H	5,00 %	10,00 %	B1-B2	6,97 %			
I	10,00 %	99,99 %	B3-Caa3	19,61 %			
J	mislighold						
K	nedskrevet						

Bankens engasjementer klassifiseres i en av fem risikogrupper på bakgrunn av risikoklasse. I tillegg har vi misligholdte og nedskrevet. Se tabellen nedenfor.

Risikoklasse	Risikogrupper
A - C	Laveste risiko
D - E	Lav
F - G	Middels
H	Høy
I	Høyeste risiko
J - K	Mislighold og nedskrevet

Morbank i mill. kr	Gjennom-	Totalt	Gjennom-	Totalt
	snittlig usikret eksponering i % 2012	engasjement 2012	snittlig usikret eksponering i % 2011	engasjement 2011
Laveste risiko	4,6 %	38.451	4,6 %	39.296
Lav risiko	7,3 %	23.748	8,1 %	20.185
Middels risiko	9,2 %	19.483	12,5 %	21.743
Høy risiko	12,8 %	2.994	9,3 %	2.063
Høyeste risiko	6,3 %	2.059	10,0 %	1.811
Mislighold og nedskrevet	25,2 %	417	29,1 %	463
Totalt		87.152		85.561

Konsern i mill. kr	Gjennom-	Totalt	Gjennom-	Totalt
	snittlig usikret eksponering i % 2012	engasjement 2012	snittlig usikret eksponering i % 2011	engasjement 2011
Laveste risiko	4,5 %	38.760	4,5 %	39.478
Lav risiko	7,1 %	24.474	7,5 %	20.891
Middels risiko	8,8 %	20.241	11,8 %	22.177
Høy risiko	11,5 %	3.344	9,3 %	2.494
Høyeste risiko	5,4 %	2.406	10,0 %	2.168
Mislighold og nedskrevet	20,4 %	517	29,1 %	542
Totalt		89.744		87.750

Note 13 - Maksimal kreditteksponering

Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kroner)	2012	2011
Eiendeler				
1.519	1.079	Kontanter og fordringer på sentralbanker	1.079	1.519
5.033	5.619	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.012	2.557
70.369	72.057	Utlån til og fordringer på kunder	74.504	72.643
10.206	14.943	Verdipapirer - virkelig verdi	15.296	10.418
3.698	3.101	Derivater	3.100	3.697
1	1	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	70	56
583	114	Verdipapirer - holde til forfall	114	583
2.460	2.460	Verdipapirer - lån og fordring	2.460	2.473
5.829	7.568	Andre eiendeler	8.283	7.510
99.697	106.942	Sum eiendeler	107.919	101.455
Forpliktelseser				
3.857	5.213	Betingede forpliktelseser (stilte garantier)	5.213	3.857
10.578	8.688	Ubenyttede kreditter	8.688	10.578
470	1.539	Lånetilsagn	1.652	500
813	788	Andre engasjement	856	940
15.717	16.228	Sum forpliktelseser	16.409	15.875
115.413	123.170	Sum total kredittrisikoeksponering	124.328	117.330

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kroner)	2012	2011
Bankaktiviteter				
37.678	40.314	Sør-Trøndelag	38.744	37.212
17.776	19.612	Nord-Trøndelag	20.554	18.708
19.807	21.862	Møre og Romsdal	22.414	20.308
479	474	Sogn og Fjordane	505	491
695	554	Nordland	602	734
12.939	8.614	Oslo	9.052	13.333
6.687	7.528	Landet for øvrig	7.824	7.128
2.190	3.592	Utlandet	3.593	2.188
98.251	102.551	Totalt bankaktiviteter	103.288	100.104
Finansielle instrumenter				
12.769	16.435	Norge	16.851	12.826
695	1.069	Europa/Asia	1.076	704
0	13	USA	13	0
3.698	3.101	Derivater	3.100	3.697
17.162	20.619	Sum	21.040	17.226
115.413	123.170	Totalt fordelt på geografiske områder	124.328	117.330

Finansiell effekt av sikkerhetsstillelser for kredittrisiko morbank

Bankens maksimale kreditteksponering fremgår av oppstillingen ovenfor. SpareBank 1 SMN utfører engrosbanktjenester for BN Bank og Samspar-bankene. I tilknytning til dette er det etablert garantiavtale som sikrer fullt oppgjør for eksponeringer knyttet til disse avtalene. Banken har også tilsvarende garantiavtaler knyttet til overtakelsen av BN Banks portefølje i Ålesund. Verdi av garantiavtalene er ikke inkludert i tabellen nedenfor.

Sikkerhetsstillelsene er vurdert til markedsverdi, begrenset til maksimal kreditteksponering for den enkelte motpart.

Sikkerhetsstillelser (mill. kr)	2012	2011
Bedriftsmarked	32.520	25.656
Privatmarked	30.961	31.299
Obligasjoner OMF	7.268	6.685
Finansinstitusjoner med CSA	205	147
Kunder trading og sikring	2.860	2.152

Note 14 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Se avsnitt kredittrisiko under note 6 Risikoforhold.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlansrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Hele utlansengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er misligholdt. Misligholdt er i noten definert til betalingsmislighold over tusen kroner over 90 dager.

Historikk er omarbeidet i samsvar med nye beregninger for estimert mislighold. Jf. note 6 Risikoforhold, i avsnitt om misligholdssansynlighet.

Morbank 2012 (mill. kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet *)	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	5.619	-	-	-	-	-	5.619
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		21.924	6.048	3.023	585	581	168	32.328
Bedriftsmarked		10.567	13.777	12.305	1.865	1.395	226	40.135
Sum utlån		32.491	19.825	15.328	2.451	1.976	394	72.464
Finansielle investeringer	28							
Noterte statsobligasjoner		2.431	22		-	-	-	2.453
Noterte andre obligasjoner		10.858	147	39	-	-	-	11.045
Unoterte obligasjoner		1.252	1.180	1.235	-	-	-	3.667
Sum finansielle investeringer		14.541	1.349	1.274	-	-	-	17.164
Totalt		52.651	21.174	16.602	2.451	1.976	394	95.247

2011 (mill. kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet *)	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	5.033	-	-	-	-	-	5.033
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		22.676	5.572	2.252	461	496	173	31.629
Bedriftsmarked		9.714	11.254	15.244	1.443	1.228	282	39.164
Sum utlån		32.390	16.826	17.496	1.903	1.723	455	70.793
Finansielle investeringer	28							
Noterte statsobligasjoner		2.896	-	-	-	-	-	2.896
Noterte andre obligasjoner		6.302	467	39	-	-	-	6.808
Unoterte obligasjoner		1.787	904	523	-	-	-	3.214
Sum finansielle investeringer		10.985	1.371	562	-	-	-	12.918
Totalt		48.408	18.197	18.058	1.903	1.723	455	88.744

Konsern 2012 (mill. kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet *)	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	3.012	-	-	-	-	-	3.012
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		21.970	6.383	3.656	681	685	199	33.573
Bedriftsmarked		10.825	14.119	12.379	2.118	1.634	295	41.370
Sum utlån		32.795	20.501	16.035	2.799	2.319	494	74.943
Finansielle investeringer	28							
Noterte statsobligasjoner		2.431	22	-	-	-	-	2.453
Noterte andre obligasjoner		10.858	147	39	-	-	-	11.045
Unoterte obligasjoner		1.252	1.180	1.235	-	-	-	3.667
Sum finansielle investeringer		14.541	1.349	1.274	-	-	-	17.164
Totalt		50.348	21.850	17.309	2.799	2.319	494	95.119

2011 (mill. kr)	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt eller individuelt nedskrevet *)	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	2.557	-	-	-	-	-	2.557
Utlån til og fordringer på kunder	8							
Privatmarked		22.739	5.816	2.670	610	620	194	32.650
Bedriftsmarked		9.831	11.707	15.400	1.719	1.458	340	40.456
Sum utlån		32.571	17.524	18.069	2.329	2.078	534	73.105
Finansielle investeringer	28							
Noterte statsobligasjoner		2.896	-	-	-	-	-	2.896
Noterte andre obligasjoner		6.302	467	39	-	-	-	6.808
Unoterte obligasjoner		1.787	904	523	-	-	-	3.214
Sum finansielle investeringer		10.985	1.371	562	-	-	-	12.918
Totalt		46.113	18.895	18.631	2.329	2.078	534	88.580

*) Garantier stilt av GIEK er ikke hensyntatt

Note 15 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31. desember 2012. Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på ett prosent for hele rentekurven på alle balanseposter.

Risikoen har gjennom hele 2012 vært lav og innenfor den totale rammen på 80 millioner kroner fastsatt av bankens styre. For ytterligere detaljer vedrørende renterisiko se note 6 Risikoforhold.

Basisrisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 % endring	
	2012	2011
<i>Valuta</i>		
NOK	-10	7
EUR	25	-1
USD	-0	0
CHF	-0	-2
Andre	-1	-2
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	13	3

Total renterisiko viser for 2012 at banken vil kunne få gevinst på en renteoppgang. Det samme er tilfellet for 2011, men da en lavere gevinst.

Tabellen under viser hvordan en forskyvning av rentekurven påvirker de ulike tidsintervallene med tilhørende gevinst og tap innenfor de enkelte løpetider.

Rentekurverisiko konsern (mill. kr)	Renterisiko, 1 % endring	
	2012	2011
0 - 1 mnd	-13	-11
1 - 3 mnd	9	19
3 - 6 mnd	-20	-5
6 - 12 mnd	47	10
1 - 2 år	-27	9
2 - 3 år	20	-7
3 - 4 år	-10	-1
4 - 5 år	-8	2
5 - 7 år	21	7
7 - 10 år	-7	-20
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	13	3

Note 16 - Markedsrisiko knyttet til valutaeksponering

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktiviteten knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner.

Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponering i hver enkelt valuta samt rammer for aggregert netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må netto ikke overstige 85 millioner kroner per enkeltvaluta og 100 millioner aggregert.

Valutarisikoen har gjennom året vært lav og innenfor den totale rammen på 40 millioner kroner. For ytterligere detaljer se note 6 Risikoforhold.

Morbank			Konsern		
2011	2012	Netto valutaeksponering NOK (mill. kr)	2012	2011	
-6	-15	EUR	-15	-6	
1	15	USD	15	1	
-10	-16	Andre	-16	-10	
-15	-17	Sum	-17	-15	
175	100	Total valutaramme på bruttoposisjoner	100	175	
85	85	Total ramme per valutasort	85	85	
0,5	1,4	Resultat effekt etter skatt ved 3 % endring	1,4	0,5	

Note 17 - Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler. For detaljert beskrivelse henvises til note 6 Risikoforhold.

Konsern

Per 31.12.2012 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.521	225	1.069	3.367	228	7.410
Innskudd fra og gjeld til kunder	44.109	1.488	3.163	3.492	-	52.252
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1.340	3.917	19.936	4.950	30.143
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	162	498	3.753	2.141	6.553
Andre forpliktelser	126	1.462	427	110	-	2.124
Ansvarlig lånekapital	-	169	415	1.300	1.034	2.918
Sum kontantstrøm forpliktelser	46.756	4.845	9.489	31.957	8.353	101.400
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	162	498	3.753	2.141	6.553
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-135	-664	-4.229	-2.348	-7.375
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	27	-166	-476	-207	-822

Konsern

Per 31.12.2011 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.624	1.491	296	4.457	251	9.118
Innskudd fra og gjeld til kunder	40.831	490	4.306	2.244	-	47.871
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	3.318	1.555	22.052	1.075	27.999
Derivater - kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	159	379	1.573	301	2.412
Andre forpliktelser	125	1.518	375	103	-	2.122
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	1.402	1.149	2.552
Sum kontantstrøm forpliktelser	43.581	6.975	6.911	31.831	2.776	92.073
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	159	379	1.573	301	2.412
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	-167	-485	-1.831	-426	-2.909
Netto kontraktsmessige kontantstrømmer	-	-8	-106	-259	-125	-497

Inkluderer ikke verdjusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi.

Note 18 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Tabellen nedenfor viser en analyse av hvorvidt eiendeler og forpliktelser har forfallstidspunkt innenfor ett år eller ikke etter balansedagen. Kasse- og brukskreditt inkludert flexilån er medtatt under intervallet under tre måneder.

Morbank						
2012 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	1.079	-	-	-	-	1.079
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	2.569	2.929	10	22	89	5.619
Brutto utlån til og fordringer på kunder	171	13.004	2.815	13.762	42.713	72.464
- Individuelle nedskrivninger	-	-	-129	-	-	-129
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-	-	-278	-	-	-278
Netto utlån til og fordringer på kunder	171	13.004	2.407	13.762	42.713	72.057
Verdipapirer - virkelig verdi over resultatregnskapet	354	1.053	4.252	8.445	840	14.943
Derivater	-	142	90	1.191	1.679	3.101
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	1	-	-	-	-	1
Verdipapirer - holde til forfall	-	75	-	39	-	114
Verdipapirer - lån og fordringer	-	-	-	2.460	-	2.460
Investering i eierinteresser og konsernselskaper	5.296	-	-	-	-	5.296
Goodwill	-	-	-	-	447	447
Eiendom, anlegg og utstyr	201	-	-	-	-	201
Andre eiendeler	623	642	129	231	-	1.625
Sum eiendeler	10.294	17.844	6.887	26.149	45.767	106.942
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	2.521	225	16	2.147	228	5.137
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1.053	1.220	-	2.273
Innskudd fra og gjeld til kunder *)	45.044	1.488	3.163	3.492	-	53.187
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1.341	3.938	19.916	5.065	30.259
Finansielle derivater	-	20	63	1.519	1.189	2.790
Forpliktelser ved periodeskatt	-	24	256	-	-	280
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	-	-	83	-	83
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	54	1.102	69	12	-	1.237
Ansvarlig lånekapital **)	-	-	432	-	2.608	3.040
Sum gjeld	47.619	4.199	8.990	28.389	9.091	98.287

Konsern						
2012 (mill. kr)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	1.079	-	-	-	-	1.079
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	47	2.933	10	22	-	3.012
Brutto utlån til og fordringer på kunder	174	12.366	2.967	15.760	43.675	74.943
- Individuelle nedskrivninger	-	-	-144	-	-	-144
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-	-	-295	-	-	-295
Netto utlån til og fordringer på kunder	174	12.366	2.528	15.760	43.675	74.504
Verdipapirer - virkelig verdi over resultatregnskapet	776	1.053	4.252	8.445	840	15.366
Derivater	-	141	90	1.191	1.679	3.100
Verdipapirer - tilgjengelig for salg	1	-	-	-	-	1
Verdipapirer - holde til forfall	-	75	-	39	-	114
Verdipapirer - lån og fordringer	-	-	-	2.460	-	2.460
Investering i eierinteresser og konsernselskaper	4.573	-	-	-	-	4.573
Goodwill	-	-	-	-	482	482
Eiendom, anlegg og utstyr	1.277	-	-	-	-	1.277
Andre eiendeler	920	659	129	244	-	1.951
Sum eiendeler	8.847	17.227	7.008	28.161	46.676	107.919
Gjeld						
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	2.521	225	16	2.147	228	5.137
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1.053	1.220	-	2.273
Innskudd fra og gjeld til kunder *)	44.109	1.488	3.163	3.492	-	52.252
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1.341	3.938	19.916	5.065	30.259
Finansielle derivater	-	20	63	1.519	1.189	2.790
Forpliktelse ved periodeskatt	-	44	298	-	-	342
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	-	-	93	-	93
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	126	1.418	129	17	-	1.690
Ansvarlig lånekapital **)	-	-	432	-	2.608	3.040
Sum gjeld	46.756	4.535	9.092	28.404	9.091	97.876

*) Porteføljen innskudd fra kunder blir hovedsakelig klassifisert i kategorien "på forespørsel". Basert på historikk vil innskudd fra kunder vokse i tiden fremover. Veksten i denne innskuddsporteføljen var i 2012 9,2 prosent. Det er etablert innskuddsgaranti i samsvar med Lov om sikringsordninger for banker for innskudd inntil to millioner kroner.

**) Forfallsstruktur for ansvarlig lånekapital er basert på endelig forfall.

Note 19 - Netto renteinntekter

Morbank		(mill. kr)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Renteinntekter		
158	144	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	59	134
3.292	3.396	Renter av utlån til og fordringer på kunder	3.498	3.375
370	362	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	362	370
3	3	Andre renteinntekter og lignende inntekter	9	11
3.824	3.904	Sum renteinntekter	3.928	3.891
		Rentekostnader		
345	235	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	162	345
1.071	1.163	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	1.139	1.057
916	1.001	Renter på utstedte verdipapirer	1.001	916
125	122	Renter på ansvarlig lånekapital	122	125
45	12	Andre rentekostnader og lignende kostnader	27	56
2.502	2.532	Sum rentekostnader	2.451	2.499
1.322	1.373	Sum netto renteinntekter	1.477	1.392

Note 20 - Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
		Provisjonsinntekter		
28	37	Garantiprovisjon	37	28
-	-	Meglerprovisjon	239	221
40	36	Porteføljeprovisjon spareprodukter	29	33
5	4	Formidlingsprovisjon spareprodukter	21	23
71	201	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	201	71
-	4	Provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	4	-
275	273	Betalingsformidling	282	275
105	121	Provisjon fra forsikringstjenester	121	105
19	32	Andre provisjonsinntekter	33	20
544	707	Sum provisjonsinntekter	968	778
		Provisjonskostnader		
74	79	Betalingsformidling	79	75
0	7	Andre provisjonskostnader	16	8
75	86	Sum provisjonskostnader	96	83
		Andre driftsinntekter		
22	27	Driftsinntekter fast eiendom	17	20
-	-	Eiendomsforvaltning og -omsetning	91	82
14	13	Inntekter finansiell rådgivning (Corporate)	12	14
4	5	Verdipapirromsetning	5	4
-	-	Regnskapsførerhonorarer	99	78
0	6	Andre driftsinntekter	43	27
39	51	Sum andre driftsinntekter	267	224
508	672	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	1.139	919

Note 21 - Netto resultat fra finansielle eiendeler

Noten viser netto avkastning på finansielle investeringer spesifisert på type finansielt instrument på de ulike klassifiseringskategoriene.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
		Vurdert til virkelig verdi over resultatet		
-16	76	Verdiendring på renteinstrumenter	76	-16
		Verdiendring på derivater/sikring		
-17	-4	Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-4	-17
36	14	Netto verdiendring på sikrede fastrenteutlån og derivater	14	36
42	68	Øvrige derivater	68	41
		Inntekter fra egenkapitalinstrumenter		
206	175	Inntekter fra eierinteresser	247	227
54	115	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	10	57
-22	32	Verdiendring og gevinst/tap på egenkapitalinstrumenter	22	64
282	476	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	433	392
		Vurdert til amortisert kost		
		Verdiendring på renteinstrumenter		
0	0	Verdiendring på renteinstrumenter holde til forfall	0	0
5	-	Verdiendring på renteinstrumenter lån og fordring	-	5
5	0	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost	0	5
		Vurdert til virkelig verdi - tilgjengelig for salg		
		Inntekter fra egenkapitalinstrumenter		
-	0	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	0	-
-1	-1	Gevinst/tap ved realisasjon av finansielle eiendeler	-1	-1
-1	-1	Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-1	-1
39	19	Netto inntekter fra valutahandel	19	39
324	495	Sum netto resultat fra finansielle eiendeler	451	434

Note 22 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Alle godtgjørelsesordninger i SpareBank 1 SMN utformes i samsvar med lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner og lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Godtgjørelsesutvalget skal foreta en årlig gjennomgang av praktiseringen av godtgjørelsesordningen, og det skal utarbeides en skriftlig rapport som oversendes styret for gjennomgang og godkjenning. Godtgjørelsesutvalget skal besørge at praktiseringen av godtgjørelsesordningen minst en gang i året gjennomgås av uavhengige kontrollfunksjoner.

Styret skal godkjenne og vedlikeholde godtgjørelsesordningen samt påse at dokumentasjonen som ligger til grunn for beslutninger er ivarettatt. I tillegg skal styret godkjenne enhver materiell endring eller unntak fra godtgjørelsesordningen.

Konsernets retningslinjer for variabel godtgjørelse skal sikre at ansatte, grupper eller virksomheten som helhet etterlever de risikostyringsstrategier, prosesser og verktøy konsernet har implementert for å beskytte verdier. Godtgjørelsesordningene utformes på en slik måte at ikke enkeltpersoner eller organisasjonen tar uakseptabel risiko for å maksimere den variable godtgjørelsen. Dette innebærer blant annet at grunnlaget for variabel godtgjørelse knyttet til foretakets risikjusterte resultat skal være en periode på minst ett år, og at opptjeningsperioden ikke skal være kortere enn ett år. SpareBank 1 SMN har ikke godtgjørelsesordninger for kundenheter som stimulerer til adferd som utfordrer bankens risikotoleranse, etiske retningslinjer eller kan bidra til interessekonflikter. Banken har ikke godtgjørelsesordninger for kontrollfunksjoner som stimulerer til adferd som utfordrer habilitet, og det er etablert klausuler om avkorting dersom det avdekkes brudd på gjeldende regelverk eller retningslinjer. Grunnlag for avkorting bygger på konsernets sanksjonssystem.

Følgende grupper av ansatte omfattes av ordningen:

Kategori 1: Daglig leder samt medlemmer av bankens ledergruppe

Kategori 2: Ledende ansatte

Kategori 3: Ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering

Kategori 4: Ansatte med tilsvarende godtgjørelse som ledende ansatte

Kategori 5: Ansatte med kontrolloppgaver

I tillegg er det gjort en vurdering av om andre ansatte med tilsvarende godtgjørelse som de foran omtalte grupper skal underlegges særskilte regler i henhold til forannevnte kriterier.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
480	548	Lønn	837	749
24	42	Pensjonskostnader (note 24)	55	32
25	28	Sosiale kostnader	31	29
528	618	Sum personalkostnader	924	810
820	837	Gjennomsnittlig antall ansatte	1.176	1.125
786	793	Antall årsverk per 31.12.	1.135	1.109
828	838	Antall ansatte per 31.12.	1.216	1.153

**Ytelser til konsernledelsen
2012 (hele 1000)**

Navn	Tittel	Lønn mv.	Herav bonus ¹⁾	Herav pensj. tilskudd for lønn over 12G	Herav aksjebasert bonus-avlønning	Nåverdi pensjonsforpliktelse	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Lån per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Finn Haugan	Konsernsjef	6.022	527	2.027	-	16.319	718	6.914	169.536
	Konserndir. Privatmarked								
Tore Haarberg	(viseadm.dir)	2.716	263	333	-	1.546	173	5.552	7.775
Wenche Margaretha Seljeseth ²⁾	Konserndir. Marked, kommunikasjon og samfunn	1.607	92	82	-	60	-	1.950	5.463
Vegard Helland	Konserndir. Bedriftsmarked	2.385	244	224	-	888	146	3.609	9.830
Kjell Fordal	Konserndir. Finans	2.682	251	367	-	5.145	764	6.804	270.518
Tina Steinsvik Sund ²⁾	Konserndir. Forretningsstøtte	2.246	219	228	-	60	-	6.759	8.517

2011 (hele 1000)

Navn	Tittel	Lønn mv.	Herav bonus ¹⁾	Herav pensj. tilskudd for lønn over 12G	Herav aksjebasert bonus-avlønning	Nåverdi pensjonsforpliktelse	Opptjente pensjonsrettigheter siste år	Lån per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Finn Haugan	Konsernsjef	4.964	494	1.337	-	15.846	627	7.268	126.902
	Konserndir. Privatmarked								
Tore Haarberg	(viseadm.dir)	2.510	251	305	-	1.942	158	5.640	3.640
Wenche Margaretha Seljeseth ^{2), 3)}	Konserndir. Marked, kommunikasjon og samfunn	1.035	-	10	11	-	58	2.240	2.463
Vegard Helland	Konserndir. Bedriftsmarked	1.888	117	161	-	1.250	128	1.554	5.254
Kjell Fordal	Konserndir. Finans	2.460	267	332	-	5.108	741	2.320	243.896
Tina Steinsvik Sund ²⁾	Konserndir. Forretningsstøtte	2.066	233	197	-	-	58	4.788	4.205

1) Gjelder utbetalt bonus opptjent i foregående regnskapsår

2) Innskuddsbasert pensjonsordning, opptjente pensjonsrettigheter er årets innbetalte sparebeløp

3) Ansatt som konserndirektør Marked, kommunikasjon og samfunn fra og med 1. desember 2011. Oppgitte ytelser gjelder for hele regnskapsåret

Som følge av endringer i skattereglene for topp-pensjon besluttet styret å avvikle den kollektive pensjonsordningen for lønninger utover 12 G fra 1. januar 2007. Styret har lagt til grunn tilnærmet like pensjonsrettigheter for alle ansatte. Derfor ble det i 2007 innført en individuell topp-pensjonsordning som innebærer at ansatte med lønn utover 12 G mottar et pensjonstilskudd motsvarende 16 prosent av lønn utover 12 G. Pensjonstilskuddet skal forutsetningsvis benyttes til pensjonsparing i produkter levert av SpareBank 1. For å sikre likeverdighet med den ordningen som ble avviklet, kompenseres også skatten på dette pensjonstilskuddet.

I henhold til arbeidsavtalen med konsernsjef er banken forpliktet til å dekke lønn og andre tilleggsytelser i inntil 24 måneder. Konsernsjef har rett til å fratruke ved fylte 60 år med en pensjon på 68 prosent av pensjongsivende lønn. I pensjonsforpliktelsen til konsernsjef inngår bankens kollektive tjenestepensjon. Konsernsjef har i tillegg avtale om ytelse til etterlatte. Konsernsjef har avtalefestet bonus avhengig av måloppnåelse i henhold til spesifikke kriterier, som fastsettes av styret etter innstilling fra Styrets godtgjørelsesutvalg.

Konserndirektørene har bonusavtaler som er avhengig av måloppnåelse i henhold til spesifikke kriterier fastsatt av styrets godtgjørelsesutvalg. Konserndirektørene har avtale om etterlønn mellom 12-24 måneder, dog med avkortning av lønn som opparbeides i eventuelt annet ansettelsesforhold.

Det er inngått førtidspensjonsavtale med en av konserndirektørene med rett til å fratruke ved fylte 62 år. Pensjon er 68 prosent av pensjongsivende lønn. Ytelsen knyttet til denne ordningen inngår i grunnlaget for opptjente pensjonsrettigheter i tabellen over.

Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i.

**Ytelser til styret og kontrollkomiteen
2012 (hele 1000)**

Navn	Tittel	Honorar	Honorarer til revisjons- og godtgjørelsesutvalget	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Per Axel Koch	Styreleder	345	14	31	-	45.930
Eli Arnstad ¹⁾	Nestleder styret til og med mars 2012	47	27	501	2.379	5.200
Kjell Bjordal	Styremedlem, nestleder fra og med april 2012	207	11	36	0	50.000
Aud Skrudland	Styremedlem	162	7	33	0	1.765
Arnhild Holstad	Styremedlem	162	-	33	2.517	-
Paul E. Hjelm-Hansen	Styremedlem	162	78	32	0	49.219
Bård Benum	Styremedlem	162	69	2	-	-
Venche Johnsen ¹⁾	Styremedlem, ansatterrepresentant	162	-	711	342	24.716
Elbjørg Gui Standal	Styremedlem	122	23	1	-	-
Rolf Røkke	Leder kontrollkomiteen	140	-	1	-	-
Anders Lian	Nestleder kontrollkomiteen	94	-	1	-	-
Terje Ruud	Medlem kontrollkomiteen	94	-	1	-	-

2011 (hele 1000)

Navn	Tittel	Honorar	Honorarer til revisjons- og godtgjørelsesutvalget	Andre godtgjørelser	Lån per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Per Axel Koch	Styreleder	330	16	16	-	35.000
Eli Arnstad	Nestleder styret tom mars 2011	180	71	17	2.380	4.000
Kjell Bjordal	Styremedlem, nestleder fom april 2012	155	-	18	-	27.428
Aud Skrudland	Styremedlem	155	-	18	239	1.346
Arnhild Holstad	Styremedlem	155	-	17	2.282	-
Paul E. Hjelm-Hansen	Styremedlem	155	70	16	-	37.536
Bård Benum	Styremedlem	155	68	1	-	-
Venche Johnsen ¹⁾	Styremedlem, ansatterrepresentant	155	-	611	399	16.706
Rolf Røkke	Leder kontrollkomiteen	135	-	0	-	-
Tone Valmot	Medlem kontrollkomiteen til og med mars 2011	26	-	-	-	8.012
Anders Lian	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	-	-	-
Terje Ruud	Medlem kontrollkomiteen fra og med april 2011	71	-	-	-	-

¹⁾ Andre godtgjørelser inkluderer lønn i ansettelsesforhold

Styrets leder har verken bonusavtale eller avtale om etterlønn.

Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i.

**Ytelser til representantskapet
(Hele 1000)**

	2012	2011
Terje Skjønhs, representantskapets leder til og med mars 2012	26	77
Randi Dyrnes, representantskapets leder fra og med april 2012	61	-
Øvrige medlemmer	549	670

Note 23 - Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
528	618	Personalkostnader	924	810
167	166	IT-kostnader	187	185
23	23	Porto og verditransport	28	27
38	39	Markedsføring	49	50
38	43	Ordinære avskrivninger (note 31 og 32)	102	87
119	128	Driftskostnader faste eiendommer	101	95
47	55	Kjøpte tjenester	66	55
129	132	Andre driftskostnader	199	173
1.089	1.206	Sum andre driftskostnader	1.654	1.482
Godtgjørelse til revisor (i 1000 kr)				
1.331	1.006	Lovpålagt revisjon	1.835	1.989
119	-	Andre attestasjonstjenester	93	284
451	87	Skatterådgivning	99	960
316	511	Andre tjenester utenfor revisjonen	1.262	714
2.218	1.604	Sum inklusive merverdiavgift	3.289	3.946

Note 24 - Pensjon

Ytelsesbasert ordning

Pensjonsordningen administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen er lukket for nye medlemmer.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Konsernet har tilbudt innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte siden 1. januar 2008.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Optak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Avtalefestet førtidspensjon ny ordning

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G. I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt nødvendige beregninger.

For nærmere omtale av konsernets pensjonsordninger se note 2 om regnskapsprinsipper samt note 22 om personalkostnader.

IAS 19 Ytelser til ansatte

Ny IAS 19 om ytelse til ansatte ble 6. juni 2012 vedtatt av EU. I krafttredelse er 1. januar 2013, med mulighet for tidlig implementering. SpareBank 1 SMN vil implementere standarden fom 1. januar 2013. Basert på aktuarberegning per 31. desember 2012 anslås implementeringseffekten å være omlag 52 millioner kroner i positiv effekt på konsernets egenkapital. Endringen fra tidligere estimat skyldes hovedsakelig endring i diskonteringsrenten siden forrige beregning.

Økonomiske forutsetninger	2012		2011	
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser
Diskonteringsrente	2,6 %	3,9 %	4,0 %	2,6 %
Forventet avkastning på midlene	4,1 %	3,9 %	5,7 %	4,1 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,3 %	3,3 %	3,5 %	3,3 %
Forventet G-regulering	3,3 %	3,3 %	3,8 %	3,3 %
Forventet pensjonsregulering	0,4 %	0,2 %	2,0 %	0,4 %
Arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %
Forventet AFP-uttak fra 62/64 år	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %

Morbank			Konsern		
2011	2012	Netto pensjonsforpliktelse i balansen (mill kroner). Finansiell status 1.1.	2012	2011	
609	679	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	706	633	
-656	-622	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-639	-675	
-47	58	Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	67	-42	
-	-107	Ikke-innregnede estimatavvik (evt. aktuarielle gevinster/tap)	-111	2	
-1	-1	Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening	-1	-1	
48	-50	Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-45	-41	
5	8	Arbeidsgiveravgift	9	5	
-43	-42	Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravg.	-35	-36	

Fordeling av forpliktelsen mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern per 1.1.

Konsern	2012			2011		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	668	38	706	599	34	633
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-639	-	-639	-675	-	-675
Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	30	38	67	-76	34	-42
Ikke-innregnede estimatavvik (evt. aktuarielle gevinster/tap)	-107	-4	-111	-9	11	2
Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening	-1	-	-1	-1	-	-1
Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-79	34	-45	-86	45	-41
Arbeidsgiveravgift	4	5	9	1	5	5
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-75	39	-35	-85	49	-36

Morbank			Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Periodens pensjonskostnad		
26	29	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	31	29
24	17	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	18	25
-36	-25	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-26	-37
-2	5	Estimatavvik innregnet i perioden	5	-2
-	-	Tidligere perioders opptjening innregnet i perioden	-	-
12	26	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravg.	28	14
-	3	Periodisert arbeidsgiveravgift	3	1
-	-	Curtailment (overgang til ITP)	-	-
-	-	Settlement (overgang til ITP)	-	-
-	-	Effekt avvikling av ordningen	-	-
12	29	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad *)	31	14
4	5	Avtalefestet pensjon, ny ordning	5	4
8	10	Innskuddsbasert pensjonskostnad	19	13
24	43	Periodens pensjonskostnad	55	32
2	4	*) Herav avtalefestet pensjon gammel ordning, usikret	4	2
		Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen		
2011	2012		2012	2011
-43	-42	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1.	-35	-36
-	2	Curtailment/Settlement	31	14
12	29	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad inkl curtailment/settlement	-	-
-12	-9	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-11	-14
-42	-21	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12.	-15	-35
		Finansiell status 31.12.		
2011	2012		2012	2011
679	554	Pensjonsforpliktelse	573	706
-670	-628	Verdi av pensjonsmidler	-645	-690
-56	49	Utsatt tap/gevinst	53	-57
-1	-	Tidligere perioders opptjening innregnet i perioden	-	-1
-48	-25	Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-20	-41
5	4	Arbeidsgiveravgift	5	6
-42	-21	Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift *	-15	-35

* Presenteres brutto i konsernregnskapet

Fordeling av finansiell status per 31.12. mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern

Konsern	2012			2011		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse	542	31	573	668	38	706
Verdi av pensjonsmidler	-645	-	-645	-690	-	-690
Utsatt tap/gevinst	54	-1	53	-53	-4	-57
Utsatt planendring	-	-	-	-1	-	-1
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-50	30	-20	-75	34	-41
Arbeidsgiveravgift	-	4	5	1	5	6
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-49	34	-15	-74	39	-35

Virkelig verdi av pensjonsforpliktelsen konsern	2012	2011
	IB pensjonsforpliktelser (PBO)	706
Forpliktelse ved planendring	-	-
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	31	29
Utbetaling/utløsning fra ordning	-29	-35
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	18	25
Aktuariell tap/(gevinst)	-153	55
UB pensjonsforpliktelser (PBO)	573	706
Virkelig verdi av pensjonsmidlene konsern	2012	2011
IB pensjonsmidler	639	675
Innbetalinger	10	12
Utbetalinger/utløsning fra fond	-29	-35
Forventet avkastning	26	37
Netto endring pensjonsmidler	-	-
UB markedsverdi av pensjonsmidler	645	690

Historisk informasjon konsern	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	-573	-706	-633	-628	-1.019
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	645	690	657	582	633
Netto overskudd/underskudd (-)	72	-16	25	-46	-386

Sensitivitet konsern	+ 1 %-poeng diskonteringsrente	- 1 %-poeng diskonteringsrente	+ 1 %-poeng lønnsjustering	- 1 %-poeng lønnsjustering
2012				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	-5	7	6	-5
Endring i pensjonsforpliktelse	-73	91	50	-45
2011				
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	-4	6	5	-4
Endring i pensjonsforpliktelse	-99	126	-71	-64

2011	2012	Medlemmer	2012	2011
915	890	Antall personer som er med i pensjonsordningen	914	941
533	479	herav aktive	500	556
382	411	herav pensjonister og uføre	414	385

Plassering av pensjonsmidlene i pensjonskassen	2012	2011
Omløpsobligasjoner	104	142
Anleggsobligasjoner	273	275
Pengemarked	76	32
Aksjer	203	177
Eiendom	15	16
Sum	672	641

Note 25 - Skatt

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon over forskjellen mellom det regnskapsmessige resultat før skattekostnad, årets skattegrunnlag og årets skattekostnad. Formuesskatt er klassifisert som andre driftskostnader i samsvar med IAS 12.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill kroner)	2012	2011
1.053	1.283	Resultat før skattekostnad	1.355	1.236
-189	-302	+/- permanente forskjeller *	-255	-306
-26	-20	+/- konsernbidrag	-20	-26
-69	-75	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	-14	-31
-	-	+ korreksjonsinntekt til fremføring	-27	28
-	-	+ underskudd til fremføring	-2	-34
770	886	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	1.036	867
215	248	Herav betalbar skatt 28%	290	245
215	248	Betalbar skatt i balansen	290	245
-1	-6	For mye/lite skatt avsatt tidligere år	-6	-1
215	242	Sum betalbar skatt	284	244
215	248	Betalbar skatt av årets overskudd	290	245
19	21	+/- endring i utsatt skatt	12	13
-1	-6	+/- for mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-6	-4
1	-1	+ kildeskatt	-1	1
235	262	Årets skattekostnad	295	255
		Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt		
19	21	Resultatført utsatt skatt	12	13
-	22	Korrigerings betalbar skatt/utsatt skatt tidligere år *	31	-
19	43	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	43	13

* Skyldes endringer i midlertidige forskjeller mellom avlagt årsregnskap og endelige ligningspapirer

Balanseført			Balanseført	
2011	2012	Sammensetning av balanseført utsatt skatt	2012	2011
-	-	Midlertidige forskjeller på:		
-	-	- Driftsmidler	116	140
-	-	- Leasingobjekter	120	171
42	21	- Netto pensjonsforpliktelse	24	45
161	243	- Verdipapirer	243	161
445	617	- Sikringsinstrumenter	617	445
-	-	- Andre midlertidige forskjeller	2	2
649	880	Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	1122	964
182	247	Utsatt skatt	315	270
		Midlertidige forskjeller på:		
-22	-15	- Driftsmidler	-19	-26
-	-	- Netto pensjonsforpliktelse	-6	-6
-26	-1	- Verdipapirer	-1	-26
-455	-567	- Sikringsinstrumenter	-567	-455
-2	-	- Andre midlertidige forskjeller	-55	-63
-	-	- Fremførbart underskudd	-192	-257
-505	-583	Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-840	-833
-141	-163	Utsatt skattefordel	-235	-233
40	83	Netto utsatt skatt/skattefordel	80	37

Tabellen ovenfor består av midlertidige forskjeller fra alle konsoliderte selskaper vist brutto. På selskapsnivå er skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller nettoført.

På konsernivå bruttoføres dette i samsvar med IAS 12 ved at hvert selskap presenteres separat ved beregning av konsernets skattefordel

og utsatt skatt:

			2012	2011
Skattefordel balanseført 31.12			13	19
Utsatt skatt balanseført 31.12			93	55

Resultatført		Sammensetning av resultatført utsatt skatt	Resultatført	
2011	2012		2012	2011
-	-	Midlertidige forskjeller på:		
-	-	- Driftsmidler	-24	-17
-0	22	- Leasingobjekter	-51	48
-41	-23	- Netto pensjonsforpliktelse	-21	-3
-170	-172	- Verdipapirer	81	-41
-	-	- Sikringsinstrumenter	172	-170
-	-	- Andre midlertidige forskjeller	-0	-
-212	-174	Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	157	-184
-59	-49	Utsatt skatt	44	-52
9	-10	Midlertidige forskjeller på:		
-	-	- Driftsmidler	7	1
-3	-3	- Netto pensjonsforpliktelse	0	-1
141	112	- Verdipapirer	25	-3
-4	-	- Sikringsinstrumenter	-112	141
-	-	- Andre midlertidige forskjeller	8	-9
-	-	- Fremførbart underskudd	65	8
143	99	Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-7	137
40	28	Utsatt skattefordel	-2	38
-19	-21	Netto	42	13
2011	2012	Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt	2012	2011
296	359	28% av resultat før skatt	379	346
-61	-90	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller) *	-77	-91
-	-	Endring utsatt skatt tidligere år	-1	-1
1	-1	Kildeskatt	-1	1
-1	-6	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-6	-1
235	262	Resultatført periodeskatt	295	255
22 %	20 %	Effektiv skattesats i %	22 %	20 %

* Inkluderer ikke fradragsberettigede kostnader samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede og felleskontrollerte selskaper (resultatandeler trekkes ut ettersom de allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

Note 26 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

Med virkning fra 1. januar 2009 har konsernet implementert endringene i IFRS 7 knyttet til finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen. Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger per nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

- notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
- verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)
- verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger) (nivå 3)

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2012:

Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Derivater	61	3.039	-	3.100
Obligasjoner og sertifikater	3.764	10.825	-	14.590
Egenkapitalinstrumenter	131	-	601	731
Fastrentelån	-	2.585	-	2.585
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
Egenkapitalinstrumenter	-	-	46	46
Sum eiendeler	3.956	16.450	646	21.051
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
Derivater	62	2.728	-	2.790
Sum forpliktelser	62	2.798	-	2.790

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2011:

Eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Derivater	2	3.694	-	3.697
Obligasjoner og sertifikater	2.896	6.980	-	9.875
Egenkapitalinstrumenter	143	-	417	560
Fastrentelån	-	2.012	-	2.012
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
Egenkapitalinstrumenter	-	-	51	51
Sum eiendeler	3.041	12.687	468	16.195
Forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
Derivater	1	3.157	-	3.158
Sum forpliktelser	1	3.157	-	3.158

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs, for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg samt statskasseveksler.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC-derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst

mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Spesielle verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer

- notert markedspris eller handlerpris for tilsvarende instrumenter
- virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve
- virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen
- andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2012:

	Egenkapitalinstrumenter	Sum
Inngående balanse 1.1.	468	468
Investeringer i perioden	177	177
Salg i perioden (til bokført verdi)	-6	-6
Gevinst eller tap ført i resultatet	8	8
Utgående balanse 31.12.	646	646

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2011:

	Egenkapitalinstrumenter	Sum
Inngående balanse 1.1.	449	449
Overført til nivå 1 eller 2	-23	-23
Investeringer i perioden	43	43
Salg i perioden (til bokført verdi)	-1	-1
Gevinst eller tap ført i resultatet	-5	-5
Gevinst eller tap ført direkte mot totalresultatet	5	5
Utgående balanse 31.12.	468	468

Periodens samlede gevinst og tap gjelder for eiendeler som er eiet på balansedagen.

Note 27 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi

Finansielle instrumenter som bokføres til virkelig verdi omfatter aksjer, deler av sertifikat og obligasjonsporteføljen (klassifisert til virkelig verdi) og derivater. For nærmere beskrivelse henvises til note 2 Regnskapsprinsipper IFRS samt note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper.

Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi regnskapsføres til amortisert kost. For nærmere beskrivelse se note 2 Regnskapsprinsipper IFRS. Amortisert kost innebærer verdsetting av balanseposter etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for nedskrivninger.

Verdsetting til virkelig verdi vil alltid være beheftet med usikkerhet.

Vurdering av virkelig verdi for poster ført til amortisert kost

Hvilke metoder som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi for finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost beskrives nedenfor:

Utlån til og fordringer på kunder

p.t.-prisede utlån er utsatt for konkurranse i markedet. Dette tilsier at mulige merverdier i porteføljen ikke vil bli opprettholdt over lengre tid. Virkelig verdi av p.t.-prisede utlån er derfor satt til amortisert kost. Effekten av endringer i kredittkvaliteten i porteføljen hensyntas gjennom gruppevis nedskrivninger, og gir derfor et godt uttrykk for virkelig verdi i den delen av porteføljen hvor det ikke er foretatt individuelle nedskrivninger. Individuelle nedskrivninger fastsettes gjennom en vurdering av fremtidig kontantstrøm, neddiskontert med effektiv rente. Nedskrevet verdi gir derfor et godt uttrykk for virkelig verdi av disse utlånene. Periodens samlede gevinst og tap gjelder for eiendeler som er eiet på balansedagen.

Fastrenteutlån i norske kroner er bokført til virkelig verdi jf. note 2 og er ikke omfattet av beskrivelsen over.

Obligasjoner klassifisert til å holde til forfall og til lån og fordringer

Endring til virkelig verdi er beregnet ut fra en teoretisk markedsverdivurdering basert på rente- og spreadkurver.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner samt gjeld til kredittinstitusjoner

For utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner samt gjeld til kredittinstitusjoner, estimeres virkelig verdi til å samsvare med bokført verdi.

Morbank				
(mill. kr)	Bokført verdi 31.12.12	Virkelig verdi 31.12.12	Bokført verdi 31.12.11	Virkelig verdi 31.12.11
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5.619	5.619	5.033	5.033
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	69.879	69.879	68.357	68.357
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	2.585	2.585	2.012	2.012
Aksjer	354	354	331	331
Obligasjoner til virkelig verdi	14.590	14.590	9.875	9.875
Obligasjoner holde til forfall	114	114	583	584
Obligasjoner til lån og fordring	2.460	2.473	2.460	2.451
Derivater	3.101	3.101	3.698	3.698
Sum finansielle eiendeler	98.702	98.715	92.349	92.342
Forpliktelseser				
Gjeld til kredittinstitusjoner	5.137	5.137	6.232	6.232
Gjeld vedr. bytteordningen med staten	2.273	2.273	2.886	2.886
Innskudd fra og gjeld til kunder	53.187	53.187	48.114	48.114
Verdipapirgjeld til amortisert kost	14.968	15.084	12.444	11.266
Verdipapirgjeld, sikring	15.292	15.044	15.704	15.647
Derivater	2.790	2.790	3.158	3.158
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	1.470	1.449	936	884
Ansvarlig lånekapital, sikring	1.570	1.572	1.754	1.798
Sum finansielle forpliktelseser	96.687	96.536	91.228	89.985
Konsern				
(mill. kr)	Bokført verdi 31.12.12	Virkelig verdi 31.12.12	Bokført verdi 31.12.11	Virkelig verdi 31.12.11
Eiendeler				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.012	3.012	2.557	2.557
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	72.358	72.358	71.363	71.363
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	2.585	2.585	2.012	2.012
Aksjer	777	777	611	611
Obligasjoner til virkelig verdi	14.590	14.590	9.875	9.875
Obligasjoner holde til forfall	114	114	583	584
Obligasjoner til lån og fordring	2.460	2.473	2.460	2.451
Derivater	3.100	3.100	3.697	3.697
Sum finansielle eiendeler	98.996	99.009	93.157	93.151
Forpliktelseser				
Gjeld til kredittinstitusjoner	5.137	5.137	6.232	6.232
Gjeld vedr. bytteordningen med staten	2.273	2.273	2.886	2.886
Innskudd fra og gjeld til kunder	52.252	52.252	47.871	47.871
Verdipapirgjeld til amortisert kost	14.968	15.084	12.444	11.266
Verdipapirgjeld, sikring	15.292	15.044	15.704	15.647
Derivater	2.790	2.790	3.158	3.158
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	1.470	1.449	936	884
Ansvarlig lånekapital, sikring	1.570	1.572	1.754	1.798
Sum finansielle forpliktelseser	95.751	95.600	90.985	89.742

Note 28 - Certifikater og obligasjoner

Obligasjoner og sertifikater er klassifisert i kategoriene virkelig verdi over resultatet, holde til forfall og lån og fordring. Måling til virkelig verdi gjenspeiler markedsverdi, mens kategorien holde til forfall og lån og fordring måles til amortisert kost.

Morbank			Konsern	
2011	2012	Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor (mill. kr)	2012	2011
3.077	4.178	Stat (pålydende)	4.178	3.077
3.059	4.111	virkelig verdi	4.111	3.059
-	-	amortisert kost (holde til forfall, lån og fordring)	-	-
3.059	4.111	Bokført verdi stat	4.111	3.059
939	1.649	Annen offentlig utsteder (pålydende)	1.649	939
904	1.672	virkelig verdi	1.672	904
39	39	amortisert kost (holde til forfall, lån og fordring)	39	39
943	1.711	Bokført verdi annen offentlig utsteder	1.711	943
8.580	11.142	Finansielle foretak (pålydende)	11.142	8.580
5.763	8.735	virkelig verdi	8.735	5.763
3.003	2.535	amortisert kost (holde til forfall, lån og fordring)	2.535	3.003
8.766	11.270	Bokført verdi finansielle foretak	11.270	8.766
150	72	Ikke-finansielle foretak (pålydende)	72	150
150	71	virkelig verdi	71	150
-	-	amortisert kost (holde til forfall, lån og fordring)	-	-
150	71	Bokført verdi finansielle foretak	71	150
12.746	17.040	Sum rentepapirer, pålydende verdi	17.040	12.746
12.918	17.164	Sum rentepapirer, bokført verdi	17.164	12.918

For nærmere spesifisering av renterisiko henvises til note 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko.

Note 29 - Finansielle derivater

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater. Dette gjelder både derivater benyttet til sikringsformål og ikke sikring. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Konsern

Noten er tilnærmet lik for morbank og konsern. Tall i mill kr.

Til virkelig verdi over resultatet	2012			2011		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	1.478	42	-61	2.318	47	-58
Valutabytteavtaler (swap)	19.273	282	-144	19.534	410	-280
Valutaopsjoner	15	0	0	60.391	313	-310
Sum valutainstrumenter	20.765	323	-205	82.243	770	-648
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	95.214	2.343	-2.267	81.052	1.834	-1.685
Korte rentebytteavtaler (FRA)	69.000	27	-29	5.000	2	-1
Andre rentekontrakter	1.247	62	-62	1.329	48	-45
Sum renteinstrumenter	165.461	2.432	-2.357	87.381	1.884	-1.732
Sikring						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (inkl. rente- og valutaswap, dekker også cross currency)	12.545	515	-319	15.147	572	-231
Andre rentekontrakter	-	-	-	-	-	-
Sum renteinstrumenter	12.545	515	-319	15.147	572	-231
Sum valuta- og renteinstrumenter						
Sum renteinstrumenter	178.005	2.948	-2.677	102.528	2.456	-1.963
Sum valutainstrumenter	20.765	323	-205	82.243	770	-648
Sum	198.771	3.271	-2.882	184.771	3.226	-2.611

Markedsverdien til valutaswapper og valutaterminer er nettoført under andre eiendeler i balansen.

Note 30 - Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Banken klassifiserer aksjer innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Øvrige aksjer klassifiseres som tilgjengelig for salg. Investeringer i ansvarlige lån bokføres til amortisert kost.

Morbank		Aksjer og andeler (mill. kr)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
330	353	Til virkelig verdi over resultat	691	536
38	42	Børsnoterte	106	132
292	312	Unoterte	585	404
1	1	Tilgjengelig for salg	70	63
-	-	Børsnoterte	25	11
1	1	Unoterte	46	51
-	-	Til amortisert kost	16	13
-	-	Unoterte	16	13
331	354	Sum aksjer og andeler	777	611
		Virksomhet holdt for salg - herav aksjer		
-	239	Børsnoterte	320	32
222	101	Unoterte	-	326
222	340	Sum aksjer holdt for salg	320	358
38	281	Sum børsnoterte selskaper	451	175
514	414	Sum unoterte selskaper	646	794

Note 31 - Goodwill

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
		Goodwill		
447	447	Anskaffelsekost 01.01	472	460
-	-	Tilgang/Avgang	10	12
447	447	Anskaffelsekost 31.12	482	471
447	447	Balanseført goodwill 31.12	482	471

Balanseført verdi i morbank, 447 millioner kroner, knytter seg til merverdi i forbindelse med kjøp av 100 prosent av Romsdals Fellesbank i 2005. Resterende beløp på konsernnivå gjelder morbankens kjøp av Romsdals Fellesbank som omtalt ovenfor, fusjon og oppkjøp fra EiendomsMegler 1 Midt-Norge av eiendomsmeglerforetak samt SpareBank 1 SMN Regnskap sine oppkjøp av regnskapskontorer. Årets økning på konsernnivå med 10 millioner kroner gjelder ytterligere oppkjøp foretatt i 2012.

Goodwillpostene vurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. Det er ikke foretatt nedskrivning av goodwill i 2012.

Se note 3 for beskrivelse av verddivurderingsmodellen for goodwill.

Note 32 - Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank 2011			Konsern 2011			
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	(mill. kr)	Totalt	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygg, tomter og annen fast eiendom
19	327	345	Anskaffelseskost 01.01.2011	1.300	396	904
6	53	59	Tilgang	279	87	192
-	10	10	Avgang	128	21	107
24	370	394	Anskaffelseskost 31.12.2011	1.451	462	989
4	210	215	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2011	274	249	25
1	36	37	Årets avskrivning	86	49	38
-	1	1	Årets nedskrivning	2	2	-
-	9	10	Reversering av akk. av- og nedskrivninger	20	19	-
5	238	243	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2011	342	280	62
19	132	151	Balanseført verdi 31.12.2011	1.109	182	927
Morbank 2012			Konsern 2012			
24	370	394	Anskaffelseskost 01.01.2012	1.451	462	989
32	65	97	Tilgang	279	76	203
-	101	101	Avgang	107	102	5
56	334	390	Anskaffelseskost 31.12.2012	1.624	436	1.188
5	238	243	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2012	342	280	62
2	40	42	Årets avskrivning	101	58	42
-	1	1	Årets nedskrivning	1	1	-
-	96	96	Reversering av akk. av- og nedskrivninger	96	96	-
6	183	190	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2012	347	243	104
50	151	201	Balanseført verdi 31.12.2012	1.277	193	1.083

Avskrivning

Med utgangspunkt i anskaffelseskost fratrukket eventuell restverdi avskrives eiendelene linieært over forventet levetid innenfor følgende rammer:

Teknisk anlegg: 10 år

Maskiner: 3-5 år

Inventar: 5-10 år

IT-utstyr: 3-5 år

Transportmidler: 10 år

Bygg og annen fast eiendom: 25-33 år

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Anskaffelseskost av avskrevne eiendeler

Anskaffelseskost av fullt ut avskrevne eiendeler som fortsatt er i bruk i banken i 2011 utgjør 41 millioner kroner.

Bruttoverdi av anleggsmidler som er midlertidig ute av drift.

Konsernet har ikke vesentlige anleggsmidler som midlertidig er ute av drift per 31. desember 2012.

Note 33 - Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
-	-	Utsatt skattefordel (se note 25)	13	19
956	1.009	Opptjente ikke mottatte inntekter	1.026	948
4	46	Fordringer verdipapirer	46	4
30	230	Øvrige eiendeler	381	218
991	1.284	Andre eiendeler	1.465	1.189

Note 34 - Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank		(mill. kr)	Konsern	
2011	2012	Innskudd fra og gjeld til kunder	2012	2011
41.074	45.044	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	44.109	40.831
7.040	8.143	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	8.143	7.040
48.114	53.187	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	52.252	47.871
2,4 %	2,2 %	Gjennomsnittlig rente	2,3 %	2,3 %

Av totale innskudd utgjør fastrenteinnskudd 8,72 prosent

2011	2012	Innskudd fordelt på sektor og næring	2012	2011
20.860	22.279	Lønnstakere o.l.	22.279	20.860
3.920	4.354	Offentlig forvaltning	4.354	3.920
1.757	2.002	Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	2.002	1.757
402	138	Havbruk	138	402
1.079	891	Industri og bergverk	891	1.079
1.420	1.715	Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	1.715	1.420
3.517	3.923	Hotell og handel	3.923	3.517
1.103	1.166	Sjøfart	1.166	1.103
3.545	4.865	Eiendomsdrift	4.256	3.517
5.103	4.802	Forretningsmessig tjenesteyting og lignende	4.802	5.103
3.231	3.575	Transport og tjenesteytende næringer	3.360	3.036
2.178	3.477	Øvrige sektorer	3.366	2.157
48.114	53.187	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	52.252	47.871

2011	2012	Innskudd fordelt på geografiske områder	2012	2011
19.171	22.299	Sør-Trøndelag	21.364	18.928
13.503	13.800	Nord-Trøndelag	13.800	13.503
7.291	7.995	Møre og Romsdal	7.995	7.291
97	211	Sogn og Fjordane	211	97
287	303	Nordland	303	287
4.525	4.441	Oslo	4.441	4.525
2.847	3.517	Landet for øvrig	3.517	2.847
393	621	Utlandet	621	393
48.114	53.187	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	52.252	47.871

Note 35 - Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern		
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011	
220	706	Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	706	220	
27.928	29.553	Obligasjonsgjeld	29.553	27.928	
28.148	30.259	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer	30.259	28.148	
5,2 %	3,2 %	Gjennomsnittlig rente sertifikater	3,2 %	5,2 %	
3,4 %	3,5 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	3,5 %	3,4 %	

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutaswapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

2011	2012	Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt ¹⁾	2012	2011
4.873	-	2012	-	4.873
5.673	5.258	2013	5.258	5.673
8.647	7.971	2014	7.971	8.647
3.752	4.050	2015	4.050	3.752
3.881	4.952	2016	4.952	3.881
-	2.732	2017	2.732	-
-	2.000	2018	2.000	-
-	250	2019	250	-
1.075	1.309	2020	1.309	1.075
-	375	2022	375	-
-	1.000	2027	1.000	-
-1	-1	Valutaagio	-1	-1
248	364	Over og underkurs, markedsverdi strukturerte obligasjoner	364	248
28.148	30.259	Sum verdipapirgjeld	30.259	28.148

1) Fratrukket egne obligasjoner. Sum nominell egenbeholdning 2012 utgjør 566,4 millioner kroner (845,4 millioner i 2011).

2011	2012	Verdipapirgjeld fordelt på vesentlige valutaer	2012	2011
19.345	23.317	NOK	23.317	19.345
8.065	5.458	EUR	5.458	8.065
738	1.485	Øvrige	1.485	738
28.148	30.259	Sum verdipapirgjeld	30.259	28.148

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2012	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2011
Sertifikatgjeld	706	839	352	0	219
Obligasjonsgjeld	29.190	9.284	7.480	-294	27.681
Verdijusteringer	364	-	-	115	248
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	30.259	10.122	7.832	-179	28.148

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2011	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.2010
Sertifikatgjeld	219	219	235	-	235
Obligasjonsgjeld	27.681	5.827	5.809	81	27.581
Verdijusteringer	248	-	-	123	126
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	28.148	6.046	6.044	204	27.941

Note 36 - Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern		
2011	2012	Annen gjeld og balanseført forpliktelse (mill. kr)	2012	2011	
-	-	Pensjonsforpliktelser (note 24)	6	7	
10	9	Leverandørgjeld	40	38	
113	87	Trasseringsgjeld	87	113	
20	73	Gjeld verdipapirer	73	20	
40	83	Utsatt skatt	93	55	
215	248	Betalbar skatt	290	244	
101	74	Avsetninger	74	102	
913	800	Tidsavgrensninger	1.124	1.213	
130	226	Annet	268	177	
1.544	1.600	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	2.054	1.971	
Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)					
957	1.082	Betalingsgarantier	1.082	957	
703	926	Kontraktsgarantier	926	703	
1.945	2.946	Lånegarantier	2.946	1.945	
92	100	Garantier for skatter	100	92	
160	158	Annet garantiansvar	158	160	
3.857	5.213	Sum stilte garantier	5.213	3.857	
Andre forpliktelser ikke balanseført					
10.578	8.688	Ubenyttede kreditter	8.688	10.578	
470	1.539	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	1.652	500	
664	633	Ubenyttede garantitilsagn	633	664	
148	155	Remburser	155	148	
-	-	Uinnkalt kapital i Private Equity fond	69	128	
11.860	11.016	Sum andre forpliktelser	11.197	12.018	
17.261	17.828	Totale forpliktelser	18.464	17.996	

Kontanter	Verdipapir	Sum	Pantstillelser	Sum	Verdipapir	Kontanter
1.526	7.429	8.955	Pantstillelse 2012	8.955	7.429	1.526
-	-	-	Tilhørende forpliktelse 2012	-	-	-
953	7.900	8.853	Pantstillelse 2011	8.853	7.900	953
-	-	-	Tilhørende forpliktelse 2011	-	-	-

Pågående rettsvister

Konsernet er part i rettsvister med et økonomisk omfang som vurderes til ikke å ha vesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling. Det er foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det er funnet grunnlag for dette.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet har en årlig forpliktelse på ca. 98 millioner kroner knyttet til operasjonelle leieavtaler.

SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt

Vedrørende bankens forpliktelser knyttet til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, se note 9 om overføring av finansielle eiendeler.

Note 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

For beskrivelse av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner og hvordan den påvirker kapitaldekningen, henvises til note 2 Regnskapsprinsipper IFRS.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill. kr)	2012	2011
Tidsbegrenset:				
112	97	2018 fast rente 6,65 % (Call 2013) ^{1) 2)}	97	112
538	72	2018 3 mnd NIBOR + 1,25 % (Call 2013) ²⁾	72	538
-	1.000	2022 3mnd NIBOR + 2,75 % (Call 2017)	1.000	-
470	470	2036 fast rente 2,94 %, JPY (Call 2018) ¹⁾	470	470
59	57	Over-/underkurs/markedsverdi	57	59
257	128	Valuta agio tidsbegrenset	128	257
1.436	1.824	Sum tidsbegrenset	1.824	1.436
Evigvarende:				
300	300	Evigvarende 3 mnd NIBOR + 0,85 % (Call 2016)	300	300
-2	-2	Underkurs evigvarende	-2	-2
-	-	Valuta agio evigvarende	-	-
298	298	Sum evigvarende	298	298
Fondsobligasjonslån:				
522	522	Fondsobligasjon 30 år, fast rente 6,5 %, USD 75 mill. (Call 2013) ¹⁾	522	522
350	350	Fondsobligasjon 10/99, fast rente 8,25 % NOK (Call 2020) ¹⁾	350	350
100	100	Fondsobligasjon 10/99, flytende rente NOK (Call 2020)	100	100
58	56	Underkurs evigvarende	56	58
-74	-110	Valuta agio fondsobligasjonslån	-110	-74
956	918	Sum fondsobligasjonslån	918	956
2.690	3.040	Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	3.040	2.690
5,5 %	4,9 %	Gjennomsnittlig rente NOK	4,9 %	5,5 %
5,3 %	5,2 %	Gjennomsnittlig rente USD	5,2 %	5,3 %

1) Fastrentefinansieringen er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtaler

2) Beslutning om førtidig innfrielse i 1. kvartal 2013 er godkjent av Finanstilsynet

Morbank og konsern

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2012	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst-nominell verdi	Valutaendringer og over-/underkurs	31.12.2011
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	1.169	1.000	481	-	650
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, Valuta	584	-	-	-115	699
Evigvarende ansvarlig lånekapital, NOK	300	-	-	-	300
Fondsobligasjonslån, NOK	450	-	-	-	450
Fondsobligasjonslån, Valuta	419	-	-	-33	452
Verdijusteringer	118	-	-	-21	139
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	3.040	1.000	481	-169	2.690

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.2011	Emittert - nominell verdi	Forfalt/ innløst-nominell verdi	Valutaendringer og over-/underkurs	31.12.2010
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, NOK	650	-	-	-	650
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, Valuta	699	-	-	51	649
Evigvarende ansvarlig lånekapital, NOK	300	-	-	-	300
Evigvarende ansvarlig lånekapital, Valuta	-	-	144	-3	147
Fondsobligasjonslån, NOK	450	-	-	-	450
Fondsobligasjonslån, Valuta	452	-	-	12	440
Verdijusteringer	139	-	-	16	123
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.690	-	144	76	2.758

Note 38 - Investering i eierinteresser

Datterselskaper, tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet og selskaper holdt for salg

Firma	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper		
Aksjer eid av morbanken		
SpareBank 1 SMN Finans AS	Trondheim	90,1
SpareBank 1 SMN Invest AS	Trondheim	100,0
EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS	Trondheim	87,0
SpareBank 1 SMN Kvartalet AS	Trondheim	100,0
SpareBank 1 SMN Regnskap AS	Trondheim	100,0
Allegro Finans ASA	Trondheim	90,1
SpareBank 1 Bygget Steinkjer AS	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bygget Trondheim AS	Trondheim	100,0
SpareBank 1 SMN Card Solutions AS	Trondheim	100,0
Oppistu AS	Trondheim	100,0
Brannstasjonen SMN AS	Trondheim	100,0
TKR Invest AS	Trondheim	100,0
St. Olavs Plass 1 SMN AS	Trondheim	100,0
SpareBank 1 Bilplan AS	Trondheim	100,0
Aksjer eid av datter- og datterdatterselskaper		
GMA Invest AS (eid av SpareBank 1 SMN Invest AS)	Trondheim	100,0
Consis AS (eid av SpareBank 1 SMN Regnskap AS)	Hamar	40,0
Leksvik Regnskapskontor AS (eid av SpareBank 1 SMN Regnskap AS)	Leksvik	50,0
Calculus AS (eid av SpareBank 1 SMN Regnskap AS)	Røros	100,0
Røros Regnskap AS (eid av SpareBank 1 SMN Regnskap AS)	Røros	100,0
Investeringer i felleskontrollert virksomhet		
SpareBank 1 Gruppen AS	Tromsø	19,5
BN Bank ASA	Trondheim	33,0
Bank 1 Oslo Akershus AS	Oslo	15,2
Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA	Oslo	17,7
SpareBank1 Boligkreditt AS	Stavanger	18,4
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Stavanger	33,8
SpareBank 1 Kundesenter AS	Stavanger	18,7
SpareBank 1 Verdipapirservice AS	Oslo	27,9
SpareBank 1 Kredittkort AS	Trondheim	19,6
Investeringer i tilknyttede selskaper		
PAB Consulting AS	Ålesund	34,0
Molde Kunnskapspark AS	Molde	20,0
Grilstad Marina AS	Trondheim	35,0
GMN 1 AS	Trondheim	35,0
GMN 4 AS	Trondheim	35,0
GMN 51 AS	Trondheim	30,0
GMN 52 AS	Trondheim	30,0
GMN 53 AS	Trondheim	30,0
GMN 54 AS	Trondheim	35,0
GMN 6 AS	Trondheim	35,0
Grilstad Energi AS	Trondheim	30,0
Hommelvik Sjøside AS	Malvik	40,0
Investering i selskaper holdt for salg		
Polaris Media ASA	Trondheim	23,5
Mavi VIII AS	Trondheim	100,0
Mavi XV AS konsern	Trondheim	100,0
Ranheim Eiendomsutvikling AS	Trondheim	100,0
Skei Marinfisk AS	Leka	100,0

Mavi XIII AS	Trondheim	100,0
Mavi XVI AS	Trondheim	100,0
Mavi XI AS	Trondheim	100,0
Mavi XXI AS	Trondheim	100,0
Mavi XXIII AS	Trondheim	100,0
Mavi XXIV AS	Trondheim	100,0
Mavi XXV AS	Trondheim	100,0
Mavi XXVI AS	Trondheim	100,0
Mavi XXVII AS	Trondheim	100,0
Mavi XXVIII AS	Trondheim	100,0

Aksjer i datterselskaper morbank

Investeringen er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet. Sum kostnader er inkludert skattekostnad. Bokført verdi av datterselskaper i tabellene under er morbankens bokførte verdi.

2012 (mill kroner)	Selskapets aksjekapital (1000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1000 kr)	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi 31.12
SpareBank 1 SMN Finans AS	271.920	27.192	10,0	3.133	2.732	127	64	63	323
Sum investeringer i kredittinstitusjoner									323
SpareBank 1 SMN Invest AS konsern	307.280	307.280	1,0	562	156	-10	3	-13	358
Midt-Norge AS	49.545	5.505	9,0	299	112	380	326	54	96
SpareBank 1 SMN Kvartalet AS	302.000	30.200	10,0	1.280	577	51	63	-12	874
SpareBank 1 SMN Regnskap AS konsern	12.138	238	51,0	68	31	105	94	10	34
Allegro Finans ASA	6.000	6.000	1,0	35	6	19	22	-3	11
SpareBank 1 Bygget Steinkjer AS	6.000	100	60,0	49	45	3	3	-1	9
SpareBank 1 Bygget Trondheim AS	94.236	100.000	0,9	185	6	26	23	3	75
SpareBank 1 SMN Card Solutions AS	200	2.000	0,1	16	9	16	13	2	19
Oppistu AS	3.000	30.000	0,1	20	8	-	0	0	12
Brannstasjonen SMN AS	10.000	100.000	0,1	74	0	3	2	1	73
TKR Invest AS	2.031	2.030.621	0,0	213	0	3	2	1	212
St. Olavs Plass 1 SMN AS	10.000	100.000	0,1	75	0	-	0	0	75
SpareBank 1 Bilplan AS	5.769	41.206	0,1	40	35	167	168	-1	9
Sum investering i andre datterselskaper									1.858
Sum investeringer i konsernselskap morbank									2.181

2011 (mill kroner)	Selskapets aksjekapital (1000 kr)	Antall aksjer	Pålydende verdi (1000 kr)	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi 31.12
SpareBank 1 SMN Finans AS konsern	245.000	24.500	10,0	2.872	2.531	93	74	19	323
Sum investeringer i kredittinstitusjoner									323
SpareBank 1 SMN Invest AS	307.280	307.280	1,0	377	2	93	5	89	358
EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS	41.288	5.505	6,0	266	106	354	300	54	73
SpareBank 1 SMN Kvartalet AS	196.200	30.200	6,5	751	565	54	70	-15	240
SpareBank 1 SMN Regnskap AS	7.140	140	51,0	44	17	83	79	4	34
Allegro Finans ASA	6.000	6.000	1,0	37	6	20	24	-4	11
SpareBank 1 Bygget Steinkjer AS	6.000	100	60,0	39	34	0	0	0	9
SpareBank 1 Bygget Trondheim AS	54.236	100.000	0,5	187	61	26	29	-2	131
SpareBank 1 SMN Card Solutions AS	200	2.000	0,1	13	4	16	12	3	18
Sum investering i andre datterselskaper									874
Sum investeringer i konsernselskap morbank									1.197

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetode.

Morbank			Konsern		
2011	2012	(mill kroner)	2012	2011	
2.156	2.822	Balanseført verdi per 01.01	4.259	3.526	
660	292	Tilgang/avgang	224	727	
-	-	EK-endringer	-2	-80	
-	-	Resultatandel	246	248	
-	-	Utbetalt utbytte	-154	-163	
2.816	3.115	Balanseført verdi per 31.12	4.573	4.259	

Spesifikasjon av årets endring på konsern	Tilgang/avgang	EK-endring
SpareBank 1 Gruppen AS	84	-31
BN Bank ASA	31	-
Bank 1 Oslo Akershus AS	14	30
SpareBank 1 Boligkreditt AS	304	-1
SpareBank 1 Næringskreditt AS	75	-
Sandvika Fjellstue AS	-6	-
Polaris Media ASA 1)	-332	-
GMA Invest AS	-3	-
SpareBank 1 Kredittkort AS	30	-
SpareBank 1 Verdipapirservise AS	9	-
SpareBank 1 Kundeservice AS	0	-
Consis AS	18	-
Sum	224	-2

1) Omklassifisert til holdt for salg og ført som avgang i noten

Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er spesifisert i tabell nedenfor. Badwill og amortiseringseffekter knyttet til oppkjøp er inkludert i resultatandelen.

Morbank			Konsern	
2011	2012	(mill kroner)	2012	2011
Resultatandel fra:				
-	-	SpareBank 1 Gruppen konsern	94	96
-	-	Bank 1 Oslo Akershus AS	26	15
-	-	SpareBank1 Boligkreditt AS	44	16
-	-	BN Bank ASA	72	89
-	-	Molde Kunnskapspark AS	0	-
-	-	SpareBank 1 Næringskreditt AS	8	9
-	-	Polaris Media ASA 1)	-	23
-	-	SpareBank 1 Kredittkort	-0	-
-	-	Øvrige mindre selskaper	2	-0
Utbytte fra:				
86	85	SpareBank 1 Gruppen AS	-85	-86
16	16	SpareBank 1 Boligkreditt AS	-16	-16
50	31	BN Bank ASA	-31	-50
7	14	Bank 1 Oslo Akershus AS	-14	-7
3	9	SpareBank 1 Næringskreditt AS	-9	-3
14	-	Polaris Media ASA 1)	-	-
1	-	Øvrige mindre selskaper	-	-1
176	154	Sum inntekt fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	92	86

1) Omklassifisert til holdt for salg

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Tabellene nedenfor inneholder selskaps- eller konsernregnskapstall hundre prosent andel, med unntak av resultatandel som oppgis som SpareBank 1 SMN-konsernets andel. Bokført verdi er konsernverdi i SpareBank 1 SMN konsern.

2012 (mill kroner)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Eierandel	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen konsern	46.702	41.341	11.640	11.188	96	1.022	20 %	364.728
Bank 1 Oslo Akershus AS	29.201	27.436	984	878	26	342	15 %	694.484
SpareBank 1 Boligkreditt AS	186.653	178.862	376	128	44	1.356	18 %	8.748.411
BN Bank ASA	41.732	38.391	634	448	72	1.095	33 %	4.411.549
Molde Kunnskapspark AS	11	1	4	4	0	2	20 %	2.000
SpareBank 1 Næringskreditt AS	12	11	48	26	8	524	34 %	4.022.610
SpareBank 1 Kundesenter AS	1	0	2	2	0	0	19 %	1.866
SpareBank 1 Verdipapirservice AS	35	2	-	-	-	9	28 %	18.414
SpareBank 1 Kredittkort AS	163	10	0	3	0	30	20 %	98.252
Øvrige mindre selskaper	-	-	-	-	2	40	-	-
Sum					246	4.420		

Investering i tilknyttede selskaper med begrenset aktivitet i regnskapsåret

Aktiviteten har i løpet av 2012 gradvis tatt seg opp i utbyggingsselskapene Grilstad Marina AS, GMN 1 AS, GMN 4 AS, GMN 51 AS, GMN 52 AS, GMN 53 AS, GMN 54 AS, GMN 6 AS og Hommelvik Sjøside AS. Oppstart av boligarealet i Hommelvik Sjøside AS ble iverksatt i andre halvår 2011 og første byggetrinn ble overlevert i desember 2012. Andre byggetrinn forventes overlevert i tredje kvartal 2013. Første del av boligarealet i Grilstad Marina AS ble iverksatt i andre halvår 2011 og ventes ferdigstilt sommeren 2013. Næringsarealet GMN 1 ble igangsatt første kvartal 2012 og forventes ferdigstilt sommeren 2013.

Ovennevnte utbyggingsselskaper er i konsernregnskapet bokført til 152,8 millioner kroner (155,7 millioner) per 31. desember 2012

2011 (mill kroner)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultatandel	Bokført verdi 31.12	Eierandel	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen konsern	41.992	37.097	8.972	8.493	96	959	20 %	364.728
Bank 1 Oslo Akershus AS	28.193	26.606	793	713	15	285	20 %	665.759
Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA	548	202	577	576	2	20	18 %	2
SpareBank 1 Boligkreditt AS	147.660	141.918	148	65	16	1.026	18 %	6.725.178
PAB Consulting AS	2	1	7	6	0	1	34 %	340
BN Bank ASA	40.732	37.576	488	334	89	1.023	33 %	4.286.149
Molde Kunnskapsark AS	11	1	3	3	0	2	20 %	2.000
SpareBank 1 Næringskreditt AS	9.317	8.113	45	21	9	449	33 %	3.523.200
Sandvika Fjellstue AS	9	1	1	-1	-1	6	50 %	6.000
Polaris Media ASA (Tall per 3.kvartal 2011)	1.950	1.204	1.368	1.270	23	332	23 %	11.464.508
Sum					250	4.104		

Selskaper holdt for salg

SpareBank 1 SMNs strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Investeringene bokføres til virkelig verdi i morbankens regnskap. I konsernregnskapet foretas enlinjes konsolidering.

Tabellene nedenfor inneholder selskaps- eller konsernregnskapstall hundre prosent andel.

2012 (mill kroner)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Selskapets årsresultat	Eierandel	Antall aksjer
Polaris Media ASA (Per 3. kvartal 2012)	1.855	1.088	1.368	1.277	91	24 %	11.464.508
Mavi XV AS konsern	188	72	14	-19	33	100 %	9.400
Ranheim Eiendomsutvikling AS	7	0	0	0	0	100 %	100
Skei Marinfisk AS	52	15	22	-19	40	100 %	2.000
Øvrige mindre selskaper	129	56	-8	-1	-7	100 %	-

2011 (mill kroner)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Selskapets årsresultat	Eierandel	Antall aksjer
SpareBank 1 Private Equity 1 AS	326	3	5	3	2	66 %	2.034.621
Miljøtek Hasopor AS	23	19	2	-9	11	100 %	100
Mavi XV AS konsern	155	148	3	-23	26	100 %	9.400
Has Holding AS	7	0	0	-7	7	100 %	100
Mavi XIV AS	16	23	0	-6	6	100 %	1.000
Havship II AS	15	16	0	-7	7	100 %	100.000
Mavi XVII AS	6	1	0	-9	9	100 %	1.000
Øvrige mindre selskaper	11	11	1	2	0	100 %	-

Note 39 - Oppkjøp av virksomheter/virksomhetssammenslutning

Generelt

Ved oppkjøp av selskaper utarbeides oppkjøpsanalyse i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet.

Oppkjøp av regnskapskontor

SpareBank 1 SMN Regnskap har i 2012 foretatt to oppkjøp av regnskapskontorer beliggende i Trondheim og Røros. Røros Regnskap AS ble kjøpt opp 18. mars 2012 og Calculus AS ble kjøpt opp 1. juli 2012. Det er utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3 hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

SpareBank 1 SMN Regnskap AS overtok 40 prosent av aksjene i Consis AS med virkning fra 1. januar 2012. I tillegg er det inngått avtale om overtakelse av Interdata Berkåk AS, Snåsa Regnskapslag og Widar Nyheim AS med virkning fra 1. januar 2013

Andre overtakelser

I forbindelse med misligholdte engasjementer i bankens låneportefølje er det i 2012 tatt eierposisjoner i noen midre selskaper til en samlet anskaffelseskostnad på ca. 52 millioner. Selskapene klassifiseres som holdt for salg og presenteres på egen linje i resultat- og balanseoppstillingen.

Note 40 - Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her datterselskaper, tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og selskaper holdt for salg hvor banken har betydelig innflytelse, samt SpareBank 1 SMN Pensjonskasse og selskaper eid av bankens personlige nærstående. Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 8 og 22. Inngående balanse kan avvike fra utgående balanse året før da inngående balanse inkluderer selskaper som i løpet av regnskapsåret er kommet til som bankens nærstående.

Lån (mill. kr)	Datterselskaper		Øvrige nærstående selskaper	
	2012	2011	2012	2011
Lån utestående pr 1.1.	3.017	2.955	1.232	827
Lån innvilget i perioden	355	79	1.926	529
Tilbakebetaling	50	-	78	127
Lån per 31.12.	3.322	3.034	3.081	1.229
Renteinntekter	102	107	76	35
Konstatert tap ved utlån	-	-	25	2
Obligasjoner og ansvarlige lån pr. 31.12.	89	90	4.551	3.947
Innskudd (mill. kr)				
Innskudd per 1.1.	960	304	270	2.363
Nye innskudd i perioden	20.855	2.821	6.450	5.210
Uttak	19.464	2.812	5.936	5.438
Innskudd per 31.12.	2.351	314	784	2.136
Rentekostnader	28	9	13	34
Verdipapirhandel	-	-	2.014	250
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Boligkreditt	-	-	201	71
Provisjonsinntekt SpareBank 1 Næringskreditt	-	-	4	-
Utstedte garantier og kausjonsansvar	1	-	81	67
Kommitert kreditt	-	-	-	610

Lån og innskudd

Alle lån og innskudd for nærstående parter er bokført i morbanken.

Handel med verdipapirer

SpareBank 1 SMNs divisjoner Markets og Finans utfører et betydelig antall transaksjoner med bankens nærstående selskaper. Det gjøres løpende transaksjoner innenfor rente- og valutaområdet, betalingsformidling, obligasjonshandel mv. Disse inngår som en del av den ordinære bankdrift og alle avtaler er inngått på markedsmessige vilkår. Rapporterte tall i tabellen ovenfor inkluderer nettoinvestering i derivater, kjøp og salg av obligasjoner og deposit.

Andre transaksjoner

SpareBank 1 SMN har inngått leveranseavtaler med med flere nærstående selskaper for å sikre ordinær bankdrift og videreutvikling av SpareBank 1 Alliansen. Dette omfatter utvikling av datatekniske løsninger i alliansesamarbeidet, provisjoner fra forsikrings- og spareprodukter, administrative tjenester, leie av lokaler mv. Avtalene er vurdert å være på markedsmessige vilkår. I tillegg deltar banken i kapitalforhøyelser i nærstående selskaper, se note 38 om investering i eierinteresser.

SpareBank 1 SMN Finans har i 2012 solgt sitt datterselskap SpareBank 1 Bilplan AS til SpareBank 1 SMN til bokført verdi 9 millioner kroner.

Note 41 - Eierandelskapital- og eierstruktur

Bankens eierandelskapital utgjør 2.596.728.860 kroner fordelt på 129 836 443 egenkapitalbevis, hvert pålydende 20,00 kroner. Per 31. desember 2012 var det 9 443 egenkapitalbeveiere (9 531 per 31. desember 2011). Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i eierandelskapital (mill. kr)	Total eierandelskapital (mill. kr)	Antall egenkapitalbevis
1991	Rettet emisjon	525	525	5.250.000
1992	Rettet emisjon	75	600	6.000.000
2000	Ansatt emisjon	5	605	6.053.099
2001	Ansatt emisjon	5	610	6.099.432
2002	Ansatt emisjon	5	614	6.148.060
2004	Fondsemisjon	154	768	7.685.075
2005	Rettet emisjon	217	986	9.859.317
2005	Ansatt emisjon	24	1.009	10.097.817
2005	Splitt	-	1.009	40.391.268
2005	Fortrinnsemisjon	253	1.262	50.489.085
2007	Utbytteemisjon	82	1.344	53.752.203
2007	Ansatt emisjon	5	1.349	53.976.003
2008	Utbytteemisjon	91	1.440	57.603.748
2008	Ansatt emisjon	6	1.447	57.861.806
2009	Fondsemisjon	289	1.736	69.434.167
2010	Ansatt emisjon	13	1.749	69.941.979
2010	Fortrinnsemisjon	624	2.373	94.905.286
2011	Fortrinnsemisjon	1	2.373	94.930.286
2012	Nedsettelse av pålydende	-475	1.898	94.930.286
2012	Fortrinnsemisjon	570	2.468	123.407.456
2012	Ansatt emisjon	16	2.484	124.218.466
2012	Rettet emisjon	112	2.596	129.836.443

Morbank (mill. kr)	2012	2011
Eierandelskapital	2.597	2.373
Utjevningsfond	1.889	1.457
Overkursfond	895	183
Fond for urealiserte gevinster	69	43
A. Sum egenkapitalbeveiereernes kapital	5.449	4.055
Grunnfondskapital	2.944	2.611
Fond for urealiserte gevinster	38	28
B. Sum grunnfondskapital	2.982	2.639
Avsetning gaver	30	40
Avsatt utbytte	195	190
Egenkapital ekskl. periodens resultat	8.656	6.924
Egenkapitalbevisbrøk A/(A+B)	64,64 %	60,58 %
Snitt egenkapitalbevisbrøk som benyttes ved disponering av resultat	63,33 %	61,25 %

De 20 største egenkapitalbeviserne	Antall egenkapitalbevis	Andel
Reitangruppen AS	9.019.108	6,95 %
Sparebankstiftelsen SpareBank 1 SMN	3.965.391	3,05 %
Aker ASA / The Resource Group TRG	3.719.255	2,86 %
Odin Norge	3.515.754	2,71 %
Morgan Stanley & Co.	3.043.342	2,34 %
Odin Norden	2.899.083	2,23 %
Frank Mohn AS	2.876.968	2,22 %
Vind LV AS	2.736.435	2,11 %
MP Pensjon PK	2.043.415	1,57 %
Citibank N.A New York Branch (nominee)	1.899.745	1,46 %
Verdipapirfondet Fondsfinans Spar	1.670.000	1,29 %
Stenshagen Invest	1.477.361	1,14 %
State Street Bank & Trust Company (nominee)	1.251.305	0,96 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst. II	1.215.581	0,94 %
Odin Europa SMB	1.206.937	0,93 %
I.K. Lykke, T. Lykke m.fl.	1.161.567	0,89 %
Tonsenhagen Forretningssentrum AS	1.135.193	0,87 %
Forsvarets personellservice	1.034.246	0,80 %
KLP Aksje Norden VPF	977.006	0,75 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst. I	886.445	0,68 %
Sum 20 største eiere	47.734.137	36,76 %
Øvrige eiere	82.102.306	63,24 %
Utstedte egenkapitalbevis	129.836.443	100,00 %

Note 42 - Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

Utbytte/konsernbidrag (mill. kr)	2012	2011
<i>Mottatt utbytte fra:</i>		
EiendomsMegler 1 Midt-Norge AS	47	31
SpareBank 1 SMN Regnskap AS	-	7
SpareBank 1 Bygget Steinkjer AS	-	3
SpareBank 1 SMN Invest AS	58	-
<i>Mottatt konsernbidrag fra:</i>		
SpareBank 1 SMN Finans AS	20	24
Allegro Finans ASA	-	2
Sum utbytte/konsernbidrag	126	68
Disponeringer (mill. kr)	2012	2011
Årsoverskudd til disponering morbank	990	795
Avsatt til utbytte	195	190
Avsatt til gaver	30	40
Overført til utjevningsfond	432	297
Overført til grunfondskapital	333	268
Totalt disponert	990	795

Note 43 - Hendelser etter balansedagen

Bank 1 Oslo Akershus

SpareBank 1 SMN har, som følge av en rettet emisjon mot LO, redusert sin eierandel fra 19,5 prosent til 15,18 prosent i Bank 1 Oslo Akershus ved utgangen av 2012. SpareBank 1 SMN har i 2013 inngått avtale om å selge 475 594 stk aksjer til Sparebanken Hedmark, og dette vil bringe SpareBank 1 SMN sin eierandel ned til 4,78 prosent. Det er videre inngått opsjonsavtale om ytterligere nedsalg av bankens eierandel i Bank 1 Oslo Akershus. Opsjonen må utøves innen 31. desember 2015.

Polaris Media

SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2012 en eierandel på 23,45 prosent i Polaris Media.

SpareBank 1 SMN solgte per 25. januar 5,88 millioner aksjer i Polaris Media til 27,00 kroner per aksje til NWT Media (Nya Wermlands-Tidningens AB), for til sammen 158,8 millioner kroner. Gjennom denne transaksjonen reduserer SpareBank 1 SMN sin eierandel i Polaris Media fra 23,4 til 11,4 prosent.

Aksjen i Polaris Media er per årsskiftet reklassifisert som aksjer holdt for salg. Investeringen blir derfor ikke konsolidert i bankens regnskaper, men blir vurdert til virkelig verdi. Goodwill i Polaris Media sin balanse har gitt SpareBank 1 SMN et fradrag i kapitaldekningen. Transaksjonen styrker isolert sett bankens kjernekapital med 175 millioner kroner. Denne effekten vil fremkomme per første kvartal 2013.

Analyse av regnskapet (konsern)

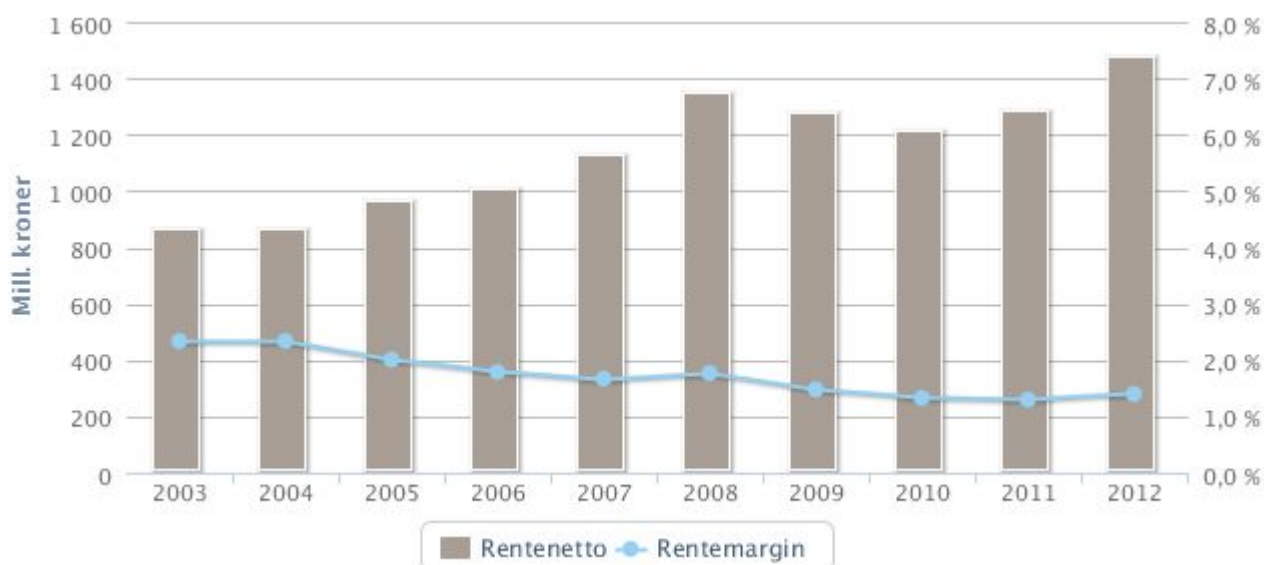
Resultatutvikling, mill. kr	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Renteinntekter	3.928	3.891	3.422	3.462	4.827	3.484	2.392	1.929	1.609	2.256
Rentekostnader	2.451	2.499	2.105	2.137	3.477	2.345	1.369	955	732	1.385
Rentenetto	1.477	1.392	1.317	1.325	1.350	1.139	1.024	974	877	871
Provisjonsinntekter	1.139	919	855	756	610	671	580	537	443	332
Resultat eierinteresser	244	248	276	349	393	233	190	119	23	-5
Resultat finansielle investeringer	207	186	133	247	-186	99	229	157	42	74
Sum inntekter	3.067	2.746	2.582	2.677	2.167	2.142	2.022	1.787	1.385	1.273
Personalkostnader	924	810	583	725	623	583	512	485	379	368
Andre driftskostnader	730	672	557	528	571	519	478	421	350	365
Sum kostnader	1.654	1.482	1.140	1.253	1.194	1.103	990	906	729	733
Resultat før tap	1.413	1.264	1.441	1.424	975	1.039	1.032	881	655	540
Tap på utlån og garantier	58	27	132	277	202	-6	-84	-38	81	229
Resultat før skatt	1.355	1.236	1.309	1.147	773	1.045	1.116	919	574	311
Skatt	295	255	260	210	156	200	219	199	144	89
Resultat virksomhet holdt for salg	16	43	-27	-	-	-	-	-	-	-
Overskudd	1.077	1.024	1.022	937	617	846	898	720	430	222
Utbytte	195	190	285	201	116	324	303	278	152	109
Resultatanalyse ift. gjennomsnittlig forvaltningskapital										
Rentenetto	1,40 %	1,30 %	1,33 %	1,48 %	1,77 %	1,67 %	1,79 %	2,01 %	2,34 %	2,34 %
Provisjonsinntekter	1,08 %	0,86 %	0,86 %	0,84 %	0,80 %	0,99 %	1,01 %	1,11 %	1,18 %	0,89 %
Resultat eierinteresser	0,23 %	0,23 %	0,28 %	0,39 %	0,52 %	0,34 %	0,33 %	0,25 %	0,06 %	-0,01 %
Resultat finansielle investeringer	0,20 %	0,17 %	0,13 %	0,28 %	-0,24 %	0,15 %	0,40 %	0,32 %	0,11 %	0,20 %
Kostnader	1,57 %	1,39 %	1,15 %	1,40 %	1,57 %	1,62 %	1,73 %	1,87 %	1,94 %	1,97 %
Resultat før tap	1,34 %	1,18 %	1,45 %	1,59 %	1,28 %	1,53 %	1,80 %	1,82 %	1,75 %	1,45 %
Tap på utlån og garantier	0,06 %	0,03 %	0,13 %	0,31 %	0,27 %	-0,01 %	-0,15 %	-0,08 %	0,22 %	0,62 %
Resultat før skatt	1,28 %	1,16 %	1,32 %	1,28 %	1,02 %	1,54 %	1,95 %	1,90 %	1,53 %	0,84 %
Skatt	0,28 %	0,24 %	0,26 %	0,23 %	0,21 %	0,29 %	0,38 %	0,41 %	0,38 %	0,24 %
Resultat virksomhet holdt for salg	0,02 %	0,04 %	-0,03 %	-	-	-	-	-	-	-
Overskudd	1,02 %	0,96 %	1,03 %	1,04 %	0,81 %	1,24 %	1,57 %	1,49 %	1,15 %	0,60 %
Balanseutvikling, mill. kr										
Kontanter og innskudd i finansinstitusjoner	4.091	4.075	2.532	1.260	4.548	3.878	2.323	2.123	1.541	1.417
Verdipapirer og derivater	26.100	21.485	22.949	19.302	12.035	7.246	5.602	4.133	2.566	2.481
Brutto utlån	74.943	73.105	69.847	61.782	64.016	59.178	52.819	45.280	34.226	32.553
Individuelle nedskrivninger utlån	144	172	222	219	215	116	147	236	290	380
Gruppevise nedskrivninger utlån	295	290	290	289	245	185	184	278	314	318
Øvrige aktiva	3.224	3.251	3.177	2.704	4.540	1.502	2.765	3.304	775	1.123
Eiendeler	107.919	101.455	97.992	84.541	84.679	71.503	63.178	54.327	38.505	36.876
Innskudd fra finansinstitusjoner	5.137	6.232	8.743	11.310	9.000	5.346	2.766	1.029	48	1.114
Innskudd fra kunder	52.252	47.871	42.786	37.227	35.280	32.434	30.136	27.048	20.725	19.876
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og derivater	35.322	34.192	33.943	24.070	29.680	23.950	21.911	18.036	13.048	11.361

Øvrig gjeld	2.126	2.122	1.917	1.876	2.045	2.265	1.799	2.876	822	769
Ansvarlig lånekapital	3.040	2.690	2.758	3.875	3.156	2.648	2.383	1.667	1.347	1.560
Egenkapital	10.042	8.348	7.846	6.183	5.518	4.860	4.183	3.671	2.515	2.196
Gjeld og egenkapital	107.919	101.455	97.992	84.541	84.679	71.503	63.178	54.327	38.505	36.876
Nøkkeltall										
Forvaltningskapital	107.919	101.455	97.992	84.541	84.679	71.503	63.178	54.327	38.505	36.876
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	105.500	98.465	91.317	86.679	75.820	67.202	56.434	47.753	36.965	36.862
Utlån (brutto)	74.943	73.105	69.847	61.782	64.016	59.178	52.819	45.280	34.226	32.553
Brutto utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	104.909	95.232	87.665	77.429	71.317	61.910	52.819	45.280	34.226	32.553
Brutto utlån til privatmarkedet	62.587	55.034	49.619	45.157	42.679	38.872	33.808	29.032	21.491	20.008
Brutto utlån til næringsliv og offentlig sektor	42.322	40.198	38.046	32.272	28.638	23.038	19.011	16.248	12.735	12.545
Innskudd	52.252	47.871	42.786	37.227	35.280	32.434	30.136	27.048	20.725	19.876
Innskudd fra privatmarkedet	22.279	20.860	19.052	17.898	17.566	16.070	15.408	14.080	11.256	11.252
Innskudd fra næringsliv og offentlig sektor	29.973	27.011	23.734	19.330	17.715	16.363	13.967	12.968	9.469	8.624
Innskuddsdekning	70 %	65 %	61 %	60 %	55 %	55 %	57 %	60 %	61 %	61 %
Kjernekapital	9.357	7.856	7.286	6.730	4.967	3.703	3.498	3.073	2.773	2.474
Ansvarlig kapital	10.943	9.055	8.646	8.730	7.312	5.560	4.809	3.808	3.239	3.407
Risikoveid volum	82.446	75.337	66.688	64.400	61.538	47.775	40.473	34.873	25.562	24.483
Minimumskrav ansvarlig kapital	6.596	6.027	5.335	5.152	4.923	3.822	3.238	2.790	2.045	1.959
Kapitaldekning	13,27 %	12,02 %	12,97 %	13,56 %	11,88 %	12,06 %	11,88 %	10,92 %	12,67 %	13,92 %
Kjernekapitalandel ekskl. hybridkapital	10,01 %	8,87 %	9,27 %	7,67 %	7,13 %	7,41 %	7,52 %	7,48 %	8,79 %	7,97 %
Kjernekapitalandel	11,35 %	10,43 %	10,93 %	10,45 %	8,07 %	8,41 %	8,64 %	8,81 %	10,85 %	10,10 %
Kostnader i % av inntekter	54 %	53 %	44 %	47 %	55 %	51 %	49 %	51 %	53 %	58 %
Tapsprosent utlån (inkl. lån SpareBank 1 Boligkreditt)	0,06 %	0,03 %	0,16 %	0,31 %	0,21 %	-0,01 %	-0,16 %	-0,08 %	0,24 %	0,70 %
Egenkapitalavkastningn etter skatt	11,7 %	12,8 %	14,6 %	16,2 %	11,9 %	18,9 %	23,7 %	23,3 %	20,0 %	10,2 %
Egenkapitalbeviskurs per 31. desember	34,80	36,31	49,89	45,06	21,00	50,28	56,72	54,46	38,27	26,72
Utlånsvekst (brutto utlån inkl. overført SpareBank 1 Boligkreditt)	10,2 %	8,6 %	13,2 %	8,6 %	15,2 %	17,2 %	16,6 %	32,3 %	5,1 %	4,7 %
Innskuddsvekst	9,2 %	11,9 %	14,9 %	5,5 %	8,8 %	7,6 %	11,4 %	30,5 %	4,3 %	4,3 %

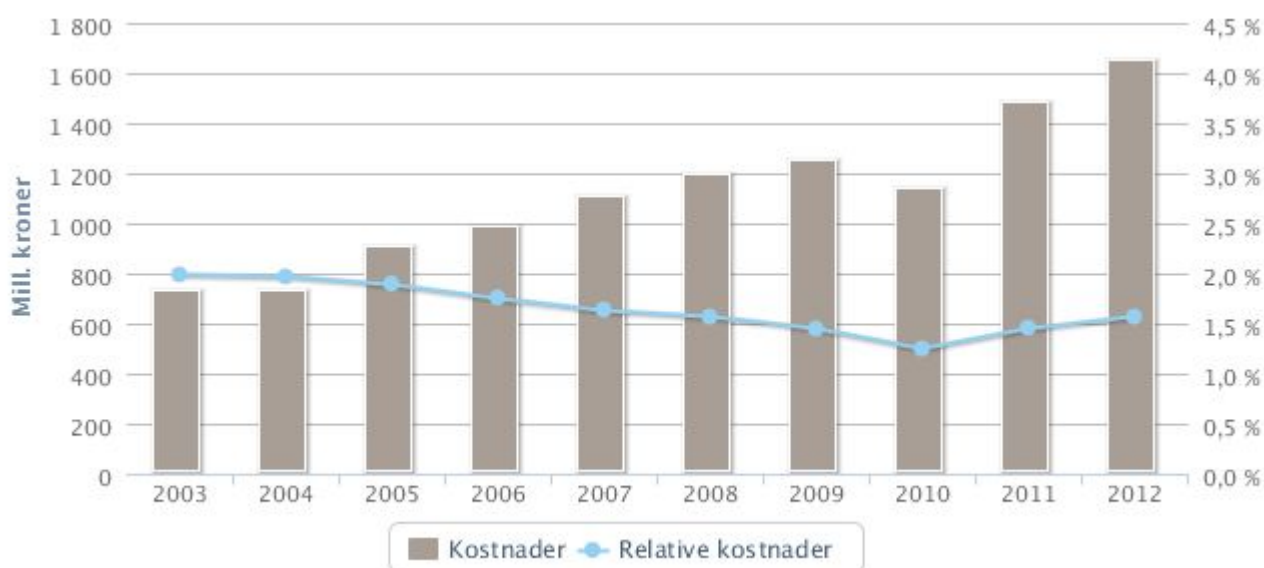
Ordinært driftsresultat

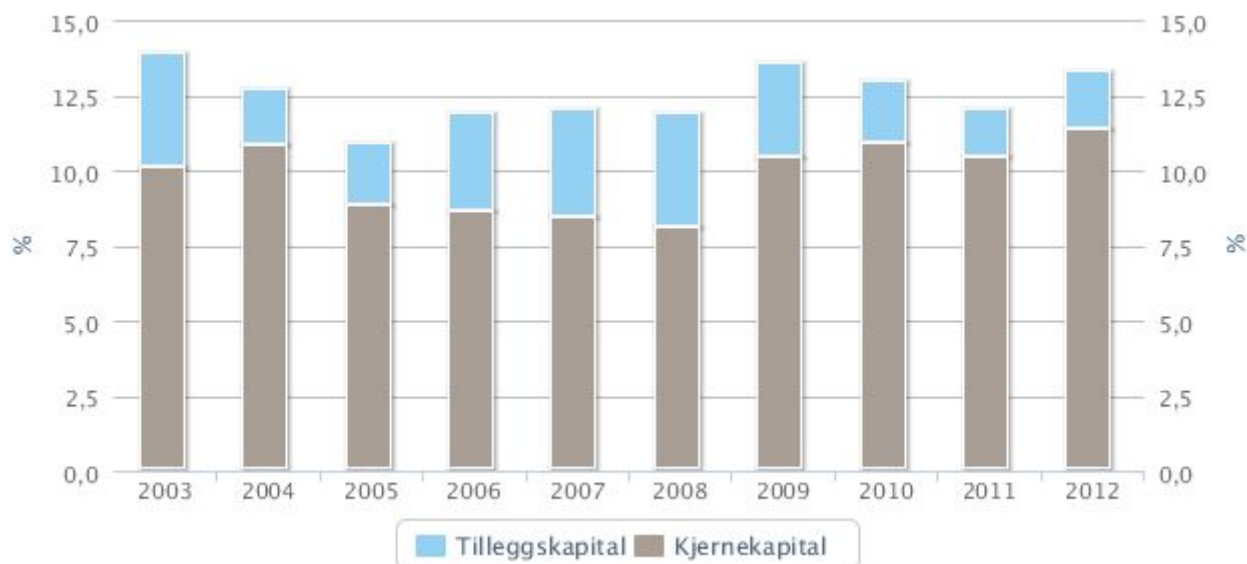
Rentenetto

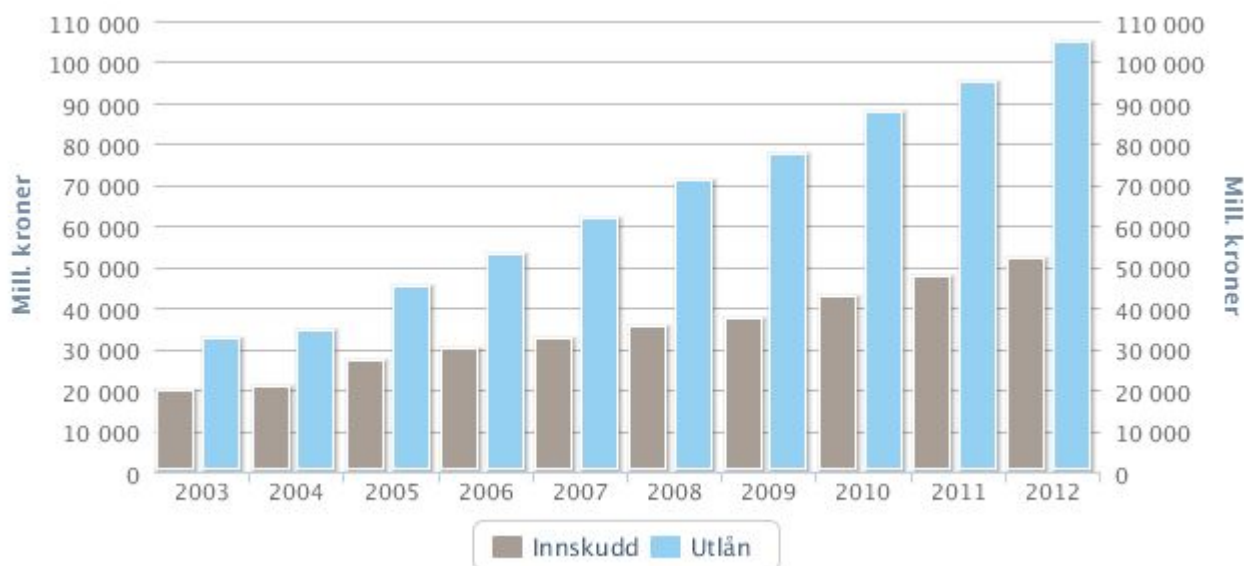
Driftskostnader

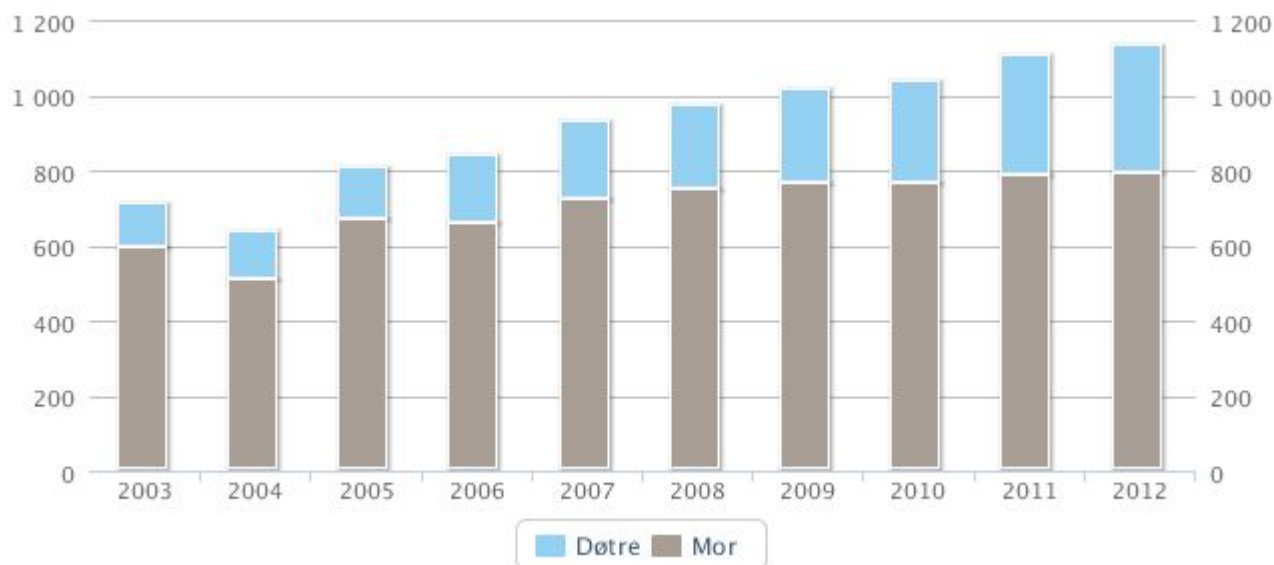
Kapitaldekning i prosent

Utlån og innskudd

Årsverksutvikling

Egenkapitalbevis

SpareBank 1 SMN hadde ved utgangen av 2012 en egenkapitalbeviskapital på 2.597 millioner kroner fordelt på 129.836.443 egenkapitalbevis hvert pålydende 25 kroner. Banken hadde per årsskiftet 2012/2013 en egenbeholdning på 0,2 millioner kroner fordelt på 6.400 egenkapitalbevis.

Utbyttepolitikk

Lov og forskrift om egenkapitalbevis som trådte i kraft 1. juli 2009 innebærer at egenkapitalbevis i sparebanker i større grad enn tidligere er sammenlignbare med aksjer. Regelverket medfører økt likebehandling av de ulike eiergrupperingene i sparebanker og minimerer i stor grad tidligere utfordringer tilknyttet utvanning av egenkapitalbevisene ved betaling av kontantutbytte.

Som følge av den endrede lovgivning ble følgende utbyttepolitikk fastsatt i desember 2009:

- SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbevisene en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.
- Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbevisene) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.
- SpareBank 1 SMN legger til grunn at opp til halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at opp til halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en stiftelse. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital.

Overskuddsdisponering

Det er morbankens regnskap som danner grunnlag for disponering av årsoverskuddet. Morbankens resultat inkluderer mottatt utbytte fra datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet.

I konsernregnskapet foretas full konsolidering av datterselskaper, mens resultatandel fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet konsolideres etter egenkapitalmetoden. Utbytte inkluderes derfor ikke i konsernresultatet.

Årsoverskudd til disponering fremkommer etter endringer i fond for urealiserte gevinster på minus 36 millioner kroner. Samlet beløp til disponering er med dette 990 millioner kroner.

Resultatet er fordelt mellom grunnfondet og eierkapitalen i henhold til deres relative andel av egenkapitalen, slik at utbytte og avsetning til utbytteutjevningfond utgjør 63,3 prosent av det disponerte resultatet. Brøken benyttet til disponering er et gjennomsnitt av eierbrøken gjennom året.

Med bakgrunn i bankens kapitalplan har styret valgt å foreslå lavere nivå på utbytte og gavetildeling enn tidligere år.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 1,50 kroner per egenkapitalbevis, totalt 195 millioner. Dette gir en utdelingsgrad på 31 prosent av det disponible resultatet. Videre foreslår styret at bankens representantskap avsetter 30 millioner kroner i gaver til allmenntilretteleggende formål, som representerer en utdelingsgrad på 8 prosent. Utjevningfondet og grunnfondet tilføres henholdsvis 432

millioner kroner og 333 millioner. Styret fraviker prinsippet om lik utdelingsandel mellom eierkapitalen og grunnfondet av soliditetsmessige årsaker og som følge av at kursen på egenkapitalbevis er under pris/bok 1.

Etter disponering av resultatet for 2012 er egenkapitalbevisbrøken 64,6 prosent.

Overskuddsdisponering, mill. kr	2012	2011
Årsoverskudd morbank	1.025	820
Overført fond for urealiserte gevinster	-36	-25
Årsoverskudd til disponering	990	795
Utbytte	195	190
Utjevningsfond	432	297
Grunnfondskapital	333	268
Gaver	30	40
Sum disponert	990	795

Gjennomførte emisjoner

- Det er i 2012 gjennomført en emisjon med fortrinnsrett for eksisterende eiere. Tegningsperioden var 12.-26. mars 2012. Det ble tildelt egenkapitalbevis for 740 millioner kroner. Emisjonen er registrert i Foretaksregisteret 11. april 2012, slik at regnskapsmessig effekt er fra andre kvartal.
- Det ble i samme periode gjennomført emisjon rettet mot bankens ansatte. Det ble tildelt egenkapitalbevis for 21 millioner kroner i ansatteemisjonen.
- I tredje kvartal er det gjennomført en rettet emisjon på 200 millioner kroner mot Sparebankstiftelsen SMN og en større internasjonal investor.

Investorpolitikk

Banken legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner og pressemeldinger. Det avholdes også regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer, hovedsakelig i London.

På smn.no/ir er det til enhver tid oppdatert informasjon for investorer, presse og meglerbransjen.

Finanskalender for 2013

- 1. kvartal: 25. april 2013
- 2. kvartal: 14. august 2013
- 3. kvartal: 31. oktober 2013

Eierforhold

SpareBank 1 SMN har som mål å få til en god likviditet i egenkapitalbevisene og oppnå en god spredning på eiere som representerer kunder, regionale investorer samt norske og utenlandske institusjoner.

Antall eiere er i løpet av 2012 redusert med 89 til 9 443. Bankens 20 største eiere kontrollerte 36,8 prosent av bankens egenkapitalbevis per 31. desember 2012, og det ble omsatt 34,7 millioner egenkapitalbevis MING ved Oslo Børs i 2012.

Andelen egenkapitalbevis eid av investorer i Sør- og Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane utgjør 32 (30) prosent, øvrige norske investorer utgjør 55 (56) prosent og andel eiet av utenlandske eiere 13 (13) prosent. Antall utenlandske eiere utgjør 2 prosent av samlet antall eiere per 31. desember 2012.

Skjermingsfradrag

For å hindre dobbeltbeskatning av banken og eierne gjelder regler om Fradrag for Skjerming (Skattelovens § 10-12, erstattet tidligere regler om RISK-fradrag). Skjermingen beregnes for den enkelte aksje/egenkapitalbevis, og settes til aksjens/egenkapitalbevisets skjermingsgrunnlag multiplisert med en skjermingsrente. Skjermingsgrunnlaget settes til aksjens/egenkapitalbevisets inngangsverdi. Skjermingsrenten fastsettes av departementet i forskrift. Skjermingen tilordnes eier av aksjen/egenkapitalbeviset per 31. desember i inntektsåret.

Markedsutvikling for bankens egenkapitalbevis i 2012

Markedskursen for SpareBank 1 SMNs egenkapitalbevis (MING) var ved årsskiftet 2012/2013 34,80 kroner per bevis. Per 31. desember 2011 var kursen 56,31 kroner. Med et kontantutbytte på 1,50 kroner for 2012 blir direkteavkastningen for egenkapitalbeviset 4,3 prosent.

Nøkkeltall	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Børskurs	34,80	36,31	49,89	45,06	21,00	50,28	56,72	54,46	38,27	26,72
Antall utstedte EKB, mill.	129,83	102,76	102,74	82,78	82,41	76,65	71,70	71,70	54,57	54,57
Børsverdi (mill. kr)	4.518	3.731	5.124	3.749	1.750	3.900	4.140	3.951	2.113	1.476
Egenkapitalbeviskapital (mill. kr)	2.597	2.373	2.373	1.734	1.445	1.349	1.262	1.262	769	607
Utjevningsfond (mill. kr)	1.889	1.457	1.159	877	768	675	624	581	400	482
Overkursfond (mill. kr)	895	183	182	0	236	138	0	0	10	10
Utbytte per EKB	1,50	1,85	2,77	2,10	2,77	3,90	3,04	3,34	1,85	2,00
Direkte avkastning ¹⁾	4,3 %	5,1 %	5,6 %	4,6 %	6,6 %	7,8 %	5,4 %	6,1 %	4,8 %	7,5 %
Effektiv avkastning ²⁾	0,0 %	-23,5 %	16,3 %	124,5 %	-55,4 %	-4,5 %	9,7 %	51,0 %	50,2 %	77,9 %
Bokført verdi per EKB ³⁾	50,09	48,91	46,17	42,11	38,07	36,43	33,31	30,26	24,99	22,85
Resultat per EKB ⁴⁾	5,21	6,06	5,94	6,37	4,16	5,86	6,24	5,35	2,77	2,22
P/E (Børskurs/resultat per EKB ⁵⁾	6,68	5,99	8,40	7,29	5,09	8,87	9,38	10,52	14,28	12,43
P/BV (Børskurs/bokf. EK per EKB ⁶⁾	0,69	0,74	1,07	1,09	0,57	1,43	1,76	1,86	1,58	1,21
Utdelingsforhold ⁷⁾	29 %	30 %	47 %	34 %	34 %	69 %	50 %	65 %	69 %	93 %
Egenkapitalbevisprosent ⁸⁾	64,6 %	60,6 %	61,3 %	54,8 %	56,3 %	54,2 %	53,7 %	56,1 %	49,8 %	51,4 %
RISK-beløp ⁹⁾								2,39	2,26	0,37

Nøkkeltallene (ekskl. egenkapitalbeviskapital og utjevningsfond) er korrigert for effekt av fondsemisjon og splitt. Fra 2005 er nøkkeltallene konserntall IFRS.

1) Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt.

2) Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse.

3) Bokført egenkapital (etter fradrag for egne egenkapitalbevis) multiplisert med egenkapitalbevisprosenten delt på antall egenkapitalbevis (fratrukket egne egenkapitalbevis) inkl. kontantutbytte.

4) Egenkapitalbevisenes andel av konsernets resultat (fratrukket egne egenkapitalbevis).

5) Børskurs/resultat per egenkapitalbevis.

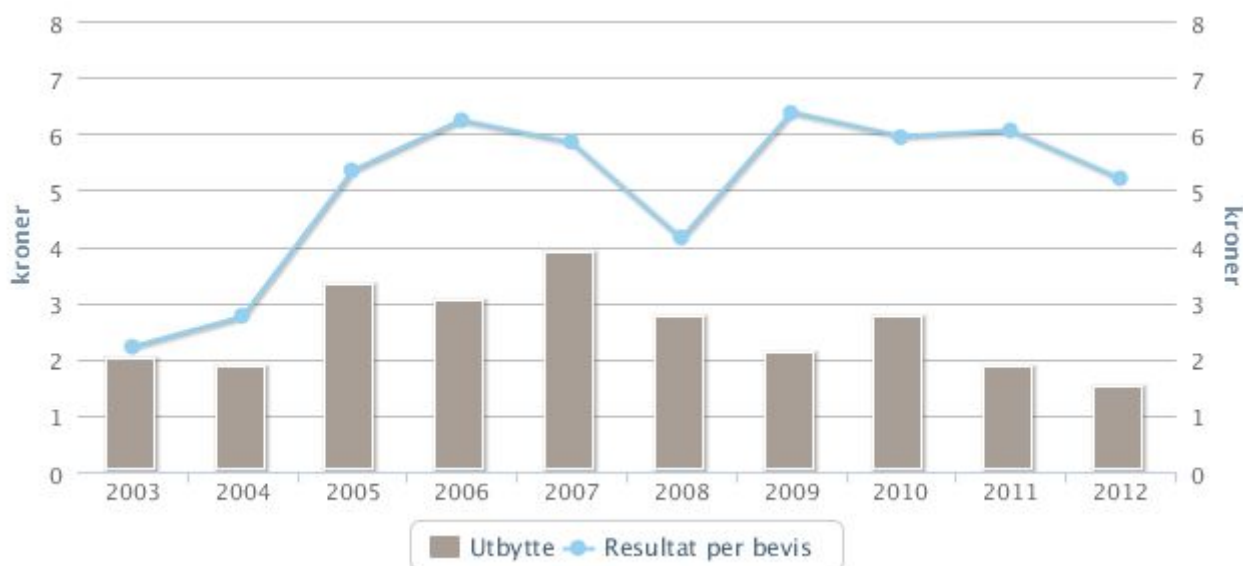
6) Børskurs/bokført egenkapital per egenkapitalbevis.

7) Utbytte per egenkapitalbevis i prosent av fortjeneste per egenkapitalbevis.

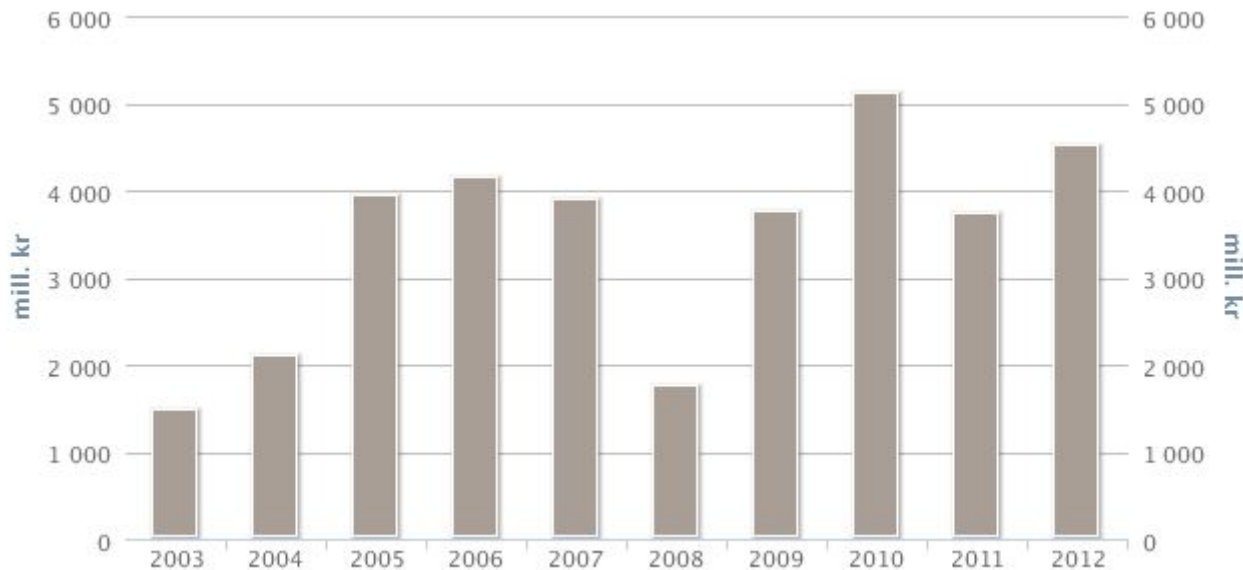
8) Bokført egenkapital til egenkapitalbevisene (etter fradrag av egne egenkapitalbevis) i prosent av morbankens egenkapital ved utgangen av året (etter fradrag for egne egenkapitalbevis og annen egenkapital). Satsene gjelder fra 1. januar året etter.

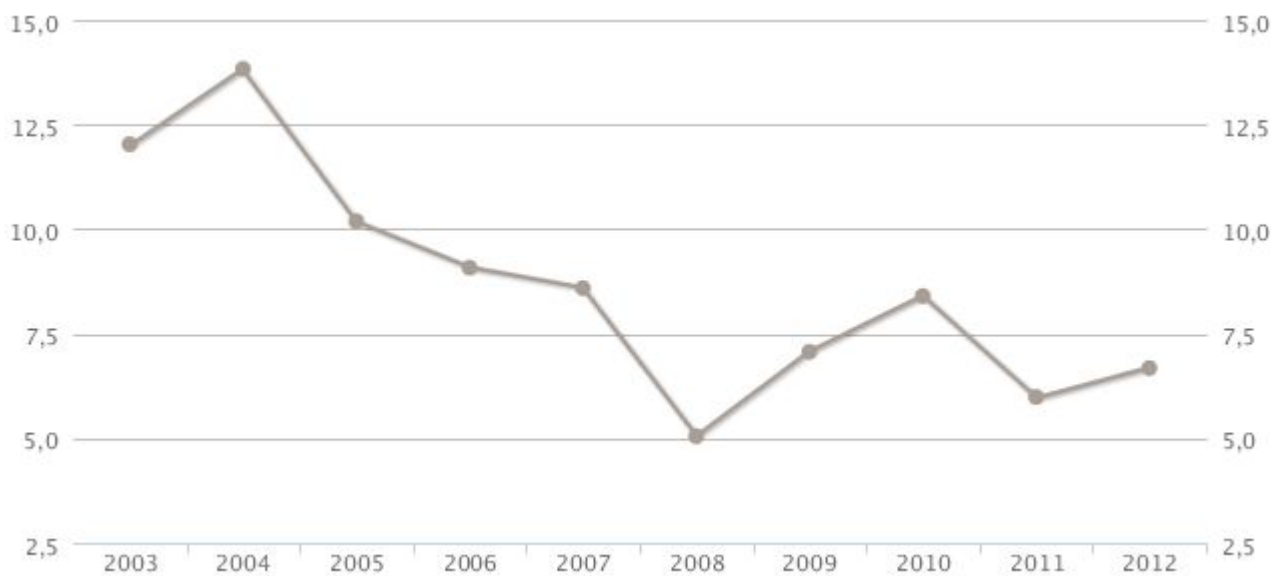
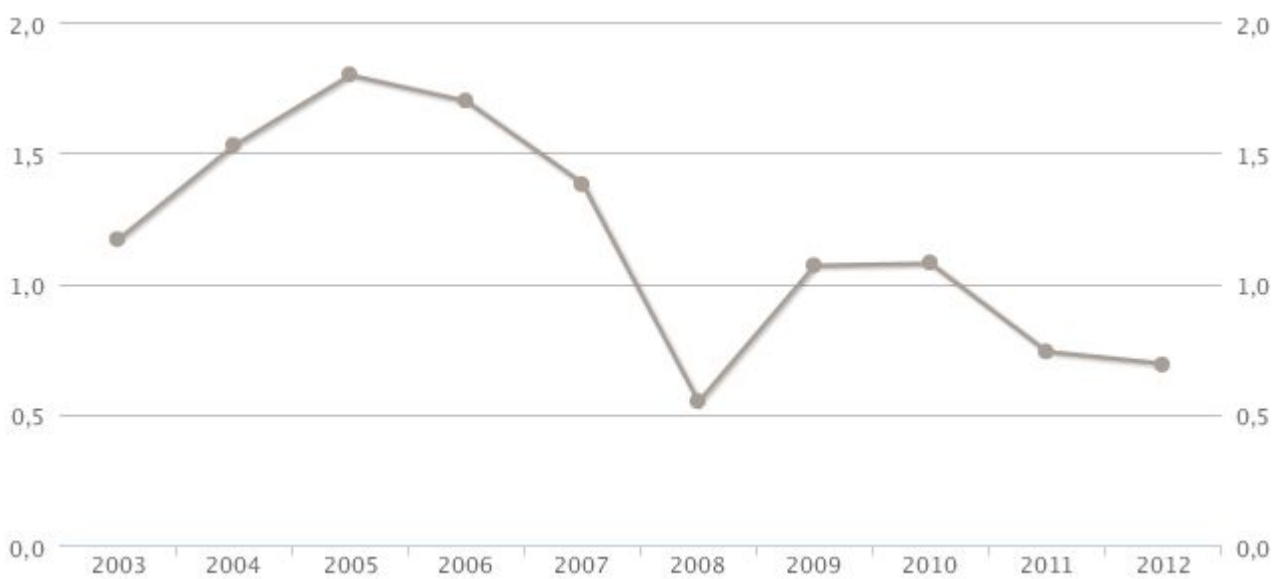
9) Fra og med inntektsåret 2006 beregnes ikke RISK-beløp, RISK-regelverket er erstattet med regler om skjermingsfradrag.

Utbytte og resultat per egenkapitalbevis (i kr)

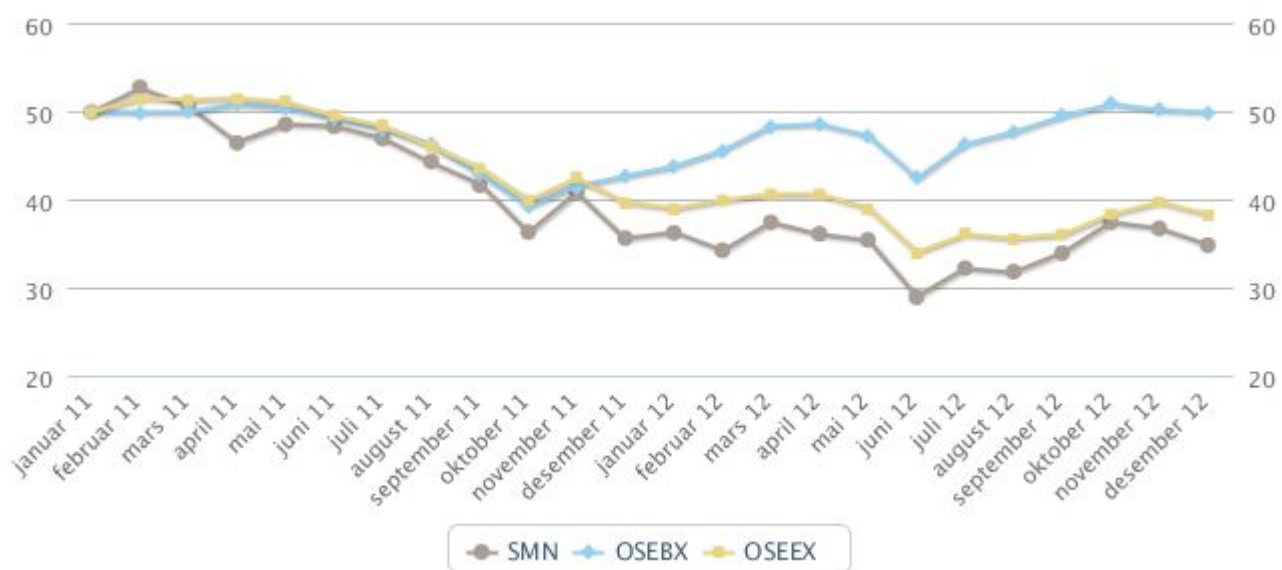

Børsverdi

Pris/resultat**Pris/bok**

Egenkapitalbeviskursen sammenlignet med hovedindeksen og egenkapitalbevisindeksen

OSEBX og OSEEX er rebasert tilsvarende SpareBank 1 SMNs kurs per 1. januar 2009

Erklæring i henhold til verdipapirhandellovens § 5-5

Erklæring fra styret og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at

- årsregnskapet for morbanken og konsernet for 2012 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med de tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven
- regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av morbanken og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet samt at
- årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til morbanken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet står overfor.

Trondheim, 27. februar 2013

Styret i SpareBank 1 SMN

Per Axel Koch
Styrets leder

Kjell Bjordal
Nestleder

Paul E. Hjelm-Hansen

Aud Skrudland

Bård Benum

Bente Karin Trana
Varamedlem

Arnhild Holstad

Venche Johnsen
Ansattrepresentant

Finn Haugan
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Deloitte AS
Postboks 5670 Sluppen
NO-7485 Trondheim
Norway

Besøksadresse:
Dyre Halses gate 1A

Tlf.: +47 73 87 69 00
www.deloitte.no

Til representantskapet i SpareBank 1 SMN

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 SMN som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap og utvidet resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og av en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet SpareBank 1 SMN' finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Deloitte.side 2
Revisors beretning til representantskapet i
SpareBank 1 SMN**Uttalelse om øvrige forhold***Konklusjon om årsberetningen, redegjørelsen om foretaksstyring og anvendelse av overskuddet*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift, og at forslaget til anvendelse av overskuddet er i samsvar med lov og forskrifter og at opplysningene er konsistente med årsregnskapet.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Trondheim 27. februar 2013
Deloitte ASMette Estenstad
statsautorisert revisor

Kontrollkomiteens melding

Til

Representantskapet i

SpareBank 1 SMN

Kontrollkomiteens melding for 2012

Kontrollkomiteen har utført sitt verv i henhold til sparebankloven og instruks for komiteen.

Bankens virksomhet i 2012 har vært i samsvar med sparebankloven, bankens vedtekter og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Det fremlagte årsoppgjør er avgitt i samsvar med sparebanklovens og Finanstilsynets bestemmelser.

Representantskapet kan fastsette resultatregnskapet og balanse som bankens regnskap for 2012.

Trondheim 28. februar 2013

Kontrollkomiteen i

SpareBank 1 SMN

Rolf Røkke

Anders Lian

Terje Ruud

(leder)